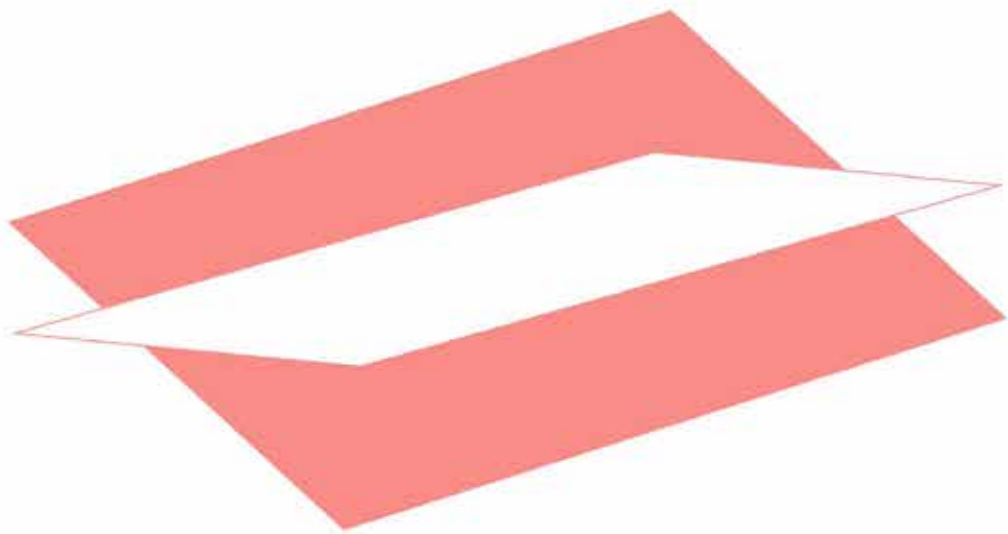

PAST & PRESENT

Past & Present

Issue 1 (2), November 2018

VOLUME 241

Oxford University Press
2018

Past & Present, Issue 1 (2), (November), Volume 241. Oxford University Press, 2018. - Pages 247.

Proceedings of the Journal are located in the **Databases Scopus and Web of Science.**

Source Normalized Impact per Paper (SNIP): 2.679

SCImago Journal Rank (SJR): 0.375

Impact factor: 0.966

5-Yr impact factor: 1.000

©2016 Thomson Reuters, 2015 Journal Citation Report®

EDITORS:

Alexandra Walsham

Trinity College

Cambridge

UK

Matthew Hilton

University of Birmingham, UK

ASSOCIATE EDITOR:

Anna Bayman

UK

PUBLICATIONS EDITOR:

Alice Rio

King's College

London

UK

EDITORIAL BOARD

Chair

Chris Wickham

All Souls College

Oxford

UK

Vice-Chair

David Cannadine

Princeton University

USA

Vice-Chair

Joanna Innes

Somerville College

Oxford

UK

Gadi Algazi

Tel Aviv University

Israel

Sunil Amrith

Harvard University

USA

John Arnold

King's College Cambridge

UK

Anna Bayman
Paul Betts
St Antony's College
Oxford
UK

David Blackburn
Vanderbilt University
USA

Michael Braddick
University of Sheffield
UK

Patricia Clavin
Jesus College
Oxford
UK

Sebastian Conrad
Freie Universität
Berlin
Germany

Rebecca Earle
University of Warwick
UK

Roy Foster
Hertford College
Oxford
UK

Gary Gerstle
University of Cambridge
UK

Ruth Harris
New College
Oxford
UK

Colin Jones
Queen Mary University of London
UK

Sarah Knott
Indiana University
USA

Mark Mazower
Columbia University
USA

Rana Mitter
St Cross College
Oxford
UK

Renaud Morieux
Jesus College
Cambridge
UK

Robin Osborne
King's College
Cambridge
UK

Judith Pollmann
Instituut voor Geschiedenis
Leiden
The Netherlands

Giorgio Riello
University of Warwick
UK

Alice Rio
King's College
London
UK

Chase Robinson
City University of New York
USA

Lyndal Roper
Oriel College
Oxford
UK

Lucie Ryzova
University of Birmingham
UK

Alexandra Shepard
University of Glasgow
UK

S A Smith
All Souls College
Oxford
UK

Alice Taylor
King's College, London
UK

Selina Todd
St Hilda's College
Oxford
UK

Megan Vaughan
King's College
Cambridge
UK

Alexandra Walsham
Trinity College
Cambridge
UK

Tara Zahra
University of Chicago
USA

CONTENTS

Isaac Ibn Sahula and King Alfonso X: Possible Connections between the Book Meshal Haqadmoni and the C'ntigas de Santa Maria <i>Sara Offenberg</i>	8
Diverse Histories, Different Outcomes: Social Policy and Development in Latin America and East Asia <i>S. Draibe, M. Riesco</i>	27
Gandhi and Tagore: A Critical Analysis <i>Inam Ul Haq</i>	44
The Knife That Still Divides: The Archive of Salamanca and the Heritage of Spain's Civil War in the 21st Century <i>Marc Balcells</i>	50
The State Centre of Ukrainian National Government in Emigration: The Revival of Independent and Democratic Ukraine <i>Yury Neduzhko</i>	62
Critical View of Employment Policy - the Analysis of Adaptive and Field of Employment Policy in Iran <i>Hosein Aliahmadi Jeshfagha</i>	80
The Game Category in the Context of Epistemological Tendencies in Musicology Discourse <i>Alexandra Samoilenko</i>	101
Performing Semantics of Silence in Musical Instrumentalism <i>Alla Chernovivanenko</i>	114
Improvisational Orchestra as Relevant Phenomenon of Professional Modern Music <i>Kira Maidenberg-Todorova</i>	124
Methodical Approaches to Planning of the State Policy of Sustainable Development of the Regions <i>Alina Pomaza-Ponomarenko, Igor Khmyrov, Svitlana Moroz, Olena Akhmedova</i>	135
Institutionalism of the State Social Policy and Security of Ukraine as a Prospective Scientific Direction <i>Svitlana Dombrovska, Mykola Udyanskyi, Alina Pomaza-Ponomarenko, Nadiia Karpeko</i>	151
Decoding Cultural Texts in the Contemporary Fine Arts of Yakutia <i>Vlada Timofeeva</i>	168
Socio-Political Aspects of Soviet Tax in the NEP Village <i>Dmitriy Kovalev</i>	176

Ukraine – Visegrad Group – European Union: Tourism Cooperation and Historical Experience <i>Roman Korsak, Mariana Popyk, Ivan Hodya</i>	180
Ukraine in a Modern Geopolitical Space <i>Tetiana Zaporozhets</i>	198
Motifs of Asian Cultures in the Artworks of Artists of the Far East <i>Olga Zotova</i>	213
The Epistem of Spiritual Security <i>Regina Yavchunovskaya, Eduard Pronin, Galina Morozova, Olga Avakova</i>	227
Comparative Analysis of National Security Concepts in the Theory of Modern International Relations <i>Ziyafat Habibova, Maftuna Abdullayeva</i>	233

***Isaac Ibn Sahula and King Alfonso X:
Possible Connections between the Book Meshal
Haqadmoni and the C'ntigas de Santa Maria***

*Dr. Sara Offenberg,
Bar-Ilan University, Israel*

Isaac Ibn Sahula and King Alfonso X

At the beginning of the 1280s, two books were published in Castile. One was written by the Castilian King Alfonso X, the other by the Jewish author Rabbi Isaac Ibn Sahula. Alfonso X's illuminated book of stories and songs, the *Cántigas de Santa Maria*, portrayed the miracles of the Virgin Mary and was dedicated to her. It was written over a period of three decades and completed in the year 1284 [1,2]. Isaac Ibn Sahula's Hebrew illuminated book of fables, *Meshal Haqadmoni*, was written in 1281, and the stories in it are accompanied by illuminations with captions written by the author [3-13]. Raphael Loewe's book *Meshal Haqadmoni: Fables from a Distant Past*, offers an annotated edition with English translation, and I will use his translation throughout this paper [7].

A book written by (or under the supervision of) the King over such a long period of time may have been familiar to the Jewish doctor Ibn Sahula, and therefore this paper examines the possible connections between Alfonso's book and Ibn Sahula's, with an emphasis on the Jewish-Christian polemic in thirteenth-century Castile [14]. My main focus will be on the historical and cultural context in which the books were written, through a discussion of one of *Meshal Haqadmoni*'s fables against the background of contemporary Christian literature. According to Revital Yeffet, there are three main polemics in *Meshal Haqadmoni*: the inner community polemic, the cultural-literal polemic against foreign literature, and the Jewish-Christian polemic [12]. Since the similarities between some of the characters in *Meshal Haqadmoni* and Alfonso X have already been pointed out by Yitzhak Baer and Raphael Loewe [15-18], I rely on their assumptions in my examination of both books. For example, they note that two of the characters in the fables are a lion and an eagle, both rulers of the animal kingdom. Scholars have agreed that the lion and the eagle are allegorical figures of

King Alfonso X, suggesting the existence of a direct connection between Meshal Haqadmoni and Alfonso's book [15,16].

The novelty of the current study lies in the proposed connection between the two texts and their images. While the association between some characters in Meshal Haqadmoni and Alfonso X has been noted in the past, there has never been a study that connected the writings of the King and Ibn Sahula's book. ([14,19] on the possible connections between Meshal Haqadmoni and the *Cántigas de Santa Maria*.) I would like to conduct a re-examination of the book's fables, and, more precisely, to suggest that there is a connection between Meshal Haqadmoni and the *Cántigas de Santa Maria*.

The *Cántigas de Santa Maria* could have served as part of the cultural and literary background of Ibn Sahula's time and place. I do not claim that Alfonso X's poems were the main influence over Ibn Sahula, and, moreover, he completed the writing of Meshal Haqadmoni before the entire *Cántigas* were published. Rather, I suggest that the writings and illuminations of the time should be taken into consideration in order to understand the period's cultural and social atmosphere, in particular if we take into account the performative aspect of the *Cántigas* [20]. Furthermore, in Meshal Haqadmoni we find testimony regarding Alfonso X's attitude toward the Jews, so the King's writing cannot be ignored.

I would like to begin by discussing the *Cántigas de Santa Maria*, which had great importance and value in the history of Christian poetry. The purpose of this discussion is to explore the cultural environment in which Ibn Sahula lived and wrote, and to examine an example of the "foreign" literature against which he wrote, and which was so widespread in Castile. The reign of Alfonso X (1252–1284) is characterized by a variety of cultural and political developments [21-23]. Alfonso X was renowned as a learned king, and thus received the title: 'El Sabio,' the wise [24]. Hundreds of poems are ascribed to him, mainly those dedicated to the Virgin Mary, the *Cántigas de Santa Maria*. He also authored an extensive seven-part book of law titled *Las Siete Partidas* [25,26] and two history books: *Estoria de Espanna*, on the history of Spain [27] and *General Estoria*, a world history intended to reach his own era, but actually ending at the period of Jesus [28]. (Whether he actually wrote the entire corpus ascribed to him remains doubtful.)

Alfonso X also translated into the vernacular (Galician-Portuguese) a number of works on a vast range of topics, including fables, books on the game of chess, a

biography of Alexander the Great, and more. In this endeavor, he relied largely on the assistance of Jews, especially for the translations on astronomy and Arab philosophy. According to Raphael Loewe, we should read Meshal Haqadmoni with the knowledge that Ibn Sahula was aware of the literary enterprise of Alfonso X's court and perhaps even familiar with some of the King's Jewish assistants and translators [7,29]).

The non-Christian residents of Castile, i.e., the Muslims and the Jews, enjoyed religious freedom, but there was also legal discrimination against them. For example, the ban on Muslims and Jews ruling over Christians prohibited them from entering into governmental institutions. According to Baer, some Jews held high key offices in the kingdom, but not in the army or in the high courts [15,18,25,30]. In keeping with the decision of the Fourth Lateran Council in 1215, although Jews were not obligated to wear an identifying badge [31-33], they were required to wear special clothes that marked them as different from the Christians. In *Siete Partidas* 7.24.11, we learn that the Jews had to wear special headgear to distinguish themselves from the Christians [25].

The *Cántigas de Santa Maria* appeared in some illuminated manuscripts in the last quarter of the thirteenth century (around 1283), and some of the manuscripts that were written and illuminated under the supervision of Alfonso X still remain. We have four original manuscripts, two of them illustrated with over two thousand miniatures: *Códice Rico*, El Escorial, Biblioteca de San Lorenzo, Ms. T.I.1, made in 1283 and entirely decorated [34] and Biblioteca Nazionale at Florence, Banco Rari 20, which was also decorated, but whose illuminations were not all completed; *Códice de Toledo*, Biblioteca Nacional de Madrid 10069, which contains one hundred poems; and the fourth manuscript, J.B.2 (Escorial E), which contains over four hundred poems, including all of those that appear in the other three manuscripts as well as unique poems that appear only here. It was made in the years 1281–1282, with decorated initials, and on every tenth poem an illustration of a musician appears [1,35,36]. The *Cántigas de Santa Maria* is written in the vernacular Galician-Portuguese common in Castile [37], and some of the poems in it were designed to be read and sung aloud, as they are accompanied by musical notes.

The stories in Meshal Haqadmoni were part of the cultural background in which Ibn Sahula lived and worked, and several of them contain Jewish characters, as do their illuminations. The book's anti-Jewish illustrations and stories have been discussed in previous research. Louise Mirrer addressed the portrayal of the bodies

of Jews in the book's text and illuminations [38]. Albert Bagby identified five main subjects regarding the Jews in this text: the Jew as the enemy of Christianity; the Jew as the devil's disciple; the Jew as a symbol of avarice; the traitorous Jew; and the converted Jew [39].

Bagby studied Alfonso X's attitude toward the Jews by comparing the songs that refer to Jews in the *Cántigas de Santa Maria* with other contemporary popular songs that also referred to the Jews that were circulating in Europe. According to Bagby, of thirty songs in Alfonso X's book, only eight are familiar in other collections of stories. Thus, according to him, the rest of the songs must have been composed by Alfonso X. Bagby claims that even in the only three songs in which the Jew does not receive malicious characteristics, the only positive aspect of the Jew's behavior consists of his pleas for Mary's help. Vikki Hatton and Angus Mackay suggest that the attitude towards the Jews in the *Cántigas de Santa Maria* was ambivalent, as the anti-Jewish phrases balance the more neutral phrases regarding the Jews, especially in comparison to other anti-Jewish stories of the time [40].

Dwayne E. Carpenter offered five categories different from those proposed by Bagby regarding the Jews in the *Cántigas de Santa Maria*: Jewish culpability for the death of Jesus; Jewish disparagement of the Virgin, Jesus and Christianity; Jews as allies of the Devil; Jews as avaricious; and the rescue and salvation of Jews [41]. Carpenter studied the amount of hostility against the Jews in the *Cántigas de Santa Maria* by researching the poems that mention the Jews. He relates not only to stories where the Jews are mentioned as main characters, but also to incidental references where, he claims, the true nature of the attitude towards the Jews is more clearly revealed [41].

Pamela Patton suggests studying the image of the Jew in Alfonso X's book not as a measure of the King's hostility towards the Jews, but rather in order to learn about the anti-Jewish attitude of Christian Castilian society. This notion is apparent in the poems, whether it is the King's position or not [19,42]. Therefore, the illustrations are less representative of Alfonso X's attitude toward the Jews, and more reflective of the social atmosphere around him, so although the manuscripts were produced in his court, they represent ideas prevalent in society at the time. The illuminations in Alfonso's book not only illustrate the text, but also interpret it; in some instances, the artists added information to the poem, so even if the Jew did not participate as a main

character in a story, the artist portrayed him in most scenes and emphasized his grotesque nature [42].

Patton points to an example of this phenomenon in the illuminations of *Cántiga 3*, which tell the story of Theophilus. Although the Jew in the song is mentioned in only a single verse, the illustrations nonetheless portray the Jew in two scenes out of six. The text states that Theophilus acted on the advice of a Jew: “per consello dun judeu,” [1], and the scenes portray the Jew as associated with and resembling the Devil in his grotesque appearance [42,43]. Hatton and Mackay, on the other hand, claim that in comparison to the story *Milagros de Nustra Señora*, written by Gonzalo de Berceo (c. 1198–after 1252), the Jew’s presence is minor, and he is mentioned as merely a consultant [40]. However, the negligible mention of the Jew implies the anti-Jewish nature of the text in the *Cántigas de Santa Maria*, for the audience needed no further information to understand the close relationship and supposed alliance between the Jew and the Devil.

It ms that there was a public demand for such depictions, since most of the stories in the book were already familiar in Western Europe, and only a few of them were original. Therefore, the image of the Jew in the eyes of Castilian Christian society is of interest when studying the period in which Ibn Sahula wrote his book. Patton’s methodology will guide us here, as my intention is to portray that Ibn Sahula wrote some of the fables in *Meshal Haqadmoni* as a response to the Castilian Christian milieu, and not merely in reaction to the King’s approach toward the Jews.

I would like to focus on *Cántiga 34* of the *Cántigas de Santa Maria*, where we read the story of a Jew desecrating an icon of the Virgin Mary (**Figure 1**). The story takes place on the streets of Constantinople, the location of an unusual, beautiful wooden panel painting of Mary and Child. One night a Jew steals the icon and hides it under his mantle. He brings the icon to his house, throws it into the lavatory and contaminates it. Mary allows the Devil to kill the Jew as punishment for his crime, and nothing remains of the Jew. Meanwhile, a good Christian finds and rescues the icon from the impure place and carefully cleans it. Afterwards, he places the icon in a worthy location in his home, offering it a tribute as a means of securing his salvation, and the icon emits a pleasant scent [1,2,19,35,39]. Interestingly, we find similar stories in the book *De Locis Sanctis*, written around 683–686 by Adamnan (ca. 625–704), the Abbot of Iona [44], and in twelfth and thirteenth century France and Germany [45,46].

Figure 1: Figure of King Alfonso X, suggesting the existence of a direct connection between Meshal Haqadmoni and Alfonso's book.

Figure 1: Figure of King Alfonso X, suggesting the existence of a direct connection between Meshal Haqadmoni and Alfonso's book

Like most of the illustrated poems in the *Cántigas de Santa Maria*, the story is portrayed in six scenes, and the Jew occupies three of them. In the first scene on the left, the Jew appears in grotesque profile, walking by the city's buildings, dressed in a red garment and a pointed hat as he raises the icon in his right hand. In the next scene, we notice that the garment reaches his knees and thus shows his pointed red shoes, part of the distinguishing mark required in the *Siete Partidas* 7.24.11. (On the distinguishing mark [25]). In this scene, we notice the Jew throwing the icon into the lavatory, while a devil stands next to the door behind him. In the third scene, we observe two demons carrying the Jew's body. All three characters are portrayed in profile, showing their grotesque noses and pointed chins. The next three scenes portray the good Christian's acts. In all but one of the scenes, the viewer can clearly the icon of the Virgin and child, so viewing the Jew's theft and contamination of the

icon must have had a shocking impact on Christian audiences. Below, we shall how this effect may be reflected in Meshal Haqadmoni.

Let us now turn to a discussion of Isaac Ibn Sahula's Meshal Haqadmoni. None of the original manuscripts remain, not even manuscripts from the author's time and place. However, we do have five fully illuminated manuscripts from Germany and Italy, all from the fifteenth century: Oxford, Bodleian Library, MS Opp. 154, produced in 1450, Germany [47]; Munich, Bavarian State Library, MS Heb. 10, produced in 1458, Germany [48]; Oxford, Bodleian Library, MS Can. 59, produced in 1470-1480, Italy; Rothschild Miscellany, Jerusalem, Israel Museum, Ms. 180/51, produced in 1470-1480, Italy, fols. 298v-371r [49-51]; Milano, Ambrosian Library, MS X 112 sup, produced in 1483, Italy. The images in the five manuscripts and the first printed edition are similar in terms of their subjects and their iconography [3,6,9,12].

The book was first printed in Brescia by Gershom Soncino ca. 1491 and wood cuts replaced the manuscripts' illuminations [52]. Notably, this is the first printed Hebrew book with a full cycle of illustrations, and it ms that Soncino ordered these illustrations specifically for this book [4]. As mentioned, the fables are accompanied by some eighty illuminations with captions written by the author.

Most scholars agree that Ibn Sahula illustrated the images himself or at least supervised their production. In his introduction, Isaac Ibn Sahula explains the purpose of the illuminations: "Likewise, methinks, the pictures which conjoint / I place with texts they illustrate, should point to / The moral, and retain the interest/ Of children, while for those that are oppressed / By cares, providing light relief through art; Thus peradventure they shall find their heart/ Drawn to essentials by my goad, and lay / Aside their Homer, and will put away / What heretics and what free-thinkers say" [7]. Thus, he declares that he is fighting the tendency to follow foreign literature, and calls upon his nation to repent. Thus the illustrations' purpose is to appeal to the audience and direct attention to the essence of the book by artistic means. It is worth mentioning that Gronemann doubts whether the book was originally illustrated in its entirety, and suggests that only the fables that discuss the planets in the fifth chapter were illuminated [6]. Though there are no remaining manuscripts made by Ibn Sahula, I find this claim unjustified in light of the author's introductory statement [7]. As Ayelet Oettinger-Salama maintains, the purpose of the illustrations is didactic, so the illuminations of the planets alone would not be sufficient [9]. Although it may be somewhat problematic in terms of methodology to refer to illuminations made

approximately two hundred years after the book was written, the illuminations remained consistent over the years, which suggests both that the author closely supervised the exact location of the scenes and the appropriate captions and that they all derived from earlier similarly illustrated manuscripts. Taking this issue into account, I will focus here mainly on the text, since some of the illuminations are connected to their own place and time, and less to that of Ibn Sahula.

Meshal Haqadmoni is divided into five main chapters (On Wisdom, On Penitence, On Sound Counsel, On Humility, and On Reverence), each opening with the vices of a given character and ending with the author's praise of the virtues of the respective trait. Every chapter opens with a polemic dialog between the cynic and the author, with both of them referring to scientific knowledge in the realms of nature, medicine, and philosophy, all disguised in fables. Aside from being a physician, Ibn Sahula was a Kabbalist (on possible Kabbalistic ideas in Meshal Haqadmoni [53]; for more on Ibn Sahula's Kabbalistic writings [15,54-58]). The stories all begin with the perspective of the cynic, whose goal is to undermine the author's faith with fables that m to prove that virtues are not beneficial, but rather harmful. All of the chapters contain fables, mainly about animals. Some of these begin in the middle of a given story, when one of the characters (usually an animal) starts to read the fable. Only following a long discussion does the plot return to the original tale, which is outside the main frame of the story. This literary motif is characteristic of the structure of the maqama and books such as *Kalila wa-Dimna*. (On the relationship between this genre of literature and its connection to Meshal Haqadmoni [3,11,12,59]).

Both the humans and the animals in the fables can be characterized as Jewish on account of their words and customs. Furthermore, they use biblical verses, the Talmud, and the Midrash to deliver moral messages, even when they are not identified as Jewish, but as members of other religions [11]. While Ibn Sahula did relay stories from "other origins," his use of Jewish sources is in line with his aim to reintroduce his readers to these texts: "For I observed its golden rhetoric was dulled for many folk, who were so quick to con the works of the heretics, and k Philosophy dependent on the Greek, Arabic saws, tags from each several part. ... The Torah's precepts ye have cast aside, with them that choice tongue, wherein are applied analogies the jurists use – so fair a maiden, and so delicate her flair" [7]. After long deliberation, at the end of the book the cynics admit their errors and justify the author's words.

I would like to focus on one of Meshal Haqadmoni's fables, from the first chapter: "The Lion upon whom attend Companions" [3,7,14]. In the story we find a connection to the Jewish-Christian polemic, so we shall examine the fable's text and images from this perspective. Our consideration of the fable will take place in the context of the place and culture in which Ibn Sahula lived, while the main reference shall be to King Alfonso X, whom, according to the scholars, is represented by the lion in the fable [7,15,16]. The fable "The Lion upon whom attend Companions" tells the story of a kingdom ruled by a lion, who has two companions and advisors: the hart and the fox, who are facing a serious problem in the kingdom. At the beginning, we learn that the animals are complaining that the lion eats them, so they decide to unite and rebel against the king. Scholars have pointed out that this story reflects the actual historical event in which the nobles in Alfonso X's court rebelled against him in 1271 [7,18,23]. The author's approach is to emphasize the notion that there should be no rebellions against the kingdom. (On the notion that it is prohibited to rebel against the kingdom [60]).

After the animals leave the kingdom, the lion has no more animals to eat, so the fox, in a cunning gesture of flattery, offers him his own flesh, but and immediately informs him that his flesh is not as tasty as that of the hart (his rival courtier). Thus, the fox ostensibly offers his own flesh to be eaten by the lion, yet at the same time makes it clear that it is not good enough for the king. The scene is illustrated in the same way in all the manuscripts: the fox and hart are standing in front of the lion. Despite the fox's words, the lion refuses to harm the hart, since doing so would be a violation of the alliance between them. The fox speaks badly of the hart and claims that the hart has no noble genealogy, unlike the fox. This claim leads the lion to call upon all his ministers and investigate the hart's pedigree. The fox represents the anti-Jewish stance in King Alfonso X's court, when, according to Loewe, he demands to inspect the hart's *limpieza de sangre* (purity of blood), while the hart represents the Jewish courtiers [7,16]. The fox gives a speech, at the end of which the lion calls him a murderer and expels him from his court. From this point on, the fox conspires to rebel against the king and assassinate him with poison. Finally, after a trial is held, the fox is executed by decapitation, just as it was customary to punish aristocrats accused of treason against the King [16].

Scholarly interest in this fable has mainly concerned the question of the historical context of Alfonso X and his fickle attitude toward the Jews. I would like to

examine another historical aspect of the story that mainly concerns the Jewish-Christian polemic as it is reflected in the hart's sermon delivered before the lion. The hart, realizing he is in danger, prays to God, declares his love and loyalty to the king, speaks of his genealogy and matters of the soul. The hart convinces the lion, who declares: "What penalty the wicked have to pay / How those whose worth is scant just fade away / How some, through wanton error, are cut off/ Destruction dragging those who, sinful, scoff" [7].

The hart begins to clarify the vices of the wicked soul that speaks against the Talmud and insults it: "On scholarship [Talmud] she loads insults obscene / Her heart full of contempt; precepts she spurns / And from their highway into byways turns / To roam, her outrages past numbering / All the commandments from her back to fling/ The holy law of God dishonoring" [7]. (It is worth noting that Loewe translated the word Talmud as scholarship, but, as we shall below, it is important to follow the accurate meaning of the word, which here refers to the rabbinic writings). It is that here we find criticism against the Jews who have drifted from the Holy Scriptures, prefer foreign literature, and even convert to Christianity.

The hart declares that the penalty of the wicked is that they will not have a part in the afterlife, and goes on to explain: "I catalogue here those who, by their sin / Have forfeited all claim to share therein / Ones who, unorthodox, affirm a lie / All unbelievers; those who would deny / The law, the resurrection of the dead/ Or the Messiah's coming; all these, led / Into apostasy, with those who lead / Astray the public; those, too, that secede / From laws which the community maintained / Insurgents; those who trespass in disdain / Defiant: all informers; those whose lies / Spread slander, or by surgery disguise / Their covenantal seal" [7]. We hear in these words an echo of the blessing of the apostates (Birkat Haminim), part of the Amidah prayer [7]. (On Birkat Haminim [61]).

The hart elaborates on the punishment of the wicked, noting that in addition to being deprived of an afterlife, they are doomed to "excrement that they". This phrase is mentioned in the Babylonian Talmud, Gittin 57a: "He then went and raised Balaam by incantations. He asked him: Who is in repute in the other world? He replied: Israel. What then, he said, about joining them? He replied: Thou shalt not know their peace nor their prosperity all thy days for ever. He then asked: What is your punishment? He replied: With boiling hot semen. He then went and raised by incantations the sinners of Israel. He asked them: Who is in repute in the other world? They replied: Israel.

What about joining them? They replied: k their welfare, k not their harm. Whoever touches them touches the apple of his eye. He said: What is your punishment? They replied: With boiling hot excrement, since a Master has said: Whoever mocks at the words of the Sages is punished with boiling hot excrement”.

Furthermore, in the hart’s words we may find an utterance regarding the public polemics, such as the Paris Talmud Trial in 1240 between Rabbi Yehiel of Paris and the converted Nicolas Donin. (There are Hebrew accounts of the “Talmud Trial” and a Latin text [62], originally published by Isadore Loeb [63]. For an English translation of the Latin text Hyam Maccoby [64]). The Paris Talmud Trial of 1240 was the first of three public disputes initiated by converted Jews, where the Talmud was the main focus of discussion. The aftermath of the 1240 trial was the burning of the Talmud in 1242. In 1263 in Barcelona, R. Moses ben Nahman (Nahmanides) defended the Talmud against the converted Pablo Christiani, who also debated with R. Abraham in the second Paris trial in 1271/1273 [61,65-82].

According to the Hebrew account of the 1240 Talmud trial, the punishment of the wicked to be doomed to “excrement that thes” is also mentioned. Nicolas Donin claimed that the Jews wrote in the Talmud that Jesus was condemned to boiling hot excrement, and on the basis of the Talmud, Balaam’s punishment is ascribed to Jesus [45,62,75,83,84]. In the Jewish tradition, Balaam is sometimes replaced with Bela ben Beor, the first king of Edom. Therefore, Balaam is identified both with Esau and Jesus [83,85]. Hence, when the Talmud mentions the punishment of Balaam and the criminals of Israel as being punished “with boiling hot excrement”, it refers to Jesus.

The response of R. Yehiel of Paris to the text was that it did not refer to Jesus of Nazareth, but was the punishment of some other man called Jesus. Therefore, we can in this statement in Meshal Haqadmoni a reference to the Paris Talmud Trial and to the punishment of Balaam/Jesus. Even if this notion was not actually raised in the Talmud Trial itself and is recorded only in the later written text, there is important value to its inclusion in the Hebrew account. While it may have been written some decades after 1240 [75], nonetheless it had been written (and probably widespread) by 1280s, when Ibn Sahula wrote Meshal Haqadmoni. Hence, whether or not these exact words were mentioned in the actual Talmud Trial is of less importance to our discussion than the fact that they appear in the account written before Ibn Sahula wrote his book.

Returning to the illumination of Cántiga 34, the fact that the icon of Virgin and Child is desecrated by being thrown into the lavatory ms to indicate a Jewish intention

to punish Jesus and Mary with “excrement that thes.” This kind of abuse could show the punishment that the Virgin and Child deserve in the eyes of the Jews, when at the end of the story the Jew is condemned to hell. The story in *Cántiga 34* is not the only one in the *Cántigas de Santa Maria* to display Jewish mockery of Christian symbols. The Christian notion in this book is that the Jews are allegedly already trying to implement the Talmud’s ideas about the punishment of the wicked. In *Cántiga 12* we are told that the Jews of Toledo were caught by the Archbishop and his congregation as they were spitting at and cursing a wax image of Jesus and later placing him on an improvised cross [2,41].

The idea of Jews mocking a wax crucifix appears also in Alfonso X’s book of law, *Las Siete Partidas*, 7.24.2 [25], where the King wrote that he had heard that in some places the Jews abduct Christian children on Good Friday and place them on a cross, but if they do not find such children, they create a wax image and crucify it. Alfonso X mentions that if these incidents turned out to be true in his kingdom, the Jews who carried them out would be executed. He also orders the Jews to stay behind close doors on Good Friday [25,40,86-89] (In 408 Theodosius II forbade the Jews from burning a figure like Haman on Purim, as it was understood to be mockery on the Crucifixion. [86-89]). Elliot Horowitz discusses at length cases in which Jews were accused of mocking the cross, and testimonies of such actions appear in Jewish texts [90-92].

The King’s reference to this issue in his law book and in the *Cántigas de Santa Maria* indicates the prevalence of such stories. The fact that these incidents appear both in a popular illuminated book of poetry and in a book of law reinforces the notion that it is not merely a legend or rumor, and suggests that they are true. Although Alfonso X wrote that he had heard rumors of such accusations, and did not report actual incidents in his kingdom, the fact that he enacted a law to be used in case such events occurred strongly suggests that the story represents a situation that could conceivably be faced.

The hart in the Meshal Haqadmoni fable symbolizes the voice of the Jewish writer, who is fighting both the wicked among his people and the Christians. The sense of persecution in the Meshal Haqadmoni stories may derive from the attitude of Christian society toward the Jews. For the Christian public, the King’s attitude toward the Jews is expressed in his book, despite the fact that Alfonso X is considered a tolerant monarch and beneficent toward the Jews. Most scholars have studied his

book king an answer to the question of whether or not it and its author were expressing an anti-Jewish attitude. Examination of the book reveals that the anti-Jewish stance is consistent, and while King Alfonso himself may have treated the Jews fairly, his book conveys an anti-Jewish message to his audience. In Meshal Haqadmoni we find a possible response to this message.

Research for this paper was supported by the Israel Science Foundation (ISF), Grant no. 326/13.

References:

1. Mettmann W (1986-1989) (ed.) Alfonso X, Cantigas de Santa Maria (3 volumes). Castalia, Madrid.
2. Kulp-Hill K (2000) (trans.) Songs of Holy Mary of Alfonso X, The Wise: Translation of the "Cantiga de Santa Maria". Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, Tempe, AZ.
3. Ayalon Y (2002) The illustrations to Meshal ha-Kadmoni of Ishaqibn Sholomoibn Sahulah, MA Thesis, Tel Aviv University (Hebrew).
4. Beinenfeld E (1991) Meshal Ha-Kadmoni by Isaac B.SolomonibnSahula [Brescia: GershomSoncino, ca. 1491]: The book and its illustrations," MA Thesis, The Hebrew University of Jerusalem.
5. Cuffel A (2011) IbnSahula'sMeshal ha-Qadmoni as restorative polemic. *Journal of Medieval Iberian Studies* 3.2: 165–186.
6. Gronemann S (2006)'http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/mow/nomination_forms/Israel_Rothschild.pdf' title='Click here'> Extant 15th century Ashkenazi Illuminated manuscripts of MeshalHakadmoni by Isaac ibnSahula. PhD dissertation. The Hebrew University of Jerusalem (Hebrew).
7. Sahula IS, Loewe R (2004)'<http://www.worldcat.org/title/meshal-haqadmoni-fables-from-the-distant-past-a-parallel-hebrew-english-text/oclc/49805487?Page=citation>'title='Click here'> MeshalHaqadmoni: Fables from the distant past: a parallel Hebrew-English text. Littman Library of Jewish Civilization, Portland, OR.
8. Schubert U, Schubert K (1983) *JüdischeBuchkunst*. Teil 1, Graz.
9. Oettinger-Salama A (2002) 'I place with texts the illustrate, should point / The moral': Exploring the connection between the verbal art and the visual Art in the book MeshalHaqadmoni by Isaac ibnSahula. *Dapim Le-Mehkar Be-Safrut* 13: 229–256 (Hebrew).

10. Schirmann J (1971) Hebrew poetry in Spain and Provence (volume 2). Dvir, Tel Aviv and The Bialik Institute, Jerusalem (Hebrew).
11. Schirmann J (1997) (edited, supplemented, and annotated by Ezra Fleischer) The history of Hebrew poetry in Christian Spain and Southern France. Magnes and Ben Zvi Institute, Jerusalem (Hebrew).
12. Yeffet R (2001) Meshal ha-Qadmoni by Isaac IbnSahula: A book of debate, moral, and good advice. PhD dissertation, Bar-Ilan University (Hebrew).
13. Yeffet R (1995) The uniqueness of 'Meshal ha-Qadmoni' by Isaac IbnSahula: Relationship between form and content. MA Thesis, Bar-Ilan University (Hebrew).
14. Offenberg S (2008) Expressions of meeting the challenges of the Christian milieu in Medieval Jewish art and literature. PhD Dissertation, Ben-Gurion University of the Negev. Chap. 5 (Hebrew).
15. Baer Y (1961) A history of the Jews. The Jewish Publication Society of America, Philadelphia.
16. Loewe R (1996) Who was the fox in the court of Alfonso X?. *Donaire* 6: 49–53.
17. O'Callaghan JF (1998) Alfonso X and the Cantigas de Santa Maria: A poetic biography. Brill, Leiden.
18. O'Callaghan JF (1993) The learned king: The reign of Alfonso X of Castile. University of Pennsylvania Press, Philadelphia.
19. Patton PA (2012) Art of estrangement: Redefining Jews in Reconquest Spain, Pennsylvania State University Press, University Park PA: 135–169.
20. Keller JE (1990) Drama, ritual, and incipient opera in Alfonso's cantigas. In: Emperor of culture: Alfonso X the Learned of Castile and his thirteenth-century renaissance. Robert I. Burns (ed.) University of Pennsylvania Press, Philadelphia: 72–89.
21. Kosmer E, Powers JF (1990) Manuscript illustrations: The cantigas in contemporary art context. In: Emperor of culture: Alfonso X the Learned of Castile and his thirteenth-century renaissance. Robert I. Burns (ed.) University of Pennsylvania Press, Philadelphia: 46–58.
22. Burns RI (ed.) (1985) The world of Alfonso the Learned and James the Conqueror: Intellect and force in the Middle Ages. Princeton University Press, Princeton NJ.
23. O'Callaghan JF (1975) A history of medieval Spain. Cornell University Press Ithaca NY.

24. Burns RI (1990) Stupor mundi: Alfonso X of Castile, the Learned. In: Emperor of Culture: Alfonso X the Learned of Castile and his thirteenth-century renaissance, Robert I. Burns (ed.) University of Pennsylvania Press, Philadelphia: 1–13.
25. Carpenter DE (1986) Alfonso X and the Jews: An edition of and commentary on SietePartidas 7.24 'De los Judíos'. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, and London.
26. Pérez I (2014) Nuevo fragmento de las 'SietePartidas' descubierto en la Biblioteca Nacional de Israel. *Hispania Judaica Bulletin* 10: 251–271.
27. Catalan D (1992) La estoria de Espana de Alfonso X: Creacion y evolucion (5 volumes). Seminario Menéndez Pidal, Universidad Complutense de Madrid, *Cronísticas Fuentes de la Historia de España*, Madrid.
28. Borja PS-P (ed.) (2001) Alfonso X el Sabio, General Estoria. Biblioteca Castro, Madrid.
29. Roth N (1990) Jewish collaborators in Alfonso's scientific work. In: Emperor of culture: Alfonso X the Learned of Castile and his thirteenth-Century renaissance. Robert I. Burns (ed.) University of Pennsylvania Press, Philadelphia: 59–70.
30. Glick TF (1992) Introduction. In: *Convivencia: Jews, Muslims, and Christians in Medieval Spain*. Vivian B. Mann, Thomas F. Glick and Jerrilynn D. Dodds (eds.). George Brazzilier, New York: 1–9.
31. Grayzel S (1966) *The Church and the Jews in the XIIIth century* (vol.1) Hermon, New York.
32. Kisch G (1957) The yellow badge in history. *Historia Judaica* 19: 89–146.
33. Straus R (1942) The 'Jewish Hat' as an Aspect of Social History. *Jewish Social Studies* 4: 59–72.
34. Alfonso X (2011) Alfonso X El Sabio, Las Cantigas de Santa María. Códice Rico, Ms. T- I-1 Real Biblioteca del Monasterio de San Lorenzo de El Escorial, Prólogo Inés FernándezOrdóñez, 2 vols. Madrid (facsimile edition).
35. Keller JE, Cash AG (1998) Daily life depicted in the "Cantigas de Santa Maria". University of Kentucky Press, Lexington.
36. Scarborough CL (2000) Introduction. In: *Songs of Holy Mary Songs of Holy Mary of Alfonso X, The Wise: Translation of the "Cantiga de Santa Maria"*. Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies, Tempe, AZ: xix-xxxvi.
37. Doron A (1998) On the affinity between the Hebrew creation in Toledo and its literature environment: The Prologue of Alfonso el Sabio's Cántigas de Santa

- Maria and the Personal Poems of Todros Ha-Levi Abulafia,” *Biqoret U-parshanut* 32: 81–94 (Hebrew).
38. Mirrer L (1994) *The Jew’s Body in Medieval Iberian Literary Portraits and Miniatures: Examples from the Cantigas de Santa Maria and the Cantar de mio Cid*. *Shofar* 12.3: 26–27.
 39. Bagby AI (1971) *The Jews in the Cántigas of Alfonso X, El Sabio*. *Speculum* 46.4: 673-674.
 40. Hatton V, Mackay A (1986) *Anti-Semitism in the Cantigas de Santa Maria*. *Bulletin of Hispanic Studies* 60.3: 189-199.
 41. Carpenter DE (1998) *The portrayal of the Jew in Alfonso the Learned’s Cantigas de Santa Maria*. In: *In Iberia and beyond: Hispanic Jews between cultures*. Bernard Dov Cooperman (ed.) *Proceedings of a Symposium to Mark the 500th Anniversary of the Expulsion of Spanish Jewry*. University of Delaware Press, Newark, DE. Associated University Presses, London: 15-42.
 42. Patton PA (2008) *Constructing the Inimical Jew in the Cantigas de Santa Maria: Theophilus’s Magician in Text and Image* In: *Beyond the Yellow Badge: Anti-Judaism and Antisemitism in Medieval and Early Modern Visual Culture*. Mitchell B. Merback (ed.) Brill, Leiden and Boston: 233-256.
 43. Jackson D (2007) *The influence of the Theophilus legend: An overlooked miniature in Alfonso X’s Cantigas de Santa Maria and its wider context*. In: *Under the influence: The concept of influence and the study of illuminated manuscripts*. John Lowden and Alixe Bovey (eds.) Brepols, Turnhout: 75-87.
 44. Schäfer P (2002) *Mirror of his beauty: Feminine images of God from the Bible to the early Kabbalah*. Princeton University Press Princeton and Oxford: 191-195.
 45. Marcus IG (2002) *A Jewish-Christian symbiosis: The culture of early Ashkenaz*. In: *Cultures of the Jews: A New History (vol.) 2*, David Biale (ed.) Schocken, New York: 147-214.
 46. Camille M (1989) *The Gothic Idol: Ideology and Image Making in Medieval Art*. Cambridge University Press, Cambridge.
 47. IbnSahula I. (nd) *MeshalHaqadmoni (entire manuscript)*. Oxford, Bodleian Library.
 48. IbnSahula I (nd). *MeshalHaqadmoni (entire manuscript)*. Munich, Bavarian State Library.
 49. Fishof I (1989) *The Rothschild miscellany*. Facsimile Editions, London.

50. Ta-Shema I (1989). The literary content of the manuscript. In: Iris Fishof (ed.) *The Rothschild miscellany*. Facsimile Editions, London. 39-88.
51. Mortara-Ottolenghi L (1989). The illuminations and the artists. In: *The Rothschild miscellany*. Iris Fishof (ed.). Facsimile Editions, London: 127-241.
52. IbnSahula I. (nd) MeshalHaqadmoni (scan of the printed book) Jerusalem, National Library web site aleph.nli.org.il/nnl/dig/books/bk001021249.html.
53. Lachter H (2010) Spreading Secrets: Kabbalah and Esotericism in Isaac ibnSahula's "Meshal ha-kadmoni." *Jewish Quarterly Review* 100.1: 111–138.
54. Green A (1987) Rabbi Isaac ibnSahola's commentary on the Song of Songs. *Jerusalem Studies in Jewish Thought* 6/3–4: 393–491 (Hebrew).
55. Green A (1987) The Song of Songs in early Jewish mysticism. *Orim* 2.2: 57-58.
56. Huss B (2008) Like the radiance of the sky: Chapters in the reception history of the Zohar and the construction of its symbolic value. Bialik Press & Ben Zvi Institute, Jerusalem (Hebrew).
57. Scholem G (1931/32) The first citation from ha-Midrash ha-Ne'elam. *Tarbiz* 3: 181-183 (Hebrew).
58. Stern S M (1956) Rationalists and Kabbalists in medieval allegory. *Journal of Jewish Studies* 6.2: 73-86.
59. Pagis D (1976) Change and tradition in the secular poetry: Spain and Italy. Keter, Jerusalem. (Hebrew).
60. Albeck S (1964) 'DinnoD'malchusoDinno' in the Jewish communities of medieval Spain. In: *The Abraham Weiss Jubilee Volume*, Samuel Belkin (ed.) Hotsa'at Va'ad Sefer ha-Yovel, New York: 109-125.
61. Langer R (2012) *Cursing the Christians?: A history of the BirkatHaminim*, Oxford University Press, Oxford.
62. Galinsky JD (2012) The different Hebrew versions of the 'Talmud Trial' of 1240 in Paris. In: *New perspectives on Jewish-Christian relations: In honor of David Berger*. (The Brill Reference Library of Judaism 33) ElishevaCarlebach and Jacob J. Schacter (eds.), Brill, Leiden and Boston: 109-140.
63. Loeb I (1881) "La controverse de 1240 sur le Talmud," *Revue des étudesjuives*. 39-57.
64. Maccoby H (1982) *Judaism on trial: Jewish-Christian disputations in the Middle Ages*. Fairleigh Dickinson University Press, Rutherford NJ.

65. Einbinder SL (2002) *Beautiful death: Jewish poetry and martyrdom in medieval France*. Princeton University Press, Princeton and Oxford.
66. Grünbaum S (1873) *Sefervikkuah R. Yehi'el*. C. Dombrowski, Thorn (Hebrew).
67. Rose PL (2011) When was the Talmud burned at Paris? A critical examination of the Christian and Jewish sources and a new dating: June 1241. *Journal of Jewish Studies* 62: 324-339.
68. Margaliot R (ed.) (1910) *R. Yehiel of Paris' dispute*. (publisher not mentioned), Lvov (Hebrew).
69. Dahan G & Nicolas É (eds.) (1999) *Le brûlement du Talmud à Paris, 1242–1244*. René-Samuel Sirat, Paris.
70. Chazan R (1992) *Barcelona and beyond: The disputation of 1263 and its aftermath*. University of California Press, Berkeley.
71. Chazan R (2005) Christian condemnation, censorship, and exploitation of the Talmud. In: *Printing the Talmud: From Bomberg to Schottenstein*. Sharon LibermanMintz and Gabriel M. Goldstein (eds.), Yeshiva University Museum, New York 2005: 53-59.
72. Chazan R (1983) From Friar Paul to Friar Raymond: The Development of Innovative Missionizing Argumentation. *Harvard Theological Review* 289–306.
73. Cohen J (1999) *Living letters of the law: Ideas of the Jews in Medieval Christianity*. University of California Press, Berkeley.
74. Cohen J (1999) The second Paris dispute and the Jewish Christian polemic in the thirteenth century. *Tarbiz* 68: 557–579 (Hebrew).
75. Eisenberg S (2008) *Reading Medieval religious disputation: The 1240 'debate' between Rabbi Yehiel of Paris and Friar Nicholas Donin*. PhD dissertation, University of Michigan.
76. Hames HJ (2004) Reason and faith: Inter-Religious polemic and Christian identity in the thirteenth century. In: *Religious Apologetics – Philosophical Argumentation*, Yossef Schwartz and VolkhardKrech (eds.), Mohr Siebeck, Tübingen: 267-284.
77. Jordan WC (2001) Marian devotion and the Talmud trial of 1240. In: *Ideology and royal power in Medieval France: Kingship, crusades and the Jews*. William Chester Jordan (ed.) Ashgate, Burlington VT: 61-76.
78. Malkiel D (2009) *Reconstructing Ashkenaz: The human face of Franco-German Jewry, 1000–1250*. Stanford University Press, Stanford CA.

79. Müller D (2009) Die Pariserverfahren gegen den Talmud von 1240 und 1248 im Kontext von Papsttum und französischem Königtum. In: *Interaction Between Judaism and Christianity in History, Religion, Art and Literature*. Marcel Poorthuis, Joshua Schwartz, and Joseph Turner (eds.), Brill, Leiden: 181-199.
80. Ragacs U (2001) Die zweite Talmuddisputation von Paris 1269. P. Lang, Frankfurt am Main.
81. Joseph Shatzmiller, *La deuxième controverse de Paris*, Paris 1994.
82. Soloveitchik H (1998) Catastrophe and halakhic creativity: Ashkenaz-1096, 1242, 1306 and 1298. *Jewish History* 12: 71-85.
83. Dalman GH (1893) *Jesus Christ in the Talmud, Midrash, and Zohar, and the liturgy of the synagogue*. Deighton, Bell, & Co., Cambridge; George Bell & Sons, London and New York.
84. Schäfer P (2007) *Jesus in the Talmud*. Princeton University Press, Princeton NJ.
85. Cohen GD (1967) Esau as symbol in early Medieval thought. In: *Jewish Medieval and Renaissance studies*. Alexander Altmann (ed.), Harvard University Press, Cambridge MA: 19-48.
86. Horowitz ES (1994) The rite to be reckless: On the perpetration and interpretation of Purim violence. *Poetics Today* 15/1: 9-54.
87. Kogman-Appel K (2005) The tree of death and the tree of Life: The hanging of Haman in Medieval Jewish manuscript painting. In: *Between the Picture and the Word: Manuscript Studies from the Index of Christian Art*, Colum Hourihane (ed.), Princeton University Press, Princeton NJ: 187-207.
88. Roth C (1933) The feast of Purim and the blood accusation. *Speculum* 8/4 521-522.
89. Trachtenberg J (1961) *The Devil and the Jews*. Yale University Press, New Haven CT: 109-133.
90. Haberman AM (1945) *Seferegerot Ashkenaz ve-Zarfat*. Tarshish, Jerusalem.
91. Horowitz ES (2006) *Reckless rites: Purim and the legacy of Jewish violence*. Princeton University Press: Princeton and Oxford: 149-185.
92. Chazan R (1987) *European Jewry and the First Crusade*. University of California Press, Berkeley CA.

***Diverse Histories, Different Outcomes:
Social Policy and Development in Latin America
and East Asia***

Draibe S. and Riesco M.,
University of Campinas, Campinas, Brazil

Abstract: During the 20 century, over two hundred million Latin Americans and South East Asians abandoned their secular, agrarian, traditions and migrated to a modern, urban, way of making a living; at the same time, countless millions housewives joined the workforce. A turbulent, painful, and frequently violent, process that is still ongoing in full **transition** in the regions as a whole. It has been the birth of a century. It was led by the State, through two successive developmental strategies: Initially, the State had to build economic infrastructure by itself, meanwhile, social policy was used mainly as a means to transform backward peasantry into a fairly healthy, and educated, urban workforce. The second strategy took advantage of these achievements, to promote State-led market economies, meanwhile social policy shifted its focus mainly to address the problems of already large urban populations. Both regions are emerging out of this process as significant economic actors of the 21 century, and at the same time their overall indicators measured by UNDP social development index have improved quite dramatically. Yet, in spite of these regularities, wide differences are evidenced in their respective outcomes: Latin America started its **transformation** decades earlier, but East Asia has changed much faster; the former is the most socially unequal part of the world and relies heavily in the rent of natural resources exploited by a tiny part of the workforce, which relegated in large part to commerce and non productive services, remains in large part poorly educated and precariously unemployed or unemployed; meanwhile the latter is amongst the most egalitarian, and bases its economic might in the value added by its highly qualified, fairly decently and fully employed, mainly industrial, workforce. The paper tries to explain these different outcomes in the history of transition in both regions, analysed in the intersecting spaces of tectonic shifts in their social relations, historical starting points and paths, and institutional arrangements.

Keywords: Latin America; urbanization; modernization; neoliberalism.

Introduction

Primitive accumulation of capital

On a tectonic level, economic development is all about urbanization. When peasants massively migrate to the cities, and women join the urban workforce, their exhausting work miraculously acquires the Midas Touch: everything they touch turns into gold, although very little of it ends in their own pockets. Before, in the fields, and homes, it had been just as hard, and they had delivered products and services that were just as useful, however, they consumed them mostly themselves or their families: scarcely any of them was sold in the marketplace. Meanwhile, when they join the urban workforce, most of their work is input into goods and services that are sold in the marketplace. Peasants and city **dwellers** have bread and milk for breakfast, but only the latter buy those in the marketplace. Gross Domestic Product (GDP), the core measure of modern economics, only accounts for the value added by human work input into goods and services that are sold in the marketplace. The rest of human work -that is to say, most of it in peasant, and male provider, societies-, does not count for this purpose. This is not the result of a mistaken calculation: human work assumes the form of value only when the goods and services produced are sold in the marketplace. This is the great finding of the classic liberal economists, which according to Marx, changed the course of human thought. Based on this knowledge, the latter author described this great peasant migration as the indispensable basis for the emergence of modern economies: He called it “primitive accumulation of capital”, because it provides the armies of men and women, liberated from their oppressive bonds to lords, land and home, free to be hired by capitalist employers; and also forced to do so once and again, to earn a living, which most of them cannot do otherwise because in the cities they lack land or other means of production and livelihood. It was only after the fall of the Berlin Wall in 1989, that the world has become aware that this is an ongoing process, as formidable capitalist competitors emerged from the other side, while communism remained a phantom. Goldman-Sachs’ Jim O’Neill estimated in 2003 that the BRIC countries, until then considered condemned to eternal backwardness, would swarm into the G6 by mid century; since then, bankers have been greatly exaggerating the speed of this process to entice naive investors into the mother of all speculative bubbles. And there are much more to come, as the UN estimated that in 2008 exactly half of humankind were still peasants. Markus Kopplers, CEO of mining giant BHP Billiton, in a 2008 interview to The Wall Street Journal,

described the same process saying: GDP is growing very fast as new people are arriving to industrial age, as a consequence of massive urbanization. "This journey, which takes place once in the lifetime of each society, is by no means an easy one. Peasants do not change their secular way of life easily; at a certain moment, historical forces force them to do so, usually by violence, economic crisis, war. When migrant peasants mass up in cities, all kinds of social and political turbulences take place along many decades, before the new economy is born, "dripping mud and blood by all its pores, from head to toe "as Marx described it in his famous chapter 24 of *Das Kapital*. Modern revolutions are the best way to map the capricious expansion of this process around the world during the past three centuries. The State presided over it all, increasingly. In pioneering 18 century England, it was instrumental in expropriating peasants off their lands, by "enclosure" and "vagrancy" laws, among other means described at length by Marx. Institutional, social, and economic, changes resulting of the Great French Revolution were more drastic. Newborn 19 century western European unified States, were even more active to catch up with already the already relatively advanced British and French economies, abolishing feudal customs and borders to ensure the free flow of goods, capital, and workers, and protecting and promoting their emerging industries; too much, in fact, because international competition "in a superior, imperialist, phase" as Hilferding and Lenin called it, ended up in devastating war. In the 20 century, catching up with already advanced Western Europe and their "white colonies" enhanced the State role to a new level. Only the State could bring the great fruits of capitalist development, railroads, roads, electricity, telecommunications, steel mills, and others, to backward periphery; nobody else was there to do it. At the same time, the State bureaucracy actively "engineered" social change, through agrarian reform and other expropriatory means, (prudently) following the radical example of the French and Russian revolutions; forcefully confronting decadent landed oligarchies. Social policy became an integral part of State developmentalism, following the example of 19 century European States, which had taught national languages and instituted pensions for their new citizens; they groomed unhealthy and ignorant peasantry into a relatively educated and healthy urban workforce. Thus, a new actor and concept were born: the Developmentalist Welfare State. When these chores were fairly complete, the developmentalist State shifted gears, and promoted the new market actors, workers and capitalists, which it had nurtured into adolescence, to assume many of the economic activities it had previously

assumed by itself. In most countries, this shift from “statist” to “market” State developmentalism was relatively painless, without significant dismantling of their previous constructions, if any. The Japanese model has been exemplary on this matter, followed closely by other East Asian countries, but other cases such as India or Brasil are just as clear in this aspect. As will be discussed, only in a few countries, such as Chile or the ex socialist European countries, this shift of State strategies took the form of destructive retrenchment of the previous achievements of State developmentalism.

The particularities of Latin American development

The above described general case suffered severe distortions in Latin America, stemming from historical and economic particularities, and resulting in the well known insulting inequalities, and relative weakness of its economic emergence, vis à vis similar East Asian experiences. One of these seem to hold a special significance: transplanted, rent seeking, elites. Transplanted populations have played a significant role in modernization. During the second half of the 19 century and the turn of the 20, massive peasant migration had only occurred in Western Europe, but some of them did not end up in London, Paris, and Berlin: they jumped over the ocean, and landed in New York, Buenos Aires, and Sydney, among other lesser destinies around the world; powering early economic emergence wherever they did. In the preceding four centuries, ten million African slaves were exported by European masters of the infamous trade, mostly to America, to replace sparse and depleted indigenous populations in the sweet regions of sugar and coffee that was demanded by nascent metropolitan capitalism. During the same period, poor Peninsular peasantry trickled constantly to Latin America. Together with slaves, they mixed with indigenous Americans to conform the mass of Latin American population. In recent years, immigrants from all over the emerging world, continue to flow to Europe and the “white colonies,” powering most of GDP growth there, replacing what stagnant or diminishing local populations are not able to deliver. Certainly, transplanted workforces have always been a huge engine of economic growth. However, transplanted elites are quite a different thing and the Latin American and other colonial cases around the globe, seem to prove that they exert a rather freakish and distortive influence. Conquistadores transplanted European feudalism over pre-existing American seignioralisms, according to the suggestive thesis of Dr. Alejandro Lipshutz, an

eminent russian born scientist that emigrated to Chile in the wake of the 1905 revolution. In the manner of European condotieri, they provided their superior military techniques to feuding local lords, and replaced them in the process. Dr. Lipshchuz brilliantly argues that for this reason, conquest was amazingly successful in the lands of ancient American empires, where a handful of brutal peninsular soldiery “conquered” tens of thousands of sophisticated Americans. At the same time, they failed miserably, for three centuries, in the North American great plains, Argentinian pampas or in the forests, lakes and fiords of southern Chile: in these relatively barren lands aboriginal Americans, lived in the most primitive communism, and had not been able to generate the surplus required to build pyramids or cities in the sky, or to sustain any lordship whatsoever.

Secular Rent Seeking

Conquistadores came after the gold. And gold they found, and silver. A lot, to be sure. So much, indeed, and so cheap to find and mine, that value of the universal currency fell, and all prices increased accordingly, afflicting Europe with a sort of 16-Century inflation malaise, according to Karl Marx. They fell upon an even richer treasure: agricultural land. Capable of producing delitiae to which Europe soon became addicted, such as tobacco, cacao, and of course, sugar. In addition, especially in the rich Andean valleys of ancient American empires, these lands also provided abundant harvests of maize, potatoes, quinoa, and other wonder crops, which nourished large peasant populations, which in turn provided seemingly endless surplus labour. This was the real El Dorado, the greatest hidden treasure of America: the abundant surplus labour of it's numerous peasantry. Those who grabbed the land possessed this treasure. Accordingly, conquistadores and misioneros turned into landlords. As with their predecessors, their riches were measured in the number of their subjects, and the months in each year they could work for them for free, after providing for their own maintenance. Mostly in this manner, they collected the rent of their appropriated land. In the meagre fringes of the empires, peasants were not numerous, and needed more work to feed themselves. Early peninsular settlers had to work as well, and initially were scarcely different from the peasants in their lands. However, their modest riches had exactly the same origin as those of their opulent neighbours: the surplus work extracted from the peasantry in return for the land ceded to them. Once again, those who owned the land could collect this rent. The

paradisaical warm shores of the Atlantic and the Caribbean were uniquely fit to produce sugar and other exquisites. But, alas, nobody feeds on sugar alone. Native populations were scarce and soon became extinct, from diseases and hardships brought upon them by European descubridores and conquistadores. Portuguese slave trade readily provided the alternative. Their Dutch and British successors in the infamous business were more than happy to continue to provide plantation owners with the workforce they needed to extract these treasures out of their land. In this case, as with gold, rent was derived not from surplus work of the slaves, which provided pretty little in fact, but from the unique scarcity of the resource itself. The same kind of treasure-hunting fever possessed modern imperialists that in the past two centuries grabbed nitrate, tin, oil, copper, and other raw materials, and lands apt to produce sugar, coffee, rubber, cotton, and the like. In addition, of course, to more silver and gold. They still do much the same today. LA remains a huge private hunting preserve for mining companies and other transnational rent seeking corporations. With such historical background, no wonder the region remains among the most segregated and unequal in the world, which is a well known fact. In addition, the LA elite has accumulated five centuries of experience as rent-seekers, which most surely pervades to the present day.

Early Latin American modernity

There was, however, at least one, notable, exception. At the turn of the 20-Century, some places in Latin America were also one of the destinies of then massively migrating European peasantry. By that time, this epoch-changing transit of the bulk of the working population to the cities was taking place almost exclusively there, and most arrived to then ebullient cities of the so-called old continent, where it generated what now is universally reckoned to be its most genuine and general result: economic emergence, known then as industrial revolution. Quite a mass of these migrants jumped over the Atlantic and arrived in America. Most in the North of the continent, where they provided the ground troops for the economic boom of the East, and the blazing conquest of the West. A good number of them also landed in the South, mostly in Río de la Plata, where they produced the same result in the flourishing modern twin cities of Buenos Aires and Montevideo, which together had surpassed one million inhabitants by 1900. In part, they also established in significant numbers around the Sao Paulo region, in Brazil, among other places. Others, trickled down to

all the rest of LA. They were very few. Chile, for example, at the peak of European immigration in 1906, had 6 per cent foreign born in the overall population. By that time, Argentina received almost half a million every year, which were one third of its population in the mid 19-Century. Everywhere, they conformed the core of nascent, urban, business, professional, and intellectual, middle classes. Where they arrived massively, they provided the social fabric for modern economic emergence, which in LA started precisely there. As has been the rare and probably unique historical experience in all these overseas offspring of 19 Century European peasant migration, they conformed singularly democratic, non segregated, societies, with a fairly good distribution of income among the majority of the population, and early welfare states provided fairly universal education, health care, and pensions of decent quality. This has been the case in Buenos Aires, and Montevideo, as well, since the early 20-Century, and until today. There is another important economic difference: they industrialised instead of conforming rent seeking economies. The immense plains and pampas, and other wilderness to the north and south of America, initially held nothing of interest for conquistadores, whatsoever. No gold could be found there, and except for what was to become the land of the Confederate slave owners, no valuables could be planted either. In addition, the scarce and nomadic populations were of little use for them, because they were mostly dedicated to their own, harsh, survival. A part from the fact that, precisely for the same reason, they were not used to having lords, and had never been submitted to none at all. Accordingly, they fought fiercely and successfully defended their independence and hunting territories all along four centuries. When at last they were conquered by the expansion of capitalism in the late 19-Century, they were mostly exterminated, everywhere. According to a recent article (Gerard Lyons, Financial Times, October 4, 2010), London investors discussed over the competing chances of Argentine and the US to become their emerging hub, much in the way they argue today about China and India. One century later, it seems quite clear that those who argued in favor of the US had a better idea. It was not a clean start. The lacklustre of traditional, segregated, rent seeking, landed elites from the interior, pulled down early the bustling LA cities. Their destiny was sealed when they lost their 19 century equivalents of the US Civil War to their Confederates from the interior. They grabbed the immense rent of the pampas húmedas, which finally appeared as they became the grain and cattle fields of the world, after the advancing railroads and army opened them in a pincer movement that exterminated the local

population all the way down to Patagonia. Nevertheless, these cities managed to create one early beam of modern LA societies, which in spite of everything they still are, at least in the case of Buenos Aires and Montevideo, as any happy visitor may confirm. They were the scouts of generalised modernisation that soon were to emerge out of the hands of massive internal peasant migration.

Chile: A paradigmatic case of 20-century modernisation

Chile is a quite insular territory, separated by almost impenetrable deserts and mountains from the south of what was the Inca empire. Its history falls in the above described category of segregated, early settler, LA society. It did not possess abundant precious metals, nor the climate needed for cultivating valuable delitia, and productivity in crops was far from spectacular. As a consequence, it was relatively scarcely populated and did not experience slavery. Neither did it receive massive European migration at the turn of the 20-Century, as said. Most of its modernisation is then, almost exclusively, the product of internal economic, social, and political, evolution. That is not to say that international events did not influence, quite on the contrary, as will be seen.

The harsh tale of primitive accumulation

Socio-economic transition was initiated in the last decades of the 19-Century, when peasants began to be enganchados to work in the nitrate mines in the northern deserts, which had been annexed to the country after a war with Perú and Bolivia in 1879. Although the owners of the mines were mostly British, and the produce was exported mainly to then emergent Europe, they worked in similar conditions as in latifundia, far from modern salaried relations. However, the Chilean working class was born mainly in these massive labour concentration camps - in fact, one of the nitrate oficinas was to be reopened decades later by Pinochet as a proper concentration camp. The second moment was the 1930 crisis, which closed almost all the mines and dispatched the licensed workers back south. Most of them arrived in Santiago, which exploded in population, and provided the modern workforce for the State-promoted desarrollo hacia adentro (inward oriented development), to which most countries were forced after the crisis. The third moment came after the 1973 coup, when most peasants were forcibly expelled from the land in the course of two or three years. In the wake of the coup, at least a hundred thousand were expelled, and at least two

thousand were assassinated, for having supported the radical agrarian reform implemented by presidents Frei and Allende. Far more were expelled during the following years, after their lands were given back to the sons of the old landlords, or auctioned to forest companies who grabbed over half a million hectares at a token price. In both cases, the old tenant farming system was immediately replaced by outside salaried labour. It must be mentioned that Pinochet did not reinstate latifundia, but instead complied in his brutal manner with the agrarian reform law, including the delivery of about 40 per cent of the expropriated land to peasants considered loyal to their old masters. This new land property structure propelled the agriculture and forestry export boom in the following decades. In addition, normal rural migration increased in speed all along this period, peaking by mid century, and maintaining its force until the late 1980s. Even today, about 10 per cent of the population remains in rural areas, down from 50 per cent in the 1930 census, and continues to migrate fast. Another significant transition at this tectonic level was the massive incorporation of women into the workforce since the 1980s. They account for much of the fast growth of the labour force since then, and continue accelerating up to this day. It is interesting to ascertain that from 1929 to 1971, GDP growth was pushed mainly by the huge productivity gains of migrating peasants, whose hands receive the touch of Midas, when their hard and extensive traditional farm work destined mainly to self consumption, suddenly becomes an input to commercial goods and services in the cities. The workforce did not grow significantly faster than the population in that period. Meanwhile, from 1971 to 2006, GDP growth was due mainly to the fast growth of the workforce fuelled by the explosive incorporation of women, who were not counted previously as workers. For this reason, productivity remained stagnant during this period. It is quite an irony that the "Chilean economic miracle" during the Neoliberal years was caused mainly by women joining the workforce. It is also interesting to substantiate that in each of the above mentioned periods Chilean GDP multiplied exactly 3,7 times, which gives very similar annual growth averages - the average GDP growth for the whole period is 3,5 per cent a year (Riesco). Thus went the harsh tale of what Marx called primitive accumulation of capital, by which he meant the accumulation of a massive workforce, mostly urban and in any case freed from traditional agrarian bondages, reasonably educated and healthy, which in turn is the social premise for the surge of modern capitalism.

The Developmentalist State

This essential premise was clearly understood by the group of young, progressive, military officers and liberal professionals, mostly medical doctors, most of them belonging to nascent middle classes, when they assumed power in September 11, 1924, in the aftermath of a bloodless military movement. Their program was very simple: the State had to promote progress, building directly those institutions, infrastructure, and modern industries, already born in Europe and other advanced countries. At the same time, the State had to nurture the social actors that had produced those miracles abroad, mainly, a modern urban workforce and an entrepreneurial class. None of the above had a significant presence in Chile at the time, where the majority of the population remained sleeping their secular siesta campesina, trapped in the depths of illiteracy, insalubrity, and subservience, of traditional agrarian relations. The reformers were carried in the wings of widespread social agitation, which had been severely repressed in the previous years, including a massacre of nearly a thousand unarmed striking nitrate workers in the northern city of Iquique in 1907. During the following half a century, a series of governments of all political inspirations, democratically elected since 1931, carried out this program unhesitatingly, pushed from below by an increasingly powerful labour movement, which exploded in the mid 1960s when peasants finally woke up from their siesta and spearheaded a truly revolutionary agitation. In three vibrant years, all the main reforms were completed, including a massive agrarian reform and nationalisation of mineral resources, among many others. However, this did not happen in isolation, as lighting in a clear day. Quite on the contrary, it was the coronation of half a century of State developmentalism. The man who best impersonates this whole period of progress was a young medical student when his teachers provided the young military with a developmentalist program in 1924. He was a student leader in the turbulence of the early 1930s, which terminated military rule and instated a long series of democratic governments. He was the youngest ever cabinet member, as Health Minister in the government of Popular Front president Pedro Aguirre Cerda, whose motto was "governing is educating." As such, he drafted a bill to create a National Health Service, which was enacted unanimously by parliament in 1952, when he had become President of the Senate. years later he was elected President of the Republic, and as such he declared that during his government no Chilean was born without being received by the hands of a medical doctor, in a gratuitous clinic of the National Health

Service, and being entitled to half a liter of milk a day until his adolescence; despite all, every Chilean keeps this right until today. During his government, 30 per cent of the overall population was enrolled in an establishment of the national educational service, which was gratuitous in every level, and had good quality which was recognised internationally. As a reference, in 2010, only 27 per cent of the population is enrolled in educational system, considering every level and both public and private schools. With the significant differences that quality is very low, as every international and national report proves year after year, and now families are forced to disburse half of overall educational costs, 86 per cent of university costs and 100 per cent of tertiary technical schools. If at the same time, the country has managed to increase its educational coverage in all age segments, its has been because the number of young people has decreased significantly in proportion to overall population, not because the country is trying any harder, quite the opposite. Between 1929 and 1971, GDP multiplied 3.7 times, that is, it almost quadrupled, as said. However, the overall earnings of workers multiplied 6.8 times, mainly because real wages multiplied 3.5 times. This means that the share of workers in national income roughly doubled. By contrast, real wages fell by half in the wake of the 1973 coup, and remained depressed until 1990. Only in December 1999, average real wages recovered their precoup levels in real terms, and in 2006 they were 20 percent above that level. Even considering the fast increase in the number of workers during the second period, the overall earning of workers multiplied 3 times between 1971 and 2006. As GDP again grew exactly 3,7 times, this means workers participation in the overall pie shrunked by almost one fourth, after falling by no less than half in the wake of the coup, as said [1]. This figure is highly indicative of the overall changes in Chilean society along the past century: five decades of State developmentalism democratised society, greatly improved income distribution, and built all the necessary institutional, economic, and social preconditions of economic emergence; mainly, the State transformed the mass of the working population from traditional peasants into a modern urban workforce, which by the end of the period was a true protagonist of history. This means that the secular Apartheid-like segregation, and basic inequality of society, had been in effect pretty much demolished. Shift to the market under Neoliberalism, during the the cold war. In a brutal turn of history, after the the 1973 coup, the mass of the population was repressed, and all democratic advances were reversed during 17 years of dictatorship. Income distribution initially regressed at least to where it was in 1929, and for forty

years, workers disappeared from any kind of protagonism. What happened in between? After half a century of singularly advanced, and democratic, State developmentalism, which had gained the sincere admiration and likes of the whole world, Chile turned against itself, and destroyed, and severely dismantled, what it had built before. The same military that had started the whole process in 1924, turned against it in 1973, and ironically in the same day, September 11. Chile during the developmentalist period exemplifies what happened in almost every country that initiated or completed its transition to modern urban societies during the 20-Century. All around what was then called the under developed world, the same as in Chile, the State assumed the twin challenges of bringing economic and social progress to backward, agrarian societies. Their forms and inspirations were very different, but their deeds were pretty much the same. Similarly, when the social and economic preconditions for the functioning of modern market economies had been created, the developmentalist State itself promoted this new strategy, especially, fostering a vigorous entrepreneurial class. Certainly, while performing this strategy shift, the developmentalist State took good care of, not destroying but on the contrary, enhancing what it had built before. Japan was the classic role model of this seamless shift from pure State developmentalism to market oriented State developmentalism. A similar path was followed later by Korea and the Asian tigers, and most significantly, by China, among other countries.

Many countries in LA were also able to perform a rather non destructive shift from one strategy to the other, under the guidance of the State. Brazil and Mexico, the largest economies in the region, are the most notable cases in point, but also others such as Argentina, and even small Costa Rica, managed fairly well in the process, when compared to what happened in the most extreme cases. In the case of Chile, as happened later in the ex-socialist countries, the shift in developmentalist strategies coincided with severe economic downturns, State dismantling, and significant hardships for the population, all of which went on for one or two decades in the least. Why? In the Chilean case, at least two factors conspired especially against a seamless strategy shift: cold war, and the neoliberal hegemony in the last three decades, which in turn now seems to have been mostly a consequence of the contemporary global rise and hegemony of financiers, seconded by rentseeking transnational corporations. The cold war was key to turning the military against the people and the developmentalist process they had started in the first place. In 1973 they had been

influenced by a foreign power that they were pursuing an “internal enemy,” which had got hold of the civil part of the State, especially in the largest services such as education and health, among others. As they are taught, they secured and significantly destroyed these supposedly “enemy positions.” In the case of education, for example, they occupied the whole system, replaced rectors with military personnel, expelled teachers, professors, and students, closed faculties, tranced the national educational services in many parts, reduced the budget by half, teachers’ salaries by two thirds, and even shrunk overall school enrollment; there were less students enrolled in 1982 than they were in 1974. Evidently, nothing of this makes any sense at all, except in a counter revolutionary climate during the cold war. The global hegemony of Neoliberalism also played a significant role all along, until now [2]. As seen today, in the wake of the financial crisis, this ideology appears as a sort of demented liberalism, with serious influence of a kind of bourgeois anarchism, as British historian Eric Hobsbawn has noted. In the case of Chile, several of the extremist Neoliberal views were readily embraced with fervour by the young siblings of the traditional landed elite; which is what the renowned Chicago boys were, in fact. In particular, Neoliberal sermons against State intervention were well received by them, because of the leading role the State had played during the previous half century, when they had been striped of most of their land and secular privileges. In addition, Neoliberal disregard of rent theory appealed to their secular experience of being precisely a rentist elite, as will be argued below. Finally, Neoliberal hegemony expressed through “third way” theories prevailed in the technocratic cadres that within the post 1990 democratic governments played the role of containing supposedly “populist” leanings of progressive political parties. They always counted with the support and close watch from the entrepreneurial organisations, and rightist leaning media, and political parties; in addition to the international network built under the guidance of the Bretton Woods organisations. In the transitional agreements that severely limited the post dictatorship governments, these technocratic cadres played a significant institutional role, led by the Finance Minister, who acted as a virtual proconsul, whose de facto powers exceeded those of the President in sensible economic matters. All this has become quite evident for everyone after the end of transition in the recent election: the new centre right president has an authority that his predecessors simply lacked, even though all of them used better forms to exert power. The Minister of finance and the technocrats have simply disappeared, as their institutional role became extinguished.

Overcoming segregated inequality sustained by rent-seeking LA elites

This paper wants to highlight two aspects of the last decades of Neoliberal-inspired policy in Chile and several LA countries, which do not seem to have been sufficiently reckoned: the persistent social segregation and inequality in many countries and, the rent seeking feature of regional elites. Both problems seem to be related to each other, and probably are the single most negative aspects that hamper economic emergence in this region of the world, and must be addressed. As has been argued at the beginning of this paper, segregated elites and deep inequalities are in major part an historical inheritance of the European colonial period. This is quite obviously true, and has been highlighted by a recent World Bank report, among others (Riesco). However, contrary to this report, it does not mean that it is an intractable problem. Quite on the contrary, the Chilean developmentalist experience shows that at least once in recent history, this segregation and inequality were corrected by State policy, which consciously and decisively promoted democratization and equality, with great success in both counts. Recent South African experience in undoing Apartheid shows that it is perfectly possible to unwind secular segregation, in a singularly peaceful and democratic manner, when societies reckon and address this problem, institutionally; Latin America in general, and Chile in particular, has quite a lot to learn from this experience. In the case of rent-seeking, recent economic debate (see for example, a especial section under this title in the Martin Wolf Exchanges in the Financial Times) has highlighted that Neoliberalism and its predecessors in economic theory, disregarded ground rent theory in economic thinking. This runs head on against classical liberalism, which as is well known, was the theoretical argument of nascent industrialists against precisely, landlords. As they argue, capitalism derives its revolutionary dynamism and its main social justification from its constant quest for innovation, pressed by competition, which results in successively improved and cheaper products and services, the value of which depends entirely on the amount of work needed to produce it. Landlords, on the contrary, as stated by classical economists, do not create any value whatsoever, but are able instead of appropriating part of the value created elsewhere by productive work, because they have grabbed a scarce resource that industrialist need. In short, they are parasites of industrialists, whose main purpose is to preserve and if possible increase the scarce resources under their dominion, and secure a hefty rent for its use. As was masterly described by the Financial Times in a June 1, 2010, editorial in support of Australian ex premier

Kevin Rudd's bold attempt to properly tax mining companies, the economics of miners and other rent-seekers is similar to that of treasure hunters. That is, once the treasure is found and extracted, its value has little relation to the costs of these operations, and depends instead on whatever customers are willing to pay for it. For this reason, concludes the FT, countries where the treasure is found should capture a hefty part of this price. In present economic reality and especially under Neoliberal inspiration, the classical opposition between industrialists and landlords has faded away, theoretically and practically, and several of the world's largest corporations are in fact hybrids, which derive most of their earnings not from the industrial operations that they carry out as well within them, but from the scarce resources they have appropriated.

- Giant private transnational oil and mining companies are an example of such hybrids, half capitalist, half landlords. In this precise and deep theoretical sense, Exxon or BHP Billiton are completely different in nature from, for example, Apple or Toyota. The latter operate in a highly competitive environment and are constantly forced to innovate, improve, and lower the price of their products. The former derive most of their earnings from the resources they have appropriated, for which purpose they use huge budgets for lobbying and outright political intervention, as became clear when they recently orchestrated a bloodless coup - as the financial Times called it against the Australian Prime Minister. Happily, most of the world's largest mining companies are State owned, which eliminates this problem in its roots. A simple remedy for this malaise was devised by classic economists: David Ricardo was in favour of nationalisation of land, so that the State would control and charge a rent for scarce resources, thus levelling the play field for every actor, those who control scarce resources and those who do not. Paul Samuelson, among others, made significant contributions to rent theory, when he suggested that instead of nationalising resources, the State should tax them specifically, so that most of the ground rent were appropriated by the State, avoiding subsidies to those industries based on them. In addition, Samuelson proposed quasi-rent, as a concept for explaining monopolistic behaviour even in industries that are not based on scarce resources. Some countries that are rich in mineral resources have followed these theoretical directions to enormous success, as the notable example of Norway shows. Others, like Chile, followed them in the past, when it nationalised its mining resources in the early 1970s and secured most of its State budget from this source during the next two decades, most of them under Pinochet. However, the Neoliberals under the direction of José

Piñera, the older brother of the current Chilean president and ex Pinochet minister, devised a legal twist to lease mining resources that according to the present Chilean constitution belong exclusively to the State. Using this catch which they did not dare to touch under the transitional arrangements, democratic governments permitted that in the course of the last two decades, a few giant miners appropriate 70 per cent of copper production - State owned CODELCO account for most of the rest, out of which they have earned over 76 billion dollars in the last five years, more than three times their total investments in Chile since 1974, and the equivalent to roughly half the State budget in the same years [3]. This is only the tip of the iceberg of the gigantic distortion that rent-seeking has meant for the Chilean economy. Along the last four decades since 1974, half of overall foreign investments have gone to just one sector, mining, which occupies less than one per cent of the overall workforce. The sectors that follow as investment destinies are electricity and fisheries, both based mainly in the appropriation of water rights. The next destiny is forestry, which depends mostly on the rent derived from more rapid than average growth of trees in Chile. So forth and so on. The largest industry in Chile, by far, is mining, whose mostly foreign owners have appropriated most of the country's valuable minerals, mainly copper, but others as well, including lithium. The two largest Chilean private conglomerates are sitting on top of half a million hectares of forests and own good part of the fishing rights. The third group is electricity generation, where one company, now owned by Italian ENEL - it was owned by the Chilean State until 1988, and now is controlled by the Italian State - , has the rights over 90 per cent of all water for power generation. The next groups in line own the shopping malls that have displaced small commerce all along the country, and of course, most of their earnings derive from the rent they charge to tenant shops. Other groups control State protected semi monopolies, such as banking, pensions and health administration. And so on and so forth. In such an economy, proper industry has no place whatsoever. The share of manufacturing in GDP has fallen to 10 per cent, from circa 30 per cent before the 1973 coup. In such a rent-seeking environment, it is no wonder that in Chile unemployment has averaged almost 8 per cent since the coup, up from 2-3 per cent during the developmentalist period. It is no wonder that such an elite has not cared while the national public educational system falls apart in shambles, literally, as was exposed during the recent so called "penguin revolt" of secondary students. A rent-seeking economy could not care less about the extent and qualification of its workforces. That has been the case of Chile

under long lasting neoliberal influence. This must change, is changing and will change further. In the plight of the 33 miners buried alive, the real Chilean working class appeared again in the surface after four decades of oblivion, again to planetary audience. The same day that the miners were being shuttled back to life by technicians from CODELCO, parliament was doubling up from 4 per cent to 8 per cent of operational profits, the modest super tax the country has been charging since 2003. In the parliamentary discussion, over half of the MP expressed that this should be enhanced further, soon. Calls have been made by wide and influential actors to re-nationalise water resources. And so on. The debate over the appropriation of the rent of natural resources has changed significantly in recent years. Precisely, because everybody is now aware of the fact that in a few decades, peasant migration of unprecedented massiveness will generate widespread economic emergence in the regions where 90 per cent of humanity lives and works. This has generated better conditions for developing countries to rightfully establish or re-establish their ownership over the resources that rightfully belong to them. This is a central element of the new State developmentalism that seems to be in the making. Perhaps, the end of rent-seeking will have a crucial side effect on the stature of workers. As was discovered by classic liberalism, they are the one and true source of the riches of modern nations, and deserve a better deal.

References:

1. Riesco M (2009) Change in the Chilean Social Model. *International Labour Review* 148: 283-300.
2. Sonia D, Riesco M (2007) Latin America: A New Developmental Welfare State Model in the Making? Palgrave-Macmillan, Houndmills 456.
3. CENDA (2010) *Tributación y ganancias de la industria minera en Chile: 2005-2009*.

Gandhi and Tagore: A Critical Analysis

Inam Ul Haq,

Central University of Gujarat, Gandhinagar, Gujarat, India

Short Communication

History is full with the great personalities, who can never be forgotten as they had contributed a lot in their life period. Among them are Gandhi and Tagore, who made a great contribution in world history. Both of them are born in last quarter of the nineteenth century. Tagore in 1861 and Gandhi in 1869 and lived up to the India got independence from the colonial rule [1]. Gandhi and Tagore were so famous that their mutual friend Andrews once argued Tagore as modern, while as Gandhi is the St. Francis of Assisi. While as John Haynes Holmes compared Gandhi and Tagore as Erasmus and Luther (the poet's anxiety). Although both of them were close friends of each other throughout their lives, but there was difference in their intellectual understanding. Besides these differences their **friendship** remains entirely unbroken.

By reading about Gandhi and Tagore conclusion comes that they argued each other with love and there was no selfishness among them. Their arguments were fully combined with learning, understanding, knowledge, feelings and emotions [2]. By virtue of Andrews Gandhi and Tagore knew each other. When Gandhi was in South Africa fighting for human rights got publicity in India and Tagore respected Gandhi's mission and sent his blessings through Andrews and Pearson and this was the beginning that they began to know each other [1]. When Gandhi left South Africa in 1915 and leaving his phoenix ashram, Tagore provided accommodation to Gandhi and his inmates in santiniketan. This was the first face to face contact between Tagore and Gandhi in 1915 and Gandhi spend six days and some says one month [1,2]. Gandhi tried to imply the experiments which he had done in South Africa like how to run the kitchen and keep the ashram clean and pointing out that special treatment should be provided to Brahmin boys. When Tagore came to know about this statement of Gandhi, he did not tolerate these practices. The other thing that the inmates of Gandhi influenced the Tagore's ashram and students of ashram gave up sugar and ghee and started fasting in order to do well. Tagore did not accept such ideas of Gandhi and called Fasting an evil instead of doing well. "Between 1915 up to 1941

Tagore and Gandhi argued upon personal, national and international issues. Their intellectual difference countered on non-cooperation movement, nationalism and internationalism, the significance of charkha for the attainment of swaraj and on science and faith [2]. Besides these differences their friendship remained unended as it was Tagore whom Gandhi had invited to open annual Gujarati literary conference in 1920 and it was Gandhi who gave the Tagore the title of Gurudev. Meanwhile Tagore has given the name Mahatma to Gandhi when he came back to India 1915. However both Gandhi and Tagore had same aspirations for the freedom of India, but they could not understand the principles of non-cooperation for achieving complete independence. Tagore supported Gandhi whole heartily during the Rowlatt Acts. However Tagore had some differences on Hindi-Urdu as a national language. His view was that it creates problem for the people living in south. In this connection Gandhi said that Kabir, Nanak, Shivaji greater than Raja Ram Mohan Roy and Tilak. Tagore was not pleased and strongly protested saying Gandhi is admired in his own principles, which is dangerous form of egotism that even greater people suffer at times [1]. However when the tragedy of the Jallianwala bagh massacre happen, Tagore followed whole heartily and first he used the word "Mahatmaji" for Gandhi when he was arrested on 08 April 1919. In an open letter Tagore wrote to Gandhi that you can lead the country to the path of conquest [1]. Tagore was disappointed with the actions of General Dyer and opposed openly and supported Gandhi. After that Gandhi launched non-cooperation movement in 1920. Tagore was outside India, after returned back he feel himself disturbed in such environment and soon he attacked the non-cooperation movement of Gandhi in his famous speech at Calcutta university institute called Satyagraham or the call of truth. Tagore openly criticizes the noncooperation calling it as political asceticism. He argued that instead of non-cooperation, India should stand on cooperation of all people of the world. Tagore further wrote that non-cooperation hurts the truth. Love is the ultimate truth of soul in meeting the east and west [2]. The other difference between them was like nationalistic and Internationalistic, Gandhi was a nationalistic and Tagore argues that nationalistic is always selfish and leads to moral pervasion. The burning of foreign clothes is selfish nationalism. While Gandhi argues that anyone who is not nationalist does not become an internationalist. Not only Tagore, their mutual friend C.F Andrews also criticized Gandhi on behalf of word foreign. They both thought that it created hate chaos among the people.

Gandhi respected the criticism of Tagore and gave answer to the poet in an essay called the poets anxiety. In this essay Gandhi praised the works of Tagore and said that the poet of Asia has rendered his service to India by his poetic interpretation. Gandhi argues that the poet is anxious that India must take false steps and poet should not fear that it is a step of separation, exclusiveness, narrowness. It is only a doctrine of negation and despair. "He thinks that non-cooperation is like Chinese wall between India and west. Non-cooperation is based on voluntary and mutual respect and trust. Non-cooperation is a protest against an unwitting and unwilling participation in evils" [3]. The poet was anxious that the students leave schools and joined in the non-cooperation that is not good for the development of India. Tagore firmly criticized Gandhi that the students should not be called upon to leave the governments schools. Gandhi answered him that I am sure that the government schools unmannered us, rendered us. They filled our hearts with discontent and intended to become clerks and interpreters and take their own benefits. They are keeping us as slaves. Gandhi argues that it becomes sinful to send our children to government schools [4]. For Gandhi non-cooperation is a kind of invitation to government to cooperate with their own terms and it is right of every nation and it is duty of every government [2]. The debate of Gandhi and Tagore were published in two newspapers like modern review and young India. Reading the arguments behind non cooperation movement given by Gandhi in the poet's anxiety. Tagore issued an essay in October 1921, namely the call of truth. Tagore argues that that all human beings were parasites of the environment. Their progress and growth is dedicated with nature. Tagore argues that man enjoys his inner freedom, for him nothing is impossible. First a man should not attain Swaraj at his inner environment then they would be deprived of the Swaraj from the outside world also. Tagore argued that the inner freedom is more precious than the prayers and petitions that create constant burden. Tagore warned in this essay that Gandhi's main motive is to hate the foreigners and not love of country [5].

Non-cooperation took many forms like civil disobedience, fasting, swadeshi, burning of foreign clothes and use clothes produced in the country and propagation of spinning wheel, strikes, Hartals and nonpayment of taxes. Tagore did not like these ideas of Gandhi and he termed these as narrowness [1]. In the call of truth, Tagore argues that these things create hatred towards foreigners and Tagore was fully supported by Andrews on the matter of burning of foreign clothes. Tagore argues that "power in all forms is irrational" [6]. It is like a horse cart that drags the people blindly.

Tagore remained critical towards burning of foreign clothes and spinning wheel. He argued that it leads us towards destruction and closed the doors of economic advances. He further argued that “Swaraj is not a matter of mere self-sufficiency in the production of clothes. Its real place is with us, the mind with its diverse power goes on building Swaraj for itself” [6]. Tagore firmly said that that I don't obey to burn foreign clothes as I strictly put fight against bad habit of obeying blindly orders and secondly the clothes burnt were not mine, but they belonged to those who sorely need them. My eyes did not see the nakedness, which had already kept our women as prisoners in their homes [5]. Tagore criticizes both non-cooperation and khadi movements as there is to create despotism, chaos and hatred among the country and lead bad effect on economy. Thus the call of truth ends with the limitations of narrow nationalism and sees the vast dimensions of India in world context. So call of truth of Tagore was to know the answer of urgent call of universal humanity [6]. The Tagore-Gandhi controversy is based on two aspects of the meaning of Swaraj in its fullest sense. Tagore argued that India choose a leader who did not lead the country towards the development but towards destruction, as India followed him blindly without not knowing the result of that. Tagore argues that Gandhi's teachings had implications at international level and restricted the freedom of India without the knowledge and advances of western world [6].

Gandhi replied back on 13th October 1921 in young India. His article “the great sentinel”. Gandhi appreciated the poet that had criticized the charka, boldly declare revolt against it and there is blind obedience on scale of his leadership. It is a true fact that the educated did not understand the truth underlying spinning and weaving [1]. As Tagore's essay warns all those whose impatience are betrayed into intolerance and Gandhi called the poet as a sentinel warning us against the enemies' bigotry, intolerance and ignorance. Gandhi in his essay tried to answer the arguments which Tagore had highlighted in the call of truth charkha and why charkha was considered important. Gandhi believed that the spinning wheel as the giver of plenty. Gandhi tried to prove the truth which was underlying beneath the spinning wheel. Gandhi argues India as a house on fire, as man hood is being daily scorched. People are dying with hunger, as there is no work to buy food. Gandhi's vision was that only cities were not India. India has seven hundred and fifty thousand villages. Gandhi believed that India is growing poorer and poorer and if we don't look towards it, India will collapse together [7]. Gandhi called Tagore as undisputed master of the world as he lived in the world of his own creations, own ideas and me as a slave of somebody else creation the

spinning wheel. The poet is an inventor and he creates, destroys and recreates and me as an explorer discover a thing and cling to it. Gandhi argued that poet is thinking that charka as the death of the nation. The truth is that charka is essential to live an honorable life like prince. There should be no difference between a prince and a peasant [5]. For Gandhi spinning wheel was the recognition of dignity of labour. Tagore criticizes Gandhi's charkha not only in the call of truth, but in another essay the cult of charkha and raised question that why Gandhi narrowly say spin and weave, spin and weave and why not bringing all forces of land into action [2]. Gandhi considered it as a sin to wear foreign clothes or to eat American wheat and let my neighbor grain dealer starve for customers. To wash my sins I consider that foreign clothes should go into flames and it is better to wrap my naked body with the cloth that my neighbor spins at home. In my country it is insult to naked by giving them cloth instead of work which they sorely need. It is act to commit sins by giving them cloth, which I cannot do [7].

Another difference that arose between Gandhi and Tagore when Bihar was rocked by a severe earth quake on 15th January 1934. Gandhi this time was working on the untouchables and considered the earthquake as a divine punishment sent by God and we are doing sins and related untouchability with the Bihar earth quake saying that there is some connection between them. When Tagore read this statement he got angry and condemned the statement strongly. As Gandhi considered modern science as destruction for humanity. Not only Tagore, Nehru and Andrews also criticize Gandhi for relating everything with God and don't look behind the scientific reason [1,8].

Conclusion

By summarizing the whole debate between Gandhi and Tagore, we came to the conclusion that both Gandhi and Tagore were close friends and intellectually opponent in nature. Louis Fischer argued that both Gandhi and Tagore were opposite in nature. "Gandhi as wheat field and Tagore as the rose garden". Both Gandhi and Tagore were great personalities who sacrificed their every portion of life for the welfare of their country. They respected each other a lot and were friendly related. However there were differences in their ideas, thoughts. Their arguments were not based on learning, knowledge, understanding and emotions. Both gave names to each other like Tagore gave the name Mahatma to Gandhi and Gandhi gave him the title Gurudev. Both of them met in March 1915, when Gandhi came to shantiniketan and their intermediary Andrews played a great role in between them. The poet was an imaginative thinker, while as Gandhi was a reflective thinker. Both were the

worshippers of Satyam, Shivam and Sundram. The poet was known for his universality and his love for humanity. This came to know through his songs which he played during swadeshi movement in Bengal and Gandhi got inspired with these songs.

Tagore fully supported Gandhi against the Rowlatt act and he uses Mahatmaji in his letters and was hopeful that Gandhi can lead us towards the path of conquest. However with the adoption of noncooperation movement which comes out in different shapes like civil disobedience, burning of foreign clothes, strikes, hartals, fastings, charkha and non-payment of taxes. Tagore did not like the ideas and thinking of Gandhi and termed his non-cooperation a political asceticism and burning of foreign clothes as selfish nationalism. Tagore believes that Gandhi's egoism can lead India towards destruction and Gandhi is leading the people blindly. In short we can say that their differences in ideas were based on non-cooperation, burning of foreign clothes, charkha, fasting, Hindi-Urdu as a national language. Both arguments in the essays or letters namely the poet's anxiety, the call of truth, the great sentinel and the cult of charkha. According to Jawaharlal Nehru, both Gandhi and Gurudev were one hundred percent India's children, the inheritors, representatives and expositors of her age culture. The surprising thing is that both of these men should differ from each other so greatly. No two persons could probably differ as much as Gandhi and Tagore.

References:

1. Harold C (2003) Indian critiques of Gandhi. State University of New York Press 33: 243-245.
2. Bindu P (2001) Mahatma Gandhi and his temporaries. Indian Institute of Advanced Study, Shimla.
3. Sabyasachi B (1997) The mahatma and the poet. National Book Trust of India.
4. Humer AJ (1994) The Gandhi Reader. Grove Press, New York.
5. Narayan D (2009) My life my message. Oriental black swan private limited.
6. Denis D (1993) Mahtma Gandhi non-violent power in action. Columbia University Press, New York.
7. Charles AF (2005) Mahatma Gandhi his life and ideas. Jaico Publishing House.
8. Shriman N (1968) The selected works of Mahatma Gandhi. Navajivan Publishing House.

The Knife That Still Divides: The Archive of Salamanca and the Heritage of Spain's Civil War in the 21st Century

Dr. Marc Balcells,

City University of New York - John Jay College of Criminal Justice

Universidad Miguel Hernández de Elche

Open University of Catalonia, USA

Abstract: From 1936 to 1939 a civil war ravaged Spain, resulting in the establishment of the dictatorship of General Francisco Franco and the beginning of decades of a totalitarian regime and the suspension of democracy in the country. As with any armed conflict, art and cultural heritage were victimized: even the deadly toll on human lives was considerable, the conflict affected the preservation of cultural heritage. One of the most important attacks to cultural heritage during the war was the appropriation of the archives from the Generalitat (the government of Catalonia), seized by Franco's troops, among many other documents of people and institutions not akin to his regime. The archives created in the town of Salamanca stored an estimate of two hundred tons of confiscated documents with an important historical value; however, even though attempts have been made for their return to Catalonia (notably, through the passing of a law by the Spanish government in 2005), not much has been transferred to its legitimate owners. The article presents the case of the archives of Salamanca and discusses how the impact of a 73 year old conflict is still being politically and legally felt in the relationship between Catalonia and Spain. Particularly, the theoretical framework used is Richard Quinney's conflict theory, which assumes that the organized state does not represent common interests, but rather the interests of those with sufficient power to control its operations, resulting in the powerful being legally freer to pursue their self-interests, than those less powerful. The article concludes, based on both legal and political grounds, that Quinney's theoretical framework is a perfect tool for further research on the dynamics and conflicts of interest in both the relationship between the affected region and the country when it regards to the documentation seized during Spain's civil war, and how these conflicting interests are still active nowadays, decades after the conflict finished.

Keywords: democracy; art; cultural heritage; archives; historical value; documentation.

Introduction

The Spanish Civil war ravaged the country from 1936 to 1939, and divided regions, cities, neighborhoods and families. As with any armed conflict, art has also been victimized in a much broader scope: wars between nation-states or violent hostilities between social groups not only provoke a deadly toll on human lives, but can also affect the propagation and preservation of a culture. Artworks are especially vulnerable, as artillery, bombings and other forms of weaponry are constantly being perfected. It may be that the destruction is part of collateral damage, or it may be that the cultural heritage of a particular zone has been purposefully targeted for destruction. Another outcome of wars is the seizure of art and other culturally valuable items as 'booty'. The symbols of an ill-gotten booty are various: 'spoils of war' provide tangible evidence of victory; they can engender support for a government or an army among the populace; economic profits finance parties and/or enrich individuals involved in the fighting; and it brings denigration and humiliation to the defeated culture.¹

The main goal of the present paper is to present the case of study, seizure of a huge amount of documents, in a macro perspective, analyzing the ongoing conflict between regions in a same country, and how the shockwaves of a recent conflict are yet being felt after more than seven decades. This particular case is well unknown outside Spain, and even within the borders of the country there is not much where to gather information on the history of the archive. In this sense, The Dignity Commission² work is invaluable as a secondary source and remains the most important piece about the archive.

The layout follows a chronological order: the first section addresses the genesis of the case of study; following this section, it jumps to our times and explains the ongoing situation of the archive; a legal description of the case, which recently came to an end, ensues; and finally, Quinney's theoretical framework is analyzed in regards of the policies and repercussions at play, questioning why it would be possible to interpret that the Spanish government could have transformed what is a booty of war into a legitimate historical archive with total disregard for the victims of the civil war, both deceased and survivors [1].

The Genesis of the Archive

On 26 April 1938, Ramón Serrano Súñer,³ signed the decree establishing the National Department for the Recovery of Documents (also known as DERD). This was the start for the ongoing confiscation of documents from any particular institution or individual whose political views would oppose the established regime. These institutions would include mostly Republican organizations, parties, trade unions and many other types of association. The goal was to achieve documents en masse in order to provide Franco's regime with information on the activities of its enemies. The processing center for all confiscated materials was set up in the city of Salamanca, the capital of the province of Salamanca, located in the autonomous community of Castile and León according to contemporary geopolitical organization of the country [2]. Salamanca was a desired location provided the archives were set up at war, and the city was the most important and safest. Once there, aficionado archivists extracted every useful bit of information that would provide the Francoists with details about the political and social activities of thousands of citizens. Police and military courts, among other institutional organisms, received the information in order to be able to carry out their infamous repressive operations.⁴

Even though the first batch of documentation came from northern Spain. The main target, however, would be Catalonia, for the following reasons: it had a Government and Parliament of its own; Barcelona, its capital city, was seat to both the Spanish Republican and Basque governments. Hence, two days after the occupation of Barcelona (on the 28th of January, 1939) six search teams seized sacks of documents, to an extent that required storage in no less than fourteen premises, occupied for the purpose. Until the 7th of June, 1939, approximately two thousand searches and confiscations were carried out. February would result into the most prolific month, even though most of the searches were carried out in March. The most valuable targets were newspapers, magazines, bookshops and printing presses, when it comes to private institutions. Public institutions would include both the Catalan government, and the Republican and Basque governments. Following the order of relevance, official buildings and the headquarters of the major parties and unions came next [3]. Finally, the personnel assigned to the task searched the homes of both political (councilors, members of the Parliament of Catalonia as well as the President of the Catalan Parliament himself) and union leaders, who were automatically suspected of concealing important documents (the seizure included private

correspondence, correspondence between intellectuals or politicians or complete libraries).⁵

The processing of the documentation that took place in Catalonia would result in failure: a fact that forced the archivists to select which were the most significant documents that had a higher probability to supply them with the information to attack these enemy institutions and individuals [4]. An extra duty of the enemy was to confiscate books and journals that could be considered against the spirit of Franco's National Movement. The task would fall upon the Falangists' Department of Press and Publicity, an institution in charge of 'purging' public libraries, cultural institutions, publishers' offices and bookshops of noxious influences. In this respect, in international crimes it is often found that the official apparatus uses terms to justify these actions, like 'transfer' or 'purification'.⁶

It is estimated that the occupying force seized a total of one hundred and forty tons of documents were to be transported and over two hundred tons of documents were confiscated in Catalonia: they would depart to Salamanca between 21 June and 5 July 1939. As mentioned above, the huge amount of documentation would impede the proper functioning of the archive in Salamanca. Reorganizing the documents would prove to be a daunting task, provided there was not a classification process as such: the goal was to include only documents containing references to suspects' ideological leanings. Investigators, once the information was obtained, opened an information card with the name of the person attached to the particular document that was considered evidence of the illegal activities of the subject. As Andreu points out, 'The classification process was carried out to create a police record office and no professional archivist criteria were respected'. The processing operation is known to have lasted until 1958, resulting in the opening of nonetheless than three million personal cards. The next step was to compile political reports that were sent to both military courts, special 'political responsibility' courts and the courts for the purging of civil servants.⁷ And even though these documents were the base for uncountable acts of politicized justice, estimates about the reminder of unprocessed data indicate the astounding amount of eight hundred tons of unclassified sacks.⁸

The Many Shortcomings of the Archive

The institution of the previous section evolved in contemporary times into the General Civil War Archive of Salamanca. The chaotic distribution of the archive

transitioned from war times into peace times. In 1940, authorities decided to move DERD to a site nearer to Madrid. In that sense, El Escorial was considered as the perfect location. The project, however, was abandoned after considering as an important factor the entire weight of the contents (circa one thousand tons), a factor that militated against the transfer [5]. Shockingly for an archival facility, not all the confiscated materials have been conserved (countless documents have been destroyed) and many others have been forwarded to other institutions: in fact, this factor invalidates the particular claim of those against the return of the documents to their rightful owners, who argue it would damage the principle of unity of the archive. Unfortunately for many owners of the seized documentation claiming its return, the estimates indicate that only ten percent remains of the originals. As indicated in the previous paragraph, the rest was either sent to other State archives or destroyed. As Andreu stated it, 'Twelve railway wagons full of documents left Barcelona in 1939. Today, what remains would barely fill one, however'.⁹

A principle in archival protocols was followed, albeit incompletely: in other words, even though geographical points guide the organization of the archive (based on the cities that became confiscation points), documents are also found among other cities. Therefore, this classification format contradicts the guiding principle of organizing the huge amount of documents according to the place where they had originally been confiscated. Two of the possible cause that Andreu indicates are either the fact that under qualified police agents and other agents of the regime composed the careless staff, or the above mentioned deficient filing system in the original confiscating points, that extended to the archive.¹⁰

The Legal Aspects of the Case

One of the historical problems when looking the claims of repatriation of objects confiscated during armed conflicts is who is available to make them.¹¹ In this particular case, (parallel to other conflicts that erupted in the twentieth century) when the confiscations took place, many of the victims had already fled and those who had not were either in prison or were to act as passive on-lookers as their properties were seized. According to DERD regulations, its agents did not need to identify themselves or give any reason for the confiscations. Also, the State gave out no official information about the existence of the archive. It all provided for a void of information that had a huge impact in years to come for owners or heirs who had suffered confiscations.¹²

However, as Andreu points out, as the contents of the records office are increasingly made known, a growing number of descendants of those who suffered confiscations are discovering that their documents are still kept in Salamanca [6]. In the case of political institutions such as the Government or Parliament of Catalonia no record was kept of the destinations of the documents confiscated from them. Even today, no pre-1939 Catalan Parliament document is held by Catalan institutions except for a very small number that were fortunately saved by Parliamentary officials.¹³

On 2005, however, looked like the tide turned: on the 17th of November, 2005, the Spanish Government took the decision of returning the Catalan papers to the Catalan government through the enactment of Spanish law 21/2005, named the law of restitution of the seized documents.¹⁴ The law established two goals: on one hand, the restitution of the documents to their rightful owners or, subsequently, to their heirs; on the other, the creation of a center for the documentation of the events that took place during the civil war. Hence, a new archive was created in Salamanca two years later (owned and operated by the Spanish Government), with the purpose of documenting these historical memories coming from the Civil War.

However, immediately after the passing of the law (in February, 2006), the conservative party, Partido Popular (Popular Party), filed a motion of unconstitutionality, claiming that when voting for it, the ministers had not the required documentation to form their vote. The party also considered that returning the papers would be an immediate attack to the Spanish Constitution, as it establishes a clause against the spoliation of cultural heritage.¹⁵ The autonomous community of Castile and León also challenged the constitutionality of the law, provided it denied the archive of a purpose. Because the Constitutional Court did not suspend the law, in that same year only part of the Catalan papers returned.¹⁶ The Spanish Government informed the Catalan counterpart that the full process would have taken place in two years (provided that, in the meantime, the documents were still being catalogued). Up to this day, the agreement has not yet fulfilled, and there are 660 boxes containing documents pending to be returned: 225 have been properly studied while 435 are waiting to be properly examined.¹⁷

Nevertheless, there have been exceptions to the rule of opposing the return of the documents, though they are rarely found amongst leading political parties. Andreu mentions two very significant cases. On one case, the protests of city councilwoman Teresa Carvajal. In a letter that appeared in *La Vanguardia* (a Catalan based

newspaper read nationwide) in October 2002, the politician lodged a complaint about the official boycott faced by a Catalan commission's visiting Salamanca on 14 October, 2002. In her letter, the councilor asked: 'How is it possible that local media failed to announce the dignified and democratic visit of a group of Catalans whose intention it was to inform the residents of Salamanca about why they want to recover part of their identity?'.¹⁸ The previous letter would not be the only one to appear in the same newspaper: on the 26th of October, 2002, José A. Frias, the director of the Library Science Department of the University of Salamanca, also showed his sympathy towards the return of the documents.¹⁹ Both cases are, as stated, particularly relevant, provided both have as a source either a political authority or a scholar in the topic of archival conservation.

Again, it is important to remark that claiming the repatriation of objects confiscated during armed conflicts is a complicated legal issue [7]. The difficulty in this particular case was to determine which documents each private individual, organization or institution can claim. The issue ranges from a collective claim (that would be unacceptable before the law) to a detailed petition, yet its creation would be practically impossible and, moreover, there is always the risk of incompleteness.²⁰

2013 will be a decisive year in the return of the documents, provided on the 14th of March the Constitutional Court decided the law was not unconstitutional and therefore, the content of the archives had to be completely transferred to Catalonia.²¹ Less than two months before, the motion of unconstitutionality of Castile and León was also dismissed.²² The main point of the court to do so was, above all, that the goal of the law is to give back the documents to their legitimate owners, and therefore, it is a top priority to protect the interest of them or their heirs to get back the documents that were illegally seized from them. Besides this main point, other arguments establish that the social function of an archive does not depend of its location but rather on the use of the information stored. Because every document that leaves the archive will have an authenticated and digitalized copy, the Constitutional Court rendered the argument of the autonomous community (claiming the return would render the archive purposeless) ineffective.

Quinney's Theoretical Framework Used to Analyze the Present Case

The core of conflict criminology implies that conflicts of interests are inherent to human societies: humans, therefore, will compete over such things as status, money

and power. Moreover, when something benefits someone, it is considered right, just and correct. Applied to a state, conflict theorists argue that it does not represent common interests of its citizens: on the contrary, people in power will see their interests enacted.²³

Quinney, writing within the above mentioned theoretical framework, was worried like other authors about the social construction of crimes and how the most powerful social players used this feature in order to strengthen their position by the shaping of public policies.²⁴ Among some of Quinney's premises, he considered how the state is organized to serve the interests of the dominant economic class (which of course is firmly rooted in capitalism). In fact, the following statement encapsulates not only Quinney's theory but also the main essence of conflict criminology: 'The reality of crime that is constructed for all of us by those in a position of power is the reality we tend to accept as our own. By doing so, we grant those in power the authority to carry out the actions that best promote their interests. This is the politics of reality. The social reality of crime in a politically organized society is constructed as a political act'.²⁵ Hence, Quinney considers that crimes can also be committed by states in what he labels as 'crimes of domination', which include, among others, crimes of control (committed by police), crimes committed by a government or crimes of economic domination (like white collar or organized corporate crimes).²⁶

Discussion of the Case

The entire case, involving broadly a dispute on cultural heritage, revolves around the tense relationship between both the Spanish and Catalan governments that has been antagonistic for an endless list of issues. Hence, Quinney's framework explains better than any other theoretical model the unlawful appropriation by the Spanish state of cultural property seized during an armed conflict from their respective owners. The pivotal point to start with in this discussion is to be aware of which are the colliding interests in the particular dispute: opposite sides dispute the unity of an archive versus the devolution of the documents to the rightful owners or heirs, which logically implies its dispersion.

The conflict of interests can also be seen in the labeling and the perceptions of both opposing sides to the archive: what today is presented as the Archive of the Civil War is also perceived by others, according to Andreu, as a 'glorified police records office'.²⁷ It has been mentioned in previous sections how the distribution of documents,

with an apparent lack of order, proves that the content of the archive has been classified according to the repressive aim towards which a particular organization worked (police, courts, etc). This particular feeling collides with proper scientific criteria regarding cultural heritage policies, or more particularly, archive science.

Another element that boosts the conflict of interests is the fact that Spanish politicians of all political tendencies (as seen below) have seen this controversy over the archive as a vote-winner in order to gain political leverage. As the reader can see in the discussion of the legal aspects of the case, it has not been a widespread practice in Spain to support Catalonia in its attempts to recover the documents withheld at Salamanca. The appeals to the judicial case now terminated (yet pending execution) present the legal arguments. Yet they omit the entirety of political arguments, which appear mostly in the media outlets.

On the issue of the archive, the political disagreement quickly developed into a full-scale dispute at State level. In 1978, Ricardo de la Cierva²⁸ stated that returning the Catalan archives would break up the history of Spain and a short step to breaking up Spain itself. In 1995, President Aznar²⁹ considered the very Spanish nation would be placed in jeopardy. That same year Torrente Ballester³⁰ stated to the people of Salamanca how he considered them the owners of the documentation provided the right of conquest seized it. Not only the conservative party (as stated before, seen as the democratic continuing tradition to Franco's regime) has been blocking the return of the contents of the archive, but also the actions of the main leftist party., despite the fact that it had suffered the confiscation of its documents after Franco's military coup in 1936.³¹

Traditional political attitudes and taboos are the best indicators of this clash of interests that Quinney was so eager to analyze. Even if the whole case has not been dealt as a criminal matter, it cannot be avoided that justice for those citizens who were persecuted by the Francoist regime has not been served, and it might even lead to question the democratic credentials of the Spanish State.

Conclusions

The Civil War in Spain was a huge armed conflict that is still being felt in many layers of the country's society, in the twentieth century. In fact, it is the result and the continuity of this polarity still existing in several regions of the country.

One of the relationships where this polarity is most acute is between the central government and Catalonia, one of the historic regions of the country, as recognized by the Constitution, passed after Franco's death in 1978. Specially, the hardships endured by Catalonia during the Civil War (suppression of the Catalan, persecution of the Catalan government, among others) are still out there. One good example of these hardships is all the documentation seized during the conflict from the Catalan government, and stored in Salamanca. The archives from Salamanca were transformed by democracy from an instrument of repression to a cultural institution housing all documentation pertaining to that dark period. However, the Catalan claim of returning the papers back home became, once in the democratic period, a pulse between Spain and Catalonia, and more precisely, between the role Catalonia has in Spain.

Even though attempts have been made to return the archives, not everything has been transferred to its legitimate owners. This situation, which happened five years ago, stirred yet even more troubled waters, and a piece of cultural heritage becomes a pawn in a bigger play, where macro identities are being perpetually challenged and contested, and the past is being fought between two opposite ends: either letting it rest or acknowledge fully the extent of the horror (the study of mass burial sites is another of the issues, for example, that make this dialogue so important to the whole nation).

How this case will end is yet to be seen. Until today, the State has still not returned all of the confiscated documents to those who demand them. At this point, the return of the illegally seized documents is an ongoing process with no end or deadline in sight. But the wound is still bleeding and the two brothers are yet opposed in a twenty-first century battle that still echoes of the decade of the thirties of the last one.

¹Thomas Bazley, *Crimes of the art world* (Praeger 2010) 83-84.

²An entity created as a platform for the study and to oversee the safe return of the seized documents to the geographical area of Catalonia.

³Ramón Serrano Súñer (1901-2003) was the initial ministry of the Interior in Franco's regime.

⁴La Comissió de la Dignitat, *Volem els papers: La lluita de la Comissió de la Dignitat per la repatriació dels 'Papers de Salamanca'* (Pagès editors 2004).

⁵Among the many documents stored in this kind of archive, surprisingly an entire set of Catalan literature ranging from the end of the nineteenth century to 1939 was found. A more

than possible hypothesis implies the fact that they are books written in Catalan, a language persecuted by the State at the time, and a micro-indicator of dangerousness of an individual.

⁶Itai Sneh, 'History of Genocide' in Mangai Natarajan (ed), *International Crime and Justice* (Cambridge University Press 2011) 271-8.

⁷The former, created to exert financial repression on individuals; the latter, created in order to rid the administration of those of its employees who had not shown 'leanings' towards the new regime.

⁸HR Dammer and J S Albanese, *Comparative Criminal Justice Systems* (4th edn, Wadsworth 2011) 9-10.

⁹La Comissió de la Dignitat (n 4).

¹⁰ibid.

¹¹P Harclerode and B Pittaway, *The Lost Masters: World War II and the Looting of Europe's Treasurehouses* (Welcome Rain Publishers 1999) 332-3.

¹²La Comissió de la Dignitat (n 4).

¹³ibid.

¹⁴Ley 21/2005, de 17 de noviembre, de restitución a la Generalidad de Cataluña de los documentos incautados con motivo de la Guerra Civil custodiados en el Archivo General de la Guerra Civil Española y de creación del Centro Documental de la Memoria Histórica.

¹⁵Recurso de inconstitucionalidad 1278-2006. Interpuesto por más de cincuenta Senadores del Grupo Parlamentario Popular del Senado en relación con diversos preceptos de la Ley 21/2005, de restitución a la Generalidad de Cataluña de los documentos incautados con motivo de la guerra civil custodiados en el Archivo General de la Guerra Civil Española y de creación del Centro Documental de la Memoria Histórica (Appeal of Unconstitutionality filed by more than fifty Senators of the Popular Parliamentary Group of the Senate in relation with diverse precepts of the Law 21/2005, of restitution to the Generality of Catalonia of the documents confiscated with reason of the civil war custodiados in the General Archive of the Spanish Civil War and of creation of the Documentary Centre of the Historical Memory).

¹⁶Recurso de inconstitucionalidad 9007-2005. Interpuesto por la Junta de Castilla y León en relación con diversos preceptos de la Ley 21/2005, de 17 de noviembre, de restitución a la Generalitat de Cataluña de los documentos incautados con motivo de la guerra civil custodiados en el Archivo General de la Guerra Civil Española y de creación del Centro Documental de la Memoria Histórica (Appeal of unconstitutionality filed by the Government of Castile and Leon in relation with diverse precepts of the Law 21/2005, of 17 November, of restitution to the Generalitat of Catalonia of the documents confiscated with reason of the civil war guarded in the General Archive of the Spanish Civil War and of creation of the Documentary Centre of the Historical Memory).

¹⁷La Comissió de la Dignitat (n 4).

¹⁸Teresa Carvajal, 'Salamanca de nuevo' (Salamanca again) *La Vanguardia* (Barcelona, 20 October 2002) 20.

¹⁹José A. Frías, 'Los archivos de Salamanca' (The archives of Salamanca) *La Vanguardia* (Barcelona, 26 October 2002) 32.

²⁰Harclerode and Pittaway (n 11) 332-3.

²¹Sentencia del Tribunal Constitucional (verdict of the Constitutional Court) 67/2013, de 14 de marzo de 2013.

²²Sentencia del Tribunal Constitucional (verdict of the Constitutional Court) 20/2013, de 31 de enero de 2013.

²³ T J Bernard, J B Snipes and A L Gerould, *Vold's Theoretical Criminology* (6th edn, Oxford University Press 2010) 246-7.

²⁴Richard Quinney, *The Social Reality of Crime* (Little Brown 1970) 17.

²⁵Richard Quinney, *Critique of the Legal Order* (Little Brown 1974) 16.

²⁶Richard Quinney, *Class, State and Crime* (Little Brown 1977).

²⁷La Comissió de la Dignitat (n 4).

²⁸Ricardo de la Cierva (1926 -) was Adolfo Suárez's (the first president in democratic Spain) Culture Minister.

²⁹José María Aznar (1956 -) was Spain's president from 1996 to 2004. He was the leader of the demo-christian conservative party, the Partido Popular.

³⁰Gonzalo Torrente-Ballester (1910-1999) was a Spanish novelist, critic, journalist and playwright.

³¹La Comissió de la Dignitat (n 4).

References:

1. Bazley T (2010) *Crimes of the art world*.
2. Bernard TJ, Snipes JB, Gerould AL (2010) *Vold's Theoretical Criminology*. Oxford University Press, UK.
3. Dammer HR, Albanese JS (2011) *Comparative Criminal Justice Systems*.
4. Harclerode P, Pittaway B (1999) *The Lost Masters: World War II and the Looting of Europe's Treasurehouses*. Welcome Rain Publishers, UK.
5. La Comissió de la Dignitat (2004) *Volemels papers: La lluita de la Comissió de la Dignitat per la repatriació dels 'Papers de Salamanca'*.
6. Quinney R (1970) *The Social Reality of Crime*. Little Brown. *Critique of the Legal Order* (Little Brown 1974). *Class, State and Crime* (Little Brown 1977).
7. Sneh I (2011) 'History of Genocide' in Natarajan M (ed), *International Crime and Justice*. Cambridge University Press, UK.

The State Centre of Ukrainian National Government in Emigration: The Revival of Independent and Democratic Ukraine

Neduzhko Yury Victorovich,

*Volyn Institute for Postgraduate Education,
Professor, Doctor of Historical Sciences*

Abstract: This article has a goal to show the activity of State Centre of Ukrainian National Government in Emigration. It analyses the activity of Ukrainian Diaspora in the revival of independent and democratic Ukraine. It researches the relations between State Centre of Ukrainian National Government in Emigration in the sphere of international policy with international organizations, government, political forces, society and mass media of Western Countries.

Keywords: Ukrainian diaspora, independence, revival, state, Ukraine.

Державний центр УНР в екзилі: боротьба за демократію та незалежність України

Недужко Юрій Вікторович,

*Професор Волинського інституту післядипломної
педагогічної освіти, доктор історичних наук*

Анотація: Дана стаття присвячена висвітленню політики Державного центру УНР в екзилі. Проаналізована діяльність української діаспори щодо відродження незалежної демократичної України. Досліджено відносини Державного центру УНР в екзилі з міжнародними організаціями, органами влади, політичними силами, громадськістю, засобами масової інформації країн Заходу.

Ключові слова: українська діаспора, незалежність, відродження, держава, Україна.

Актуальність теми даного дослідження визначається необхідністю всебічного і глибокого вивчення вітчизняної історії, особливо тих її аспектів, які тривалий час перебували поза увагою дослідників. До таких, серед інших, відноситься діяльність Державного центру УНР в екзилі по відродженню незалежної демократичної України. Багато сил і енергії витратила українська діаспора активно сприяючи державотворчим процесам в нашій країні, відстоюючи права людини, демократію та інтереси українського народу, намагаючись створити позитивний імідж України в Європі та світі.

Адже українська еміграція завжди вбачала майбутні перспективи України в складі цивілізованої і демократичної Об'єднаної Європи. Зокрема, діючий в еміграції Державний Центр УНР в екзилі, який довгий час перебував в різних країнах Європи, закордонні українські політичні партії та громадські об'єднання протягом ХХ ст. постійно проробляли заходи з метою привернути увагу органів влади країн Заходу до проблем України, акцентуючи увагу на потребу входження нашої держави до Євроатлантичних структур.

Зусилля багатьох поколінь зарубіжних українців були спрямовані на забезпечення відродження незалежної демократичної європейської України. І їх вдячні нащадки завжди повинні пам'ятати про це.

Ось чому наша держава виділяє як пріоритетний напрямок поглиблення контактів і налагодження тісних взаємовідносин з українською еміграцією. Про це, зокрема, свідчать прийняття Верховною Радою України 4 березня 2004 року Закону України "Про правовий статус закордонних українців", розробка та реалізація Державної програми "Закордонне українство на період до 2015 року", підготовка наступної Державної програми "Закордонне українство на період до 2020 року". В Конституцію України включена спеціальна стаття 12, яка проголошує: "Україна дбає про задоволення національно-культурних потреб українців, які проживають за межами держави" [3, 6].

Відповідно велика роль в цьому належить історичній науці. Адже висвітлення минулого українського народу поза межами Батьківщини, його боротьби за національне державне відродження буде сприяти збереженню національної ідентичності української еміграції, зближенню та консолідації українців усього світу, стане однією з форм співпраці з зарубіжними українцями. Саме на це й орієнтована дана наукова праця.

На жаль, історія зарубіжних українців висвітлена надзвичайно фрагментарно. Діяльність Державного центру УНР в екзилі, незважаючи на важливість проблеми, взагалі залишається “білою плямою” української історіографії. Питанням формування засад української державності в еміграції присвятили свої праці переважно лише вчені та політичні діячі української діаспори.

Досить цікаві матеріали про діяльність Державного центру УНР в екзилі в 1920-1992 роках містяться в книгах Президента УНР в екзилі Миколи Лівичького (1907-1989) “ДЦ УНР в екзилі між 1920 і 1940 роками” [7] та Голови екзильного уряду УНР в 1980-1989 роках Ярослава Рудницького “ДЦ УНР в екзилі між 1941 і 1991/2 роками” [18].

Необхідно зазначити, що погляди М. Лівичького на перспективи діяльності Державного центру УНР в екзилі яскраво відображені і в інших його наукових працях. Переважна більшість статей політика була опублікована в пресі української діаспори, зокрема, в часописі “Свобода” (США). В 1975 році Українське інформаційне бюро в Мюнхені випустило книгу М. Лівичького “Відносини Захід-Схід і проблеми поневолених Москвою націй”, в якій було зібрано його праці на політичну тематику [6]. Серед інших його робіт потрібно відмітити “Перспективи української визвольної політики” та “Українська Народна Республіка – дороговказ на майбутнє”, опубліковані у Нью-Йорку в 1965 році [5], а також працю “Вимушена відповідь”, яка вийшла друком в Нью-Ульмі (ФРН) у 1960 році [4]. Не зміг обійти увагою роль ДЦ УНР в екзилі в боротьбі за відродження української державності і останній Президент УНР в екзилі М. Плав'юк [16]. Багато цікавої інформації про переговори українських закордонних політичних сил щодо концепції реорганізації ДЦ УНР в екзилі можна знайти в працях В. Маруняка, З. Городиського, К. Паньківського [8;2;14]. В монографії вітчизняних вчених В. Сідака та Т. Вронської змістовно досліджено функціонування спецслужб ДЦ УНР в екзилі в 1926-1936 роках [19]. Відносини між ДЦ УНР в екзилі та ЗП УГВР висвітлені в статті голови ЗП УГВР Мирослава Прокопа [15]. Аналізу діяльності Державного центру УНР в екзилі присвячений збірник статей і матеріалів під редакцією Л. Винара і Н. Позуняк, де автори окреслили основні періоди і напрямки роботи уряду УНР в екзилі [1]. Проблеми міжнародного правового статусу екзильного уряду УНР були присвячені роботи В. Маркуся та Я. Рудницького [9; 17]. Проте, всі вони лише частково торкаються зазначеної проблеми.

Тому висвітлення різних аспектів діяльності Державного центру УНР в екзилі викличе значну зацікавленість як професійних науковців, так і представників політичних партій, громадського загалу і може становити суспільну користь за нинішніх складних умов перехідного періоду українського державотворення, стане однією з форм співпраці із зарубіжними українцями.

Мета даного дослідження – на основі осмислення нових документів, матеріалів і спогадів учасників подій, узагальнення здобутків історіографії всебічно охарактеризувати і висвітлити діяльність Державного центру УНР в екзилі по відродженню незалежної демократичної України.

Визвольні змагання українського народу в 1917-1920 роках завершилися поразкою. Органи влади УНР разом з залишками української армії та частиною цивільного населення в листопаді 1920 року залишили Україну. Проте боротьба за незалежність нашої держави не припинялася протягом майже 72 років. За кордоном продовжували функціонувати органи влади УНР, об'єднані в Державний центр УНР в екзилі. Основною метою його діяльності було відродження незалежної соборної демократичної України.

Це “червоною стрічкою” проходило через всі документи ДЦ УНР в екзилі. Зокрема, в Декларації Української національної ради, як складової частини ДЦ УНР в екзилі, прийнятої після засідань сесії в липні 1948 року зазначалося: “До часу коли Український народ зможе свobodно виявляти свою волю на власній землі, справи українського народу заступає перед світом Державний центр Української Народної Республіки, що свого часу одержав на те уповноваження від вільно обраних українських законодавчих установ незалежної демократичної України. Українська Національна Рада кличе під прапор Незалежної Соборної Української Держави усіх кому він дорогий... єднаймося духом з усіма нашими братами і сестрами в Україні і поза Україною сущими. Українська Національна Рада буде боротися за здійснення в українській незалежній державі всіх демократичних громадянських вольностей, за здорову українську родину, за передачу землі селянам у трудову власність, за вільну працю і законну її охорону, за знищення визиску і за найвищий добробут працюючих, за державне підпорядкування великої промисловості, за вільні індивідуальні підприємства, за організацію вільної кооперації і за всебічний розвиток духовної культури. Українська Національна Рада поборюватиме всякі тоталітарні і диктаторські прямування і сто-

ятиме за рівноправність усіх громадян України, незалежно від їх національності, раси та віри” [1,369-371].

Юридичною основою діяльності екзильних органів влади УНР були ухвалені Радою Народних Міністрів і затверджені Головою Директорії УНР С. Петлюрою 12 листопада 1920 року Закон “Про тимчасове верховне управління та порядок законодавства в Українській Народній Республіці” та підписаний 10 червня 1948 року Президентом УНР в екзилі А. Лівіцьким “Тимчасовий закон про реорганізацію Державного Центру УНР в екзилі”.

Досліджуючи діяльність Державного центру УНР в екзилі неможливо обійти увагою проблему періодизації його діяльності. Голова уряду УНР в екзилі Ярослав Рудницький визначив такі етапи його розвитку:

1) 1920-1948 рр. - політична діяльність із перевагою індивідуальної дії прибічників С. Петлюри;

2) 1948-1978 рр. - політична діяльність партійно-групового сектору української діаспори на базі Української національної ради (УНРади);

3) 1979-1989 рр. - політична діяльність із тенденцією збалансування партійно-групового і непартійно-індивідуального чинників (“відпартійщення ДЦ УНР”);

4) 1989-1991 (з епілогом у 1992) - політична діяльність із перевагою партійно-групового сектору української діаспори (“нове запартійщення ДЦ УНР”) [18, 17].

Іншу періодизацію діяльності екзильних органів влади УНР можна побачити в збірнику під редакцією Любомира Винара та Наталії Позуняк “Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі: статті і матеріали”:

перший етап (1920-1948 рр.) – діяльність екзильних органів влади УНР;

другий етап (1948-1992 рр.) – діяльність Державного центру УНР в екзилі [1].

Погоджуючись з цілком слушними думками названих вчених, щодо цієї проблеми, автор даної роботи запропонував би інший підхід до періодизації, а саме:

1. Тарнівський період (1920-1923 рр.).

Характеризувався офіційним статусом екзильних органів влади УНР на еміграції, визнанням їх з боку іноземних держав. Основне місцеперебування – Тарнів (Польща).

Органи влади УНР в цей період склалися з керівника держави – Голови Директорії С. Петлюри; екзильного уряду на чолі з А. Лівіцьким (1921, 1922-1926) та П. Пилипчуком (1921-1922); Ради Республіки – законодавчого і контролюючого органу УНР – Голова І. Фещенко - Чопівський. До складу екзильних органів влади УНР входили також ряд українських дипломатичних місій в іноземних державах, найактивніші серед яких знаходилися в Румунії, Польщі, Чехословаччині, Німеччині, Швейцарії, Туреччині та Франції.

Основні напрямки діяльності:

а) Дипломатичний, який полягав у спробах привернути увагу іноземних держав до долі України і спробою заручитися їх підтримкою та знайти союзників в боротьбі за відновлення УНР;

б) Військовий, який полягав у спробі утримання боєздатних підрозділів армії УНР в репатріаційних таборах у Польщі, організації Другого зимового походу армії УНР в листопаді 1921 року, проведенні розвідувальної діяльності на території Радянської України та в еміграції;

в) Адміністративний, який полягав в збереженні кадрового потенціалу органів влади УНР в еміграції, налагодженні їх нормальної діяльності на території іноземних держав, розробці планів реформ та проектів відповідної нормативно-правової та законодавчої документації для використання при поверненні в Україну.

2. Варшавсько-Паризький період (1923-1945 рр.). Характеризувався не-офіційним становищем екзильних органів влади УНР, зважаючи на дипломатичне визнання СРСР урядами іноземних країн, а також активною діяльністю, спрямованою на розбудову політичних, військових, розвідувальних, дипломатичних та дослідницьких структур УНР на еміграції з метою наступного повернення на Батьківщину. Відчутну корекцію в ці плани внесла Друга світова війна. Основне місцеперебування ДЦ УНР в екзилі – Варшава, Париж (Польща, Франція).

Органи влади УНР в цей період: Голова Директорії - С. Петлюра (до 1926 року), А. Лівіцький (1926-1948); екзильний уряд на чолі з А. Лівіцьким (1922-1926), В. Прокоповичем (1926-1939, 1940-1942), О. Шульгіним (1939-1940), А. Яковлевим (1944-1945). Також функціонувало напівтаємне Братство української державності. До його складу входило приблизно сто чоловік. Перед ним систематично раз на один або два роки Голова Директорії УНР та уряд звітували про

свою діяльність. На його зборах ухвалювалася політична стратегія діяльності уряду та вносилися зміни до його персонального складу. Воно мало такі осідки: у Варшаві – 4 громади, по одній громаді у Львові, Каліші, Парижі, Празі, Подебрадах, Бухаресті. Довголітнім його головою був Борис Іваницький, який після розпуску організації очолив УНРаду в 1948 році [7, 51].

Основні напрямки діяльності:

а) Міжнародний – поширення інформації перед органами влади країн Європи та США, на форумі Ліги Націй в Женеві про Україну, її підневільний статус в СРСР, прагнення українського народу до побудови незалежної держави, діяльність екзильних органів влади УНР в цьому напрямку. Співпраця з європейськими політичними організаціями, зокрема “Франс Оріян” та Панєвропейським рухом [1, 70-71]. Організація Прометеївського руху разом з представниками інших народів СРСР, які домагалися незалежності своїх країн;

б) Політичний – намагання консолідувати навколо органів влади УНР українську політичну еміграцію.

Активну підтримку екзильним органом влади УНР надавали Українська радикал – демократична партія (УРДП), Українська соціал – демократична робітничка партія (УСДРП), частина Української партії соціалістів – революціонерів (УПСР), а також ряд центральних установ української еміграції в Польщі, Румунії, Франції, Чехословаччині, Болгарії [7, 48-50].

В своїй праці “ДЦ УНР в екзилі між 1920 і 1940 роками” Микола Лівіцький наводить цікаві подробиці про організовану ним таємну зустріч між Президентом УНР в екзилі А. Лівіцьким та полковником Є. Коновальцем в Ніоні (Швейцарія) восени 1933 року. Вона тривала близько 11 годин. Зустріч, за його словами, закінчилася домовленістю про подальші спільні дії обох сторін: “вони удвох тричі поцілувалися, президент А. Лівіцький сказав: “Отже домовилися”. Відповідь полковника Коновальця: “так, так, коли почнуться події будемо йти разом”. Проте цього не сталося через загибель Є.Коновальця в 1938 році” [7, 60-61];

в) Військово-розвідувальний – зібрання інформації про політичне становище в Україні та середовищі української діаспори. Утримання боєздатного резерву з залишків армії УНР. Спроб використати ці резерви для допомоги уряду Карпатської України та для утворення підпільних повстанських загонів на терені України в 1941 році.

В 1938-1939 роках за дорученням уряду УНР М. Лівіцький перебував у Хусті, де зустрічався з Головою уряду Карпатської України Августином Волошином, міністрами Реваєм, Штефаном та іншими. М. Лівіцький, від імені уряду УНР, запропонував уряду Карпатської України всебічну підтримку на міжнародному форумі, в засобах масової інформації, а також представив пропозицію надати в розпорядження Карпатської України для формування її збройних сил до 4 тис. колишніх військових старшин армії УНР. Частина з них перебувала в той час на службі в польській армії. Дістатися до місця призначення вони повинні були за допомогою спеціально створеного “зеленого коридору”. Від представників уряду Карпатської України несподівано поступила пропозиція екзильному уряду УНР переїхати на постійне місце перебування до Хусту. Було домовлено про остаточне вирішення цієї справи вже на переговорах у Празі, де представляти уряд УНР мав проф. Максим Словінський. Проте ця зустріч так і не відбулася, хоча армія Карпатської України, в останні дні існування цієї держави, дійсно була очолена військовими армії УНР: генералом В. Петровим, полковниками, а пізніше генералами В. Філоновичем і С. Єфремовим [7, 56-57];

г) Культурно-освітній та науковий – заснування Українського наукового інституту у Варшаві, бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, відновлення діяльності Української Мазепинсько-Могилянської Академії Наук, видавництво ряду журналів та книг з історії України.

3. Мюнхенський період (1945-1976 рр.).

Характеризувався спробами повернути офіційний статус для Державного центру УНР в екзилі, добитися визнання його, з боку іноземних держав, як легального органу влади України. Відзначався спробами консолідації українських закордонних політичних сил навколо реорганізованого ДЦ УНР в екзилі та активною боротьбою за відродження незалежної демократичної України. Основне місцеперебування – переважно Мюнхен (ФРН).

Органи влади УНР в цей період діяли на основі “Тимчасового закону про реорганізацію Державного центру УНР в екзилі”, затвердженого на першій сесії УНРади в 1948 році та склалися з:

1. Президента УНР в екзилі – А. Лівіцький (1948-1954), С. Витвицький (1954-1965), в.о. І. Багрянний (1965-1967), М. Лівіцький (1967-1989);

2. Віце-президента (з 1954) – О. Удовиченко (1954-1960), І. Багрянний (1961-1966), М. Степаненко (1967-1984);

3. Екзильного уряду – Голова уряду К. Паньківський (1945-1948), І. Мазепа (1948-1951, 1951-1952), С. Баран (1952-1953), С. Витвицький (1954), С. Созонтів (1954-1957), М. Ливицький (1957-1967), А. Фіголь (1967-1969), С. Довгаль (1969-1972), В. Федорончук (1972-1974), Т. Леонтій (1974-1980);

4. Української національної ради, як законодавчого та контролюючого органу. Голова УНРади – Б. Іваницький (1948-1952), в.о. І. Багрянний (1952-1954, 1957-1961), О. Бойдуник (1954-1955, 1961-1965), в.о. Є. Гловінський (1955-1957), в.о. С. Довгаль (1966-1967, 1972-1975), Я. Маковецький (1967-1971), в.о. П. Бaley (1971-1972).

Основні напрямки діяльності:

а) Консолідаційний – спроба об'єднати всі політичні сили та громадсько - політичні організації української діаспори навколо реорганізованого ДЦ УНР в екзилі, а також активна підтримка створенню Світового конгресу вільних українців (СКВУ) в 1967 році.

В 1946 році до участі в переговорах про консолідацію українського національно – визвольного руху долучився голова Комітету українців Канади В. Кушнір, який перебував тоді в Німеччині. Їх наслідком стало створення Українського контактного комітету до складу якого увійшли представники ЗЧ ОУН, ОУН (м), УНДО, УСРП, УСДРП, УПСР, УСГД та екзильного уряду УНР [13, 173]. В жовтні 1946 року до них приєднався УНДС. Назва комітета була змінена на Координаційний і він повинен був виробити платформу спільної політичної діяльності. Про те як важко проходили переговори свідчить вихід з Координаційного комітету ЗЧ ОУН. Причиною стали розбіжності в справі лідерства і репрезентації боротьби за незалежність України. ЗЧ ОУН підтримувала в цьому питанні позицію УГВР, створеної наприкінці війни на Україні, ОУН (м) – позицію Всеукраїнської національної ради, створеної в Києві, середовище УНР – позицію екзильного уряду УНР, як останнього легального уряду України в 1918 – 1920 рр. [8, 246]. В результаті, сторони пішли на компроміс. Основою його стала реорганізація Державного центру УНР в екзилі (ДЦ УНР). Він включив в себе Українську національну раду з функцією передпарламенту, як найвищої законодавчої інституції, екзильний уряд та посаду президента. 1 червня 1948 року майже всі українські політичні партії та організації, включно з ЗЧ ОУН, підписали статут УН Ради

[13,173]. Винятком стала лише УСГД, яка проте заявила, що не буде заважати “в творчій праці ДЦ УНР для української справи” [1, 78 - 79].

На думку Президента УНР в екзилі М. Лівіцького, саме Державний центр УНР в екзилі повинен стояти на чолі визвольної справи українського народу. Тому обов'язком української еміграції в усьому світі була всебічна допомога і підтримка діяльності ДЦ УНР в екзилі. Проте, чільний український політик рахував, що ця підтримка повинна бути не лише фінансовою, але й у формі активної участі діаспори в справі відродження незалежної України [6, 374].

Для цього потрібна була консолідація зарубіжних українців. З цією метою М. Лівіцький висунув концепцію створення “Духової Української Держави в Діяспорі”, яка мала бути зв'язана з Україною та визвольними змаганнями українського народу [11, 185]. Президент УНР в екзилі вважав, що український народ в УРСР перебував в “підневільному стані” і не міг розвивати своє національне життя. Саме тому в еміграції повинні існувати скоординовані відповідними центральними установами вільні українські Церкви, наука, освіта, виховання молоді, мистецтво, література, господарські інституції. Проте, основним рахувалося існування вільних державних органів незалежної України, в формі ДЦ УНР в екзилі. Все це разом повинно було утворити нероздільний організм “Духової Української Держави в Діяспорі” [11, 185-186]. Всі українці повинні були стати її громадянами, проте не формально, а морально, в духовному плані.

За задумом М. Лівіцького, здійснення ідеї створення такої держави, повинно було проходити шляхом об'єднання зусиль українського громадсько-суспільного сектору, на чолі з Секретаріатом Світового конгресу вільних українців (СКВУ) та політично-державного сектору, очолюваного ДЦ УНР в екзилі [12, 54].

Президент УНР в екзилі, виступав з пропозицією влаштувати між ДЦ УНР в екзилі та СКВУ своєрідний “поділ праці”. Де, СКВУ, як громадсько-суспільне об'єднання повинно було організовувати і координувати національні прояви життя українців різних країн, і тільки побічно брати участь в справах української визвольної боротьби та України. В той же час, ДЦ УНР в екзилі та екзильний український політичний сектор повинні були виступати речниками і представниками української визвольної політики та займатися проблемами “поневоленої” України. М. Лівіцький вважав, що якби була б досягнута гармонійна спів-

праця між СКВУ та ДЦ УНР в екзилі, це забезпечило б безперервне і плідне функціонування “Духової Української Держави в Діяспорі” [12, 54].

Практичні можливості співпраці він вбачав в тому, що ДЦ УНР в екзилі взяв активну участь у створенні СКВУ. Ще в 1957 році екзильний центр закликав в своїй відозві до утворення даної установи. Представники ДЦ УНР в екзилі провели чисельні консультації та доклали багато зусиль для реалізації ідеї СКВУ, брали участь в конгресах цієї організації [12, 54].

Український політик рахував, що така співпраця не повинна бути обмежена часовими рамками. Він передрікав, що плідна взаємодія між СКВУ та ДЦ УНР в екзилі обов’язково буде продовжена в майбутній незалежній демократичній Україні. СКВУ буде допомагати цій державі втриматися, закріпитися та зміцнитися, використовуючи свій вплив в різних країнах світу та сприяючи відновленій українській державі матеріально та кадрово [12, 54-55].

Президент УНР в екзилі вірив та сподівався, що тільки завдяки спільним зусиллям всієї консолідованої української еміграції та українців в СРСР в результаті активної національно-визвольної боротьби збудеться нарешті мрія багатьох поколінь та буде відроджена незалежна демократична Україна [12, 55];

б) Міжнародний – намагання представити ДЦ УНР в екзилі, як легальні органи влади України та добитися їх визнання в цій якості з боку іноземних держав.

З метою налагодження активної діяльності ДЦ УНР в екзилі, в тому числі і на міжнародному напрямку, були утворенні представництва останнього в США, Великобританії, Франції, Італії, Іспанії, Аргентині і Австралії. Проте, вони не мали офіційного характеру, зважаючи на те, що всі названі держави підтримували дипломатичні відносини з СРСР [13, 174]. Відбувалося налагодження контактів з впливовими політичними і державними діячами, науковцями та журналістами країн Заходу з метою привернення їх уваги до “колоніального статусу” України в СРСР, прагнення українського народу, який мав більш ніж тисячолітню історію та культуру добитися відродження власної незалежної держави.

Багато уваги приділялося європейському вектору, адже керівництво ДЦ УНР в екзилі вбачало майбутнє України в складі Об’єднаної Європи. Ще восени 1948 року міністерством (ресортом) закордонних справ уряду УНР в екзилі спільно з Комісією закордонних справ УН Ради був підготовлений “Проект напрямків української зовнішньої політики”. Цей документ передбачав стратегічні цілі

Державного центру УНР в екзилі на міжнародній арені. Зокрема, автори документу вважали, що Російська держава, навіть при зміні існуючого правлячого режиму, з огляду на її історичне минуле, не припинить претендувати як на українські, так і інші східноєвропейські території. Зважаючи на це, неприпустимим вважалося входити до будь-якого Східноєвропейського союзу за участю Росії [21, 12]. Тому для української політики пріоритетним рахувався варіант включення України в Об'єднану Європу [21, 12].

Документ висував концепцію утворення “регіональних союзів”, згідно з якою, перебудова політичних відносин в Східній і Центральній Європі, призведе до створення Східноєвропейського Союзу, як першого етапу до Об'єднаної Європи [21, 12]. Частиною цього майбутнього Союзу, закордонні українські політичні діячі хотіли б бачити Україну. Так, виступаючи на засіданні Другої сесії УН Ради 24 червня 1949 року, в якості заступника голови уряду УНР в екзилі, Степан Витвицький зазначив: “Проблема сформування нашого погляду на той комплекс, що називається Російською імперією. Є погляд, щоб витягнути з того комплексу справу України. Другий погляд, що українську справу треба включити в комплекс всіх справ Східної Європи... Проте, найважливіша проблема це включення нас в Об'єднану Європу і Панєвропейську концепцію” [23, 104].

Досить активно проходила діяльність ДЦ УНР в екзилі в Італії. Представництво екзильного уряду УНР в цій країні очолював з 1948 року Василь Федорончук. Воно підтримувало постійні зв'язки з органами влади, політичними і громадськими організаціями цієї держави. Так ще в 1948 році представництво наладило активні стосунки з Міністерством закордонних справ Італії. Під час неодноразових зустрічей Василя Федорончука з заступником міністра закордонних справ Людовіко Бенвенуті, керівником політичного департаменту амбасадором Дель Бальцо та керівником відділу у справах СРСР маркізо П'єтро Солярі, вони були проінформовані про діяльність ДЦ УНР в екзилі, становище в УРСР, українські визвольні змагання та потребу підтримки урядовими колами Італії відродження незалежної демократичної європейської України [20, 96]. Італійському представництву ДЦ УНР в екзилі вдалося заручитися підтримкою в справі відновлення незалежності України представників найбільшої урядової партії – Християнсько-демократичної. Сенатори Чіяска, Чінгаліні, депутати Тавіані, Кампосаркуно та ряд інших, обраних від цієї партії в парламент Італії, погодилися

підтримувати українців в їх прагненні до незалежності та шляху до Об'єднаної Європи [20, 96].

Активну діяльність проводило представництво ДЦ УНР в екзилі у Франції. Його головою був С. Созонтів, секретарем Г. Галіян. Воно налагодило активні стосунки з Міністерством зовнішніх справ Франції, намагаючись захищати інтереси українців в цій країні. Основними напрямками діяльності представництва стали: інформування органів влади, ЗМІ та громадськості цієї країни про визвольні змагання українського народу, а також сприяння в отриманні віз для українських емігрантів та допомога в їх переселенні [20, 97]. Французьке представництво підтримувало політичні відносини з посольством США в Парижі, інформуючи його співробітників про ситуацію в УРСР, діяльність ДЦ УНР в екзилі, прагнення українців до відродження їх незалежної держави. Активну пропагандистську діяльність воно розгорнуло під час засідань сесій Генеральної асамблеї ООН в Парижі в 1948 та 1951 роках, а також під час двох зібрань Європейського руху в столиці Франції. Українці інформували іноземні делегації про проблеми в УРСР та прагнення українського народу до побудови власної незалежної держави в складі вільної Європи. Було проведено ряд прес-конференцій для світових ЗМІ. Учасникам цих заходів були роздані інформаційні матеріали про Україну і національно-визвольний рух [20, 97].

ДЦ УНР в екзилі проводив акції протесту проти поневолення України, звертаючись з меморандумами до ООН, Ради Європи, НБСЄ, органів влади та громадськості країн Заходу. В рамках Ліги визволення народів СРСР (Паризькій блок) відбувалася співпраця в цьому напрямі з представниками інших народів Радянського Союзу. Активно справа відродження незалежності України була представлена делегатами уряду УНР в екзилі під час сесії Ради Європи в Страсбурзі в листопаді 1950 року. Міністрам європейських країн, членам Європейського парламенту та представникам світових ЗМІ були роздані інформаційні матеріали про Україну та прагнення її народу до незалежності [22, 3].

в) Інформаційний – з метою розповсюдження правди про Україну та діяльність ДЦ УНР в екзилі, міністерством (ресортом) преси і інформації та міністерством закордонних справ уряду УНР і Українським інформаційним бюро через засоби масової інформації та пошту на адресу впливових діячів країн Заходу висилалися відповідні матеріали та відбувалася популяризація ідеї про незалежну демократичну європейську Україну.

З ініціативи зарубіжних українців були проведені наради з представниками політичних сил та журналістами країн Східної Європи, зокрема, Болгарії, Естонії, Угорщини, Латвії, Польщі, Румунії, Чехословаччини та Югославії [22, 3]. Були організовані прес-конференції для іноземних ЗМІ, присвячені планам відновлення незалежної демократичної України та її наступному входженню до Об'єднаної Європи.

Популяризуючи серед різних кіл американського суспільства прагнення українського народу до відновлення української державності, Представництво ДЦ УНР в екзилі в США провело в 1951 році 6 прес-конференцій для американських журналістів. Інформаційні матеріали про Україну та національний визвольний рух було подано до провідних американських газет, зокрема, до "The New York Times" [20, 93-94].

Загалом для інформації світового співтовариства міністерство закордонних справ уряду УНР кожні 10 днів надсилало ком'юніке іноземними мовами на адреси найбільших світових ЗМІ в Західній Європі та Північній Америці про український визвольний рух, становище на Україні та прагнення українського народу до відновлення власної незалежної держави. Крім того, починаючи з 1949 року міністерство висилало щорічно понад 200 листів на адреси визначних, переважно англо-американських політичних діячів, науковців, письменників і журналістів з долученням інформації про український визвольний рух та ДЦ УНР в екзилі [21, 9]. Подібна діяльність сприяла зміцненню позицій ДЦ УНР в екзилі, визнання його як повноважного представника "поневоленого" українського народу в світі.

г) Дослідницький – вивчалася політичне економічне і соціальне становище в Україні, розроблялися плани і проекти реформ, напрацювання документальної бази для впровадження після повернення ДЦ УНР в екзилі в Україну.

д) Військовий – формування кадрового резерву з молоді для майбутньої армії незалежної України, поповнення лав ветеранських організацій, а також вивчення та збереження традицій українського військового мистецтва.

ж) Культурно-освітній та науковий – відновлення бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі та діяльності Української Мазепинсько-Могилянської Академії Наук (1978), видавництво ряду журналів та книг з історії України.

з) Фінансовий – збір коштів на потреби ДЦ УНР в екзилі за допомогою Товариств прихильників ДЦ УНР в екзилі.

4. Філадельфійський період (1976-1992 рр.).

Характеризувався неофіційним становищем екзильних органів влади УНР, включенням до складу УНРади поряд з політичним також громадського і номінаційного секторів, що дозволило збалансувати діяльність ДЦ УНР в екзилі, а також активною боротьбою за права людини і релігійну свободу в Україні та відродження національної державності. Основне місцеперебування – Філадельфія (США).

Органи влади УНР в цей період складались з:

1. Президента УНР в екзилі – М. Лівіцький (1967-1989), М. Плав'юк (1989-1992);
2. Віце-президента – М. Степаненко (1967-1984), Ю. Бойко (1984-1988), в.о. Я. Рудницький (1988-1989), М. Плав'юк (1989);
3. Екзильного уряду – Голова уряду Т. Леонтій (1974-1980), Я. Рудницький (1980-1989), І. Самійленко (1989-1992);
4. Української національної ради – Голова УНРади в.о. І. Кедрин-Рудницький (1976-1978), В. Біляїв (1979-1984), П. Лимаренко (1984-1989), М. Воскобійник (1989-1992).

До вже перерахованих в попередньому періоді основних напрямків діяльності долучилися наступні:

а) Правозахисний – величезна увага приділялася намаганням залучення України до участі в Гельсінському процесі, підтримці боротьби за права людини в УРСР [18, 20-21];

б) Релігійний – підтримка діяльності Українських патріархатів та вимог релігійної свободи в УРСР, активна участь в кампанії української діаспори по відзначенню Тисячоліття хрещення Руси – України [10];

в) Спортивний – домагання виступів окремої української збірної на Олімпійських іграх, сприяння в організації Олімпіади поневолених народів в Канаді в 1980 році [18, 22-23];

г) Політичний – підтримка національно – демократичних сил в Україні в 1989 – 1992 роках.

В 1992 році Надзвичайна сесія УН Ради X скликання прийняла рішення про передачу повноважень ДЦ УНР в екзилі органам влади незалежної України. Це відбулося 24 серпня 1992 року в Маріїнському палаці. Останній Президент

УНР в екзилі М. Плав'юк передав регалії влади ДЦ УНР в екзилі Президенту України Л. Кравчуку [16, 309]. Це повинно було символізувати нерозривну більш ніж тисячолітню державотворчу традицію українського народу та фактично стало об'єднанням державотворчих традицій УНР та УРСР в новій незалежній демократичній Україні. Так завершилася майже 72-літня діяльність екзильних органів влади УНР.

Підсумовуючи все вище сказане необхідно підкреслити, що:

1. Екзильні органи влади УНР протягом 1920 – 1992 років в несприятливих умовах відстоювали в світі прагнення українського народу до побудови власної демократичної держави;
2. ДЦ УНР в екзилі проводив активну дипломатичну діяльність, популяризуючи на міжнародній арені ідею української незалежності;
3. Задовго до рішення органів влади незалежної України про європейській вибір України, ДЦ УНР в екзилі проводив політику, спрямовану на формування передумов майбутньої європейської інтеграції України;
4. Своєю діяльністю ДЦ УНР в екзилі сприяв формуванню в країнах Заходу позитивного ставлення до відродження незалежної Української держави;
5. Функціонування ДЦ УНР в екзилі стало фактором певної консолідації української еміграції навколо державотворчих традицій українського народу, сприяло боротьбі з асиміляцією, популяризації в українській громаді історії України, приверненні уваги зарубіжних українців до становища їх Батьківщини;
6. Держаний центр УНР в екзилі виконав свою історичну місію та передав тяглість державотворчих традицій УНР новій незалежній демократичній Україні.

Список літератури:

1. Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі: статті і матеріали / Під ред. Л. Винара і Н. Позуняк. – Філадельфія – Київ – Вашингтон: Фондація ім. С. Петлюри в США, вид-во "Веселка", 1993 – 493 с.
2. Городиський Зенон. Українська Національна Рада. Історичний нарис. – Київ: Видавничий дім "KM Academia", 1993. – 98 с.
3. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – С. 6.
4. Лівіцький Микола. Вимушена відповідь. - Neu – Ulm / Donau: "Ukrainiski Wisti", 1960. - 32 с.

5. Лівіцький Микола. Перспективи української визвольної політики. Українська Народна Республіка – дороговказ на майбутнє. – Нью - Йорк, - 1965. – 48 с.
6. Лівіцький Микола. Відносини Захід – Схід і проблеми поневолених Москвою націй. – Мюнхен: Українське інформаційне бюро, 1975.- С. 382-404.
7. Лівіцький М. ДЦ УНР в екзилі між 1920 і 1940 рр. – Мюнхен – Філадельфія: Українське інформаційне бюро, 1984. – 72 с.
8. Маруняк Володимир. Українська еміграція в Німеччині і Австрії по другій світовій війні. Т. 1 Роки 1945-1951. – Мюнхен: Академічне видавництво д-ра Петра Белея, 1985 – 429 с.
9. Маркусь В. Екзильний уряд Української Народної Республіки в міжвоєнний період (1921-1939): міжнародно – правова та порівняльна аналіза // Сучасність.- 1986 – Ч. 12 – С. 70-84.
10. Недужко Ю.В. Тисячоліття хрещення Руси – України. Відзначення світовою громадськістю всесвітньо – історичної події. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. Держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. – 200 с.
11. Недужко Ю.В. Погляди Президента УНР в екзилі Миколи Лівіцького (1967-1989) на проблему відродження незалежної демократичної України // Література та культура Полісся. Вип. 27. Регіональна історія та культура в українському та східноєвропейському контексті / Відп. ред. і упорядник Г.В. Самойленко.-Ніжин: Видавництво НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. - С. 183-187.
12. Недужко Ю.В. Європейські політичні процеси та перспективи відродження незалежної демократичної України в працях Президента УНР в екзилі Миколи Лівіцького. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. – 64 с.
13. Недужко Ю. Створення і діяльність Державного центру УНР в екзилі (1945 – 1955) // Національні Рухи Опору в Східній і Центральній Європі кінця 1930-х – середини 1950-х років: Матеріали Міжнародної науково - теоретичної конференції. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2005. – С. 171 – 177.
14. Паньківський Кость. Від комітету до Державного Центру, Нью – Йорк – Торонто, 1968. – 287 с.
15. Прокоп Мирослав. Меморіал УНР і УГВР на мировій конференції в Парижі // Сучасність. - 1987. - Ч. 10. - С. 74-93.
16. Плав'юк Микола. Роль Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі у відродженні української державності // У майбутнє – в ім'я України!

- Матеріали III Всесвітнього форуму українців, 18-20 серпня 2001 р. / Редкол. М. Дробноход (голова) та ін. – К., 2001. – С. 307-309.
17. Рудницький Я. Ще раз про екзильний уряд. (До статті В. Маркуся в “Сучасності”, 1986, Ч. 12) // Сучасність. – 1987. – Ч. 6 – С. 123-126.
 18. Рудницький Яр. ДЦ УНР в екзилі між 1941 і 1991/2 роками. – Оттава, 1994. – 96 с.
 19. Сідак В.С. Вронська Т.В. Спецслужба держави без території: Люди, події, факти. – К.: Темпора, 2003: Видавництво Національної академії СБ України, 2003. – 240 с.
 20. Центральний державний архів вищих органів влади та управління (ЦДАВОУ). Ф.5235, опис 1, справа 1.
 21. ЦДАВОУ. Ф.5235, опис 1, справа 5.
 22. ЦДАВОУ. Ф.5235, опис 1, справа 244.
 23. ЦДАВОУ. Ф.5235, опис 1, справа 4.

Critical View of Employment Policy - the Analysis of Adaptive and Field of Employment Policy in Iran

Hosein Aliahmadi Jeshfagha,

Assistant Professor and Faculty Member of University of Science and Technology, Iran

Abstract: The new policy management methods. This plan is based on Islamic culture. God's creation policy. Prophets (AS) and Imam Ali (AS) appointed by policymakers and people have to grow. The Messenger of Allah (PBUH) and the fundamentals of political Islam in Nahj have Nahj Al Fasahah plan. These policies varied. Some cultural policies, some policies of the way and some content refer to other points. High-quality standards and examples of values and anti-values of Islam's Prophet Muhammad (PBUH) have expressed. In the Islamic Republic's constitution has been proposed some principles of employment. The rights of labor, employment, and employment rules in Iran's governmental bodies. On the other hand, the notified policy leader, employment policy debate is planned. Procedures and policies supporting national production, improve business, increase public wealth etc. have been proposed. Analysis of Upstream research and document library method has been to collect information. Information note taking of Fundamental Rights in Iran, Nahj Al Fasahah and policies issued by the leader in Iran, classification is based on the analysis of the content. Some Islamic principles and policies in the field of text sayings of the Prophet (PBUH) in Nahj Al Fasahah extracted. Some of the principles employed in the public policies of the text of the constitution are harvested and some of the policies of the text were selected policy approved by the Expediency Council. These policies have to run through the leader confirmed and communicated, but serious differences some are critical to the policies and solidarity are necessary. Adoption of better policies contribute.

Keywords: Islam, labor and employment, macroeconomic policies, governance values, Iran.

Introduction

Politics knowledge of the city (Utopia) and social relations are discussed. (Tabatabai, the decline of political thought in Iran, 2008, p. 22) In other words, "the policy of social activity to create order in the conflict of opinion and interests and wants to legal power, external security and understanding within the community to meet. (Freund, what is politics? 2005, p. 213)

In Islamic society, politics, religion, and politics are linked to God's commands are done. God is the main component of human growth and policymakers all creatures. Throughout the history of the Prophets (peace be upon him) to grow and politics by them. (Islands, Sid the blessings of Allah, hagiography, p. 125) prophets policies God invited and the policies of the evil prohibit them. "We are in every nation a messenger that "serve Allah and shun the false gods." (An-Nahl, 36)

Prophet Muhammad (PBUH) to trade policies, in the city's business and market. (Rahimi, Abed AL Rafiei, Firuz jae, Ghulami, Ali, historical, religious and economic policies of the Messenger of Allah (PBUH) in Medina, 2015, Journal of Historical Research, Volume 7, Issue 2, p. 71) and the Imams (AS) were policymaker of people. (Imam Al-Hade, a pilgrimage to the grave) and the supreme leader of the Islamic system is the right policy about materials. (Constitution, Principle 110)

Islam in politics, like all other aspects, is a monotheistic religion of monotheism dimensions. One aspect of the divine Tawhidi. Tawhid means that only God has the right to education, human development, and its policy. Therefore, God's essential unity requires that policy is just right and each of the above authorities, the right policies are divine. Policymakers in Islam to Allah's right, the right policy to implement policies based on Islamic principles are divine. According to the Koran and Islamic documents, any policy that is not in line with God's politics, politics is evil and that Muslims are obliged to stay away from politics idolatrous. (Baqarah, 258)

But what are the divine policy and the principles and rules which are it? Is it possible to obtain Islamic principles and policies outlined? Can the principles of Islam policies in the field of employment and found employment? What are the principles governing the policy of the Islamic Republic? Is the overall policy coordination with the policies of the leader in Iran notified the Messenger of Allah (PBUH), the fundamental rights of the Islamic Republic? What are notified policies in the field of labor and employment?

Discuss and research question

This study, the main question "What are the policies of Iran and Islam in the field of employment and work?" To investigate and to call it.

The study and its reliability

In this study, data collection is done by the library. For an analysis of content analysis and content of Iran and Islamic texts and documents used. For conflict resolution between the policies of jurisprudence and principles of jurisprudence methods used. Library research methods, comparative content analysis and content analysis and deductive method have been researched and validated.

Methods are known

The theoretical framework, principles, and assumptions. Foundations and assumptions of the study include: "Islam and the principles of its policy. Principles and rules of Islam verifiable and achievable policy. Nahj Al Fasahah policy and Iran's constitution. The Conflict between policies likely. Between the policies of conflict resolution in the conflict resolution in the principles of jurisprudence."

Literature review

1. In the early days of Islam, the Quran and the Prophet's pay policy position in their statements had referred to the policy and principles and style. (Rahimi, Abed AL Rafiei, Firuz jae, Ghulami, Ali, historical, religious and economic policies of the Messenger of Allah (PBUH) in Medina, 2015, Journal of Historical Research, Volume 7, Issue 2, pp. 71-88)

2. In 1979, the constitution was adopted. Constitution of government management approaches with mixed ownership (public, private, cooperative) refers to the style of governing and policy-making on security matters to the Supreme National Security Council awarded. Policy in the sphere of foreign policy led by committed and entered employment policy. Proposed labor rights and supported the principle of freedom of occupation. (Islamic Republic of Iran's constitution, principles: 3, 28, 43, 46, 82, 126, 159, 160)

3. In 1993, policy development program was notified and by the year 1395 general military policy in various spheres, the Expediency Council was adopted and

gradually was notified and this trend still continues. Some of the policies related to labor and employment among these policies can be seen:

- 1) The general policies of dignity and independence of the judiciary, 2005
- 2) Accounting policies of Veterans Affairs, 2006
- 3) General policies Principle constitution, 2006
- 4) General policy administrative system, 2007
- 5) Overall employment policies, 2011
- 6) The general policies of national production, supporting Iranian labor and capital, 2012
- 7) General economic policies Economic Strength, 2013
- 8) General policies of Science and Technology, 2014.

Qualitative criteria employed in the culture of the Messenger of Allah (PBUH)

Prophet Muhammad (PBUH) to some of the policies and principles in the book Nahj Al Fasahah, pointed out. Some of these policies are listed below.

- 1) "God likes that when one of you does not make it perfect." (Nahj Al Fasahah, No. 746)
- 2) "God is what most things in life it is little more though." (Nahj Al Fasahah, No. 73)
- 3) "The way and the best thing is moderation between extremes." (Nahj Al Fasahah, No. 541)
- 4) "Everyone has something to gain from working Muslims and in self-pity, they do not like the smell of paradise will not reach him." (Nahj Al Fasahah, No. 1025)
- 5) "Each of my nation achieved what leader and compassion in their work as private undertakings and does not attempt to reverse the Day of Resurrection, Allah throws into the fire." (Nahj Al Fasahah, No. 1039)
- 6) "Everyone is responsible for a team and they do not trust God's mercy and compassion behavior that includes everything is not him..." (Nahj Al Fasahah, No. 1038)
- 7) "Are so severe their ability to work because when you get bored God, in God's eyes the best things is that although there is more durable." (Nahj Al Fasahah, No. 453)

- 8) "The Lord is righteous you are not satisfied." (Nahj Al Fasahah, No. 731)
- 9) "Doing a good deed is better than the beginning." (Nahj Al Fasahah, No. 271)
- 10) "The best thing is that if only slightly greater durability." (Nahj Al Fasahah, No. 410)
- 11) "The good thing is clear." (Nahj Al Fasahah, No. 411)
- 12) "The best Business transaction that something is wrong with it is that men do with their hands." (Nahj Al Fasahah, No. 414)
- 13) "The best people that apply all your efforts." (Nahj Al Fasahah, No. 417)
- 14) "They are the best servants of God who fulfill to pledge apply and fragrance." (Nahj Al Fasahah, No. 850)
- 15) "So easy to put religion matters what religion you learn patience. Because God loves durable good is small though". (Nahj Al Fasahah, No. 986)
- 16) "The best practices that are beneficial and best conductivity that follow." (Nahj Al Fasahah, No. 1494)
- 17) "Delay is good in everything except in the Hereafter." (Nahj Al Fasahah, No. 1238)
- 18) "It is good that the latent perfection as you're clear." (Nahj Al Fasahah, No. 1176)
- 19) "Before death comes to repent and do good before they get caught." (Nahj Al Fasahah, No. 1188)
- 20) "Three things Charity veterans and goodness of parts of speech and harassment patience." (Nahj Al Fasahah, No. 1266)
- 21) "Behold work to devise. If any good in the end it is, walk and if thou fear of its sequel, Hold On." (Nahj Al Fasahah, No. 1274)
- 22) "The best businesses that worker if carefully done by hand." (Nahj Al Fasahah, No. 1495)
- 23) "Seventy prayer is a prayer sneaking equally obvious." (Nahj Al Fasahah, No. 1576)
- 24) "By reason of faith in God and charity make friends with people with good and bad." (Nahj Al Fasahah, No. 1636)
- 25) "Lie and lie and lie to God continually seeks to contribute to the business account." (Nahj Al Fasahah, No. 1977) "It is a disadvantage of reason in the world, and a source server in religion." (Nahj Al Fasahah, No. 2010)

26) "Do not wonder no one from work to see what will be the end of it." (Nahj Al Fasahah, No. 2468)

27) "No one's obedience to God sin is not lawful obedience is only good." (Nahj Al Fasahah, No. 2502)

28) "Imagine delay that you do not have to hurry it that Allah Almighty will not hurry to rush him." (Nahj Al Fasahah, No. 1527)

29) "Whatever the style of his servant thy reward shall put you in the action." (Nahj Al Fasahah, No. 2637)

Explaining Anti-labor values from the perspective of the prophet (PBUH)

Some prohibited acts and operations from the perspective of the Prophet (PBUH):

1) "Whoever does three things that everyone is wrong except for the right to raise a banner or a parent doe evil or oppression gave way to help him?" (Nahj Al Fasahah, No. 1273)

2) "Prevention of bribery and justify It?" (Nahj Al Fasahah, No. 539)

3) "Encouraged to stay away from the forbidden. He was jealous and zealous believer takes God's zeal is a believer commits work that God has forbidden." (Nahj Al Fasahah, No. 764)

4) "Allah has forbidden Paradise hypocrite." (Nahj Al Fasahah, No. 693)

5) "It is a great sin without the right to seize the property of others." (Nahj Al Fasahah, No. 909)

6) Prevention of extremism "Beware of extremism in religion that perished before you indulge in religion." (Nahj Al Fasahah, No. 995)

7) Prevention of lies "Do not lie because lying is not serious and not joking valid." (Nahj Al Fasahah, No. 999)

8) "Avoid any act that reason it must be asked." (Nahj Al Fasahah, No. 1010)

9) "Avoid the bad man that you knew him." (Nahj Al Fasahah, No. 1012)

10) "No good deed no counting with his brother promised not to despise." (Nahj Al Fasahah, No. 243)

11) "Speculation does not work except error." (Nahj Al Fasahah, No. 2524)

12) "Whoever does God's work, God hates hypocrisy has made to other than Allah." (Nahj Al Fasahah, No. 3011)

8. The introduction of the value of labor issues and policies

- 1) "The closest thing to God and Jihad in the way of God is not anything like it." (Nahj Al Fasahah, No. 427)
- 2) "The head of the righteous acts." (Nahj Al Fasahah, No. 3197)
- 3) "Nothing is better than feeding the hungry." (Nahj Al Fasahah, No. 2583)
- 4) "The best things in God is to feed the poor, or borrow to pay him or bother him their disposal." (Nahj Al Fasahah, No. 77)
- 5) "The work is based on three things: the remembrance of God at all times and fairness to the detriment of themselves and the division of property by religious brother." (Nahj Al Fasahah, No. 290)
- 6) "The businesses that man works with his hands." (Nahj Al Fasahah, No. 332)
- 7) "The best thing is that his believing brother happy minimizes pay his debt." (Nahj Al Fasahah, No. 386)
- 8) "Best business practices are lawful." (Nahj Al Fasahah, No. 388)
- 9) "The best thing is theological." (Nahj Al Fasahah, No. 389)
- 10) "The best thing friends and enemies in the way of God." (Nahj Al Fasahah, No. 390)
- 11) "The best thing is that you feed the hungry." (Nahj Al Fasahah, No. 403)
- 12) "Visiting the sick is of good works." (Nahj Al Fasahah, No. 909)
- 13) "Charity is heaven." (Nahj Al Fasahah, No. 1852)
- 14) "Morning and night at work teaching science to improve the sight of Allah is better than jihad." (Nahj Al Fasahah, No. 2037)
- 15) "The working good. Philanthropist loves good people too." (Nahj Al Fasahah, No. 1960)
- 16) "Happiness Suffice to say that in religion man and his world rely on him." (Nahj Al Fasahah, No. 2135)
- 17) "There are all sons of Adam and the sinners repent expensive error." (Nahj Al Fasahah, No. 2149)
- 18) "A servant does not do better than prayer and reconciliation between people and goodness" (Nahj Al Fasahah, No. 2637)
- 19) "Everything that people do not like to see you when you are free, not alone." (Nahj Al Fasahah, No. 2656)
- 20) "Credit to finally do it." (Nahj Al Fasahah, No. 2741)

21) "Reward good to relatives of all the earlier good deeds." (Nahj Al Fasahah, No. 600)

22) "Among the Best mediation, the mediation between one in marriage." (Nahj Al Fasahah, No. 3073)

Determine the hierarchy of values in Islam

1) "The best thing about God is prayer, then good is with the parent, and then the war is in the way of God." (Nahj Al Fasahah, No. 71)

2) "The best is friendship with people after believing in God" (Nahj Al Fasahah, No. 387)

3) "Two Rak'ats prayer with a toothbrush is better than seventy decades without a toothbrush, and a secret prayer is better than seventy prayers, and a secret alms is better than seventy alms." (Nahj Al Fasahah, No. 1669)

4) "A little success is due to reason, wisdom is damaged in the world of work, and wisdom in the work of religion is a pleasure." (Nahj Al Fasahah, No. 2097)

5) "The believer's will is better than his act, and the hypocrite's action is better than his intention, and each one works on his own intentions, and if he acts as a believer, he will be enlightened in his heart." (Nahj Al Fasahah, No. 3142)

Ways of doing things in Islam

1) "When hard work is finally reached, a solution can be found." (Nahj Al Fasahah, No. 296)

2) "If his faith is a source of profit and abide profit, if not consult with him, and if his partner will abide profit and all his work is a source of profit." (Nahj Al Fasahah, No. 3098)

3) "Every act without knowledge of what will fix corruption." (Nahj Al Fasahah, No. 3058)

4) "Science is the key question to ask treasures to God's mercy upon you flour that God will reward the work of four teachers and listener and someone who loves them." (Nahj Al Fasahah, No. 2020)

5) "What is our homework for tomorrow, do not let that every day." (Nahj Al Fasahah, No. 2433)

6) "Ironically disposed of except to pray and nothing but charity does not increase life." (Nahj Al Fasahah, No. 2537)

7) "Everyone who goes hunting after it captured in flour." (Nahj Al Fasahah, No. 2841)

8) "All the work we produce flour innovation is rejected." (Nahj Al Fasahah, No. 2843)

9) "He who is without sin be sure it has the judgment of science." (Nahj Al Fasahah, No. 2938)

10) "If anyone comes to know that his brother working order and is deemed otherwise, the smell betrayed." (Nahj Al Fasahah, No. 2939)

11) "Whoever eats the bread of God by changing his face and he is upset and he deserves hell." (Nahj Al Fasahah, No. 2942)

Working culture policies and changing basic concepts from the perspective of the prophet (PBUH)

1) "Whoever leads to goodness is rewarded Charity." (Nahj Al Fasahah, No. 3006)

2) "Everyone can reveal swallow anger that his God is full of security and faith." (Nahj Al Fasahah, No. 2778)

3) "Whoever does swordplay with God and with God prevails upon him diving cheats God gives the reward." (Nahj Al Fasahah, No. 2780)

4) "Any charity that thou rich or poor is charity." (Nahj Al Fasahah, No. 2172)

5) "Everyone can reveal swallow the anger of God, he is full of security and faith." (Nahj Al Fasahah, No. 2778)

6) "Every plant anything good, benefit, and whoever sows evil, reap it." (Nahj Al Fasahah, No. 2811)

7) "Whoever wants nothing to do with disobedience to God frustrated his hopes and fears first thing that comes to him?" (Nahj Al Fasahah, No. 2825)

8) "Everyone who does evil is common because of." (Nahj Al Fasahah, No. 3055)

9) "The disadvantage is that believers do not die to commit it." (Nahj Al Fasahah, No. 3055)

10) "All the blame on him overcome convenient to be away from him." (Nahj Al Fasahah, No. 3056)

11) "Everyone who is deprived of forbearance is deprived of all good." (Nahj Al Fasahah, No. 3057)

12) "He who sows good profit, and whoever does evil knife Peace regret."
(Nahj Al Fasahah, No. 3060)

13) "Mujahid is to obey Allah in jihad with his conscience." (Nahj Al Fasahah, No. 3076)

Some policies of work in Islam

1) Policy action is known (good) and avoids evil (evil): "Be good and bad deeds Avoid." (Nahj Al Fasahah, No. 3); "Fear God and nothing humble goodness." (Nahj Al Fasahah, No. 35); "Looking for a good deed done to erase sin" (Nahj Al Fasahah, No. 47)

2) Explain the policy parameters in the Works; "Dependent work is good." (Nahj Al Fasahah, No. 369) "Very little is done with insight and knowledge and work done." (Nahj Al Fasahah, No. 873) "The work that is associated with knowledge, and very little that is useful and what is not Ernst ignorance slight profit, and not very much." (Nahj Al Fasahah, No. 389)

3) Cooperation in solving their problems and public policy; "Your brothers are your servants with kindness help them in their difficult tasks and you can help them in difficult tasks." (Nahj Al Fasahah, No. 266)

4) Promote policy and practice; "Work as if they'll never be the man so afraid as if you will die tomorrow." (Nahj Al Fasahah, No. 367); "What to look for work because whoever acquires it made." (Nahj Al Fasahah, No. 368)

5) Environmental policy; "He that plants trees every time one of God's creatures that eat humans or be considered a charity for him." (Nahj Al Fasahah, No. 2921)

6) Determination of labor rights policy; "Avoid the two traits: boredom and laziness. If you be bored right and if you do not tolerate lazily you be open from paying the Money." (Nahj Al Fasahah, No. 1009); "Slave right to food and the food is decent and what is not rocking it not his responsibility." (Nahj Al Fasahah, No. 2273); "Avoid the two traits: boredom and laziness. If you be bored right and if you do not tolerate lazy you be open from paying the Money." (Nahj Al Fasahah, No. 1009)

Principles of Labor and Employment Policies in the Constitution of the Islamic Republic

1) The elimination of exclusion from employment; "Sound economic foundation and fair, in accordance with Islamic criteria, in order to create welfare and

poverty alleviation and removing any type of deprivation, the areas of nutrition, housing, employment and health insurance and generalization." (Constitution, Principle III, paragraph 12)

2) The principle of freedom of occupation; "Twenty-eighth principle - everyone has the right to a job he wishes and not contrary to Islam and the public interests and the rights of others, infringe. The government is required for all persons, in accordance with the need of society for different kinds of work, the opportunity to work and equal conditions for jobs, create." (Constitution, principle 28)

3) The principle of securing full employment conditions and opportunities for all; "Forty-third principle - to provide economic independence and eradicate poverty and deprivation, and fulfilling human needs during growth, Without prejudice to his freedom, Islamic Republic of Iran's economy is based on the criteria: ... 2. Ensuring conditions and opportunities for." (Constitution, Principle 43, paragraph 2)

4) The principle of self-prevent precision work opportunities; "Application Settings economy, so that the form and content and hours of operation, so that each person, in addition to trying opportunity, and be self-sufficient spiritual, political, and social and active participation in the country's leader and the skills and initiative to use."(Constitution, principle 43, paragraph 3 and 4)

5) The possibility of competition in business; "Forty-sixth principle- Everyone has their own legitimate business results and no one can as ownership of their business, enabling businesses to deprive another." (Constitution, Principle 46)

6) The absorption of judges in the state; "Principle one hundred and fifty-eighth - the duties of head of the judiciary are as follows: 1. Create the necessary organization in charge of Justice to fit the original one hundred and fifty-six 0.2. Drafting judiciary bills appropriate for the Islamic Republic 0.3. Employment judges qualified and their appointments and their assignment to jobs and promotions, and so on from the Administrative, according to the law." (Constitution, Principle 158)

7) The principle of concentration of employment and government offices; "Principle one hundred and twenty-six President responsible for national planning and budget and state employment Administrative and is responsible for and cannot administer them to others." (Constitution, Principle 126)

8) The prohibition on hiring foreign experts; "Eighty-second principle - the hiring of foreign experts is forbidden, except in cases of necessity and with the approval of Parliament." (Constitution, Principle 82)

9) The possibility of delegating recruitment in state-run devices; "Principle one hundred and sixtieth - Minister of Justice responsible for all matters relating to relations with the executive branch and the legislative branch is responsible for the judiciary and from among those recommended to the President the head of the judiciary is chosen. Head of the Judiciary can all administrative and financial authority, and the authority to hire non - judiciary, to the Minister of Justice. In this case, the Minister of Justice has the same powers and duties will be the rules for ministers as the highest executive authority is forecast." (Constitution, principle 159)

The general policies of rhetorical leader in the field of labor and employment

1) Strengthening the work culture and the use of Iranian products; "Promote and strengthen the culture of work, production, entrepreneurship and the use of domestic products as Islamic and national values of the country by taking advantage of the educational system and propaganda)". General policies of employment, 2011, para. 1)

2) Training of skilled manpower, skilled and efficient; "The training of skilled manpower, skilled and efficient labor market needs (present and future) and the promotion of entrepreneurship be in charge of educational system (education, vocational training, and higher education) and the combined training and skills and gain business cooperation for the use of their capacity." (General policies of employment, 2011, paragraph 2)

3) Create a comprehensive system of labor market information; "The establishment of a comprehensive system of labor market information." (General policies of employment, 2011, paragraph 4)

4) Efforts to increase economic value; "Strengthening the culture of jihad in creating value, wealth creation, productivity, entrepreneurship, investment and productive employment and resistive economy Medal persons with outstanding service in the field." (General Policy's resistance economy 2013, paragraph 20)

5) Improve business environment; with the aim of increasing national production and improving the cultural, legal, administrative and executive. (The general policies of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 8)

6) Enhance labor productivity; "Empowering and enhancing labor productivity by increasing motivation, skills and creativity and create a balance between educational and research centers with the needs of the labor market." (General policies of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 12)

7) The development of public institutions in the economy; "Upgrade human capital, natural, physical and social development with an emphasis on public bodies to promote national production." (General policy of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 14)

8) Support the production and the Iranian capital; "Supporting the development of capital, labor, goods, and services to Iran and use of experts and scholars in economic decisions." (General policies of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 15)

9) Use of the theory of experts in the field work; "Supporting the development of capital, labor, goods, and services to Iran and use of experts and scholars in economic decisions." (General policies of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 15)

10) Increased labor productivity; "Empowering and enhancing labor productivity by increasing motivation, skills and creativity and create a balance between educational and research centers with the needs of the labor market." (General policies of national production, supporting Iranian labor and capital, regulating the role of non-governmental public institutions National economic to produce, paragraph 12)

11) Iranian manpower export to the world; "Iranian preparation and organization of employment and movement of labor nationally, regionally and globally." (The general policies of national production, supporting Iranian labor and capital, the role of public institutions, non-governmental regulator for national economic, paragraph 13)

12) Organize the Iranian workforce; "Iranian preparation and organization of employment and movement of labor nationally, regionally and globally." (General policies of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 13)

13) Public institutions, non-governmental organization in production; "Set the role of non-governmental public institutions to develop the national economy" (the general policies of national production, supporting Iranian labor and capital, paragraph 10)

14) The use of frozen funds and increase the economic efficiency; "Avoid waste and uselessness of physical and human capital of Persia, with emphasis on the development of technical services and consulting firm Meta and enhance the economic efficiency of investments in various economic sectors." (The general policies of national production, supporting Iranian labor and capital, the role of public institutions, non-governmental regulator for national economic, paragraph 16)

15) Enhance the value of work and entrepreneurship; "The increase in the share of industry in GDP and increase the added value of the industrial sector: promotion of the dignity of work, effort, and entrepreneurship". (General military policies in the industrial sector, 2012, paragraph 1)

16) International exchange of capital and labor policy; "Absorption of technology, capital, and financial resources, exchange of workforce and access to foreign markets for goods and services through effective and constructive engagement with countries, regional and international organizations and arrangements." (Overall employment policies, 2011, paragraph 6)

17) Create sustainable employment opportunities; "Sustainable job creation, emphasizing the use of technology and knowledge-based economy and the future approach to developments in the global and national levels." (Overall employment policy, 2011, paragraph. 3)

18) Improve business environment; "Improving the business environment and improve the indicators of it (the political, cultural, and legal and macroeconomic environment, labor market, taxes and infrastructure) and supporting the private sector and cooperative and competitive way to reform the laws, regulations and the relevant procedures within the constitution of the Islamic Republic of Iran." (Overall employment policies, 2011, paragraph 5)

19) Unemployment; "Synchronization and stability of monetary policy, financial, currency and financial markets in order to reduce unemployment and set

up business with enhanced productivity and increased production of factors of production." (Overall employment policies, 2011, paragraph 7)

20) Increase in employment in the private sector and cooperatives; "Subsidies paid more attention to the protection of investment, production and employment in the private sector and cooperative." (Overall employment policies, 2011, paragraph 8)

21) Empower the unemployed for sustainable employment; "The establishment of effective support for the unemployed to enhance their capabilities to their access to sustainable employment." (Overall employment policies, 2011, paragraph 11)

22) Prioritize the provincial unemployment; "Pay special attention to reducing the unemployment rate above the national average in the province." (General policies of employment, 2011, paragraph 12)

23) Fairness between the working efficiency by increasing wages; "Proportionality between wages and labor productivity." (General policies of employment, 2011, paragraph 13)

24) Social Entrepreneurship Development; "Security conditions and reactivate all facilities and financial resources and human capital and scientific, in order to promote entrepreneurship and to maximize the participation of all society, facilitate and encourage cooperation in economic activities with an emphasis on improving the collection and income and low-income and middle-class role." (Overall economic policies resistive, 2013, paragraph 1)

25) Providing the knowledge and skills needed for employment; "4.5 regulate the relationship between education and employment levels and fields of study fits with the comprehensive scientific map and the needs of production and employment." (General Policies of Science and Technology - System of Higher Education, Science, and Technology, 2014, paragraph 4 5)

26) Supporting the employment of university graduates; "4-4 - to promote the dignity and livelihoods of professors, researchers and students and graduates employment." (General Policies of Science, and Technology - System of Higher Education, Science and Technology, 2014, paragraph 4.4)

27) Strengthen and work ethic team work; "2-4 - promotion of hope, hope, self-esteem, systematic innovation, scientific and collective courage and work ethic."

(General Policies of Science, and Technology - System of Higher Education, Science and Technology, 2014, paragraph 2-4)

28) The development of science and technology careers; "5-2 - support the establishment and expansion of settlements and science and technology parks" (General Policies of Science and Technology - System of Higher Education, Science, and Technology, 2014, 5.2)

29) Outsourcing of jobs and military needs; "6. Outsourcing and other sectors, both public and private participation in supplying the armed forces with security considerations." (General military policy on the issue of self-defense and security, 2012)

30) Absorption in the areas of defense and military elite; "11. Facilitate the development and economic empowerment of large firms in the private sector and cooperatives." (General military policy on the issue of self-defense and security, 2012)

31) Let you create great economic firms in the private sector and cooperatives; "11. Facilitate the development and economic empowerment of large firms in the private sector and cooperative." (Strategic policies of encouraging investment in the sector, 2007)

32) Increase the absorption of judges; "Section 4. Choose people with scientific merit, piety, and abilities necessary for the judiciary; Bnd5- legal standards for removal, installation, suspension and transfer of judges; paragraph 6 - livelihoods and safety and working environment in accordance with responsible for passing judgment." (General policies to preserve the dignity and independence of the judiciary, 2005)

33) Attract veterans in management jobs; "6. Empowerment of individual and collective commitment to talent development and promotion of scientific, technical and cultural veterans and their children, in order to active and effective in various areas and prioritize the use of veterans in parts management on equal terms." (Overall policy to promote and strengthen the culture of sacrifice and jihad and organization of Veterans Affairs, 2006)

34) Sponsored by the Veterans employed; "7. priority to veterans in policies, programs, legislation and government support for the country as well as in the allocation and distribution facilities and activities in the fields of an economic, social and cultural nation, according sacrifice and jihad for Islamic ideals and goals

of the Islamic Revolution." (Overall policy to promote and strengthen the culture of sacrifice and jihad and organization of Veterans Affairs, 2006)

35) Supporting the welfare and health of veterans employed; "8. identifying real needs and provide effective service to veterans and their families in different cultural, scientific, educational, social, health, insurance, livelihood, employment, housing, legal, administrative, welfare, and employment while maintaining the principles of honor, justice and sacrificial spirit of self-reliance and dignity." (Overall policy to promote and strengthen the culture of sacrifice and jihad and organization of Veterans Affairs, 2006)

Categories Results

The general policy of serving notice to be achieved, that the employment policies of the leader vision is to develop, stability, ease suffering, discipline, organization, skills, and has been supporting scholars and veterans. Some large batches the notified measures stipulated in the policy include: include:

1) Support the veterans and professionals: Financial support, welfare, health, management, law of war veterans employed, judges, members of the academic staff of universities, elite, supporting the employment of university graduates, the expert's theory.

2) Strengthen private business and cooperatives; such as outsourcing of jobs and military needs, to create great economic firms in the private sector and cooperatives, to increase employment in the private and cooperative sectors.

3) Protection of Certain occupations such as knowledge-based companies, national production, the Iranian capital, and labor.

4) Develop and strengthen a culture of work and employment, such as: strengthening collective work, work ethic, strengthen national production, capital, and labor in Iran.

5) Policies, skills, and training of human resources; such as. training of skilled manpower, efficient, empower unemployed for sustainable employment; provide knowledge and skills necessary for employment in the private sector and cooperatives empower unemployed for sustainable employment.

6) Strengthening policy production: Such as efforts to increase economic value, improving the business climate, improving labor productivity, production and

support of the Iranian capital, increasing labor productivity, stagnant and increase the economic efficiency of capital utilization, increase productive employment.

7) Policy and institutional organization, such as creating a comprehensive system of labor market information, development of public institutions in the economy, supporting the knowledge-based companies; organizes Iran's labor, public institutions, the non-governmental organization in production.

8) Strengthen employment policy in the international arena, Such as human resources Iranian exports to the world; international exchange and investment policies.

9) The policy of job creation and the development of domestic entrepreneurs, Such as enhancing the value of work and entrepreneurship, social entrepreneurship development; improving the business environment.

10) Human resources policy and stability in the labor market, Such as the creation of sustainable employment opportunities, reduce unemployment, prioritize provincial unemployment, unemployment, unemployment provincial priorities.

11) Fairness between the working efficiency by increasing wages. The point is very limited.

Analysis of Labor and Employment Policies in the Islamic Republic of Iran

In an overall view of the notified policy leader in the field of labor and employment, flavor and logistic support and to increase the production of certain persons, physical development, sustainability and job stability, reduce the problems of recession, unemployment and stop production, and create a new order and organization, skills, and financial support, logistical, administrative, legal, and political elites and academics and judges and veterans has been, and less to spiritual matters and the elimination of discrimination in employment, motivation, morale boosting, Islamic revolutionary spirit and has given employment.

Review employment policies in Iran

1) Policies issued based on the principle quarter constitution should be based on the principles and laws of Islam and it is progressive. Based on the legal principle of command leader is not contrary to fundamental rights. Although the right to

change the law led to the mechanism defined in the law. Thus, the law assays until all the necessary legal validity to be met.

2) In some of the notified policy, justice and equal distribution of resources among segments have been neglected and strengthen the academic elite in the field of knowledge-based companies and support faculty, is desired. Basic things, such as Islam, the rights of the poor, justice and so on intellectual property issues have been neglected, to provide development platform.

3) The legal principles enshrined in the constitution as the basis of state ownership in Principle, about private property in Islam, protect state property and property and also ignore Imam of the Al-Anfal is to say, the towns of Science and Technology knowledge-based companies were formed.

4) The cultural foundations, such as the necessity of Islamic science, has been waived, to form the knowledge-based economy. Because of the economic foundation, according to common knowledge, in addition depends on the country to holders of modern science, it is not consistent with the fundamentals of Islamic knowledge and integrity.

5) In addition to matters such as matters set forth in employment policies, in much lower position of leader should be arranged. E.g., Department of Labor, Office of the Supreme Council, the Ministry of Cooperatives, executive deputy president. This does not prevent the leader when appropriate, to enter the minor seminary is also based on the principle of absolute clerical rule.

Conclusion

This research is taking notes from sources fundamental rights and general policies of the Islamic Republic of Iran, as well as foundations and Islamic texts, especially Nahj Al Fasahah, acting Categories policies using comparative and analytical study of Islamic jurisprudence style joint mining. The general trend in the labor policy statement of the Prophet (PBUH) in Nahj Al Fasahah, based on the culture of precision, accuracy, diligence, effort, respect for integrity, loyalty, goodwill, trust, virtue Choose from Butte competent, honesty, justice, obedience to the commandments divine and so on. Foundations of Prophet Muhammad (PBUH) in the field of innovation negation, the negation of bribery, denial Gharar, impurity rejection, the negation of slavery, denial loss of spiritual growth and so on. Prophet Muhammad (PBUH) emphasized the cooperation with subordinates, respecting the

rights of under-supply subordinates feed, clothe subordinates, suppliers to the poor, the need to solve people's problems, the need to meet the basic needs of the security guard, etc. are required to comply with brick hired. Policies of the Islamic Republic's constitution and rely more on issues such as the "legality of employment, freedom of jobs, lack of jobs inconsistency with Islam, justice in possession of jobs, denial of corruption, lack of jobs activities of the exclusion, rejection of bribery, embezzlement refuse to hire foreign experts, rejecting the deployment of foreign troops and so" there. Generally speaking, the necessary coherence between the policies contained in religious texts, there is no constitutional rights and policies issued. Although many of these things are incompatible with each other. Basically defined in the policies issued by politics and policy in the fundamental rights of different religious texts Stowe less attention has been paid to it. Or better said the upstream policy is not defined anywhere in the documents.

General policies of issuance, further to support national production, Iran business, increase production boom, privatization, devolution of wide interest to specific groups, radical breaks to companies of knowledge, recognition of intellectual property, establish the enterprise large private, sustainability in work, unemployment, and the field of logistics and training skills and knowledge to create effective and productive employment, has been established.

Research recommendations

1) Many of notification of the policy and the structure of specific military tasks. But because of the inability or failure of the devices have been in the leader debate.

2) Respect the hierarchy of legal documents is observed upstream in policy formulation. If the policy rules lies. They have no reason to be repeated in the policies issued.

3) Some of the policies issued by the order are not enough and are sometimes repetitive. Some items are essentially unforeseen policy but the policy was necessary.

4) The neglect of the spiritual and Islamic principles and fundamental rights, in the formulation of policies, the Expediency Council neglect and decision making authorities on the basis of the Islamic Revolution, the revolutionary spirit harm the Iranian nation. It is recommended in the formulation of macroeconomic policies in the Expediency Council task force responsible for studying and formulating legal

principles of Islam and is responsible for overall policy and control policy after the Islamic revolution and Islamic met for the notification to be sent to the Office of the Leader. Failing revolutionary spirit, Islamic, and popular policies can Kian Revolution, Islam and Iran cause serious injury.

References:

1. Mansouri, Jahangir, the constitution, 2005, Tehran, publishing Duran.
2. The general policies of the system in the industrial sector, issued by the supreme leader, 2012.
3. General Policies General Policies resistance economy, issued by the supreme leader, 2013.
4. The general policies of employment policies, issued by the supreme leader, 2011.
5. General Policies of Science and Technology (Higher Education, Research and Technology), issued by the supreme leader, 2014.
6. Tabatabai, J., deterioration of political thought in Iran, Cower Publications, 2008.
7. Freund, Julien, what is politics? Ahmadi, Abed Al Wahhab, Publishing Agah, 2005.
8. Jazayeri, Syed N., date prophets from Adam to the Final prophet (Tales of Quran), Translator: Mohammad Hosein Mohammadi, Qom, and Dar Al Karamah.
9. Rahimi, Abed AL Rafiei, Firuz jae, Ghulami, Ali, historical, religious and economic policies of the Messenger of Allah (PBUH) in Medina, 2015, Journal of Historical Research, Volume 7, Issue 2, Summer 2015.
10. General policies to promote and strengthen the culture of sacrifice and jihad and organization of Veterans Affairs, issued by the supreme leader, 2006.
11. General policies dignity and independence of judges, issued by the supreme leader, 2005.
12. General policies Principle constitution, issued by the supreme leader, 2006.
13. The general policy administrative system, issued by the supreme leader, 2007.
14. The general policies of national production, supporting Iranian labor and capital, issued by the supreme leader, 2012.
15. The general policy regarding the issue of self-defense and security, issued by the supreme leader, 2012.
16. The general policies to encourage investment in the system, issued by the supreme leader, 2007.

The Game Category in the Context of Epistemological Tendencies in Musicology Discourse

Samoylenko Alexandra,
Doctor of Arts, Professor,
Vice-Rector for Scientific Work
of the Odessa National
A. V. Nezhdanova Academy of Music,
Odessa, Ukraine

The purpose of this article is to disclose the methodological intentions of the game category, to determine the discursive prerequisites for the creation of musicological ludology. **The methodology** of the study is determined by the key positions of epistemology, directed to the area of musicological noology, conditioned by the criteria of integrity and systematic. **Scientific novelty** is the justification of the goal and principles of a system-discursive musicological study of the phenomenon of the game in its cultural, historical, psychological and artistic purpose. **Conclusions** allow us to state that the category of the game is an aesthetical-cultural and musicological universal that allows coordinating and explaining all the main levels of meaning formation in music, from the composer's method to the psychology of perception.

Keywords: game category, musicological discourse, noological approach, style, stylistics, "dialogue of cultures", citation.

Категория игры в контексте эпистемологических тенденций музыковедческого дискурса

Самойленко Александра Ивановна,
доктор искусствоведения, профессор,
проректор по научной работе
Одесской национальной музыкальной академии
им. А. В. Неждановой, Одесса, Украина

Цель данной статьи – раскрыть методологические интенции категории игры, определить дискурсивные предпосылки создания музыковедческой лудологии. **Методология** исследования определяется ключевыми позициями эпистемологии, направлена в русло музыковедческой ноологии, обусловлена критериями целостности и системности. **Научная новизна** заключается в обосновании цели и принципов системно-дискурсивного музыковедческого изучения феномена игры в его культурно-историческом, психологическом и художественном назначении. **Выводы** позволяют констатировать, что категория игры – эстетико-культурологическая и музыковедческая универсалия, позволяющая согласовывать и взаимно объяснять все основные уровни смыслообразования в музыке, от композиторского метода до психологии восприятия.

Ключевые слова: категория игры, музыковедческий дискурс, ноологический подход, стиль, стилистика, «диалог культур», цитация.

Актуальность статьи. Эпистемология является одним из наиболее емких и обладающих способностью методологической интеграции направлением гуманитарной теории познания, для которой в последние годы приоритетной тенденцией становится взаимодействие философского и искусствоведческого подходов, следовательно, сближение понятийно-логического и образно-эстетического способов анализа и оценки. Поскольку эпистемологическая сфера еще формируется, а в силу своей широты не предполагает окончательной отчетливости методических границ, то можно на современном этапе находить два ее основных рубежа в области феноменологических представлений (с их почти что неизбежной углубленностью в психологическую проблематику) и ноологических идей относительно экзистенциальной специфики человека и создаваемой им артефактной среды.

Условная противопоставленность феноменологического и ноологического подходов, как внутреннего интенционального и отвлеченного формально-внешнего символического, снимается при изучении тех явлений и категорий, которые, во-первых, приобретают значение универсальных, во-вторых определяют априорные основания человеческой культуры и становятся парадигматическими для художественного творчества, в-третьих, определяют особую ценностно-смысловую логику развития человеческого сознания посредством художественных идей и предметов.

В этом отношении весьма продуктивной синтетической дисциплиной становится психология искусства – в том ее ракурсе, в котором она предъявлена в научном наследии Л. Выготского [4], и смежная с ней ноология музыки (или музыковедческая ноология), позволяющие обособлять и систематизировать ряды тех явлений и понятий, которые оказываются краеугольными в познавательном смысле опытом искусства. Так, на фундаментальное категориальное значение и метатеоретический характер в «человековедческой» сфере современного гуманитарного «понимающего» знания претендуют предметные номинации бога, истины, человека – человечности, памяти, любви и *игры* (см. об этом: [9]). Из них последняя категория оказывается особенно гибкой, исторически и теоретически подвижной, позволяющей изучать и обобщать опыт человеческого творчества в различных его измерениях, от коллективного обыденно-прагматического до индивидуально-личностного когнитивно-символического. При этом следует учитывать, что *игра* относится к наиболее сложным феноменам человеческой жизнедеятельности и полное обоснование искусствоведческого понятия о ней, равноценное культурологическому обоснованию Й. Хейзинги, еще не достигнуто в силу научно-теоретической дискуссионности ее определения и типологии.

Исходя из изложенного, **цель** данной статьи – раскрыть методологические интенции категории игры, определить дискурсивные предпосылки создания музыковедческой лудологии.

Изложение основного материала. Многомерность научного объяснения игры, в том числе, кажущееся иногда неоправданным ее расширительное толкование, обнаруживаются в культурологическом направлении, представленном работами Й. Хейзинги, И. Финка, отчасти Г. Гадамера. Так, Хейзинга полагает, что игра старше культуры и является «занятием внеразумным», имеет космическое происхождение [12, с. 9, 13], потому находит источник культуры в игровой деятельности человека, то есть предлагает концепцию игрового генезиса культуры. Одновременно Хейзинга определяет эстетические элементы игры (превращающие ее в прекрасный феномен), поскольку игра избыточна и самоинтересована, а для этого должна обязательно делать две вещи – наводить порядок и быть красивой. Данные эстетические элементы, названные Хейзингой, а именно, напряжение, равновесие, чередование, контраст, вариантность, завязка и развязка, разрешение, а также два ее ключевых свойства – ритм и

гармония – можно принять как характеристику художественной, в том числе музыкальной формы. Они могут быть приложимы к последней как игровые, ибо указывают на первое правило игры: создание условности, условного искусственного порядка, замещающего реальный, соперничающего с ним. Данный автор называет и второе правило игры: ее способность освобождать, «перевосплощать» и открывать, таким образом, новые ресурсы жизненных сил.

В этом отношении позитивная культурологическая концепция игры противостоит традиционной психологической (эмпирической психотерапевтической), исходящей из социальной запрограммированности, ограниченности личностного сознания и потребности защиты в трансактном поведении. Здесь игра рассматривается как ролевые проявления личности, индивидуальное планирование человеческого поведения (в обыденном контексте) и к ее результатам относят даже такие негативные явления, как алкоголизм, самоубийство, наркоманию. Выигрыш в такой игре – временное социально-психологическое доминирование, позволяющее поддерживать искусственным путем положительную самооценку [11, с. 58, 41-42]. Такая игра далека от свободы; напротив, она демонстрирует зависимость человеческого сознания от социальных правил и порядков, во многих случаях сужающую творческие жизненные возможности, ее нельзя считать продуктивной в полном значении этого слова для человека.

Впрочем, одно из последних определений игры ([5, с. 133]) гласит «игра – вид непродуктивной деятельности, мотив которой заключается не в результатах, а в самом процессе»; с этим трудно согласиться. Признавая целевую автономность игрового процесса (игровые бескорыстие, целесообразность без цели, которые после кантовской теории эстетического стали общим местом в искусствоведческих работах), следует признавать и ее продуктивность – результативность как достижение человеком высшей («вершинной», в терминологии Л. Выготского) степени (и ступени) самореализации (самоактуализации, в терминологии А. Маслоу), то есть познание и освобождение своей сущности, истинного бытийного назначения, приобщение к высшим смысловому порядку. Такой подход к игре можно назвать ноэтическим. Игра как ноэтический феномен побуждает к отказу от всех временных выигрышей ради основного – *выигрыша самого себя как творческого субъекта*; такой игре «обучает» искусство.

Художественная форма реализует опорную антиномию игры: условное – безусловное (конвенциональное – не-конвенциональное, искусственное,

иллюзорное – «настоящее», реальное). Художественное воздействие – восприятие в равной мере нуждаются в знании и соблюдении условности (правил и границ композиции), в способности ее распознать и в способности непосредственно включаться в художественный процесс, становиться его участником, усваивать замысел в переживании и «выносить» его в безграничное (свободное) пространство смысла. Отсюда игровое назначение и различные игровые функции композиции (формы произведения) в музыке.

Важность игровых факторов в музыке усиливается ее исполнительской стороной: музыкальная игра буквальна как исполнение на определенных инструментах (впрочем, и для вокалиста голос – инструмент, данный природой). Моторно-динамическая сфера, непосредственно технологическая сфера музыки является первым проводником игрового предназначения художественной формы и предпосылкой опосредованной образной игры, психологической динамики, в том числе, и обусловленной драматизацией музыкального замысла, его уподоблением театральному действию. Игра – композиция – моторность образуют породненный ряд понятий, помогающий определить пути становления «чистой» инструментальной музыки.

Игра восприятия музыкального материала приобретает ведущую *методическую* роль в *неоклассицизме* как игра со стилевыми моделями [7; 8]. Однако, к названной «игре» музыковеды подходят несколько односторонне. Их больше интересует вопрос о том, *чем и как* «играют» композиторы – неоклассики, то есть какова природа «стилевой модели» и в каких новых композиционных условиях она оказывается, как изменяется в сравнении с первоисточником. На наш взгляд, вопрос следует ставить несколько иначе, а именно: каковы причины и цели неоклассицистской игры, то есть *почему и зачем* она происходит? В связи с этим отметим, что понятие «стилевой модели» (как предмета «игры») представляется не вполне корректным; напрямую «играть» со стилем невозможно: воспроизведению поддаются эстетические представления - и тогда мы имеем дело с обособлением *семантического плана* композиторской поэтики, либо стилистические слагаемые музыкального языка, послужившего предметом «вспоминающей игры» - и тогда перед нами самодостаточность *структурного плана* композиции. Последний постигается наиболее непосредственно как композиционно-опусная устойчивая «поверхность» музыкального замысла, становясь началом «большой игры» со смыслом, но ещё ничего не обещая с точки

зрения стилевых выводов из этой игры, тогда как первый – авторская семантика с заключённым в ней способом эстетического видения действительности «отношения и поступка» (М. Бахтин) – обобщается и «пресуществляется» за пределами конкретной композиционной работы, является следствием новой *стилевой метонимичности музыки*, то есть предстаёт запредельным (идеальным Над-адресатом в терминологии Бахтина) и для *игровой хромотопии стиля*.

Данные обоснования неоклассицистского метода подтверждаются следующим. Во-первых, предметная основа (выбор материала – собеседника) в этом типе музыкального диалога последовательно расширяется, становясь в принципе неограничиваемой. С процессом расширения сферы интересов неоклассицистской игры связаны и изменения в адресованной ей музыковедческой терминологии. Данная игра всё чаще именуется неоклассической, что должно быть указанием на использование структурно-семантических реалий не только музыки периода европейского классицизма, но любого исторического периода – от самого отдалённого до ближайшего; в последнем случае историческая дистанция между первоисточником и иницирующей диалог творческой личностью, актуальным автором, домысливается, искусственно (средствами искусства) создаётся, как, например, в межавторском диалоге Тищенко и Шостаковича Правда, последняя форма неоклассического диалога, образующая (ещё один, характерный для толкования музыковедам неоклассицизма, термин) *классицизирующую* тенденцию музыкального творчества [2, с. 7], не всегда осознаётся как таковая, поскольку для метода неоклассицизма более всего важно осмысление *непреодолимости исторической дистанции между прошлым и настоящим музыки, невозвратимости, утраченности навсегда, великих музыкальных личностей прошлого*, осмысление, парадоксальным образом восстанавливающее прерванную «связующую нить» времён, парадоксальным, поскольку оно возникает не из диалога с иной творческой личностью в её реальном прошлом времени, буквальное возвращение в которое невозможно, но из диалога с музыкой как с общим и любому времени подвластным текстом, с её *постоянным настоящим*.

Следовательно, побудительной причиной и целью неоклассицистской (неоклассической, классицизирующей) игры является «диалог культур» – высшая из доступных человеческому сознанию и творчеству в их едином направлении

ности форма смыслополагающего диалога. Он может оставлять впечатление межстилевого, межавторского, но происходит *внутристилистическим* путём, путём семантического углубления текстологических структур музыки, служит, таким образом, наращиванию смысла (возможностей проявления смысла) в музыке посредством наращивания данных структур, служит самовозрастанию музыкального «логоса».

Доступные в анализе стилистические носители стилевых значений могут быть определены как знаки стиля. «Диалог культур», объявленный неоклассицизмом, становится возможным благодаря выделению стилистической области музыки как самостоятельно-знаковой, как общего материала музыки и её обобщающего текста. Своеобразие неоклассического отношения к данной знаковости музыки обусловлено антиномией «бывшего» - «не-бывшего» (одна из ведущих антиномий памяти в теории Л. Выготского [3]). С одной стороны, в качестве совокупности автономно-логических форм музыки музыкальный текст является «бывшим», уже состоявшимся, претендующим на неизменность, собственную системную упорядоченность, доступен для непосредственного воспроизведения – освоения. Но именно эта позиция, названная позицией «новой объективности», превращает «Ich – musik» в Es – musik («Я – музыка» в «Оно – музыка») [2]. С другой стороны, в качестве предъясителя живой стилевой интонации, личностных смыслов, его («бывшего» текста) достижение в условиях «временной разницы» музыкального творчества становится буквальной утопией, ибо в этом своём качестве музыкальный текст – то место, где нас уже не нет и никогда не будет («абсолютно готовое» и «закрытое» прошлое, по Бахтину). Композиторы – неоклассики и не предполагают, что их сегодняшняя стилевая позиция может быть приравнена к «бывшей», так как опосредованный их творчеством феномен «стилевой памяти» раскрывается как память о не-бывшем, опирающаяся на особую *имагинативную* (термин заимствован из теории памяти Л. Выготского), то есть возникающую посредством образного воображения – образной игры воображения – семантику. Так возникают предпосылки для наделения известных структурных формул (стилистических знаков) новыми значениями, чему, как уже было сказано, предшествует эмансипация знака от значения; но так возникает и своя свободная знаковая сфера неоклассицизма, которая, как «память о не-бывшем», как не приобретающая ещё семантической известности, и представляется «конструктивизмом», логической игрой, «бес-

цельным» структурированием, вплоть до негативных оценок, как «ложной объективности».

Действительно, с данной позиции неоклассицизм предстаёт игрой «пустыми формами», своего рода симулякрами, но он таким образом оправдывает последние, выводит их из области негативных явлений культуры, в которую «отправили» явления симулякра Ж. Бодриар и постмодернистская эстетика.

В контексте неоклассицизма, «пустая форма», «псевдо-вещь» является признаком опережения композиторским творчеством традиционного музыкального сознания, своего рода «памятью о будущем». (Сегодня мы уже убедились в том, насколько семантически «заполняемы» формальные композиционные открытия Стравинского...) Имагинативный путь музыкальной семантики позволяет композитору занимать главную, отправную позицию в диалоге с текстологическими условиями музыки, следствием чего является тот факт, что композиторский структурный приём становится «утончённым символом» [12, с. 191] жанрово-стилевого содержания музыки, то есть не только символические интенции смысла порождают музыкальные значения, но и композиционная логика музыки в состоянии породить новые значения смысла как символические.

Убедительным примером неоклассицистского отношения к тексту представляется творчество П. Хиндемита, прежде всего, два его опыта межстилевого, то есть внутрителистического, внутритекстуального диалога (становящегося диалогом по «неслышимости») – цикл «Ludus tohalis» и «Симфонические метаморфозы тем К.-М.Вебера» (1942 и 1943 годы создания, осуществлённые в непосредственной близости, позволяющей предполагать их определённое *методическое* единство). Данные сочинения Хиндемита представляют две стороны его неоклассического метода. С одной стороны, в необахианском цикле композитор стремится воспроизвести общую идею «бахианства», для него – достаточно широкой области полифонической музыки, найти её семантический знаменатель. Им становится вполне авторская (хиндемитовская) идея «мировой гармонии». Подтверждение своей эстетической позиции Хиндемит находит в творчестве Баха и общем полифоническом контексте этого творчества, выражая своё соответствие семантике бахианства, то есть свою «ответственность» на обозначенные данной семантикой смыслообразующие вопросы, с помощью структурных отличий в общей композиции, в тематизме, в логике отдельных частей (и так далее) своего цикла от суммарно предъявленной (поня-

той) логики баховских сочинений. Таким образом, композитор стремится «высказать» то же, что определило семантику баховской музыки, но «своими словами», оригинальным композиционным путём.

С другой стороны, в нео-веберовском цикле, Хиндемит опирается на прямое цитирование мелодий Вебера, но путём данного буквального воспроизведения веберовского тематизма обозначает иную, противоположную семантическую установку, то есть «теми же словами» пытается «сказать» о принципиально ином. В конечном счёте, данный путь также ведёт к изменению композиционных условий по сравнению с оригиналом (к «метаморфозам»), но отправным пунктом всё же остаются отличия в семантической предуготовленности данных двух композиторских поэтик при «внешнем» музыкально-тематическом сходстве.

Модели широко понимаемого музыкального «бахианства» и тематические модели веберовской музыки важны, необходимы для Хиндемита не как авторские стилевые знаки, но как *эмансипирующиеся от условий индивидуально-го стиля общие правила музыки как поэтики*, иными словами, как «знаки» бытия музыки по правилам текста, структурно-семантические показатели исторического места музыки. Собственно говоря, таковы цель и возможное осуществление любой намеренной цитации: она высвобождает цитированную мысль из под власти ближайшего контекста, открывая её предназначенность для гораздо более широкого «круга общения». При этом в цитируемом материале открывается и свойство «избыточности», то есть способность превосходить возможности породившего его высказывания как целого, устремляться за его пределы – к выходу «на поля» условий порождения данного текста, что позволяет подходить к любой культурологически трактованной цитате как к явлению маргинальной природы, как к *цитации*.

Цитация (отличаясь этим от цитаты) освобождает воспроизводимое (повторенное) высказывание от кавычек, то есть освобождает от прежних границ и открывает возможность новых – как новых контекстуальных измерений содержания цитируемой мысли, является намеренным и безоговорочным присвоением, частью авторского замысла. В этом ее отличие от общих мест и невольных реминисценций; в то же время, переведенные в план музыкального текста – имманентного строительного материала музыки – музыкальные цитации могут становиться общими местами, ничьими, приобретают «знаковость», стилисти-

ческую формульность. Их структурные и семантические функции могут быть растождествлены и включены в новые стилистические образования.

Если *цитата как рецепция* (приятие, прием – лат.) указывает на заимствование и адаптацию (Д. Лихачев пользуется словом «трансплантация», характеризуя данное явление [6]) иных, «чужих» форм культурного сознания, художественного творчества, в узком значении – на восприятие и преобразование энергии «раздражителей», внешних «контекстных стимулов» творчества, то *цитация как апперцепция* (неслучайно именно на это понятие опирается Л. Выготский, исследуя механизм памяти, означает зависимость восприятия от прошлого опыта, от запаса знаний и общего содержания духовной жизни человека, а также от психологического состояния человека в момент восприятия [3, с. 50]). Апперцепция связана с внутренними стимулами творческого процесса, обеспечивающими его психологическую целостность и особенно ответственными для понимания, следовательно, для стилистового диалога автора. Как имманентная труднодоступная *игра психических сил* (сил личностного сознания) она может быть обнаружена со стороны *стилистического содержания музыкального текста*; следовательно, *художественная апперцепция обнаруживается в явлении цитации* и может быть обсуждена на основе последней.

Выводы. *Игру в музыке* можно определить как *многофункциональный эпифеномен музыкальной семантики*, одновременно обращенный к культурологическим, художественно-композиционным, текстологическим, стилистическим и психологическим условиям музыкального творчества. В связи с интересующим нас вопросом дискурсивных и теоретических инноваций музыковедения, понятие «*игра*», наряду и во взаимодействии с эпифеноменами «*смысл*», «*культурная семантика*», «*музыкальная семантика*», «*семантическая оппозиция*», «*текст*», «*стилистика*», «*неостилевой диалог*», «*апперцепция*», «*цитация*», глубже других реализует предметно-методическое своеобразие музыкальной науки, одновременно активизируя ее интердисциплинарные возможности.

Со стороны музыкально-творческого процесса фактором развития игрового начала становится особое взаимоотношение ретроспекции и эвристики, которое позволило подняться на новый уровень смыслообразования *методу стилевой рефлексии* – и как *диалогу с традицией*, и как *прогностическому композиторскому самодialogу*. В целом, проблема *неостилевого диалога*

представляется сегодня одной из самых перспективных для методического обогащения, обновления музыкознания.

Укажем также, что М. Бахтин многократно и в различных работах возвращается к понятию «игра границ», адресуя его как культуре, так и личностно-му сознанию, связывая его с «творчеством смыслов»; он пишет и о «законе игры языками», о *стилистической игре автора с целью преломления своих подлинных «смысловых и экспрессивных интенций»* [1]. Л. Выготским игра всегда раскрывается только с позитивной психологической стороны как имажинативная игра памяти, игра воображения, позволяющая человеку достичь вершинных уровней сознания, сделать «возможное» в себе, скрытые силы бессознательно-го, «действительным» в творческом ключе Для нереализованного в жизни, а это есть столкновение нереализованного подсознательного стремления с сознательной частью нашего существа, пишет Л. Выготский, есть только два пути: сублимация (то есть, творческая игровая реализация в творчестве) или невроз [3, с. 282]; понятно, какой путь предпочтительней. Следовательно, игра позволяет не только устанавливать границы творческих возможностей и художественного языка, но и изменять их, раздвигать смысловое пространство личностного сознания – открывать новые семантические свойства художественной формы.

Таким образом, категория игры – эстетико-культурологическая и музыковедческая универсалия, позволяющая согласовывать и взаимно объяснять все основные этапы и уровни смыслообразования в музыке, начиная стилевыми факторами композиторского мышления и заканчивая психологическими свойствами исполнительского и слушательского восприятия.

Список литературы:

1. Бахтин М. Слово в романе // Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. М.: Художественная литература, 1975. – С. 72–233.
2. Варунц В. Музыкальный неоклассицизм. М.: Музыка, 1988.
3. Выготский Л. Педагогическая психология / Под ред. В.В. Давыдова. М.: Педагогика, 1991.
4. Выготский Л. Психология искусства. М.: Искусство, 1968.
5. Гуревич П. Игра // Культурология. XX век. Словарь. СПб.: Университетская книга, 1997. – С. 133–135.

6. Лихачёв Д. Развитие русской литературы X – XVII века. Л.: Наука, 1973.
7. Савенко С. К вопросу о единстве стиля Стравинского // И. Стравинский. Статьи и исследования. – М.: Музыка, 1973. – С. 276–301.
8. Савенко С. Позднее творчество И. Стравинского. К проблеме единства стиля // Из истории русской и советской музыки. Вып. 2. – М.: Музыка, 1976. – С. 243–257.
9. Самойленко А. Музыковедение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога. Одесса: Астропринт, 2002.
10. Хейзинга Й. Homo ludens В тени завтрашнего дня: Пер с нидерланд. М., Прогресс – Академия, 1992.
11. Херсонский Б. Глубинная психология / Справочное издание. – Одесса: Астропринт, 1998.
12. Холопова В., Рестаньо Э. София Губайдулина: Монографическое исследование. Интервью с Губайдулиной / Э. Рестаньо. М.: Композитор, 1996.

References:

1. Bakhtin, M. (1775). Word in the novel // Questions of literature and aesthetics. Studies of different years. M.: Fiction. P.72–233 [in Russian].
2. Varunts, V. (1988). Musical neoclassicism. M.: Music [in Russian].
3. Vygotsky, L. (1991). Pedagogical Psychology / Ed. VV Davydova. M.: Pedagogika [in Russian].
4. Vygotsky, L. (1968). Psychology of Art. M.: Art [in Russian].
5. Gurevich, P. (1997). The game // Culturology. The twentieth century. Dictionary. SPb.: University Book. P. 133–135 [in Russian].
6. Likhachev, D. (1973). Development of Russian literature of the X-XVII century. L.: Science [in Russian].
7. Savenko, S. (1973). On the question of the unity of Stravinsky's style // I. Stravinsky. Articles and research. M.: Music. P. 276–301 [in Russian].
8. Savenko, S. (1976). Later works of I. Stravinsky. On the problem of the unity of style // From the history of Russian and Soviet music. Issue. 2. M.: Music. P. 243–257 [in Russian].
9. Samoylenko, A. (2002). Musicology and methodology of humanitarian knowledge. The problem of dialogue. Odessa: The Astroprint [in Russian].

10. Hazinga, J. (1992). Homo ludens In the shadow of tomorrow: Per and the Netherlands. M., Progress – Academy [in Russian].
11. Khersonsky, B. (1998). Deep Psychology / Reference Edition. Odessa: The Astroprint [in Russian].
12. Kholopova, V., Restanyo E. (1996). Sofia Gubaidulina: A monographic study. Interview with Gubaidulina / E. Restagno. M.: Composer [in Russian].

Performing Semantics of Silence in Musical Instrumentalism

Chernoivanenko Alla,

Ph.D. of History of Arts,

Professor of the Department of Folk-Instruments

of the Odessa National A. V. Nezhdanova

Academy of Music,

Odessa, Ukraine

The purpose of the article. The research is connected with identification of semantic values of silence by musical and instrumental performance means. **The methodology** of a research consists in application of the historical and culturological, logic and semantic, esthetic, historical and logical, generalizing methods. Important musical and textual, analytical musicological and performing approaches are represented. All of them create unified methodological base of a research. **The scientific novelty** of work consists in expansion of ideas of figurative and semantic value of silence in instrumental music of XX – XXI centuries. Special "absoluteness" of silence in a musical-performing as "other being" the thematic and sound values corresponding to procedurality of musical thinking, the nature of a musical chronotope is approved. **Conclusions.** Judgment of philosophical, psychological, aesthetic, musicological and musical-performing meanings of silence and a pause in music brings to new semantic paradigms of art of the second half of XX – beginning of the XXI centuries. Forms of musical and tool performing movements of "silence music" (a game in air, silent pressing of keys or valves of the instrument, etc.), the absoluteness of tool silence, her dramatized evident exaggeration embody the other being of loud tones and thematic structures in their art variety. Semantic range of an image-symbol of silence fluctuates in music from intimate and trembling to philosophical, from expressive-strained to pacified.

Keywords: silence, pause, semantics of silence, silence, musical instrumentalism, performer, musical chronotope, musical and instrumental "absoluteness" of silence.

Исполнительская семантика тишины в музыкальном инструментализме

Черноиваненко Алла,
*кандидат искусствоведения,
профессор кафедры народных инструментов,
Одесской национальной музыкальной академии имени А.В. Неждановой,
Одесса, Украина*

Цель работы. Исследование связано с выявлением семантических значений тишины средствами музыкально-инструментального исполнительства.

Методология исследования заключается в применении историко-культурологического, логико-семантического, эстетического, историко-логического, обобщающего методов. Важными представляются музыкально-текстологический, аналитический музыковедческий и исполнительский подходы. Вместе они создают единую методологическую базу исследования. **Научная новизна** работы заключается в расширении представлений об образно-семантическом значении тишины в инструментальной музыке XX – XXI веков. Утверждается специальная «абсолютность» тишины в музыкально-инструментальном исполнительстве как «инобытие» тематически-звуковых значений, соответствующих процессуальности музыкального мышления, природе музыкального хронотопа.

Выводы. Осмысление философских, психологических, эстетических, музыковедческих и инструментально-исполнительских смыслов тишины и паузы в музыке выводит на новые семантические парадигмы искусства второй половины XX – начала XXI вв. Формы музыкально-инструментальных исполнительских движений «музыки тишины» (игра в воздухе, беззвучное нажатие клавиш или клапанов инструмента и т.д.), абсолютность инструментальной тишины, ее театрализованная наглядная гиперболизация воплощают инобытие громких тонов и тематических структур в их художественном многообразии. Семантический диапазон образа-символа тишины колеблется в музыке от интимно-трепетного до философского, от экспрессивно-напряженного к умиротворенному.

Ключевые слова: тишина, пауза, семантика тишины, молчание, музыкальный инструментализм, исполнитель, музыкальный хронотоп, музыкально-инструментальная «абсолютность» тишины.

Актуальность темы работы. В перманентно ускоряющемся современном пространстве жизни, культуры и искусства в условиях глобализации, усиливающейся информационной и психологической напряженности, определенной звуковой и техногенной агрессии сегодняшнего дня тема тишины, паузы, покоя, умиротворения приобретает все большую актуальность. Естественная потребность в тишине заложена в психологии каждого человека как знак «мира» и «покоя», духовного равновесия, созерцания, тайны. В религии она возведена в ранг духовно-семантического качества, как ипостась проявления Святого Духа, знаменуя обособленность от цивилизации, проявляя сокровенность звучаний молитвы, обращения к Богу, катартичных состояний. Наконец, в искусстве тишина несет важную психологическую и драматургическую нагрузку в контрастных приемах динамического развертывания, в способности принимать форму того, с чем соприкасается, не теряя при этом собственной целостности осязаемых («слышимых» и «видимых») образов, картин, знаков, которые, «своим сакральным совершенством наполняют мир духовными состояниями и смыслами» [2], демонстрируя качество амбивалентности со способностью к выражению самых разных эмоций, чувств, ситуаций и явлений. Общность всех этих разнообразных проявлений тишины базируется на позитивном, светлом, возможно трагически-светлом начале, выступая символом целостности бытия, гармоничном, духовно направленном начале. Такое созерцательное направление получило новый толчок под конец XX века, что отразилось в усилении индивидуально-субъективного начала, значимости лирической составляющей в утверждении принципов стилистического синтеза, поиска метаязыковых универсалий и – выдвижения в качестве нового информативно-смыслового элемента тишины, молчания. «Благодаря своей нематериальной сущности, тишина легко становится «материалом» любого вида искусства, элементом любой знаковой системы, не теряя при этом основного свойства - неисчерпаемости содержания» [7].

Таким образом, тишина включает в себя множество философских, психологических, культурологических, эстетических, музыкально-звуковых смыс-

лов, в которых помещена часто истинность и целостность жизни, стержневые показатели художественных концепций, яркие интонационно-языковые приемы, что подтверждают композиторские искания в означенной области. Выяснение же специфических семантических и музыкально-языковых параметров тишины – актуальная задача современного музыковедческого исследования.

Целью статьи является выявление и анализ семантических особенностей тишины и молчания средствами музыкального инструментализма. **Научная новизна состоит** в утверждении качества специфической абсолютности инструментального молчания как символики отрицания земной фоносферы и как сопряжение с запредельным, «инобытие» звука и тематизма, в полном соответствии с законами процессуальности музыкального мышления.

Изложение основного материала. В последние десятилетия феномена тишины в музыке так или иначе касаются большая часть музыковедческих, композиторских и исполнительских исследований. Особенно ценными здесь видятся исполнительские суждения. Именно исполнители демонстрируют тишину своей игрой – с одной стороны, потому тишина как актуальное средство выразительности постмодернистских тенденций проявляет себя, в большей степени, в инструментальной музыке, исполнительский процесс которой и обозначается понятием «игра», с другой стороны, в исполнительской интерпретации тишины театрализованно-игровой компонент играет одну из ключевых ролей в выявлении музыкальной процессуальности, смысла, т.к. метафизичность и наглядность тишины и пауз во всей своей полноте выявляются в игровом художественном пространстве. Игра, как и исполнительство, как и процессуальность музыкального смысла (по Б. Асафьеву) имеет временную характеристику, темпо-метро-ритмическую пульсацию и структурирование, в котором определяются различные уровни и приемы, соответствующие драматургическим. Для выявления таких семантических уровней тишины в композиторском замысле (а в последнее время выразительный потенциал тишины используется в качестве устойчивого стилизового знака) именно исполнительское «рождение звука из тишины», ее разноокрашенное образно-смысловое воспроизведение (в том числе, в цезурах и паузах), овладение навыком «останавливаться сознательно» и т.д., не только оформляет индивидуальное исполнительское решение, но и способствуют рождению подобных средств в композиторском языке. Таким образом, выразительные возможности тишины в музыкальном искусстве обу-

словливаются, в первую очередь, его исполнительским потенциалом, опирающемся на живой инструментально-осязаемый, мыслительно-процессуальный и сценически-артистический опыт в интерпретации разнообразных звуковых семантических структур музыки. Вне такого опыта музыкально-инструментальная «тишина» теряет свои семантические выразительные основания. В связи с этим интересно наблюдение одесского композитора К. Майденберг-Тодоровой за слушательской реакцией на исполнение «классики тишины» – «4'33» Дж. Кейджа в напряженном ожидании неких музыкальных событий даже будучи информированными, что ничего не произойдет в видимом-слышимом пространстве, что делает слушателей активными участниками «игры Кейджа» [6].

Понятие тишины, паузы (как и звучащего тона) в музыке находится в качественном соотношении с категорией времени. В этом аспекте, а также в русле качественной (квалитативной) концепции времени особое значение приобретает термин неточно переведенного на русский язык бергсоновского «durée» – «длительность» (дискретный элемент музыкальной ткани, без учета процессуальности). В. Вернадский перевел его как «дление», выражающее основную процессуальную интенцию Бергсона о времени; качественный, недискретный характер временного развертывания музыки. Вообще в историческом срезе представление о времени носит содержательный характер. Бергсон уже делал выводы об универсальном характере «дления» и связывал его с эволюционной сущностью мирового (в том числе, биологического) становления как творческого процесса. Вернадский заявил, что «грань между психологическим и физическим временем стирается» [3, с. 45]. Здесь уместно провести параллель с «причастностью» пауз, тишины к сфере музыкального инструментализма. Руки исполнителя, как правило, в такой момент или театрально «замирают» (не останавливаются, а перестают контактировать с клавиатурой, струной и т.д.), либо демонстрируют какие-то театральные актерские жесты внеинструментального (дирижирование паузой, «отстранение» инструмента, демпферизация струн в щипковых и т.д.) или непосредственно инструментального характера (игра «в воздухе», на безладовой части грифа щипковых) – то есть происходит пространственно-временное «остранение» от звучащей материи и материальности, телесности инструмента в общем временном континууме музыкальных произведений, своеобразное предположение у слушателей и имитация исполнителями игры с расчетом на «понимание посвященных». Крайнее выражение

такой инструментальной телесности – «4.33» Дж. Кейджа, «Минута молчания» Е. Кислицына или «молчаливое исполнение» запрещенной песни М. Теодоракиса с «молчаливой» же гитарой в руках, когда вся композиция – воплощенная пауза. Сам инструмент, его «жизни» (как назначение художественного звучания) в момент тишины в руках исполнителя наглядно демонстрирует (усиливает) «абсолютное молчание» (вокалист с «встроенным инструментом» – дышит, как во время звукоизвлечения, движется, смотрит, может кашлянуть и т.д.: его тишина «не абсолютна») и, одновременно, полную объективную (независимую от человеческих физиологических процессов) свободу перейти из состояния молчания в состояние звучания. Таким образом, музыкальный инструмент будто гиперболизирует явление, «делая» его, с проявлением мастерства («искусность искусственного»). Гиперболизация тишины связана также с возможностью усилить контраст между тишиной и звучанием за счет плотности фактуры, динамики, артикуляционно-тембровых параметров.

Концепция времени М. Аркадьева предлагает «научиться перестраивать наше сознание со школьной привычки мыслить время как чистую и независимую от процессов продолжительность, перестать его мыслить как безотносительное и абстрактное течение, что отнюдь не так просто» [1, с. 133]. Синонимика времени и процесса, континуальность-процессуальность теоретиков физики XX века сочетается с интонационной процессуальностью Б. Асафьева в музыке, с идеей становления как ключевой для музыкального развития (тем более в «чистой», инструментальной музыке). И если в вокальной, голосовой процессуальности музыки усматривается связь с континуумной процессуальностью дыхания, сердцебиения (физиология), то в процессуальности музыкально-инструментальной (исполнительство-делание) налагается (наслаивается) некая независимая от жизни одного человека (исполнителя, композитора, слушателя) – объективная процессуальность, «реальные и конкретные процессы в мире» с его изменчивостью, отражением универсального процесса «все временится» (Бергсон-Гуссерль), «временящаяся материя» (М. Аркадьев). В процессе исполнения инструмент в определенном смысле сам выступает «временящейся» материей в руках исполнителя. Пространственность, фактурность, артикуляционно-динамическая рельефность на инструменте также «временится», становится. Поэтому естественно, что абсолютистское выражение качественной

концепции времени в музыке воплотилось в Дж. Кейджа не в вокальном, а в инструментальном произведении.

Отличительной чертой инструментального исполнения является наглядность его интонационно-двигательной стороны, форм исполнительских движений и инструментально-звуковых приемов, в том числе, в сфере тишины (в пении этот «механизм» скрыт от слушателя-зрителя). В музыкальном инструментализме такие процессы видимы и воспринимаются в этом качестве даже без слышания музыки (например, если выключить звук при сохранении видео-«картинки»). Эту особенность искусно использовал А. Шнитке в «каденции-визуал» Четвертого скрипичного концерта, когда скрипач играет во все более высокой тесситуре и, наконец, словно вырываясь за пределы возможного, «играет» в воздухе. Выразительное, осмысленное движение – «квазизвучание» – продолжается в тишине, в беззвучной игре пальцев, уходит в область «чистого содержания». Подобная интонационная иллюзия опирается на сопутствующие зрительные образы и слуховой опыт слушателя, на темброво-стилевой арсенал инструмента. Также и при достаточно длинных паузах между громкими тонами или аккордами, исполнительские движения (или их внезапное «зависание») остаются наедине с тишиной и внутренним слуховым воображением. Такая пауза наполняется интонационным (смысловым) содержанием, а картина инструментального интонирования оказывается феноменологически противоположной пению. Если в первом «дыхание рук» представлено наглядно, то во втором дыхание скрыто и «выдает себя» в художественной вибрации, только в цезурах проявляясь непосредственно.

Выводы. Музыкальный инструмент представляет собой материализованное воплощение того художественного синкрезиса, в котором развивалась музыка. Материализуя идеальные звуковые образы и представления, музыкальный инструмент и сам способен формировать новые музыкально-звуковые идеи в области «чистого содержания», без посредничества слова. Уже при изготовлении в инструмент «вкладывается» живая протоинтонация (В. Медушевский) и, одновременно, изящно отшлифовываются художественные (искусные) параметры звучания / тишины. Этот процесс продолжает композитор. Но настоящую жизнь вдыхает в музыкальный инструмент исполнитель. Таким образом, инструмент представляет собой некое потенциальное музыкальное пространство с различными возможностями, композитор, и еще конкретнее исполнитель

организуют в определенном процессе, хронотопе в соответствии со своим индивидуальным неповторимым (композиторским и исполнительским) замыслом. И здесь соотношение общее / единичное выступает в амбивалентном и взаимно-обратимом качестве. Протоинтонация как обобщенная семантико-звуковая формула произведения не просто включает в себя знаки тишины. Само явление протоинтонации отсылает нас к тишине как символу целостности, транслирует древние смыслы бытия. Во второй половине XX – начале XXI веков тишина становится некоторым универсальным феноменом, а в музыкальной культуре играет и важнейшую роль в структурной и смысловой организации композиции.

В музыке феномен тишины, в основном, реализуется в музыкальном инструментализме. Это связано с более выраженным контрастом (фактурным, динамическим, диапазонным, жестово-театрализованным) звучания / тишины, отсутствием у инструмента фоновых элементов человеческого молчания (дыхания, кашля, самопроизвольного движения и т.д.) с одновременной объективной, технически и физиологически независимой готовностью (возможности) перейти от молчания к состоянию звучания. Инструмент даже в состоянии молчания олицетворяет собой не просто потенциальное звучание, но само звучание художественное (в отличие от возможного речево-бытового у вокалиста). Одновременно инструментальное молчание фиксирует специфическую абсолютность тишины (с полным отрицанием земной звуковой среды – дыхания, самопроизвольного движения, кашля и т.д.) как столкновение с запредельным, как «инобытие» звука и тематизма [4; 5], а не их небытие, полностью соответствует процессуальности музыкального мышления, природе музыкального хронотопа.

Наглядность интонационно-двигательной стороны инструментального музицирования, форм исполнительских движений и инструментально-звуковых приемов, качество «временящейся» материи инструмента позволяет воспринимать молчание как «тишину со смыслом», а исполнительские движения (или их внезапное «зависание»), оставаясь наедине с тишиной и внутренним слуховым воображением создают интонационно-смысловую паузу. Формы музыкально-инструментальных исполнительских движений (игра в воздухе, беззвучное нажатия клавиш или клапанов инструмента и т.д.), абсолютность инструментальной тишины, ее театрализованная наглядная гиперболизация воплощают инобытие громких тонов и тем в их художественном многообразии: тишина как

исчезновение материи и «единение с Абсолютом» (несостоявшийся проект А. Скрябина «Чистая пауза»), как немзыкальное звучание внешнего мира («4'33» Дж. Кейджа), «тишина со смыслом» (столкновение с безграничным) и «тишина с молчанием ушедших» («Misterio» В. Сильвестрова для кларнета-соло), мило-стивое умиротворение, напряженное ожидание, погружение в сон-забытье, романтическая мечта и т.д.

Список литературы:

1. Аркадьев, М.О. Лингвистическая катастрофа (Антропология абсурда : новый стоицизм). М., 2011. 279 с.
2. Барсукова, Т.В. Метафизика паузы в художественно-творческой игре. Вестник Челябинского государственного университета: Философия. Социология. Культурология. Челябинск : ЧГУ, 2010. № 31 (212). Вып. 19. С. 68–72.
3. Вернадский, В.И. Размышления натуралиста. Пространство и время в неживой и живой природе. М.: Наука, 1975. 368 с.
4. Зинькевич, Е.С. Музыка как молчание. URL:: <http://jgreenlamp.narod.ru/muzykamolchaniye.htm>.
5. Кириллина, Л.В. Идея развития в музыке XX века. Западное искусство. XX век: Проблема развития западного искусства XX века. СПб: Дмитрий Буланин, 2001. С. 101–126.
6. Майденберг-Тодорова, К.І. Тиша як полісемантичний феномен: композиторські та виконавські способи втілення. Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. № 1. 2013. 66–72.
7. Некрасова, И.М. Поэтика тишины в отечественной музыке 70-90-х гг. XX века. автореф. дисс. ... канд. искусствоведения: 17.00.02 / М.. 2005. 26 с. URL: <http://cheloveknauka.com/poetika-tishiny-v-otechestvennoy-muzyke-70-90-h-gg-xx-veka>.

References:

1. Arkadiev, M.O. (2011). Linguistic catastrophe (Anthropology of the absurd: a new stoicism). Moscow [in Russian].
2. Barsukova, T.V. (2010). The metaphysics of a pause in an artistic and creative game. Bulletin of the Chelyabinsk State University: Philosophy. Sociology. Cul-

- turology. Chelyabinsk: Chelyabinsk State University, № 31 (212). Issue. 19. P. 68-72 [in Russian].
3. Vernadsky, V.I. (1975) Reflections of the naturalist. Space and time in inanimate and living nature. Moscow: Nauka [in Russian].
 4. Zinkevich, E.S. Music is like silence. URL: <http://jgreenlamp.narod.ru/muzykamolchanije.htm>.
 5. Kirillina, L.V. (2001) The idea of development in the music of the twentieth century. Western art. XX century: The problem of the development of Western art of the twentieth century. SPb: Dmitry Bulanin. P. 101-126 [in Russian].
 6. Maydenberg-Todorova, K.I. (2013). Silence as a polysemantic phenomenon: composing and performing ways of embodiment. Journal of the National Music Academy of Ukraine named after PI Tchaikovsky No. 1. 2013. 66-72 [in Ukrainian].
 7. Nekrasova, I.M. (2005). Poetics of silence in the domestic music of the 70-90's. XX century. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow. URL: <http://cheloveknauka.com/poetika-tishiny-v-otechestvennoy-muzyke-70-90-h-gg-xx-veka> [in Russian].

Improvisational Orchestra as Relevant Phenomenon of Professional Modern Music

Kira Maidenberg-Todorova,

Ph.D. of Arts, Associate Professor of the Department of Music

Theory and Composition, Odessa National

A. V. Nezhdanova, Academy of Music,

Odessa, Ukraine

The purpose of work is identification of creative methods on which art and performing practice of improvisational orchestras is based. **The scientific novelty** of a research consists in introduction of the conception of improvisational orchestra to an art criticism discourse. **The methodology** relies on the analytical method applied to creative practice of improvisers orchestras and also source study and historiographic approaches which have allowed to build a historical retrospective of this phenomenon. **Conclusions.** Creative activity of improvisers orchestras is historically developed, widespread direction of modern musical creativity combining stylistics of jazz and academic traditions. Their creative activity is regulated by communicative relations between the conductor and orchestral players which is based on the closed language-sign system.

Keywords: improvisation, improvisers orchestras, gesture, communication, interpretation, modern music.

Импровизационный оркестр как актуальное явление современной профессиональной музыки

Кира Майденберг-Тодорова,

кандидат искусствоведения,

доцент кафедры теории музыки и композиции,

Одесской национальной музыкальной академии

имени А.В. Неждановой,

Одесса, Украина

Цель работы – выявление творческих методов, на которых базируется художественно-исполнительская практика импровизационных оркестров. **Научная новизна исследования** состоит во введении понятие импровизационного оркестра в искусствоведческий дискурс. **Методология** опирается на аналитический метод, применяемый к творческой практике импровизационных оркестров, а также источниковедческий и историографический подходы, которые позволили выстроить историческую ретроспективу данного явления. **Выводы.** Творческая деятельность импровизационных оркестров является исторически сложившимся, широко распространенным направлением современного музыкального творчества, сочетающим стилистику джазовой и академической традиций. Их творческая деятельность регламентируется коммуникативной связью между дирижером и оркестрантами, основывающейся на замкнутой языковой-жестовой системе.

Ключевые слова: импровизация, импровизационный оркестр, жест, коммуникация, интерпретация, современная музыка.

Введение. Современная музыкальная культура полифонична и непредсказуема, исследователям сложно охватить весь спектр стилевых направлений, дать обобщенную характеристику определенному кругу явлений. С одной стороны, разнообразие композиторских техник, индивидуально-авторских направлений, существующих в одновременности, не дает возможности устанавливать их номинальное число, а с другой стороны, прослеживается общая тенденция, идейная направленность, которая объединяет все творческие поиски и находки. Такой тенденцией нам представляется провозглашение как композиторской, так и исполнительской свободы, отказ от предустановленности композиторского текста, разрушение жестких рамок формообразования и «закостенелой» структурности произведения. Данные искания в музыкальном творчестве берут свое начало еще в прошлом столетии и являются отголоском мощнейшего взрыва постмодернистской культуры, который коснулся не только академической музыкальной сферы.

Размывание границ между национальными культурами, между музыкально-стилевыми направлениями, взаимопроникновение академической, джазовой и популярной сфер привели, с одной стороны, к полифонизации композиторских стилей и техник (в академической музыке это алеаторика, сонористика,

минимализм, интуитивная музыка, все ответвления электронной и конкретной музыки, в джазовой среде – это фри-джаз, авангардный джаз и импровизационная музыка), а с другой стороны – к появлению единой общей «точки» их соприкосновения. Данной объединяющей идейно-эстетической позицией нам представляется импровизация, в широком понимании данного термина, означающего проявление непредсказуемости и спонтанности.

Являясь выражением сиюминутного состояния, импровизация становится основополагающим составляющим элементом не только в исполнительской практике, но и в композиторском творчестве. Она позволяет композитору быть не только инициатором и создателем сочинительского процесса, но и его сторонним наблюдателем. «Сегодня сочинитель важен как свидетель того, что происходит вокруг да около. Именно это живое течение жизни невозможно просчитать или предсказать. Да и что в ситуации заштампованности и тотального формата может быть интереснее непредсказуемости?» [1, 12].

В современной музыкальной культуре все большую популярность приобретает течение импровизационных оркестров или оркестров импровизаторов (данное явление еще не имеет устойчивого терминологического выражения). Оркестры импровизаторов представляются нам неким знаменателем, к которому сходятся все направления как академической, так и джазовой музыки. Импровизационный оркестр как культурно-художественное явление распространен во всем мире. Согласно известной хронологии, первым в данной сфере был организован Лондонский оркестр импровизаторов, созданный в 1997 году. За ним последовало появление аналогичных творческих объединений в Швейцарии (1998 г.), Англии (Оксфорд, 2001 г.), Шотландии (Глазго, 2002 г.), Германии (Берлин, 2010 г.), Австрии (Штирия), Японии (Токио) Польше (Краков, 2012 г.), (Варшава) (2013 г.), России (Санкт-Петербург, 2012 г.), Канаде (Торонто, 2013 г.) и в Украине (Киев, 2014 г.).

Актуальность данной исследовательской работы обусловлена распространенностью и востребованностью импровизационного оркестра в мировой музыкальной практике.

Цель исследования состоит в выявлении творческих методов, на которых базируется художественно-исполнительская практика импровизационных оркестров.

Научная новизна исследования состоит во введении понятия импровизационного оркестра в искусствоведческий дискурс.

Методология данного исследования опирается на аналитический метод, применяемый к творческой практике импровизационных оркестров, а также источниковедческий и историографический подходы, которые позволили выстроить историческую ретроспективу данного явления.

Изложение основного материала. Эстетическая позиция импровизационных оркестров базируется на провозглашении сиюминутного, спонтанного создания музыки посредством коллективной управляемой импровизации. В данном случае, дирижер, в руках которого сосредотачивается руководство импровизационным процессом, выступает в качестве композитора – создателя звукового полотна, импровизатора, который оперирует не музыкальными звуками, а музыкальными мыслями, творческими идеями, концепцией, воплощение которой в большей степени зависит от того, что будут импровизировать музыканты.

В практике оркестров-импровизаторов существует установленная система жестов, которая базируется на разработанной Лондонским импровизационным оркестром жестовой палитре. Данная система дополняется авторскими жестами дирижеров, иногда разрабатывается полностью самостоятельная система приемов жестикуляции. Это своеобразная устная нотация, которой пользуются музыканты, истоки которой можно отнести к временам «гвидоновой руки» (XI век), когда пение определенных звуковысотных последований происходило по указанию того или иного участка на руке регента.

В практике импровизационных оркестров указание звуковысотности в большинстве случаев отсутствует, и применяется как определенная краска или прием – когда дирижеру необходимо воспроизвести конкретную высоту звука, он требует этого от оркестрантов. В большинстве же случаев выбор звуковысотности происходит по усмотрению исполнителей. То же касается и временных показателей. Темпоральность звукового полотна в условиях коллективной импровизации приобретает отдельные свойства, отличимые от привычных метроритмических установок. Длительность измеряется в секундах или минутах. Иногда мерилom звучащего времени становится субъективное ощущение дирижера в процессе создания звукового полотна.

В качестве примера приведем некоторые расшифровки жестовых обозначений в системе Лондонского симфонического оркестра [4]: поднятая вверх

рука с раскрытой ладонью обозначает исполнение выдержанного протяженного звука; рука, собранная в кулак, обозначает игру стаккато; рука, прикрывающая рот дирижера, выражает требование играть безвысотные или немзыкальные звуки; если руки дирижера широко разведены, а ладони направлены друг на друга, то оркестрантам следует играть в громкой динамике, следовательно, сведение и разведение рук и ладоней в таком положении обозначает крещендо и диминуэндо; если дирижер играет на воображаемом саксофоне, то это означает, что инструмент или группа должны солировать, если же зрительно подражает игре на фортепиано – аккомпанировать.

Таких жестовых обозначений множество, они могут варьироваться в зависимости от того, использует дирижер в своей практике дирижерскую палочку или дирижирует только руками. Нами был приведен ряд обозначений без применения дирижерской палочки. Однако и это многообразие жестовых выражений и их расшифровка позволяет сделать заключение, что жестовые обозначения касаются всех средств музыкальной выразительности – длительности, артикуляции, тембра, динамики, а также фактурных функций и разграничения оркестровых планов – солирующих, поддерживающих, педальных, шумовых, фоновых, туттийных. Наименее регламентированным является звуковысотный параметр, однако и он может быть обозначен с помощью разделения тона и шума. Также жестовая система позволяет обозначать стилистические компоненты музыкальной ткани, которые включают в себя как академическую, так и джазовую и фольклорную манеры исполнения.

Таким образом, звуковая импровизация, создаваемая дирижером, является композицией, существующей только в момент ее звучания. В данном случае мы не учитываем возможности аудио- и видеозаписи, которой на сегодняшний момент пользуются без исключения все коллективы, поскольку эстетическая и художественная ценность творчества импровизационных оркестров заключается именно в одномоментности, сиюминутности существования, а его звуковое воплощение зависит от множества субъективных и объективных факторов.

Явление импровизационного оркестра имеет глубокие исторические корни. Началом импровизационной музыки принято считать творчество английской группы АММ, основанной в 1965 году в Лондоне и работавшей в области фриджаза. В ее состав вошли саксофонист Лу Джейр, гитарист Китом Роу и перкус-

сионист Эдди Прево. Позже к ним примкнули аккордеонист и виолончелист Лоуренс Шиф и пианист, виолончелист и композитор Корнелиус Кардью. Как отмечает А. Сысоев, на сегодняшний день (с 2004 года) группа существует в формате дуэта (Дж. Тилбери, Э. Прево) и носит название «postAMM». АММ являлась «точкой пересечения многих музыкально-эстетических мировоззрений (современного академизма, экспериментальной композиторской музыки, фриджаза и др.)» [2, 24].

Творческая позиция объединенных и авангардно настроенных музыкантов выразилась в манифестации независимости от каких-либо стилистических течений, в возведении творческого метода спонтанности в ранг Абсолюта. Поиск новых тембровых звучностей и нового материала для создания музыки привели к использованию «немузыкальных звуков» и к применению расширенных, новых на то время инструментальных звучностей. Базовым и возможно единственным способом воплощения данной художественной позиции стала импровизация, как способ создания музыки, свободной от каких-либо рамок, границ, структур.

Аналогичную идейно-эстетическую установку имела еще одна организация, существовавшая практически одновременно с группой АММ.

В 1969 году Корнелиус Кардью выходит из состава АММ и организует ансамбль экспериментальной музыки «Scratch Orchestra», куда также вошли молодые студенты композиторы-экспериментаторы Майкл Парсонс и Ховард Скемптон. Созданный «оркестр» базировался на эстетико-философских идеях Корнелиуса Кардью, которые отобразились в его провокационном произведении «Трактат». Данный опус состоит из 193 страниц графических обозначений, с редкими включениями элементов привычной традиционной нотации. Здесь можно найти всевозможные геометрические фигуры, линии, абстракции. При этом партитура не содержит ни единого пояснения о том, как ее исполнять.

В 1969 году К. Кардью издал «Проект конституции» [3], в котором изложил основные положения, касающиеся деятельности данного оркестра. Согласно данному проекту, «Scratch Orchestra» представлял собой объединения музыкантов с целью совместного музицирования и взаимообмена творческим опытом. Производимые данным творческим составом музыкальные действия должны были зависеть от умений и возможностей каждого из музыкантов быть не константными, а, наоборот, мобильными и гибко изменяющимися. Основной

функцией данного «оркестра» являлась концертная публичная деятельность. Инициатором публичной акции мог быть каждый из участников объединения.

Каждый член оркестра должен был иметь свой «творческий блокнот», куда должны были заноситься музыкальные идеи, посетившие музыканта во время репетиции оркестра». Согласно конституции, запрещалось вносить в записную книгу более одной идеи в день. Способ записи мог быть разнообразным – графическим, текстовым, коллажным и т.п. Такими идеями были музыкальные элементы, которыми впоследствии музыкант овладевал и мог использовать в процессе игры. «Проект конституции» также регламентирует соотношение данных создаваемых элементов – определенные элементы должны были использоваться как соло, иные как аккомпанемент. Оговаривалось также местоположение соло в «форме» игры оркестра – интерлюдия, основной раздел или финал.

В своем проекте конституции К. Кардью выступает против механического накопления данных элементов; поддерживая постоянное изобретение новых методов игры и звукоизвлечения. В качестве импровизационного материала использовались элементы «популярной классической» музыки, которые затем развивались и импровизировались согласно положениям «конституции». Образцы используемых произведений содержатся во втором приложении к «проекту конституции»: «Beethoven «Pastoral Syntphony», Mozart «Eine Kleine Nachtrusih», Rachmaninov Second Piano Concerto, J. S. Bach «Sheep may safely graze», Cage, Piano Concert, Brahms Requiem, Schoenberg «Pierrot Lunaire»» [3].

Кроме импровизационной музыки «Scratch Orchestra» исполнял и авторские партитуры, которые совпадали с эстетическими позициями его организаторов, что отображено в приложении к «Проекту конституции»: «Lamonte Young «Поem», Von Biel «World II», Terry Riley «in C», Christopher Hobbs «Voicepiece», Stockhausen «Aus den Sieben Tagen», Wolff «Play», Cage «Variations VI» [3].

Данное музыкально-творческое объединение основывалось на демократических началах. Поэтому принять участие в работе «Scratch Orchestra» мог как профессиональный музыкант, так и музыкант только начинающий свое обучение. Кроме этого, как мы видим, функция данного оркестра не ограничивалась одной эстетической целью, а имела и дидактические основы, в большей степени регламентирующую их деятельность.

АММ и «Scratch Orchestra», как творческие объединения, на наш взгляд, являются серьезной исторической предпосылкой к формированию импровизационного оркестра в том виде, в котором он существует сегодня. Современный импровизационный оркестр отличается от своих предшественников лишь качественно-количественным составом входящих в него музыкантов, а также наличием дирижера, управляющего импровизационным процессом. Эстетические же установки, берущие свое начало от деятельности АММ-group и «Scratch Orchestra» остаются прежними.

Так, например, Украинский оркестр импровизаторов обозначает идейную позицию своей концертно-исполнительской деятельности как «расширение возможностей композиции, импровизационного исполнения, способность создать музыку в многочисленных группах, объединяя музыкантов друг с другом» [6].

Композитор и исследователь Алексей Сысоев отмечает, что свободная импровизационная музыка создается в «результате спонтанного интуитивного коллективного творчества» [2, 27], поэтому ее основными параметрами являются «многомерность формообразования, нелинейность музыкальных процессов; тотальная безпризность, вариативность и необратимость музыкального времени, нетипизированность и разнообразие» [2, 28]. В то же время, исследователь отмечает, что «свободную импровизацию необходимо рассматривать как деятельность, неразрывно связанную с намерением исполнителя структурировать музыкальный материал» [2, 28].

В свободной импровизации, по мнению А.Сысоева, процесс формообразования образуется благодаря следующим факторам: «многомерность формообразования, и как следствие – нелинейность музыкальных процессов; вариативная разработочность как основной принцип музыкального мышления; безпризность, как основной принцип формопостроения; необратимость музыкального времени» [2, 28]. Каждый из этих параметров образуется под влиянием важнейшего фактора коллективизма.

Еще одна типичная черта импровизационных коллективов – это диалогичность. Музыканты АММ придавали большое значение диалогу, как основе музыкального творчества. Диалог как способ взаимодействия между музыкантами, способ существования интерстилевого и интержанрового музицирования

превращает процесс импровизации в «приключение, игру, в процессе которой игроки сами изобретают новые правила» [2, 25].

Современные импровизационные оркестры отличаются от своих коллективов-предшественников еще одной важной составляющей их творческой деятельности. Все они являются представителями направления «дирижируемой импровизации». Ее основателем считают Вильяма Томпсона, который разработал универсальный живой язык жестов создания творческого объекта под названием Soundpainting (звукорисование) [5]. С помощью жестов «звуковой художник» создает арт-объект (в нашем случае музыкальный) в реальном времени. Он сочиняет то, что происходит в данный момент и никогда больше не повторится. При этом он никогда не знает, что из этого получится, поскольку всего лишь жестикулирует. Soundpainting Вильяма Томпсона не ограничивается только узко инструментальным составом исполнителей; в процесс создания своих звуковых полотен он привлекает смежные виды искусств, такие как пластика, живопись, танец, аудио-визуальные эффекты, создаваемые в реальном времени. Именно поэтому его творческая направленность обозначается как мультидисциплинарное звуковое действие.

Создание системы звуковых жестов Вильяма Томпсона берет начало еще в 1974 году, и на сегодняшний день арсенал Soundpainting насчитывает около 1500 жестов, позволяющих выражать творческое настроение звукового художника – дирижера.

Выводы. Таким образом, живое создание композиции в реальном времени является объективно исторически сложившейся линией современного музыкального творчества, которое имеет множество проявлений, существующих на пограничье джазовой и академической традиций. Однако течение импровизационных оркестров имеет определенные отличительные особенности.

Во-первых, это наличие определенного постоянного состава исполнителей, который может дополняться и расширяться, в который могут включаться приглашенные специально музыканты, однако основным исполнительским составом является сплочённая группа высокопрофессиональных музыкантов-виртуозов, которые в совершенстве владеют навыками импровизирования в различных музыкальных стилях.

Во-вторых, константным началом является личность дирижера, который выступает в качестве организатора и идейного вдохновителя, иногда админи-

стратора и менеджера, совмещающего все эти функции с композиторской, сценической и режиссёрской деятельностью. Дирижер владеет собственной системой жестовых обозначений, которая является доступной, понятной его коллективу, но может быть закрыта для других музыкантов-исполнителей. Таким образом, между дирижером и его оркестром импровизаторов существует определенная коммуникативная связь, основывающаяся на замкнутой языковой-жестовой системе. Результатом такой коммуникации становится музыкальная композиция, границы и архитектура которой являются неизвестными не только слушателю и оркестрантам, но порой и самому дирижеру.

Третьим фактором, позволяющим рассматривать импровизационный оркестр как отличительное явление современной музыкальной жизни, является наличие репетиционного процесса, который, несмотря на однозначную спонтанность творчества оркестра импровизаторов, парадоксально является неотъемлемым фактором их профессиональной деятельности. Сюда же, как следствие, отнесем регулярную концертную деятельность и (в некоторых случаях) наличие собственных концертных площадок.

Четвертым важным аспектом, позволяющим говорить об импровизационных оркестрах как об актуальном художественном и профессиональном явлении, нам представляется распространенность данного течения в мировой музыкальной практике и соответствие всех существующих на данный момент коллективов обозначенным выше критериям.

Стоит упомянуть еще об одной неотъемлемой составляющей творческой деятельности импровизационных оркестров, которая позволяет причислять их к профессиональному направлению музыкально-творческой деятельности – это исполнение графических и текстовых партитур. При этом, авторами таких партитур могут выступать как дирижеры импровизационных оркестров, так и «сторонние» композиторы. В данном случае жестовая языковая система приобретает свойства интерпретативного аппарата, а дирижер становится интерпретатором-герменевтом, толкователем чужого авторского художественного кода, зафиксированного в партитуре.

Таким образом, оркестр импровизаторов предстает как самостоятельное профессиональное явление современной музыки, имеющее свой круг слушателей и почитателей, ценителей создания спонтанной, уникальной в своем роде музыкальной композиции. Однако, сложность музыкального языка, обусловленная немаловажным субъективным фактором создания звукового материала, а также единоразовость каждой их музыкальных акций импровизационных ор-

кестров вызывает немало критических рассуждений и даже возмущений, связанных с традиционным пониманием оппонентами музыкального произведения как самостоятельного законченного устоявшегося художественного явления и неприятием временного существования музыкальной композиции, создаваемой импровизационным оркестром.

Поэтому проблема художественной ценности и смысловой содержательности творчества импровизационных оркестров остается открытой и требует дальнейшего изучения.

Список литературы:

1. Бавильский Д. До востребования: Беседы с современными композиторами. 2014. СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2014. 792 с.
2. Сысоев А. Феномен свободной импровизации в музыке XX века. автореф. дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.02 / Москва, 2013. 33 с.
3. Cardew C. A Scratch Orchestra: Draft Constitution. The Musical Times, Vol. 110, No. 1516, 125th Anniversary Issue. (Jun., 1969), pp. 617-619.
4. London improvisers orchestra. URL: <http://www.londonimprovisersorchestra.co.uk/>.
5. Soundpainting URL: <http://www.soundpainting.com/>.
6. Ukrainian Improvisers Orchestra. URL: <http://jazzinkiev.com/events/ukrainian-improvisers-orchestra-2015-19-03.html>.

References:

1. Bavliskiy, D. (2014) Poste restante: Conversations with modern composers. SPb.: Ivan Limbakh's publishing house [in Russian].
2. Sysoyev, A. (2013). Phenomenon of free improvisation in XX century music. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow [in Russian].
3. Cardew, C.(1969) A Scratch Orchestra: Draft Constitution. The Musical Times, Vol. 110, No. 1516, 125th Anniversary Issue. (Jun., 1969), pp. 617-619 [in English].
4. London improvisers orchestra. URL: <http://www.londonimprovisersorchestra.co.uk/> [in English].
5. Soundpainting Retrieved from: <http://www.soundpainting.com/> [in English].
6. Ukrainian Improvisers Orchestra. URL: <http://jazzinkiev.com/events/ukrainian-improvisers-orchestra-2015-19-03.html> [in Russian].

Methodical Approaches to Planning of the State Policy of Sustainable Development of the Regions

Pomaza-Ponomarenko Alina,

Ph.D. of Public Administration, Head of the Scientific Department on Problems of State Security of Scientist of the Training Research and Production Centre of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine,

Khmyrov Igor,

Ph.D. of Psychology, Senior Lecturer of the Department of Prevention Activities and Monitoring of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine,

Moroz Svitlana,

Ph.D. of Public Administration, Senior Research Scientist of the Scientific Department on Problems of State Security of Scientist of the Training Research and Production Centre of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine,

Akhmedova Olena,

Ph.D. of Public Administration, Research Scientist of the Scientific Department on Problems in Civil Protection Sphere Management of the Training Research and Production Centre of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine

Abstract: The model of long-term planning of sustainable regional development in the context of providing a effective state social policy in regions is developed in the article. The received model is simulated and it's involves the coordination of macro and micro indicators of sustainable development. It was proved that this coordination of the indicators requires to changes of the legal and methodological support of the state social policy in regions.

Keywords: state social policy, sustainable development, region, forecasting, monitoring, model, indicators.

Методичні підходи до прогнозування державної політики сталого розвитку регіонів

Помаза-Пономаренко Аліна,

*начальник наукового відділу проблем державної безпеки
навчально-науково-виробничого центру Національного університету
цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, Україна,*

Хмиров Ігор,

*старший викладач кафедри наглядово-профілактичної діяльності
Національного університету цивільного захисту України,
кандидат психологічних наук, Україна,*

Мороз Світлана,

*старший науковий співробітник наукового відділу проблем державної
безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету
цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, Україна,*

Ахмедова Олена,

*науковий співробітник наукового відділу з проблем управління у сфері
цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру Національного
університету цивільного захисту України,
кандидат наук з державного управління, Україна*

Анотація: У даній статті обґрунтована модель довгострокового прогнозування сталого розвитку регіонів у контексті забезпечення результативної державної соціальної регіональної політики. Запропонована модель має імітаційний характер, передбачає здійснення узгодження макро- і мікропоказників сталого розвитку. Доведено, що це вимагає внесення змін до нормативно-правового й методичного забезпечення державної соціальної регіональної політики.

Ключові слова: державна соціальна політика, сталий розвиток, регіон, прогнозування, моніторинг, модель, показники.

1. Вступ (Introduction)

Світова практика [14;15;17;18] показує, що існуючі протиріччя у сфері ефективного стабільного регіонального розвитку найбільш доцільно долати, використовуючи цілеспрямовані механізми державного прогноуючого та стимулюючого впливу. При цьому конкретні механізми такого впливу повинні розроблятися виключно на підставі науково обґрунтованих та методично вивірених теоретичних положень. У цьому контексті особливу актуальність набувають роз-

робки методик прогнозування, оцінки та стимулювання стабільного розвитку регіону з метою активізації українського внутрішнього і зарубіжного інвестиційного потенціалу. Визначальне місце при цьому посідають методики, які забезпечують прийняття державноуправлінських рішень на довгострокову перспективу, тобто таких, що супроводжуються прогнозуванням наслідків реалізації цих рішень, здатних забезпечити стійкість процесів розвитку економіки регіону зокрема та держави загалом.

На загальнодержавному рівні визначена необхідність щодо здійснення оцінювання результативності державної політики щодо забезпечення соціального й економічного регіонального розвитку України (див. Закон України «Про засади державної регіональної політики» [10]). Воно відбувається, по-перше, у межах періодичного відстеження, вимірювання та порівняння фактичних результатів з індикаторами досягнення цілей і пріоритетів регіонального розвитку, закріплених у відповідній стратегії. А по-друге, на підставі розробленої Урядом України Методики оцінювання результативності державної регіональної політики [11]. Проте науково обґрунтованої методики прийняття державноуправлінських рішень, яка базується на прогнозуванні процесів регіонального розвитку, у вітчизняній нормативно-правовій базі не має. Усе це є свідченням актуальності обраної теми дослідження та доцільності його проведення.

2. Методологічна база дослідження (Means and Methods)

Питання методичного і методологічного підходів до прогнозування й оцінки рівня розвитку регіонів розглядали такі вчені, як В. Бакуменко, Г. Балабанов, С. Божко, В. Галушак, З. Герасимчук, Б. Данилишин, А. Дегтяр, І. Дегтярєва, С. Домбровська, М. Згуровський, Б. Карпинский, П. Леоненко, И. Ляшенко, С. Майстро, Т. Максимова, Л. Масловская, Л. Мельник, В. Степанов, Дж. Форестер, Л. Царик, Л. Шостак та ін. [1-8;12]. Разом із тим, незважаючи на досить значну кількість наукових праць з даної проблематики та наявну загальнодержавну методику оцінювання результативності державної регіональної політики, в Україні наразі *не розроблена комплексна методика щодо прогнозування соціального й економічного розвитку регіонів, а, відтак, і забезпечення їх безпеки*. Тому головним завданням цього дослідження є обґрунтування й робка на підставі системного аналізу теоретико-методологічних засад і методи-

ки прогнозування розвитку регіонів України в контексті забезпечення її соціальної безпеки та результативності відповідної державної політики.

3. Результати (Results)

3.1. Визначення методологічної бази прогнозування сталого розвитку держави та регіону

Аналіз наукових напрацювань в означеній сфері [1-8;12] дозволяє стверджувати, що прогнозування та моделювання, як державноуправлінські функціонали, застосовується, насамперед, по відношенню до загальнодержавних соціально-еколого-економічних систем (тобто на найвищому рівні). Разом із тим, вони відзначаються складною природою функціонування, зокрема регіональною. Регіон представляє собою частину території країни, яка охоплює сфери виробництва та споживання, які формуються за рахунок перерозподілу ресурсів у межах окремої території та держави в цілому. Однобічне врахування цих особливостей унеможлиблює формування повної картини про регіональний розвиток і обмежує використання моделей прогнозування процесів, пов'язаних із ним.

Підтвердженням висловленої тези може служити система прогнозування соціально-економічного розвитку, розроблена свого часу науковцем Дж. Форестером [12]. Не зупиняючись детально на запропонованій ним системі, підкреслимо, що авторська модель передбачає закритість соціально-еколого-економічних систем і обмеженість їх у рамках держави, ураховуючи при цьому не всі їх сфери та рівні функціонування. У той же час, аналізований підхід може бути використаний в якості базису під час вирішення завдань із прогнозування соціально-економічного розвитку на рівні регіону та його систем, що вимагає здійснення додаткових наукових обґрунтувань і модифікацій.

Отже, існуюча багатоаспектність і взаємозалежність процесів, що протікають в економіці, при наявній нерівномірності фінансових можливостей регіонів і різного ступеня складності їх соціальних, економічних й екологічних проблем, визначає потребу в розробці аналітичної моделі, що характеризує стан функціонування регіональних і державних соціально-еколого-економічних систем. Зважаючи на це, виникає необхідність щодо створення ієрархічної системи прогнозних статистичних інтегральних, узагальнюючих і приватних оцінок соціально-економічного розвитку регіонів для проведення міжтериторіального прогно-

зування й аналізу в статиці і динаміці, що відповідає вимогам порівнюваності та сучасності.

Погоджуємося із О. Дегтярем [3, с. 13–14, 22], що розробка методичного забезпечення дослідження вимагає використання принципів методології порівняльних показників регіонів України. До цих принципів, на наш погляд, можуть бути віднесені такі:

1) комплексність показника, що забезпечує облік диференціації всіх найважливіших аспектів соціально-економічного становища регіону;

2) системність індикаторів, які передбачають облік узаємозв'язків базових показників і використання ієрархічно впорядкованої структури приватних й інтегральних показників регіонального розвитку;

3) забезпечення максимальної репрезентативності показників для оцінки різних аспектів соціально-еколого-економічного становища регіону;

4) облік факторів порівняльної достовірності вихідних даних при виборі базових показників регіонального розвитку;

5) забезпечення максимальної інформативності вихідних результатів порівняльних показників регіонального розвитку з позицій прийняття адекватних рішень на державному й регіональному рівнях державного управління;

6) досягнення оптимального рівня варіативності регіональних індикаторів із базовими й інтегральними показниками з урахуванням можливості коректного застосування методів економіко-статистичних досліджень одержуваних результатів.

На наш погляд, систематизоване застосування цих принципів дозволяє алгоритмізувати довгострокове прогнозування регіонального розвитку, зокрема таке:

1) соціально-еколого-економічних процесів, пов'язаних із ним;

2) визначити основні етапи реалізації цієї менеджментської та державно-управлінської функції.

Даний алгоритм, який дає змогу охарактеризувати стан розвитку регіональних і державних соціально-еколого-економічних систем, представлений в межах цієї статті на рисунку 1.

Рис. 1. Аналітична модель щодо характеристики стану розвитку регіональних і державних соціально-еколого-економічних систем

3.2. Складові моделювання та прогнозування сталого регіонального розвитку

Ключове місце в запропонованому алгоритмі довгострокового прогнозування регіонального розвитку займає розробка та застосування відповідної імітаційної моделі. Вона покликана технологічно забезпечити прогнозування процесів регіонального розвитку. На наше переконання, її підґрунтя становлять, з одного боку, рівні системної динаміки, що є змінними першого типу, а з другого – функціональні складові розвитку регіону, за якими можна визначити рівень його безпеки. Оскільки, як слушно зауважують О. Коваль, Р. Лукиша та ін., ці складові є нічим іншим, як її передумовами, тобто забезпечують «безпеку з боку суспільства» [5, с. 14–15;3]. Проаналізувавши наявні науково-теоретичні та практико орієнтовані підходи до оцінювання стану сталого регіонального розвитку [1;2;6;7;8;14;15;16] і зважаючи на предмет нашого дослідження, до цих змінних можемо з упевненістю віднести такі:

- 1) матеріальна складова (МС) та інтелектуальний капітал (ІК);
- 2) частку інтелектуального капіталу в с/г, промисловості тощо (ІКвС/Г, ІКвП);
- 3) валовий регіональний продукт (ВРП) тощо.

Крім того, обрання за основу цих змінних зумовлено тим, що матеріальна складова діалектично пов'язана із інтелектуальною (кваліфікованою робочою силою). Оскільки складність і новітність виробничих технологій та устаткування вимагають їх застосовування висококваліфікованими фахівцями. Відтак, у межах дослідження обґрунтовується необхідність урахування та прив'язки до ІК. У продовження відзначимо, що Дж. Форестер [12] слушно вказує на залежність рівня новітності виробничих технологій, устаткування та частки фондів в тій чи іншій галузі та секторі економіки. З огляду на це в роботі запропоновано ввести змінні ІКвС/Г і ІКвП.

Щодо важливості врахування ВРП, то воно зумовлено тим, що необхідним є здійснення його розподілу всередині регіональної соціально-еколого-економічної системи, а також його взаємопов'язаністю із зовнішнім середовищем. ВРП може моделюватися за допомогою виробничої функції (f).

Кожна змінна складова може бути визначена з точки зору динаміки, тобто темпів її зростання (приросту) або зменшення (вибуття). При цьому динаміка

розвитку регіональних соціально-еколого-економічних систем може бути визначена за допомогою такої формули (1):

$$A_n(T_{n+1}) = A_n(T_n) + \Delta A_n(T_n)k \quad (1),$$

де k – це крок дискретності,

а $\Delta A_n(T_n)$ – темпи зростання або погіршення стану тієї чи іншої складової регіонального розвитку.

Темпи зростання або погіршення стану кожної складової регіонального розвитку, тобто її динаміка, визначаються окремо з метою детальної характеристики тих процесів, що пов'язані з цим розвитком залежно від напрямку сталого розвитку – економічного, соціального й екологічного (табл. 1). У цьому випадку уточнимо, що індикатори внутрішніх процесів регіонального розвитку за означеними напрямками можна визначити за такою формулою (2):

$$B(T_n) = \{b_j(T_n), j \in J\} \quad (2)$$

Опис роботи моделі та її настроювання на режим регіональних соціально-еколого-економічних систем передбачає використання таких параметрів налаштування (3):

$$H = \{H_1, \dots, H_k, \dots, H_n\}, \quad n = \overline{1, k} \quad (3)$$

Ці параметри налаштування зображені в таблиці 2 і передбачають визначення причинно-наслідкових зв'язків у межах регіональних соціально-еколого-економічних систем шляхом застосування такої функції: $f_i(b_j(T_n))$.

Таблиця 1

Складові сталого регіонального розвитку, необхідні для його прогнозування під час моделювання за соціальним, економічним і екологічним напрямками

№ з/п	Назва складової сталого регіонального розвитку	Формула підрахунку
1	Чисельність і щільність населення	$b_1(T_n) = A_1(T_n) / H_1 \cdot H_2$ (4)
2	Величина регіональних фондів	$b_2(T_n) = A_2(T_n) / A_1(T_n)$ (5)

№ з/п	Назва складової сталої регіонального розвитку	Формула підрахунку
3	Величина фондів (у с/г, промисловості тощо)	$b_3(T_n) = (b_2(T_n) \cdot A_5(T_n)) / H_7$ (6)
4	Величина забрудненості території регіону	$b_4(T_n) = A_4(T_n) / H_7$ (7)
5	Природні ресурси, якими володіє регіон	$b_5(T_n) = A_2(T_n) / H_{11}$ (8)
6	Рівень харчування населення регіону	$b_6(T_n) = (f_{18}(b_3(T_n)) \cdot f_{19}(b_1(T_n))) \times f_{20}(b_4(T_n)) \cdot f_{21}(b_{12}(T_n))) \cdot H_{14} / H_{13}$ (9)
7	Якість життя населення	$b_7(T_n) = f_{22}(b_1(T_n)) \cdot f_{23}(b_6(T_n)) \times f_{24}(b_4(T_n)) \cdot f_{25}(b_{10}(T_n)) \cdot H_{15}$ (10)
8	Рівень продуктивних сил (матеріальна складова – МС)	$b_8(T_n) = (b_2(T_n) \cdot \frac{(1 - A_5(T_n))}{(1 - H_7)}) \times f_{17}(b_5(T_n)) / H_6$, (11)
9	Рівень продуктивних сил (інтелектуальна складова – ІС)	$b_9(T_n) = (b_{11}(T_n) \cdot \frac{(1 - A_7(T_n))}{(1 - T_{16})}) \times f_{18}(b_5(T_n)) / H_{18}$ (12)
10	Загальний стан розвитку продуктивних сил	$b_{10}(T_n) = (b_8(T_n) \cdot b_9(T_n))^{1/2}$ (13)
11	Величина ІК населення регіону	$b_{11}(T_n) = A_6(T_n) / A_1(T_n)$ (14)
12	Величина ІК в с/г, промисловості тощо	$b_{12}(T_n) = (b_{11}(T_n) \cdot A_7(T_n)) / H_{16}$ (15)
13	Співвідношення МС та ІС в межах рівня розвитку продуктивних сил	$b_{13}(T_n) = b_8(T_n) / b_9(T_n)$ (16)
14	Обсяг капіталу, що був витрачений на розвиток с/г, промисловості тощо (залежно від наявного рівня харчування)	$b_{14}(T_n) = f_{26}(b_{10}(T_n)) / f_{24}(b_6(T_n))$ (17)

3.3. Етапи прогнозування сталої регіонального розвитку

Зважаючи на загальний державноуправлінський концепт [1;16], можемо стверджувати, що прогнозування процесів розвитку регіональних соціально-еколого-економічних систем має відбуватися з огляду на такі часові інтервали:

- 1) налаштувальний (передбачає настроювання параметрів);
- 2) перевірочний;

3) адаптаційно-передплановий (охоплює здійснення тільки прогнозу, який не містить обов'язкову вказівку на досягнення тих або інших значень, і вимагає від зазначеної моделі «адекватності» – відповідності вимогам часу).

Визначення цих часових меж прогнозування регіонального розвитку є важливим для імітаційного моделювання як на стадії налаштування її параметрів, так і під час перевірки прогнозової моделі на предмет адекватності. На стадії настроювання відбувається формування початкових значень усіх параметрів прогнозової моделі регіонального розвитку. Таке формування значень табличних функцій $f_i(b_j(T_n))$ може здійснюватися двома шляхами:

- 1) «масштабування» (відповідних значень системної динаміки);
- 2) експертним шляхом.

Варто зазначити, що головним інструментом щодо адаптації прогнозової моделі до внутрішніх і зовнішніх умов (тобто мікро- і макросередовища) є параметри налаштування H_s . Оцінити успішність такого налаштування як для окремих складових регіонального розвитку (змінних), так і для всієї прогнозової моделі видається можливим на основі застосування коефіцієнту Джині. Власне кажучи, критерієм успішності є задовільність оцінок щодо адекватності прогнозової моделі.

Відзначимо, що технологічно прогнозна модель регіонального розвитку (PP) складається з таких етапів:

Етап 1. Установлюються вихідні параметри змінних складових PP за формулою (18):

$$A_l(T_0), \quad l = \overline{1, M} \text{ и } b_j(T_0), \quad j \in J. \quad (18)$$

Етап 2. Підрахунок обсягу регіональних фондів, що може визначатися за такою формулою (19):

$$A_2(T_{n+1}) = A_2(T_n) + (A_1(T_n) \cdot H_8 \cdot f_{11}(b_{10}(T_n)) - A_2(T_n) \cdot H_{10}), \quad (19)$$

Етап 3. Підрахунок екологічної складової PP (обсягу природних ресурсів, якими володіє регіон) за такою формулою (20):

$$A_3(T_{n+1}) = A_3(T_n) - Y_1(T_n) \cdot H_5 \cdot q_{12}(b_{13}(T_n)) \quad (20)$$

Етап 4. Підрахунок обсягу забруднених об'єктів і територій регіону за такою формулою (21):

$$A_4(T_{n+1}) = A_4(T_n) + (A_1(T_n) \cdot H_{12} \cdot f_9(b_2(T_n)) - A_4(T_n) \cdot (f_{10}(b_{13}(T_n)))^{-1}), \quad (21)$$

Етап 5. Визначення чисельності населення за такою формулою (22):

$$A_1(T_{n+1}) = A_1(T_n) + (A_1(T_n) \cdot H_3 \cdot f_1(b_1(T_n)) \cdot f_3(b_6(T_n)) \cdot f_5(b_4(T_n)) \cdot f_7(b_{10}(T_n)) - A_1(T_n) \cdot H_4 \cdot f_2(b_1(T_n)) \cdot f_4(b_6(T_n)) \cdot f_6(b_4(T_n)) \cdot f_8(b_{10}(T_n))), \quad (22)$$

Етап 6. Підрахунок ІК, що видається можливим за допомогою такої формули (23):

$$A_6(T_{n+1}) = A_6(T_n) + (A_1(T_n) \cdot f_{15}(b_{10}(T_n)) \cdot H_{19} - A_6(T_n) \cdot H_{20}), \quad (23)$$

Етап 7. Підрахунок ІК в с/г, промисловості тощо за допомогою такої формули (24):

$$A_7(T_{n+1}) = A_7(T_n) + (f_{16}(b_6(T_n)) \cdot f_{14}(b_{14}(T_n)) \cdot (H_{16})^{-1} - A_7(T_n) \cdot (H_{16})), \quad (24)$$

Етап 8. Обчислення ВРП, що можливо зробити із використанням такої формули (25):

$$A_8(T_n) = \alpha_0 K_w A_1^{\alpha_1}(T_n) \cdot A_2^{\alpha_2}(T_n) \cdot A_6^{\alpha_3}(T_n) \quad (25)$$

Етап 9. Розраховуються значення тих змінних, що стосуються процесів РР для T_{n+1} року прогнозування.

Етап 10. Змінюється час у бік збільшення – $n = n + 1$.

Якщо $n \leq k - 1$, то відбувається повернення до другого етапу прогнозування, з якого починаються підрахунки змінних РР. У протилежному випадку – продовжувати процес прогнозування не має сенсу, він зупиняється.

Таблиця 2

Параметри для настроювання прогнозної моделі РР

Значення	Опис	Значення	Опис
H_1	площа території, км ²	H_{12}	стандартний темп утворення забруднення, ум.од./рік
H_2	оптимальна щільність населення, люд./км ²	H_{13}	оптимальний рівень харчування, ум.од.
H_3	оптимальний темп народжуваності, люд./рік	H_{14}	коефіцієнт харчування, ум.од.
H_4	оптимальний темп смертності, люд./рік	H_{15}	оптимальний рівень життя, ум.од.
H_5	оптимальний темп видобутку природних ресурсів регіону,	H_{16}	оптимальна частка інтелекту в с/г, промисловості тощо, %

Значення	Опис	Значення	Опис
	ум.од./рік		
H_6	оптимальний обсяг регіональних фондів, ум.од.	H_{17}	час обороту ІК в с/г, промисловості тощо, рік
H_7	оптимальна частка фондів у с/г, промисловості тощо, %	H_{18}	оптимальний ефективність відносної величини інтелекту, ум.од./люд.
H_8	оптимальний темп генерації фондів, ум.од./рік		
H_9	час обороту фондів с/г, промисловості тощо, рік	H_{19}	оптимальний темп генерації інтелекту, ум.од./рік
H_{10}	оптимальний темп зносу регіональних фондів, ум.од./рік	H_{20}	оптимальний темп витрачання інтелекту, ум.од./рік
H_{11}	звичайна забрудненість природного навколишнього середовища, ум.од./рік	H_{21}	«стартові» можливості регіону щодо наявних власних природних ресурсів, ум.од.

3.4. Обговорення результатів і системність прогнозування сталого розвитку в Україні

Системний метод і метод динаміки повинні застосовуватися паралельно з метою забезпечення повноти під час прогнозування стану функціонування соціально-еколого-економічних систем регіону та держави. Зважаючи на недосконалість нормативно-правової бази щодо критеріїв результативності державної регіональної політики, які застосовуються для щоквартального та щорічного оцінювання [11, Додаток 1 і 2], можемо наполягати на такому: технологія прогнозування має забезпечити уточнення системи показників сталого розвитку регіонів і розширення тих показників (зокрема соціальних і економічних), що необхідні для опису стану цього розвитку відносно держави в цілому [9].

На наш погляд, реалізації цього завдання має відбуватися, по-перше, за умови застосування кореляційного аналізу показників (26):

$$(Y(T_n), i = \overline{1, \lambda}) \quad (26)$$

А по-друге, у напрямку формування взаємозалежності між мікро- і макропоказниками сталого розвитку. З огляду на прогнозні значення макропоказників

підраховується значення ВРП, потім оцінюється їх збалансованість, що можливо, як зазначалося вище, на основі коефіцієнта Джині. Це дозволяє отримати узгоджений прогноз за всіма показниками.

Прогнозування наслідків державної політики із забезпечення сталого розвитку регіонів зокрема та держави в цілому слід здійснювати на основі застосування імітаційної моделі розвитку соціально-еколого-економічних систем (дет. про них викладено в інших наших наукових роботах [2]) (рис. 1 і 2). Забезпечити результативність впливу державної політики на ці системи можливо шляхом систематизації дії та формалізації державної регіональної політики й удосконалення її організаційно-правового та методичного забезпечення, зокрема корекції визначальних і налаштувальних параметрів сталого розвитку в масштабах окремих регіонів і держави. Оскільки нормативно закріплені критерії оцінювання такого розвитку суттєво різняться між собою.

Рис. 2. Мнемонічна модель системи прогнозування процесів сталого РР

Уважаємо, що спочатку мають формуватися необхідні умови для виваженої й адекватної державної політики в аналізованій сфері. Згодом визначатися параметри настройки цієї політики $\overline{H}_k(T_n)$ як тимчасові функції, що знаходяться в безпосередній залежності від зміни макропоказників державної політики Y_k .

Після отримання прогнозних значень здійснюється визначення відповідних їм параметрів $\overline{H}_k(T_{n+1})$. Усі значення параметрів збираються у відповідний банк даних і передаються на наступний етап у межах імітаційної моделі для здійснення об'єктивного прогнозування сталого розвитку, який завершується розробкою звітної документації та за необхідності корекцією параметрів.

Отже, упровадження цієї моделі є тим заходом, що необхідний для удосконалення державної регіональної політики в напрямку забезпечення комплексного моніторингу її результативності й інформаційно-аналітичного прогнозування процесів регіонального розвитку.

4. Висновки (Conclusions)

У ході дослідження було встановлено, що в контексті забезпечення результативної державної соціальної політики в регіонах варто здійснювати довгострокове прогнозування сталого розвитку цих регіонів. З огляду на це в роботі обґрунтована відповідна прогнозна модель, що має імітаційний характер, передбачає здійснення узгодження макро- і мікропоказників сталого розвитку, що, у свою чергу, вимагає внесення змін до нормативно-правового й методичного забезпечення державної соціальної політики в регіонах. Крім того, уточнено основні етапи прогнозування процесів регіонального розвитку за такими напрямками: соціальним, економічним і екологічним. Саме з їх урахуванням побудована інформаційно-аналітична технологія, яка описує причинну наслідковість процесів, пов'язаних із розвитком соціально-еколого-економічних систем регіону, і передбачає застосування системи показників. Вони відображають взаємний вплив тих сфер, що визначають сталий розвиток регіонів, а саме: виробництва, споживання й екологічної.

Практичне значення реалізації даної імітаційної моделі прогнозування сталого регіонального розвитку полягає в тому, що вона може бути використана з метою формування дієвих індикативних планів розвитку державної регіональної політики.

References:

1. Grinchenko, M.A. and Lisitskiy, V.L. (2009) Razrabotka imitatsionnoy modeli prognozirovaniya protsessov razvitiya makroekonomicheskikh sistem. Shidno-evropeyskiy zhurnal peredovih tehnologiyi, 3/5 (39), 4–8.
2. Dmbrovska, S.M., Kovrahin, V.V., Pomaza-Ponomarenko, A.L. and Colenov, O.M. (2017) Dergavne upravlinnja u srefi bezpeky social`no-ekologo-ekonomichnyh system. Kharkiv: NUCZU, 244.
3. Degtjar, O.A. (2014) Formuvannja i funkcionuvannja mehanizmv dergavnogo reguluvannja rozvytku social`noj sfery vumovah suchasnyh vyklykiv: avtoreferat diss. doctora derg. upr. 25.00.02. Donetsk. derg. un-tet upravlinnja MON Ukrainy, 40.
4. Surmin, Yu.P., Bakumenko, V.D., Mihnenko, A.M. (ed.) (2010) Encyklopedychnyj slovnyk z dergavnogo upravlinnja. Kiev: NADU, 820.
5. Koval`, O.P. (2016) Social`na bezpeka: sutnist` ta vymir. Kiev: NISD, 34.
6. Koval`chuk, V.G. (2013) Dergavne upravlinnja social`no-ekonomichnym rozvytkom regionu. Kharkiv: Zoloti storinky, 296.
7. Marushevskij, G.B. (2016) Nacional`ni cili zbalansovanogo rozvytku jak vaglyva skladova strategichnogo rivnja dergavnogo upravlinnja. Investicii: praktyka ta dosvid, 9, 81–84.
8. Naumik, K.G. and Koval`, T.O. (2012) Regional`na social`no-ekonomichna politika. Statystychni metody v dergavnomu upravlinni. Kharkiv: KNEU, 148.
9. Pomaza-Ponomarenko, A.L. (2017) The implementation of the state social policy in Ukraine and abroad: methodological approaches to assessment of effectiveness. Journal of Geography, Politics and Society, 7 (4), 41-45, DOI 10.4467/24512249JG.17.036.7636.
10. Zakon Ukrainy «Pro zasady dergavnoj regional`noj polityky» vid 05.02.2015, 156-VIII. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.
11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdennja Porjadku i Metodyky provedennja monitoryngu ta ocinky rezul`tatyvnosti realizacii dergavnoj regional`noj polityky» vid 21.10.2015, 856. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF>.
12. Forester, J. (1979) Mirovaja dinamika. M.: Nauka, 179.

13. Lukysha, R.T. (2015) Improving of State Regional Policy Mechanism at Risks` Conditions. *International Journal of Advanced Studies*, 2 (5), 36–44. Available at: <http://journal-s.org/index.php/ijas/article/view/6968>.
14. Marcusen, A. (1987) *Regions: the economics and politics of territory*. Totowa: Rowman and Littlefield, 346.
15. *Methodology for Assessing Social and Economic Performance in JESSICA: Final report*, Desember 2013. European Investment Bank. Available at: http://www.eib.org/attachments/documents/jessica_assessing_socio_economic_performance_en.pdf.
16. Owen, H. (1998) *State and administrative management*. 2 edition. London: MacMillan Press Limited, 492.
17. Pike, A. (2011) *Handbook of local and regional development*. Routledge: Taylor & Francis Group, London and New York, 642.
18. Pietryk, I. (2000) *Regionalna polityka EU*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 311.

Institutionalism of the State Social Policy and Security of Ukraine as a Prospective Scientific Direction

Dombrovska Svitlana,

Doctor of Public Administration, Professor, Head of Scientist of the Training Research and Production Centre of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine,

Udyanskyi Mykola,

Ph.D. of Technical Sciences, Associate Professor, Head of Faculty of Civil Protection of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine,

Pomaza-Ponomarenko Alina,

Ph.D. of Public Administration, Head of the Scientific Department on Problems of State Security of Scientist of the Training Research and Production Centre of National University of Civil Protection of Ukraine,

Karpeko Nadiia,

Ph.D. of Public Administration, Senior Lecturer of the Department of Management and Organization in the Sphere of Civil Protection of National University of Civil Protection of Ukraine, Ukraine

Abstract: The theoretical and methodological framework of the new research area were formed – institutionalism of public social policy of Ukraine. It involves of the definition of the conceptual categorical framework, regularities and trends of the respective state policy, its mechanisms of development, which consist of the formation, implementation and improvement. It was determined that the bases of institutionalization of the state social policy of Ukraine are institutes (legal principles) and institutions (organizational framework). It was proved that such elements are the institutional and security environment of the state social policy. The current state of this environment was described as unsatisfactory.

Keywords: state social policy, institutionalism, institute, institution, scientific direction, development.

Інституціоналізм державної соціальної політики і безпеки України як перспективний науковий напрям

Домбровська Світлана,

начальник навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України, доктор наук з державного управління, професор, Україна,

Удянський Микола,

начальник факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, Україна,

Помаза-Пономаренко Аліна,

начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління,

Карпеко Надія,

старший викладач кафедри управління та організації у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління, Україна

Анотація: У статті сформовано теоретико-методологічні засади перспективного наукового напрямку – інституціоналізму державної соціальної політики України. Він передбачає визначення понятійно-категоріального апарату, закономірностей і тенденцій відповідної державної політики, її механізми розвитку, що включає формування, реалізацію й удосконалення. При цьому аргументовано, що базис інституціоналізму державної соціальної політики України становлять, з одного боку, інститути (правові засади), а з другого – інституції (організаційне забезпечення). Означені блоки елементів формують інституціональне та безпекове середовище державної соціальної політики, сучасний стан якого охарактеризовано як незадовільний.

Ключові слова: державна соціальна політика, інституціоналізм, інститут, інституція, науковий напрям, розвиток.

1. Вступ (Introduction)

За кордоном поширена практика створення спеціальних інституціональних державних систем у соціально-економічній сфері, призначенням яких є вирішення завдань із підтримки поступального її розвитку за рахунок застосування дієвого правового (інституційного) та організаційного (інституціонального) забезпечення [5; 13; 14]. В Україні також наявна така спеціальна державна система в соціальній сфері, але ця система відзначається недосконалістю функціонування через відсутність правової й організаційної системності дії. Звісно, основними причинами ситуації, що складалася на вітчизняних теренах, є складність об'єкту державного управління – соціальної сфери, посилення впливу екзогенних факторів на неї і, як наслідок, перманентний стан модернізації інституціональної державної системи. Даний факт підкреслює очевидну важливість і необхідність залучення до процесу забезпечення її розвитку значної кількості суб'єктів державного управління. Проте він також переконує у доцільності конкретизації рівнів і напрямків їх взаємодії, її організаційно-правового підґрунтя з метою унеможливлення інституціональної зарегульованості цієї сфери та виявів «небезпеки» під час її функціонування. У цьому контексті можемо стверджувати про феномен інституціоналізації підсистем державної соціальної політики України, а, відтак, про актуальність ґрунтовного його наукового дослідження.

2. Методологічна база дослідження (Means and Methods)

Феномен інституціоналізації та його значення для формування організаційних, економічних і правових структур у контексті здійснення управління досліджували такі закордонні вчені, як Р. Бенедикс, П. Блау, Ф. Браудел, Т. Веблен, В. Гамільтон, П. Гудман, М. Дюверже, Е. Дюркгейм, Дж. Коммонс, Р. Коуз, Дж. Е. Ландберг, С. Ліпсет, Р. Мілс, У. Мітчелл, Б. Мур, Д. Норт, Г. Спенсер, Дж. Ходжсон та ін. [2; 5; 7].

Питання методологічного забезпечення державної соціальної політики та соціально-економічного розвитку в Україні розглядали В. Бакуменко, С. Біла, О. Борисенко, В. Бульба, О. Васильєва, А. Дегтяр, І. Дегтярьова, В. Дзюндзюк, Л. Дідківська, О. Іляш, О. Карпенко, В. Ковальчук, М. Кравченко, О. Лебединська, С. Майстро, В. Маліков, Л. Мельник, В. Мороз, В. Садковий, П. Ситник, А. Халецька та ін. [1; 4; 8; 16].

Разом із тим, не применшуючи надбань науковців-фахівців з даної проблематики та наявну Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», у нашій державі відсутній єдиний інституціональний концепт державної соціальної політики, що негативно позначається на рівні соціальної безпеки. Тому головним завданням цього дослідження є наукове обґрунтування на підставі системного аналізу інституціональних засад і механізмів державної соціальної політики України в контексті підвищення результативності відповідної державної політики.

3. Результати (Results)

3.1. Понятійно-категоріальний апарат інституціоналізму державної соціальної політики

У попередніх наших наукових розробках [12; 13, с. 45, 54-59, 215-225] ми дійшли висновку, що системний, синергетичний та інституціональний підходи повинні використовуватися в комплексі в межах реалізації й удосконалення державної соціальної політики України, у тому числі на регіональному рівні. У продовження висловлених думок, і враховуючи перспективність окресленого напряму наукових досліджень, вважаємо за потрібне детальніше зупинитися на обґрунтуванні методології застосування інституціонального підходу до формування та розвитку державної соціальної політики в Україні, що об'єктивно вимагає розгляду низки основних термінів і понять у цій площині наукового пізнання.

Варто визнати, що на сьогодні терміни та поняття «інститут» й «інституція» активно та широко застосовуються у галузі науки «Публічне управління й адміністрування», а також в економічній теорії, соціології, політології, правознавстві та інших науках суспільно-політичного блоку. Незважаючи на схожість деяких характеристик обох цих термінів (інститут й інституція), у рамках вищезазначених наукових галузей їм надається різне змістовне значення. Причинами цього можуть бути визнані предметна сфера (тобто коло явищ і процесів, що розглядаються, їх природа та характер), завдання, які стоять перед означеними науковими галузями, дослідний інструментарій, що може використовуватися ними тощо.

Історичні документи свідчать, що ще з Давніх часів людство широко послуговувалося терміном «інституція» [15]. Так, у II ст. н.е. у Римі йому надавали регулівного правового значення і визначали як основоположні принципи, прави-

ла, покликані регламентувати відносини між різними учасниками суспільного життя [там само].

Сьогодні відношення до трактування поняття «інституція» певним чином змінилося. Розгляд семантики понять «інститут» та «інституція», наданих останнім часом вітчизняними вченими А. Васиною, В. Морозом, А. Михненко, О. Петроє, В. Погрібною та ін. [8, с. 163, 258–261, 263–267; 11; 16, с. 202–204], дозволяє стверджувати таке:

1) представники *економічної теорії* визначають «інститут» як норму, правило поведінки, інтегрований комплекс традицій і настанов, частину системи (галузі), а також норму, яка має розглядатися в поєднанні з певним механізмом, що забезпечує контроль і підтримку її дотримання. Крім того, учені-економісти також використовують поняття «інституція», яку характеризують як соціальну форму типізації напрямків діяльності (функцій) господарюючих суб'єктів, які утворюють функціональну систему відносин суспільства, оскільки забезпечують формування системи виробництва суспільних благ і буття;

2) представники *соціологічної науки* мають схоже відношення до аналізу поняття «інститут», і розглядають його як установлення, сукупність норм права, покликані регулювати суспільні відносини одного порядку, а також як відносно стійкі типи та форми суспільної практики, у межах якої відбувається усталення соціальної організації суспільства, його зв'язків. Щодо терміну «інституція», то думки в соціологів розходяться, і вони її подекуди ототожнюють із інститутом. Так, інституцію співвідносять із моральною, релігійною та суспільно-політичною практикою, яка не регламентується законом, але припускає використання людьми неформальних норм [11];

3) загальний концепт *науки державне управління* передбачає використання певною мірою методологічних засобів теорії інституціоналізму, які були адаптовані свого часу в межах економічної, соціологічної, політологічної та правової науки. Проте державноуправлінський концепт поки що не становить цілісне знання і відзначається широким використанням таких терміноконструкцій, як інституалізація в державному управлінні, інституційні засади, інституціональний механізм тощо [8, с. 258–261, 263–267; 16, с. 202]. Разом із тим, наявний понятійний апарат інституціоналізму, адаптований до предметної сфери державного управління, дає змогу визначити термін «інституціональність державної соціальної політики та безпеки».

Науковець О. Петроє [8, с. 265–267] справедливо зауважує, що в Україні, на жаль, непоодинокими є випадки, коли «інститут» підміняють поняттям «організація», не враховуючи при цьому вихідні положення теорії інституціоналізму. Як наслідок, у вітчизняній науковій практиці сформувалася стійка тенденція, з одного боку, використання поняття «інститут» у надмірно широкому значенні, а з другого – зведення до мінімуму застосування терміну «інституція».

Разом із тим, *інституціоналізм охоплює обидві категорії – «інститут» та «інституція»*, які, хоча семантично пов'язані, але не однакові за змістом. Причинами ситуації, що склалася на вітчизняних теренах із поняттями «інститут» й «інституція», можна вважати неточності перекладу змісту наукових робіт Т. Веблена, Д. Норта та інших, які стосуються розвитку теорії інституціоналізму [там само]. Так, відомий представник інституціоналізму, нобелівський лауреат Д. Норт наголошував, що інститути є нічим іншим як правилами гри, а інституції – організаціями, гравцями [3].

Принагідно зазначимо, що викликають також запитання «похідні» від цих категорій, а саме категорії: «інституційний» й «інституціональний». Відповіді на такі питання знаходяться в тлумаченні цих категорій, яке повинно базуватися на понятті «інститут» (від лат. – *institutum* – установлення, установа [9, с. 314]). Аналіз перекладу англійських ідіоматичних виразів на українську та російську мови дозволяє наполягати на тому, що інститутом можуть бути визнані:

- 1) соціальні структури, які включають у себе множину суспільних відносин;
- 2) соціальні продукти у вигляді зафіксованих обмежень;
- 3) узаємодія (співпраця) між людьми;
- 4) об'єкти, на які впливають інститути (індивідуальна поведінка економічних агентів) [там само].

При цьому, якщо за основу брати іменник *institute* – (інститут), то від нього походить слово «інституційний»; якщо базис словотворення становить іменник *institution* і прикметник *institutional*, то від нього може утворитися слово «інституціональний».

Отже, дотримуючись точки зору класика інституціоналізму Д. Норта [3], можемо підкреслити, що в системі державного управління, у тому числі соціальною сферою, варто враховувати такий переклад «*institute*» – інститут (норма), а «*institution*» – інституція (організація). Зважаючи на це й враховуючи предмет

нашого дослідження, наполягаємо на необхідності виокремлення та здійснення подальшого дослідження, зокрема правової й організаційної складових системи державного управління соціальною сферою, що формують її *інституціональне та безпекове середовище*.

3.2. Інституціональне та безпекове середовище державної соціальної політики

У продовження висловленої гіпотези щодо актуальності визначення інституціонального та безпекового середовища державної соціальної політики зазначимо, що його формують дві групи елементів. Перший блок елементів – *інституційний*, може бути представлений правовими нормами, які утворюють систему законодавства в соціальній сфері (Конституція України, міжнародні договори, ратифіковані нею, закони та підзаконні нормативно-правові акти). Щодо другого блоку елементів – *інституціонального*, то він включає в себе підсистеми керуючої системи, до організаційної структури якої входять органи державної влади й місцевого самоврядування, їх допоміжні інституції (дорадчі та координаційні), а також інші суб'єкти забезпечення соціального розвитку (суб'єкти господарювання, неприбуткові організації, представники громадськості).

Слід підтримати думку науковців, що розвиток інституціонального середовища в державному управлінні може включати декілька етапів, а саме:

- 1) виникнення потреби, задоволення якої вимагає спільних організаційних дій за участю державних інституцій;
- 2) формування загальних цілей;
- 3) установлення процедур розробки й прийняття норм і правил;
- 4) розробку, прийняття, запровадження норм і правил;
- 5) установлення системи санкцій для підтримки норм і правил, диференціація їх застосування в окремих випадках;
- 6) формування статусів і ролей, які б охоплювали всіх учасників певної державноуправлінської діяльності;
- 7) легітимізацію, тобто суспільне визнання встановлених правил і норм;
- 8) закріплення цього визнання в неформальних правилах, традиціях поведінки та взаємодії всіх учасників державноуправлінської діяльності [16, с. 203].

Науковці теоретики та практики державного управління [8, с. 264; 16, с. 203] слушно підкреслюють, що інституціоналізація являє собою складний

процес, мета якого визначається стратегічними цілями розвитку суспільства, що завжди має передбачати можливість трансформації суспільних відносин, що може відбуватися двома паралельними шляхами. Роль державних інституцій у забезпеченні досягнення цілей цього розвитку полягає, з одного боку, у *проведенні реформ*, які стосуються різних сторін суспільної життєдіяльності, а з другого – у розробці й упровадженні формальних правил у формі правових актів, які у свою чергу становлять основу такого реформування.

Отже, усталені традиції, звичаї, соціальні та правові норми є тією інституційною основою, яка регламентує та консервує суспільні відносини, що базуються на прийнятній системі цінностей і стандартах поведінки. У разі запровадження нових норм поведінки, необхідних для забезпечення об'єктивізації державного управління (тобто наближення його до запитів суспільної системи), можуть виникати протиріччя між існуючими традиціями та новими правилами, які можливо усунути за умови ефективної інституалізації та легітимізації цілей державного управління шляхом залучення до їх реалізації громадськості.

Варто підкреслити, що у 2015 році в Україні за ініціативи її Президента було створено Національну раду реформ і започатковано *62 реформи*, які стосуються забезпечення безпеки, у тому числі соціальної, сталого розвитку як на загальнонаціональному, так і на регіональному рівнях, упровадження в ній європейських стандартів життя тощо [17, Глава 2 і 3]. До основних підстав, які обумовили започаткування такого «пакету» реформ, варто віднести кризу системи державного управління, її гіпертрофованість та гомеостаз модернізації, трансформаційні процеси в соціумі, «небезпеку» із його боку через несприйняття ним наявних правових норм тощо [13, с. 74]. У той же час, звертаємо увагу на те, що у вітчизняних правових документах [17; 18] бракує правового закріплення в систематизованому вигляді основних інституціональних засад державної соціальної політики (дивись преамбулу Закону України «Про основні засади державної регіональної політики» і Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [17; 18]).

Підтримаємо точку зору С. Андреева, О. Грабовського, О. Петроє та ін. [1, с. 35-36; 6, с. 3; 8, с. 264], що *інституціональні засади в державному управлінні* становлять сукупність елементів відповідних державних систем (підсистем, ланок, органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та неприбуткові організації) і базових нормативно-правових актів, що

визначають правовий режим функціонування цих систем, детермінуючи їх інституціоналізацію через вплив зовнішніх і внутрішніх, екзогенний і ендогенні чинників, які зумовлюють якісно-кількісні та сутнісні зміни (перетворення) у зазначених системах. Ці засади є підґрунтям формування та функціонування відповідних механізмів державного управління, зважаючи на предмет нашого дослідження, – *інституціональних механізмів розвитку державної соціальної політики України*.

Ураховуючи положення теорії інституціоналізму та державного управління, вважаємо, що доцільним є закріплення на законодавчому рівні таких принципів інституціоналізації державної соціальної політики України:

1) забезпечення спрямування цієї політики на формування цивілізованих соціально-економічних відносин;

2) створення передумов стабільного економічного зростання і підвищення добробуту населення шляхом стимулювання зростання ефективності суспільного виробництва;

3) забезпечення невід'ємних прав і свобод людини та громадянина;

4) наявність дієвого контролю за дотриманням діючих і нових правил, що регламентують взаємини особистості й суспільства і передбачають застосування відповідних санкцій.

Отже, ефективність інституціоналізації державного управління в розвинених країнах демократій [16, с. 203] досягається за умови її здійснення на основі дієвої взаємодії публічних інституцій – органів влади різних рівнів із структурами громадянського суспільства. Вона має сприяти артикуляції й агрегації (урахуванню) запитів останніх і динамічному реагуванню на них, а також надавати державному управлінню випереджального стану. Допомогти в цьому може закріплення його інституціональних засад, покликаних забезпечувати соціальний розвиток, які *формують інституціональне середовище державної соціальної політики*. Воно складається з двох груп елементів, а саме: *інституційної (у значенні правової)* і *інституціональної (у значенні організаційної)*. При цьому важливим є забезпечення безпековості інституціонального середовища державної соціальної політики, яку (безпековість) варто розглядати в діалектичній єдності безпеки «для суспільства» і «з його боку», оскільки загрози для соціуму – первинні по відношенню до загроз із його боку.

3.3. Інституціональний механізм розвитку державної соціальної політики України

Як відомо, у практиці державного управління здебільшого використовуються такі *форми інституалізації*: 1) проектування інститутів й інституцій; 2) запозичення їх з інших суспільних систем. Перша форма (проектування інститутів й інституцій) передбачає цілеспрямоване їх формування з огляду на наявність об'єктивної потреби в них. Таке формування-*проектування* – одна з інституціональних функцій держави, яка визначає інституційні (правові) й інституціональні (організаційні) передумови розвитку суспільства в цілому і його окремих сфер зокрема. Альтернативний варіант проектування інститутів й інституцій – їхнє запозичення. Підкреслимо одразу, що інститути розвинутих держав світу не можуть бути безапеляційно й ідентично використані в умовах іншої країни без їх ґрунтового дослідження та модифікації до умов конкретного інституціонального середовища.

Аналіз наявних інституційних (правових) й інституціональних (організаційних) проблем державної соціальної політики України дає змогу стверджувати, що вони в значній мірі історично обумовлені [14]. Власне кажучи, за час своєї незалежності в Україні відбулася значна кількість процесів трансформації її державної системи, причому на різних організаційно-правових рівнях управління. Крім того, вони супроводжувалися перманентними реформами (інституційними, структурними тощо), які крапково та поступально знижували захисні властивості цієї системи.

До речі, в останніх наукових напрацюваннях також намітилася тенденція до характеристики етапів перехідного періоду українського суспільства (дивись публікації [6; 10]). У той же час, потребує конкретизації позиція К. Петракової щодо критеріїв здійсненої періодизації інституціоналізації державного управління України в соціально-економічній сфері [10, с. 8]. Уважаємо, що таку періодизацію в межах предмета нашого дослідження варто здійснювати з огляду на ключові державноуправлінські рішення, прийняття яких значним чином позначилося на розвитку соціальної сфери. Їх розгляд [13, с. 74-76] дає змогу стверджувати, що періодизація інституціоналізації державного управління в соціальній сфері може бути представлена таким чином:

– по-перше – періодом масштабної міжсистемної трансформації із перехідними процесами екзогенного (радикального) характеру (1991–1999 рр.);

– по-друге – періодом інституційної внутрішньосистемної трансформації з ознаками ендогенного характеру, що передбачають еволюційність і поступальність змін в зазначеній сфері (2000–2004 рр., із перервою у 2005 році, що тривав до 2010 р.);

– по-третє – періодом інституційної внутрішньосистемної трансформації, яка обумовлена дією як екзогенних, так і ендогенних факторів (2011–2014 рр.);

– по-четверте – періодом внутрішньосистемної трансформації, що знову відзначається екзогенним характером (2015 р. – теперішній час).

Проведений аналіз організаційно-функціональної структури керуючої державної системи України в соціальній сфері, а також інституціональних механізмів міжвідомчої координації та взаємодії елементів цієї системи дає змогу наполягати на тому, що в ній наявні структурні проблеми на всіх рівнях її організації, а саме:

1) із позиції загальної «теорії систем». Вітчизняна інституціональна державна система у соціальній сфері фактично не є належним чином організованою та цілісною сукупністю інституцій (суб'єктів) забезпечення соціального розвитку на різних рівнях управління, між якими повсюдно так і не налагоджені ефективні управлінські зв'язки;

2) відсутній цілісний інституціональний концепт розвитку соціальної сфери, який би визначав рівні, суб'єктів і функціонали організаційно-інституційної взаємодії, постійно діючі органи управління в цій сфері, а також *координаційні інституції*. При цьому наявні нормативні приписи у визначенні компетенції суб'єктів забезпечення соціального розвитку містять як прогалини, так і суперечності, що негативно позначається на результативності й ефективності реалізації державної соціальної політики України.

У соціальній сфері паралельно існує ієрархія «керуючі» – «керовані» [14]. Це зумовлено тим, що існує категорія людей, які володіють, з одного боку, певним обсягом особистої власності, але при цьому загальними знаннями, що не дозволяють брати участь в управлінні будь-якими складними та масштабними організаціями та сферами, а з другого – спеціальними знаннями, досвідом і здібностями з управління, що відзначається досить складним і масштабним структурним комплексом. На цій підставі вважаємо, що інституціональний механізм державної соціальної політики України має вигляд трьох рівневої системи (рис. 1).

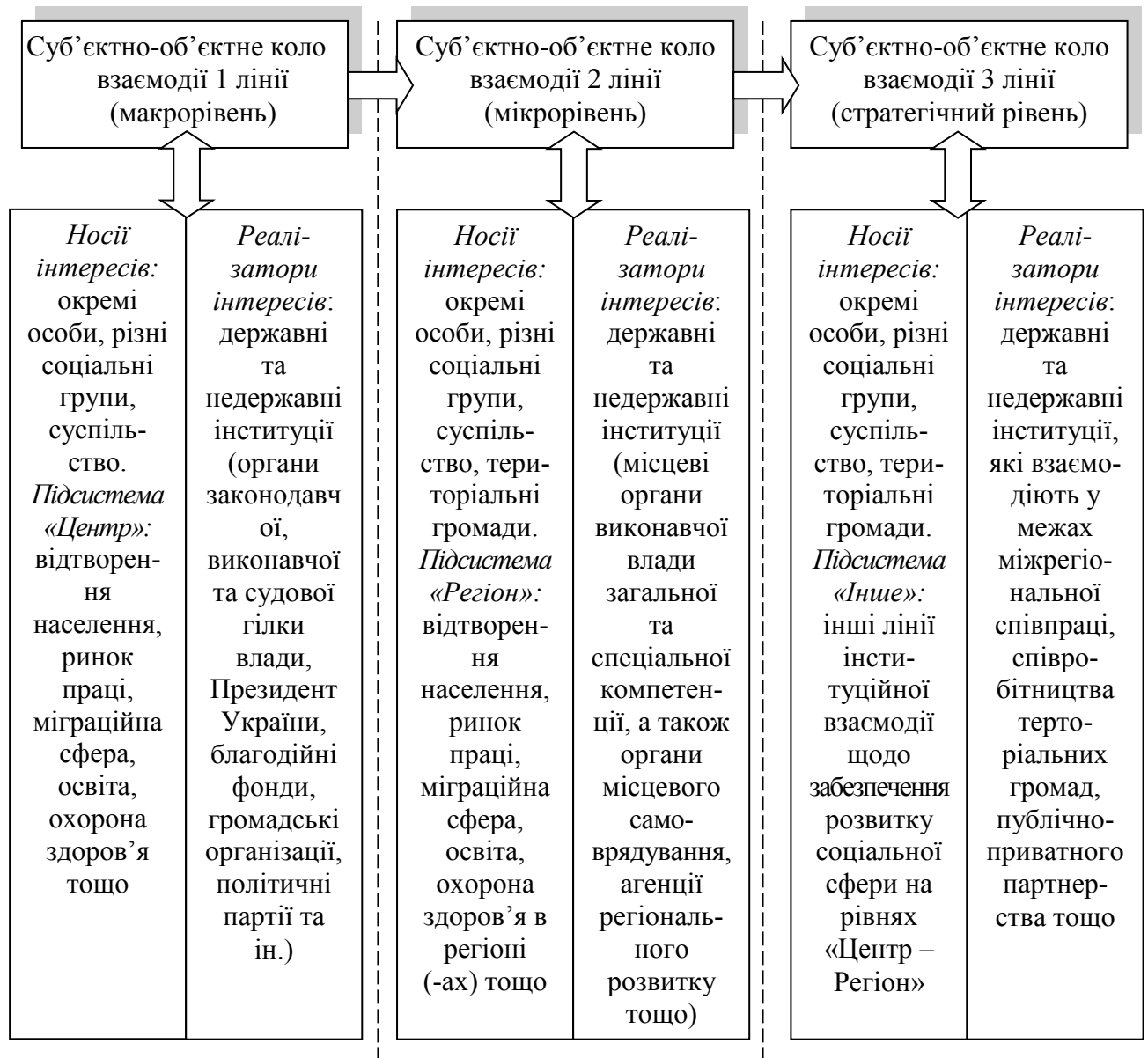

Рис. 1. Рівні та суб'єкти організаційно-інституційного взаємозв'язку в соціальній сфері. Джерело: авторська розробка

На наш погляд, перший рівень (тобто «Центр») інституціонального механізму державної соціальної політики України може бути представлений державними та недержавними інституціями, насамперед, Парламентом, Урядом і Президентом України, центральними органами виконавчої влади, які формують та реалізують державну соціальну політику. Другий рівень організаційно-інституційної взаємодії в цій сфері стосується її розвитку в окремо взятих регіонах, який забезпечують відповідні його державні та недержавні інституції, а третій рівень – стосується міжрегіональної співпраці, співробітництва територіальних громад, публічно-приватного партнерства тощо. Реалізація такої взаємодії

має забезпечувати *розвиток функціоналів інституціонального механізму державної соціальної політики України.*

3.4. Обговорення результатів і функціонали інституціонального механізму державної соціальної політики України

Соціальний розвиток пов'язаний із здійсненням таких державноуправлінських функцій: прогнозування, планування, організації, мотивації та контролю, що стає можливим за наявності належного інституціонального забезпечення, а в його розпорядженні достовірної та своєчасної інформації про процеси, які відбуваються в зазначеній сфері.

Для отримання цієї інформації застосовується низка інституціональних засобів, зокрема в межах здійснення функції моніторингу. У загальному сенсі він представляє собою безперервний процес організаційно-інституційного спостереження за об'єктом, оцінки результатів, що дозволяють спрогнозувати ситуацію щодо його подальшого розвитку. Моніторинг – складний процес, що включає отримання, обробку, зберігання та надання даних. Вони можуть стосуватися одного об'єкта або містити в собі інформацію про регіон в цілому, що дозволить спростити аналіз розвитку території з точки зору соціальних, економічних та екологічних показників.

Таким чином, *система моніторингу соціальної сфери* – це система збору даних про стан її функціонування, які описуються за допомогою певних ключових показників з урахуванням зовнішніх факторів і внутрішніх особливостей цієї сфери.

Сучасне суспільство сьогодні орієнтоване на інновації, сталість розвитку та безпеку, тому Україні для збереження і примноження конкурентних переваг, необхідно враховувати ряд аспектів спрямованих на соціальний розвиток у контексті інституціоналізації державної соціальної політики.

На жаль, відомі системи моніторингу не завжди можуть задовольнити зростаючі потреби сучасного соціуму, українське суспільство в цьому контексті не є винятком [12]. З урахуванням наявних проблем державної соціальної політики України, до їх числа можемо віднести такі:

- 1) вузьку спеціалізацію напрямків дослідження (моніторингу);
- 2) безсистемність і розгалуженість даних;
- 3) закритий доступ до інформації, недостатня її достовірність.

Для усунення зазначених недоліків у соціальній сфері необхідно вдосконалити наявну систему її моніторингу. Вона повинна включати в себе різні об'єкти дослідження, бути різнорівневою, з точки зору державного управління та ранжування регіонів, об'єднувати отримані й оброблені дані в єдиному інформаційному центрі, систематизувати інформацію в електронні бази даних відкритого доступу, а також стати основою для реалізації єдиної інфраструктури просторових даних (рис. 2).

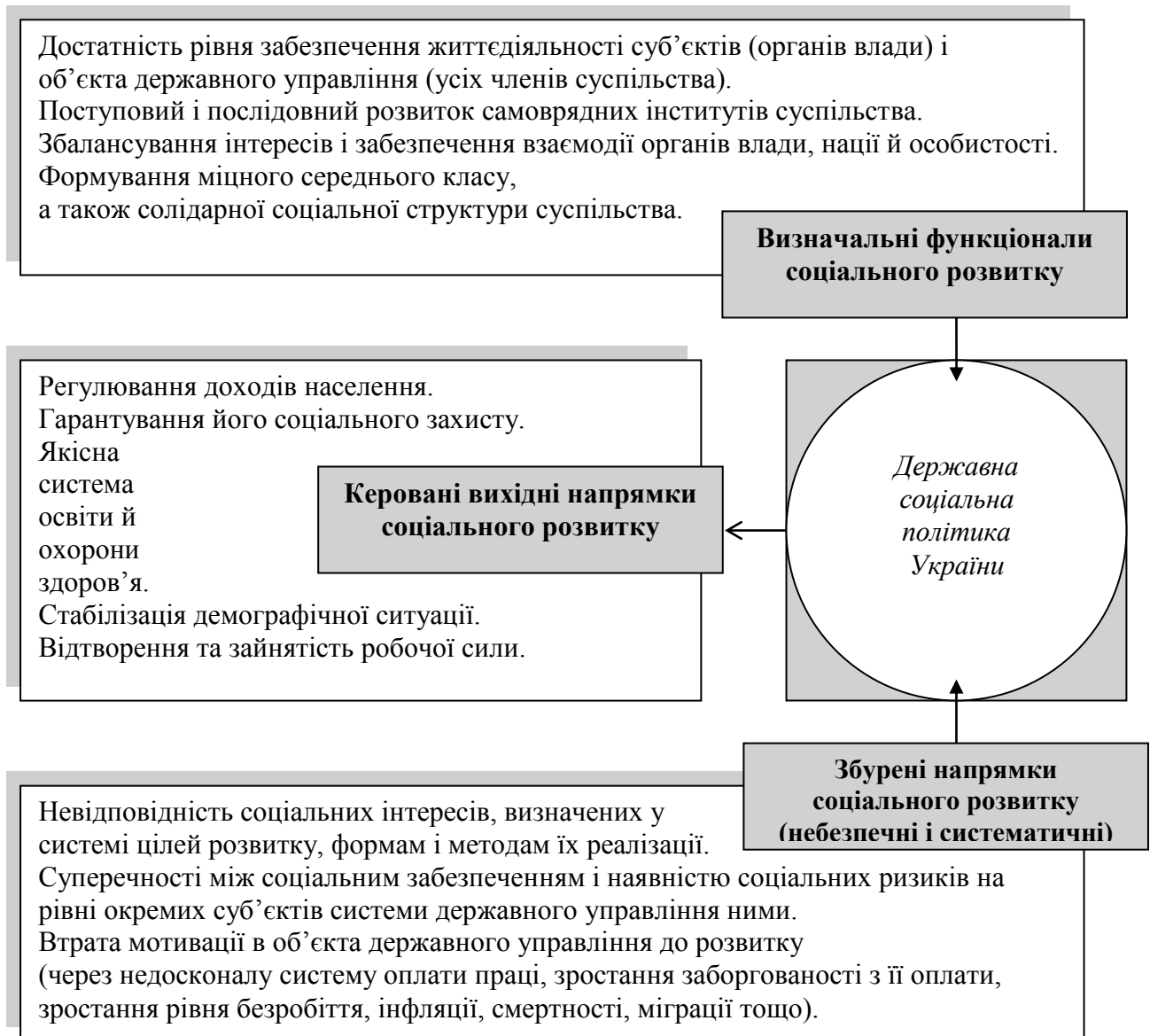

Рис. 2. Функціонали розвитку інституціонального механізму державної соціальної політики України. Джерело: авторська розробка

Разом із тим, інституціональний розвиток державної соціальної політики України вимагає виокремлення й інших його організаційно-інституційних підсистем, що можливо за такими складовими-функціоналами:

1) інформаційною (основне призначення якої – забезпечення узгодження та координація державноуправлінських рішень, збір необхідних даних у соціальній сфері щодо стану її розвитку і безпековості);

2) прийняття державноуправлінських рішень як сукупності організаційно-правових правил розподілу повноважень у цій сфері;

3) аналітичною і коригувальною, що охоплюють сукупність організаційно-інституційних методів, важелів й інструментів, орієнтованих уже не на збір інформації, а на її аналіз і підтримку мотиваційно-коригувальних умов для забезпечення необхідного стану реалізації державноуправлінської діяльності в соціальній сфері. Варто підкреслити, що розвиток цих функціоналів інституціонального механізму державної соціальної політики України може відбуватися за визначально-обов'язковими, збуреними (небезпечними і систематичними), а також керовано-вихідними параметрами, обґрунтування яких може становити предмет подальших наукових досліджень.

4. Висновки (Conclusions)

На основі аналізу наукових напрацювань учених визначено недостатній рівень дослідження й обґрунтування інституціональних засад державної соціальної політики в Україні. У цьому контексті сформульована та доведена гіпотеза щодо необхідності концептуалізації перспективного наукового напрямку, у межах якого визначено теоретико-методологічний базис розроблення дієвих інституціональних засад і механізмів розвитку такої політики. Уважаємо, що вони передбачають *синтез інституційної складової* (у значенні правового забезпечення) *й інституціональної складової* (у значенні організаційного забезпечення), а також формують, з одного боку, інституціональне середовище державної соціальної політики, а з другого – безпекове. Останнє передбачає реалізацію результативної державної соціальної політики та формування безпеки «для суспільства» і «з його боку».

Проаналізовано стан функціонування інституціонального середовища цієї політики в Україні, який охарактеризовано як недосконалий. При цьому визначено періоди інституціоналізації вітчизняної державної соціальної політики, по-

чинаючи з моменту проголошення незалежності України. Критерієм для їх виокремлення запропоновано обрати ключові державноуправлінські рішення, прийняття яких значним чином позначилося на розвитку соціальної сфери.

З'ясовано основні причини недосконалості сучасного стану інституціонального механізму державної соціальної політики України, які стосуються його організаційно-правового забезпечення. На цій підставі обґрунтовано перспективну модель функціонування зазначеного механізму, яка покликана забезпечити системність його дії. У межах запропонованої моделі визначено, по-перше, рівні та суб'єктів організаційно-інституційного взаємозв'язку в соціальній сфері, а по-друге – її функціонали, серед яких особливе місце відведено моніторингу. Практичне значення реалізації сукупності цих функціоналів полягає в забезпеченні підвищення результативності державної соціальної політики України шляхом вчасного та систематичного визначення факторів і показників її розвитку, а також його коригування.

References:

1. Andreyev, S.A. (2017) Institutional framework of the development of state systems of civil protection: thesis for obtaining a Degree of Doctor of Sciences in Public Administration, Speciality 25.00.02. National Academy for Public Administration under the President of Ukraine. Kyiv, 36.
2. Braudel, F. (1980) On History. Chicago: University of Chicago Press, 236.
3. Dementeva, V.V. and Nureeva, R.M. (2009) Problemy sovremennoj ekonomiki i institucionalnaja teorija. Donetsk: DonNTU, 500.
4. Dombrovska, S.M., Kovrahin, V.V., Pomaza-Ponomarenko, A.L. and Colenov, O.M. (2017) Dergavne upravlinnja u srefi bezpeky social'no-ekologo-ekonomichnyh system. Kharkiv: NUCZU, 244. Available at: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/2201>.
5. Goodman P.S. and Kurke, P.S. (1982) Studies of change in organizations. A status report. Change in Organizations: new perspectives on theory, research, and practice. San Francisco (Cal.), 280–315.
6. Grabovskyy, O.I. (2018) Ukraine's policy in the field of socio-economic development in the context of European integration: thesis for obtaining a Degree of Candidate of Sciences in Public Administration, Speciality 25.00.02. Lviv

- Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine. Lviv, 20.
7. Hamilton, W. Institution. Encyclopedia of Sciences. N.-Y., 1932. V. VIII. 84.
 8. Knyazev, V.M., Rozputenko, I.V., Kovbasyuk, Yu.V. (ed.) (2011) Encyklopediya dergavnogo upravlinnja. Tom 1. Kiev: NADU, 748.
 9. Muller, V.K. (2011) Comprehensive English-Russian and Russian-English dictionary. Moscow: Eksmo, 1008.
 10. Petrakova, K.O. (2017) Theoretical and methodological analysis of interdependence between economics and politics in public administration: thesis for obtaining a Degree of Candidate of Sciences in Public Administration, Speciality 25.00.01. Institute of training of the State Employment Service of Ukraine. Kyiv, 20.
 11. Pogribna, V.L. (2008) Sociologija profesionalizmu. Kyiv: Alerta, 336.
 12. Pomaza-Ponomarenko, A., Khmyrov, I., Moroz, S. and Akhmedova O. (2018) Methodical approaches to planning of the state policy of sustainable development of the regions. Past & Present, 1 (238), Available at: <https://academic.oup.com/past>.
 13. Pomaza-Ponomarenko, A.L. (2017) The social development and security: aspects of the state administration. Kharkiv: NUCPU, 270. Available at: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/5398>.
 14. Pomaza-Ponomarenko, A.L. and Krukow, O.I. (2016) Teorija ta istorija dergavnogo upravlinnja. Kharkiv: NUCPU, 40.
 15. Savelev, V.A. and Kofanov, L.L. (1997) Gaj. Institution. Moscow: Yurysyt, 368.
 16. Surmin, Yu.P., Nadolyshnij, P.I., Kovbasyuk, Yu.V. (ed.) (2011) Encyklopediya dergavnogo upravlinnja. Tom 2. Kiev: NADU, 692.
 17. Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro Strategiyu stalogo rozvytku «Ukraina – 2020»» vid 12.01.2015, 5/2015. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
 18. Zakon Ukrainy «Pro zasady dergavnoj regional`noj polityky» vid 05.02.2015, 156-VIII. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

Decoding Cultural Texts in the Contemporary Fine Arts of Yakutia

Timofeeva Vlada,

*Fine Art Expert, Member of the Union of Russian Artists. Science Degree:
Ph.D. of Art History. Post: Chief Research Worker
of the National Art Museum of Sakha (Yakutia)*

Abstract: The mythological and folklore motifs that generate and accumulate cultural meanings are gaining more importance in the contemporary fine arts of Yakutia. They are an important prerequisite for preserving the identity and integrity of the ethnic culture, and the art serves as a mediator in the dialogue between the ethnic culture and the Russian and world cultures. All this determines the relevance of this study. Combining the methods of the European art school and the techniques of traditional folk art, contemporary authors create compositions that characterize not only associativity and poly-semantics, but also intertextuality. The works of Sakha (Yakut) artists represent a new fabric, woven from the cultural codes, mythological formulas, and rhythmic structures. The implementation of intertextuality is carried out in the form of explicit quotations, allusions, and reminiscences.

Keywords: fine arts, traditions, composition, myth, symbol, painting, graphic arts.

INTRODUCTION

The preservation of the artistic traditions of the peoples of Yakutia at a deep mental level and their translation under the new cultural paradigm has become one of the leading trends in the development of the fine arts in the republic. Contemporary artists model their works after the thinking of the traditional culture man, who perceived the existence as something arranged in the strict order. Compositions unfold into a holistic spiritual space, into a multi-level semantic environment. In the most general form, the world model in works of contemporary artists can be described as a set of basic semantic oppositions, which are almost universal for all peoples of the world. It is important to remember that "the picture of the world is neither a mirror image of the world nor an open window into the world; it is rather a picture, that is, an

interpretation, an act of understanding the world, and it depends on the prism through which the world is viewed" [Serebrennikov et al. 1988: 55]. The perception of space and time, forming a picture of the world of a person in a particular culture, as a rule, is not conscious. Thus, observing various forms of its representation in works of art, we receive the most important information about the method of seeing the world in different cultures.

As for the general theory, the author used the structural-semiotic method formulated in the works of Yuri Lotman, Sergei Daniel, and Boris Uspensky. The works of Mikhail Bakhtin and Hans Gadamer revealed the hermeneutic circle in the study of artistic issues. Methodologically, this article relies greatly on the research of Julia Kristeva, who put forward the concept of intertextuality, which assumes special dialogical relations between texts, constructed as a mosaic of quotations.

The specific nature of analyzing works of art implies a complex interdisciplinary approach to the study of the chosen problem, based on existing works in various fields of the art history, aesthetics, history, and cultural studies in Russia. Particular attention should be paid to the works of leading Russian researchers of art life and fine arts issues, like Grigori Sternin, Vladimir Lapshin, Dmitri Sarabianov, and Pavel Muratov.

The works of Innokenti Potapov, the first Sakha art critic, played an important role in understanding the art of Yakutia. First, one should mention Potapov's monograph "The artists of Yakutia" (1983) and "Creative problems of artists of Yakutia (1945 - mid-1970s)" (1992).

I

Being an excellent stylist, the Sakha graphic artist Seksei (Parnikov Vasily) widely uses the paraphrase, organically transferring motifs of the bone carving to the graphic art. His composition "Rainbow" (Fig.1) has a frame intended to emphasize the independence and completeness of the image; it is a small world, a cosmos; and, like the traditional image of the world, it is also divided vertically into three parts. According to the traditional Sakha beliefs, the Middle World, the land inhabited by men, is the focus of life. The artist conveys this idea purely by graphic and compositional means. The center of the composition is made by the rainbow; its shape resembles a contour of a Sakha *balagan*, a traditional winter dwelling, with some people inside. The birds, messengers of the gods, inhabiting the Upper World,

are directed towards the center of the picture, to the people. The trees on the sides of the composition rhythmically repeat the figures of the people, forming a single row with them. In the traditional folk culture, the images of a dwelling and woods are closely related to the idea of the lineage and its continuation; in this case, the trees are correlated with the motif of the inseparable chain of generations, ancestors and descendants. It is well known that the Turkic peoples of Siberia referred to lineages as trees.

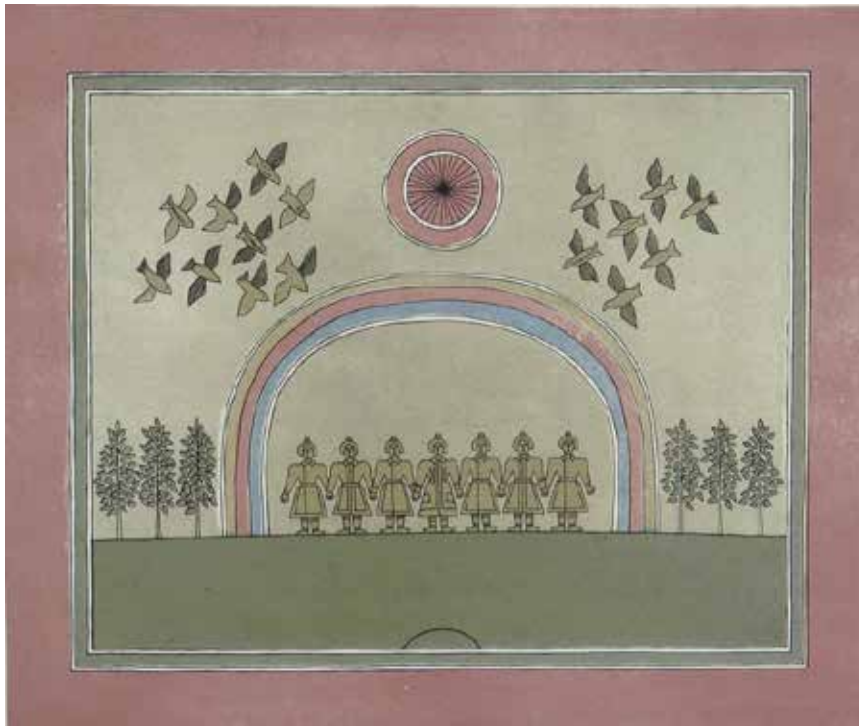

Fig. 1. Seksei (Parnikov Vasily) "Rainbow" 1981. Lithographs; 50x60. National Art Museum of the Republic of Sakha (Yakutia). Yakutsk

The title of the work is meaningful: the artist comprehends the rainbow as a symbol of happiness, holiday, and summer, the most fertile period of the year. Happiness, according to traditional Sakha ideas, is primarily the continuation of the lineage. The depiction of the bird flocks in the lithography is illustrative. According to descriptions in the Olonkho epic, birds constantly chirp at the windows of the first man on the Earth, the progenitor of people, signifying the heavenly patronage [Verkhoyansk Collection 1890: 132]. The composition is based on the multiple repetition of the figures, the quantitative characteristics of which are related to the numbers three, seven, and nine. In the semiotic language of the Sakha culture, these

numbers symbolize the completeness, abundance of life, and happiness [Gabysheva 1986: 49-54].

An anthropomorphic female image, which Parnikov plays with in the composition of the lithography "Rainbow", is of a particular interest. The artist uses a well-known transcoding between the micro- and macrocosmos, parts of the body and the universe, where the Sun resembles the head, and the image of the rainbow is the body or womb with the humanity enclosed in it. Seksei (V. Parnikov) as an artist, organically living, thinking in the images of the Sakha traditional culture, often turns to the image of the horse, the key image of the folklore of the Sakha people. Despite differences in their subject-matters, many of Parkikov's works are united through the reminiscences about the folk art reflected in them, which helped him to find new ways of generalizing visual impressions. The ability to think in abstract categories, along with a particular skill to feel the force field of a blank sheet, determined further explorations of the graphic artist in the field of the easel graphics within the aesthetic of the folk pictures.

II

The aspiration of Sakha artists to integral artistic thinking and perception was associated with their attraction to the primary sources of the folk art. Showing the unmistakable features of the ethnic identity, Marianna Lukina's "Ysyakh" (Fig.2) is in line with the postmodernity searches. In the "Ysyakh" triptych, the desire to recreate the spiritual essence of the centuries-old traditions prompts the author to a solemn and significant interpretation of events. The almost empty canvases of a large format are filled with the epic vastness. The minimal amount of the image itself is significant by itself: this is how a moment acquires an inner symbolic tension. It should be noted that the high semiotic status of things in the Turkic culture stems from the nomadic way of life, where the material world is limited [L'vova et al. 1988: 198]. The old man, carefully embracing the hitching post, is tying up the rope. The tie is a necessary attribute in cattle breeding. The condensed symbolism of a thing is expressed through a pictorial texture: the artist paints this object so carefully that there is a visual sense it could be touched. The image of the traditional horsehair tie is elevated to a generalized symbol of the connection of times and generations. Ethnographers write about the symbolic function of the horsehair tie as follows: "Continuity and connection – in the Turkic mythological tradition, these properties were attributed to

the twisted horsehair rope. In the Ysyakh ritual, it was assumed to mediate the connection of the society with the world of supreme patrons and was understood as a celestial umbilical cord, connecting people with the life-giving sky" [L'vova et al. 1988: 187].

It is significant that the depicted rope unites the central part of the triptych with the side parts. Through the even/odd principle, the space of the canvases is organized rhythmically, establishing the correlation and interrelation of the separate elements with each other. For example: a triptych (three parts), three trees, three figures – an odd number; two female friends – an even number; an old man, a hitch – an odd number. The three characters of the triptych are united by three identical headdresses; the trunks of birches in the center are connected by a horsehair rope, etc. (compare with the spiral pattern of the hats woven from horsehair).

Fig. 2. Lukina Marianna. Triptych "Ysyakh" 1994: «Old Man» (left part) oil on canvas, 120x100; «Birches» (central part) oil on canvas, 120x100; «Girlfriend» (right part) oil on canvas, 120x100. National Art Museum of the Republic of Sakha (Yakutia). Yakutsk

The female figures, resembling leather sacks for koumiss *simir ihit*, express passivity and amorphousness. They are sitting motionless; in contrast, the old man is acting. The metaphorical correlation of the women with *simir ihit* makes them involved in the idea of universal abundance. In the old times, the number of leather vessels with koumiss, exhibited at the Ysyakh holiday, was equivalent to the wealth of hosts. During the holiday, koumiss vessels were the embodiment of prosperity in a broader sense. It is symbolic that the eyes of the characters in the painting are covered with their headgear from the blinding sunlight: thus, there appears the motif

of "the ritual blindness". The integrity of human existence is transmitted through the inner solidity of the people. The artist Marianna Lukina possesses an amazing skill of generalizing. In the triptych, the author's attention is focused on the expressive simplicity of the silhouettes. At the same time, the great role of their natures is evident, which is manifested in the unique plasticity of the movements, the characteristic postures of the characters [Timofeeva 2004: 186-188]. The cheerful palette of pearly colours reproduces the half-forgotten colours from the sunny summer of one's childhood. This faded colour-light of memories vibrates, lives, and breathes.

Moving away from the prosaic concreteness of events, in her canvases "An Old Man", "*Tuhulge*" and "Girlfriends", the artist conveys her thoughts about life through the philosophical meaning of an event. Lukina's art, though absolutely modern, has much in common with the epic: the interpretation of "Ysyakh" is full of a high and solemn mood. One gets an impression that what we see here is timeless. This is not a momentary action, but something that lasts forever.

In the new historical context, the transformation of traditional images and motifs takes place; artists fill them with new relevant content. They sometimes create obvious fantasies and stylizations expressing the dream of beauty in art and life, longing for the harmonious unity of the world and man. They interpret subject-matters of the life cycle and workdays through folklore motifs and festive rituals.

CONCLUSION

The works of Sakha artists represent a multi-level system of meanings, coded in various ways and suggesting the variability of reading a work-text and correlating it with other texts of culture. The decoding and interpretation of the information contained in a work of art are possible with the knowledge of the basic decoding codes and the exact idea of the symbolism and cultural meanings reflected in this work of art.

The modern art of Yakutia is not self-contained; on contrary, it is open to comprehension by other cultures of the world and has powerful impulses for development.

NOTES

Yakuts (Sakha) are a Turkic people who mainly inhabit the Sakha Republic (Yakutia) in North East Asia. The Yakut language belongs to the Siberian branch of the Turkic languages.

Ysyakh – the national festival of Sakha people. It is the symbol of welcome summer and the awakening of nature. The Yakut ancestor brought this celebration from central Asian steppes. In the beginning it was concerned with the cult of Sun divinity and with traditional economical activity.

Olonkho – is a heroic epic tale of the Yakuts and one of the oldest epic arts of the Turkic peoples. The term refers to the entire Sakha epic tradition as well as its central epic.

References:

1. Verkhoyansk Collection 1890. – Verkhoyansk Collection of Sakha fairy-tales, songs, riddles and proverbs, as well as Russian fairy-tales and songs recorded in Verkhoyansk District by Ivan Khudyakov (Records of Eastern-Siberian Section of the Russian Geographical Society on Ethnography, V.1, No. 3). – Irkutsk. – 311 p. (in Russian)
2. Gabysheva 1986 – Gabysheva L.L. The semantic peculiarities of the word in the folklore text (the case of the Olonkho epic): Candidate of Philological Sciences thesis. – Moscow. – 206 p. (in Russian)
3. Gabysheva 2009 – Gabysheva L.L. 2009. The folklore text: Semiotic mechanisms of the oral memory. – Novosibirsk. – “Science”. – 141 p. (in Russian)
4. Gerchuk 1977 – Gerchuk Yu. Ya. Living things. – Moscow. – “Soviet Artist”. – 142 p. (in Russian)
5. Gerchuk 1998 – Gerchuk Yu. Ya. Fundamentals of artistic literacy. – Moscow. – “Educational literature”. – 208 p. (in Russian)
6. Ksenofontov G.V. 1977. Elleiada: Materials on mythology and legendary history of the Sakha people. – Moscow. – “Science”. — 348 p. (USSR Academy of Sciences, Siberian Branch, Yakutsk Division, Institute of Languages and History); 2nd ed.: [ed. V.M.Nikiforov]. – Yakutsk. – “Bichik”, 2004. – 352 p. (in Russian)

7. Cultural Studies. 20 century 1997 – Cultural Studies. 20 century: Dictionary / Ed., comp. and project manager A.Ya. Levit. – Saint-Petersburg. “University Book”. – 630 p. (in Russian)
8. Lotman 1996 – Lotman Yu.M. Inside the thinking worlds. Man – text – semiosphere – history. – Moscow. – “Languages of the Russian Culture”. – 454 p. (in Russian)
9. Lotman 2000 – Lotman Yu.M. Semiosphere. – Saint-Petersburg. – “Art”. – 704 p. (in Russian)
10. L’vova et al. 1988 – The traditional worldview of the Turks of Southern Siberia. Space and time. Material world / L’vova E.L., Oktyabrskaya I.V., Sagalaev A.M., Usmanova M.S. – Novosibirsk. “Science”. – 225 p. (in Russian)
11. L’vova et al. 1989 – The traditional worldview of the Turks of Southern Siberia. Man. Society / L’vova E.L., Oktyabrskaya I.V., Sagalaev A.M., Usmanova M.S. – Novosibirsk. “Science”. – 243 p. (in Russian)
12. Dictionary of mythology 1991 – Dictionary of mythology: Encyclopedia. – Moscow. – 736 p. (in Russian)
13. Myths of the world 1980 – Myths of the world: Encyclopedia in 2 v. / Ed. S.A. Tokarev. V. 1 – Moscow. – 672 p. (in Russian)
14. Myths of the world 1982 – Myths of the world: Encyclopedia in 2 v. / Ed. S.A. Tokarev. V. 2 – Moscow. – 720 p. (in Russian)
15. Serebrennikov et al. 1988 – The importance of the human factor in language: Language and the picture of the world / Serebrennikov B.A., Kubryakova E.S., Postovalova V.I. – Moscow. – “Science”. – 216 p. (in Russian)
16. Timofeeva 2004 – Timofeeva V.V. The ethnic material world in the contemporary art of Yakutia // Ethnographic source: Proceedings of the 3d Ethnographic Readings in Saint-Petersburg. – Saint-Petersburg. – “Russian State Pedagogical University” – P. 186-188. (in Russian)
17. Tsiv’yan 1990 – Tsiv’ya T.V. Linguistic foundation of the Balkan model of the world. – Moscow. – “Science”. – 207 p. (in Russian)

Socio-Political Aspects of Soviet Tax in the NEP Village

Kovalev Dmitriy Vladimirovich,

Doctor of History, Professor of History of the Department of National and World History of State University of Humanities and Social Studies, 140410, 30, Zelenaya str., Kolomna, Moscow Region, Russia

Abstract: The article analyzes the relationship of the tax policy of the Soviet state with the dynamics of social and political activity of the peasantry in the conditions of NEP. The author has made the conclusion about the radicalization of rural population's mood to the middle of the 1920s as a result of faster growth of the tax burden and the politicization of the taxation system on the basis of class principles.

Keywords: peasants, NEP, tax policy.

Introduction

The transition from surplus to subsistence tax was a turning point of agricultural course of the Soviet state, it radically changed not only economic situation, but also socio-political life of the peasantry. Remaining one of the key instruments of state regulation of the rural economy, tax policy largely continued to determine the mood of the village throughout the NEP. But despite the impressive amount of research on taxation in the NEP village, the degree of study of this problem can hardly be considered sufficient to explain the dynamics of the relationship between the peasants and the authorities.

Method

As it turned out, the transfer of fiscal obligations of fixed interest charges in the usual format for peasants in the spring 1921 provided by itself the Bolshevik leadership with the necessary level of loyalty in peasant environment. Though, numerous imperfections of tax system (naturalness of payments, plurality of taxation objects, uneven progression, delay in notifying the payer of the amount due, etc.), repeatedly noted by historians, have remained the essential irritating factor.

Nevertheless, the growing apolitical nature of the rural population objectively testified to the relative well-being of the socio-political situation in the village.

Discussion

At the same time, the faster rate of increasing the tax burden, increasing the burden on the haves categories of farms, the recurrence of military-Communist approaches in solving economic and political issues contributed to the increase in criticism of the authorities. Typically, that the protests were associated not so much with the burden of taxation or technical shortcomings in the activities of tax authorities, but with the disproportionate distribution of the tax burden, the bulk of which fell on the shoulders of the wealthy layers of the village. Such moods in 1923-1924 begin to be accompanied by reproaches of a purely political nature regarding discriminatory peasants of the electoral legislation, administrative restrictions on the organization of local self-government and public-political sphere, economic preferences and social preferences on the part of government rural and urban proletariat. In this list, tax incentives for low-power farms, undoubtedly, stood in the first place [1].

The sharp, 25% increase in the agricultural tax in 1924 was apparently the main reason for the radicalization of peasants, which grew into a political crisis and forced the authorities next spring to go to unprecedented liberalization of agricultural policy in general, and tax policy in particular. Meanwhile, in the summer of 1924, the government announced the reduction in the amount of tax due to crop failure by more than half. According to the traditional version, the further growth of peasant discontent was already explained by the circumstances seemingly unrelated to the tax policy. However, the documents of the people's Commissariat of Finance, which became available to historians in the post-Soviet period, have refuted that idea. As it follows from the work of the Finance Department to draft the future law on agricultural tax, in fact, no reduction took place, because "neither of the table of rates nor established level has changed" [2]. So the peasants were forced to pay the tax, the size of which was determined on the basis of the original amount of 470 million, not restated in accordance with the announced new figure of 335 million [2]. So, such serious shortcomings of fiscal authorities have had quite painful consequences for the population and reports from the field can serve the best evidence.

The outbreak of peasant indignation, as is known, prompted the political leadership in 1925 to a short liberalization in the agricultural sector and, above all, in the implementation of tax policy: reduction of agricultural tax by more than 40%, increasing the age of the taxable livestock and reducing the conversion factors of its population into a unit of land area, the establishment of a convenient time for the farmer to notify the amount of payments due (not in autumn, but in summer), etc.

Results

The outbreak of peasant indignation, as it is known, prompted the political leadership in 1925 to short liberalization in the agricultural sector and, above all, in the implementation of tax policy: reduction of agricultural tax by more than 40%, increasing the age of the taxable livestock and reducing transfer ratio of its population per unit of land area, establishment of terms convenient for the farmer of the notification on the amount of the due payments (not in the fall, and in the summer), etc.

Conclusion

Economic concessions allowed to bring down intensity of protest moods among the country population, but it wasn't succeeded to overcome its mistrust to the ruling party. Moreover, the inconsistency and halfness of measures in the framework of the proclaimed course under the slogan "face to the village" have become fertile ground for the dissemination of calls for the organization of the Peasant Union. Against this background, undertaken in 1926, the tightening of nuts under the taxation of agricultural tax, on the one hand, increased the opposition orientation of peasant speeches, and on the other it provoked various manifestations of sabotage: from hiding the sources of income and refusing to accept pay sheets to limiting the scale of economic activity to the consumer minimum and throwing arable land. It is significant that if in "1924 only 139 cases of agitation for the Peasant Union were registered", in 1926 their number increased to 1562, and in eight months of 1927 they reached the number of 1565 [3]. According to the authorities, more than half of the speakers of this demand belonged to the middle class and the poor, those layers that the Bolshevik leaders most hoped to support in their policies.

References:

1. Russian state archive of socio-political history (RGASPI). F. 17. Op.31. D. 39. L. 20; Op.16. D. 547. L. 151; Central state archive of Moscow oblast (TSGAMO). F. 66. Op.22. D. 107. L. 6, 86, 87, 116, 120, 127; Russian state arch of Economics (RGAE). F. 396. Op.3. D. 373. L. 8; Baumann, K. I., Lyubimov I. E. The Party and the revival of work Councils. Transcript of the briefing report in MK RKP March 3, 1925 M., 1925. p. 5.
2. RGASPI. F. 17. Op.84. D. 834. L. 57.
3. RGASPI. F. 17. Op.32. D. 99. L. 17, 41; Soviet peasants, 1917-1970: The Brief essay on history. M., 1973. p. 164.

Ukraine – Visegrad Group – European Union: Tourism Cooperation and Historical Experience

Roman Korsak,

Doctor of Historical Sciences, Professor at the Department of Tourism Infrastructure and Service, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine,

Mariana Popyk,

Lecturer at the Department of Tourism Infrastructure and Service, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine,

Ivan Hodya,

Candidate of Economic Sciences (Ph.D.), Associate Professor at the Department of Tourism Infrastructure and Service, Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine

Abstract: In the article the cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Group in the sector of tourism on the basis of general scientific and special historical methods is examined. It is proved that in the XXI century the interstate cooperation between Ukraine and Slovakia, Hungary, the Czech Republic, Poland in the sector of tourism takes place through the prism of relations with the European Union. This is due to the fact that the western border of Ukraine has become a border between Ukraine and the European Union – an embodiment of a course on European integration within the framework of implementation of joint agreements and projects. The cooperation with Slovakia, Hungary, the Czech Republic, Poland and other European countries and the use of their historical experience will help to develop a national strategy of the development of tourism policy. Today it is necessary to create a system of exchanging of experience on an ongoing basis with the relevant structures of the European Union and the Visegrad Group, as well as the state authorities of the tourism sector of the European Union members concerning the legislative and organizational provision of highly productive tourist activity.

Keywords: Ukraine, European Union, Visegrad group, tourism, tourism industry, historical development of tourism, «European» model of tourism management, interstate tourism cooperation.

Introduction. In the XXI century the interstate cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Four (Slovakia, Hungary, Czech Republic and Poland) in the sphere of tourism takes place through the prism of relations with the European Union (EU). The western border of Ukraine has become a border between Ukraine and the EU – an embodiment of a course on European integration within the framework of implementation of joint agreements and projects. Of a special urgency is the issue of realization of tourism policy due to the fact that tourism is recognized as a priority sphere of the economy of Ukraine and its development will determine the specialization of the country in the future. In our opinion, the cooperation with Slovakia, Hungary, The Czech Republic, Poland and other European countries and the use of their experience will help to develop a national strategy of formation of tourism policy.

It should be noted that Ukraine occupies one of the leading places in Europe by the level of provision of valuable natural-resource tourism potential. Therefore, it has always caused an interest from the side of the European Union on strategic cooperation with Ukraine in the sector of tourism.

Historiography of the Study. The problems of the history of tourism industry development and the relations between Ukraine and the countries of the Visegrad Group as EU members were studied by the following scientists: O. Bilanyuk [1], Y. Vikhlyayeva [2], O. Vus-Stolyarchuk [3], R. Korsak, A. Berets and V. Furtiy [7; 8; 9], O. Kraevskaya and Y. Prysyzhnyuk [14], Y. Kucherova [15], M. Bujna [27] and others.

The purpose of the article is:

- In the historical retrospect to analyze the institutional development of the tourism industry of the countries of Visegrad Group (taking into account the historical circumstances after the collapse of the Soviet bloc), which are full members of the European Union today;
- To explore in general the peculiarities of tourism industry development in the EU countries;

- To study the peculiarities of the development of tourism cooperation, as one of the components of successful interstate cooperation in the context of Ukraine – Visegrad Group – EU.

In the context of this issue, in our opinion, it would be useful for the Government of Ukraine to use the experience of the Visegrad Four (V4) in the system of reformation of the Soviet-type tourism industry into a progressive European model. Therefore, we believe that in the article it is expedient to give examples of institutional development of tourism in the Czech Republic, Slovakia, Hungary and Poland, due to the fact, that these countries are popular for tourists from all over the world and contribute to the improvement of friendly international relations.

After the cessation of cooperation between the countries of the socialist camp and the activity of the Council of Mutual Economic Assistance, the Czech Republic faced the issue of a quick and effective approximation to the EU standards. After the events of November, 1989, the Czech Republic actively began to explore the European experience of building of the recreational and tourist sector of the economy. Czecho-Slovakia was the largest tourist country in Eastern Europe with the highest index of incoming tourism among all the countries of the socialist bloc of Eastern Europe. The country hosted 24.6 millions visitors a year, most of which arrived from neighboring socialist countries and were classified as tourists [10, p. 104-109; 11, p.].

On January 1, 1993, Czecho-Slovakia was divided into two sovereign states: the western half (the array of Bohemia) became the Czech Republic and the eastern half (the sublime area along with the Tatra Mountains) – the Slovak Republic. Since 1993, foreign investments have been directed to the tourism infrastructure of the Czech Republic, mainly from Germany and Austria. The development of tourism in the Czech Republic was characterized by the collapse of the old type enterprises, such as travel agencies and excursion bureaus. An important feature of the development of the tourism industry was the fact that all these processes occurred in the conditions of transition to a market economy. Thus, there was a modification of the old tourist enterprises through the restructuring of the development of a tourist product, which had a demand from the Czech consumer. Some European countries introduced a number of measures to attract Czech tourists: visa-free entry into the countries of the former socialist commonwealth (Ukraine, Poland, Hungary, Bulgaria) and simplification of visa formalities in Germany, Spain and Italy [17].

Outbound tourism in the Czech Republic was determined by the following reasons: a) the novelty of the foreign product for the Czech consumer; b) the expansion of external business contacts; c) the simplification of departure; d) an affordable price for outbound tours; e) the high level of competitiveness of the foreign tourist product [2].

Carrying out an analysis of the tourism zoning of the country, it can be divided into four areas:

1. The northern region is the mountainous area of the Krkonoše. Here is the highest mountain in the Czech Republic – Sněžka. The main centers of tourism are Spindleruv Mlyn, Pecs under Sněžka and Harrachov. In this region, there are the best conditions for winter sports; well-developed infrastructure contributes to the development of winter tourism.

2. The western region is rich in balneological resources, in particular, the world-famous medicinal waters of Karlovy Vary and Mariánské Lázně. Geographically, these resorts are located in West Bohemia, not far from the border with Germany [11, p. 128-131].

3. The central region is represented by the capital of the Czech Republic – the city of Prague, which has great amount of historical, cultural and architectural monuments. Prague is one of the cheapest capitals in Europe. Unquestioningly it helps to increase the flow of tourists, including from Ukraine.

4. The southern region is famous for its historical complexes in Brno and Krumlov [10, p. 104-109].

As for institutional development, we should note that in 1993 there was established the state organization «Czech Tourism» to promote the development of tourism in the Czech Republic. Until 2003, the organization was named as the «Czech Center of Tourism Movement», the founder and curator of which was the Ministry of Local and Regional Development of the Czech Republic.

Today, «Czech Tourism» forms a new perception of the Czech Republic with an emphasis on turning it from a post-communist to an attractive tourist country. Among other goals of the agency is an increase in the number of repeated visits and satisfaction of tourists.

Today, the Czech Republic is represented by 21 foreign representative offices of «Czech Tourism» in the world, both in European countries and in the countries outside of Europe. In 2009, there was established the Czech Convention Bureau

(CzCB) to promote the Czech Republic in the field of congressional and incentive tourism in the domestic and foreign markets. The CzCB works closely with the individual regional offices, controls the work of the regions, and thus contributes to the maximum use of the congressional capacity offered by the CR. The city of Prague traditionally has been ranked in the leading positions in the world rating of congress cities [2].

Also, an important role in the market of domestic tourism plays the Association of the Regions of the Czech Republic. It is an open, non-governmental and non-political organization that unites the interests of all 14 administrative regions (13 provinces and the city of Prague). Established in 2001, it was registered as an association of legal entities for the purpose of protecting of the rights and interests of the residents of the regions. One of the important authorities of the Association is the Commission on Tourism, Culture and the Protection of Monuments [11, p. 128-131].

The Ministry of Local and Regional Development of the Czech Republic is a methodological and coordinating authority for all participants engaged in the tourism industry of the country. In particular, its tasks are: to use legislative opportunities for the creation of conditions of the development of tourism in the country and through the transparent rules to achieve better conditions of the protection of the interests of clients; to establish clear rules for the activity of travel companies and tour operators.

It should be noted that the Ministry is a permanent and active participant in well-known international tourism forums and regularly presents its activities at specialized conferences and exhibitions. In addition, it also implements a number of projects funded by the European Union Structural Funds. Thanks to the active support of the Ministry of Local and Regional Development of the Czech Republic and the Association of the Regions of the Czech Republic annual tourism festivals in the city of Brno (Czech Republic) were held (January 4-17, 2016). Among them: «REGION TOUR» – The International Exhibition of Tourism Opportunities in the Regions and «GO» – The International Exhibition of Industry and Tourist Movement. The above-mentioned festivals are the largest presentation of the tourism industry in the Czech Republic.

Namely at above-mentioned exhibitions, the tourist industry of Ukraine was introduced for the first time, where were invited to the work the subjects of the tourism industry, from all of the regions of Ukraine and all of the spheres of activity,

including other interested institutions, authorities and administration dealing with tourism and recreation in Ukraine.

Consequently, in the Czech Republic, in contrast to Ukraine, a lot of attention is paid to the organization of tourism from the side of state and government. It is safe to say that the Czech Republic is promising country in terms of tourism activity and has a huge potential for the further development of tourism. We suppose that the Czech experience in this area can be useful for the use in Ukraine.

Tourism is one of the most promising branches of the economy of Slovakia. This is due to the following factors: a) the location of the country at the crossroads of the old trade routes; b) the presence of a significant cultural-historical heritage; c) the favorable climatic conditions that create the potential for tourism development. In 1989, in Czecho-Slovakia, there were 988 residential premises (389 hotels, 17 motels, 200 hostels, 82 campsites, 130 cottage camps and others) with 145,822 places located on the territory of Slovakia. Since 1993, tourism in Slovakia has started to adapt to the conditions of a market economy. State facilities were gradually privatized and the construction of new hotels began, including using foreign capital [15].

Analyzing statistics, let's note the following: in 1989 the number of tourists visiting Slovakia reached 32.7 million people, which is 250% more than in 1993. The fall of the number of foreign tourists was caused by the political changes in the country. Many tourists, mostly from Western European countries, wanted to visit a former socialist country, but the quality of travel services in Slovakia did not meet their needs. This had led to a decrease in the number of foreign visitors.

The impact of the tourism on the economy of the state is reflected primarily in the indicators of tourism income. Since 1994, this indicator has been decreasing by an average of 7% per year. Among other countries of Central and Eastern Europe, Slovakia had the smallest income from tourism and was the only country with a negative dynamics of tourist revenues. This downturn was mainly due to the fact that Slovakia was the only state in Central Europe that did not have a well-developed centralized tourism policy. Until now, Slovakia is little-known tourist region for many potential tourists, despite the existence of the National Tourism Agency, which is responsible for the formation of the country's tourism policy. In the late 1990's, state spending on advertising and information provision of tourism was much lower than in

the other countries of the Visegrad Group: Slovakia – \$0.86 million; Hungary – \$13.4 million; Poland – \$14.4 million; Czech Republic –\$3.5 million [20].

The situation changed for the better after May 1, 2004 when Slovakia became a member of the EU. The National Tourism Agency had received the subsidies from the EU funds for marketing activities and in 2007 a new Internet portal was launched – <http://www.slovakia.travel> [29]. Another positive point was the coordinated promotion of Slovak tourist product (within the framework of cooperation of V4) in the world market through a joint initiative of the national tourism institutions in Slovakia, Poland, Czech Republic and Hungary. This initiative was named the "European Quartet - One Melody" program.

The state provides very favorable conditions for the foreign investors. According to the Consular Section of the Embassy of the Slovak Republic in Ukraine, 126 Ukrainian tourist agencies were accredited during the winter season 2009-2010. The intensification of close cooperation with the neighboring state took place in the direction of liberalization of procedures for tourist exchanges. Ukraine, in turn, offered holidays at the sea to the Slovak citizens, winter holidays in the Carpathian region and health tourism. In terms of forest area, the country occupies one of the first places in Europe, which contributes to the development of ecotourism [10, p. 104-109].

In 2014, Slovakia has designed a long-term development plan for cycling infrastructure and cycling tourism. In an effort to follow the example of the Netherlands, Denmark and Germany, with their impressive number of cyclists on the streets, Slovakia has developed a strategy of concrete actions that will promote bicycle as a vehicle, and as a way of relaxation [27].

Thus, the historical analysis of the peculiarities of tourism development in Slovakia showed that the industry began to develop due to the presence of significant balneological and recreational resources in the country. Outbound tourism in Slovakia is almost 10 times higher than inbound tourism. The productivity of Slovak tourism in comparison with neighboring countries is much lower. In order to achieve the higher growth rates, Slovakia must adopt and implement a set of long-term and short-term goals and at the same time to identify key markets, to adapt tourist products, to stabilize these markets and to reach new markets for existing tourist products.

Hungary receives several \$billions from tourism annually. Hungary's government policy is aimed at realizing of the potential of the country in this sphere. 80% of the Hungarian territory contains of therapeutic and thermal water. That is why the country has received the title of "hot key" of Europe and has been determined to be the one of the richest countries of Europe in thermal waters. Every year Hungary accepts approximately 39 million foreign tourists. As a result, the share of tourism in the country's GDP reaches 10% and it ranks the third position (after industry and agriculture) in budget revenues.

It should be noted that in 1989 the Hungarian government acknowledged the development of the tourism industry as the strategic issue at the level of governmental initiatives known as the «Széchenyi Plan». The document outlined the possibilities for the development of the tourism sector of the national economy and envisaged: increasing of the efficiency of foreign tourism by improving of tourist service; stabilization of the industry through domestic tourism; attraction of tourists; allocation of funds from the state budget and entrepreneurs [10, p. 104-109].

Today, Hungary places a special emphasis on the development of balneological, resort and business (congressional) tourism. In order to attract the tourists to the country, active informational and promotional activities in the field of tourism are carried out abroad [23].

The Hungarian National Tourist Office had become a Hungarian tourist service. In 1996, it was transformed into a tourism secretariat at the Ministry of Industry and Commerce. Since July 2003, the leadership of this industry had moved to the State Secretariat of Tourism at the Ministry of Economy and Transport. The Ministry of Economy had set up an advisory organization called the National Tourism Council. The important issues of the sector were discussed at open meetings of the Tourism Council in the parliament. The executive tourism committees had been replaced by regional tourism councils, regional marketing directories and project bureaus, and the number of recreational offices had increased to one hundred. The number of foreign tourist offices in Hungary had increased significantly.

The regulation of tourism in Hungary is carried out mainly by its chief organization – «Hungary-tourism». This organization is in the structure of the Ministry of Economy of Hungary and has a form of a joint-stock company. The activity of this organization is focused exclusively on the promotion of the national tourist product on the domestic and foreign markets. Hungarian tourist offices were opened in 23

countries in the world. Priority markets for Hungarian tourism business among EU countries are Austria and Germany [33].

We should note that the recreational sector of Hungary has a great influence on the economy of the country. The contribution to the country's GDP from this sector is the greatest among the countries of the European Union. Analyzing the experience in organizing the recreational sector, we can conclude that this country has a «European» model of state participation in the development of the recreation and tourism industry. Also it is the most acceptable for Ukraine [32].

We must state the fact that tourism in Poland is developing quite rapidly and this sector has become an important component of the Polish economy. In 1989, the modern stage of the development of the tourism industry in Poland began. After the destruction of the old system, the pace of its development accelerated. In 1990 the Polish Tourism Chamber (Polska Izba) was founded. It represents the interests of its members working in the sector of tourism. Great influence on the development of the tourism industry had the cancellation of visas for Polish citizens [21, p. 181-187].

In Poland, the typical «European» model of tourism management is being used. In 1997, with the help of EU experts, the first stage of the Program of the development of national tourism products was launched in 5 directions: a) business tourism; b) urban cultural tourism; c) rural tourism; d) specialized tourism; e) border-transit tourism. In the same period, the reform of the tourism industry management system was initiated. In 1999, a Polish tourist organization was created [10, p. 104-109].

Since 2000, the Polish Tourism Organization (Polska Organizacja Turystyczna) has started its activities. This state institution is engaged in the promotion and development of Polish tourism, primarily abroad. Its main goal is to show Poland as an attractive modern tourist country, with a high level of service and affordable prices [30; 31]. For this purpose a network of specialized institutions is used (Polish Tourism Organization, Polish Tourism Development Agency, Regional Tourism Organizations, Local Associations) [21, c. 181-187; 31].

The determine event for the further development of Poland and its tourism industry was the accession of the country to the European Union. By removing customs and border barriers, Poland has become more accessible to foreign tourists. In addition, the cooperation between the relevant EU structures and the structures of Republic of Poland undoubtedly contributes to the accelerating of the development of

tourism infrastructure and the industry as a whole. Thus, according to the official information from the Polish Agency of the Development of Tourism from 2006 to 2013, the European Union allocated EUR 30 million for tourism development in Poland, as well as EUR 165 million for investment in the tourism industry [10, p. 104-109].

From July 2006 to January 2007, the project «Tourism without Borders – Promotion of Tourist Centers of the Euroregion Bug» was implemented. The aim of the project was to strengthen the tourist sector of Lublin, Lutsk and Brest through the modernization of the system of service and promotion of cross-border tourism. In particular, in July-December 2009, with the support of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland, the project «Tourism Development Strategy of the City of Lutsk in the conditions of the Transboundary European Integration Processes» was implemented. In July 2011, there was signed a tripartite Ukrainian-Polish-Belarusian declaration on the implementation of the project on the creation of interstate information centers for environmental tourism, which will operate in Lutsk, Lublin and Brest (Euroregion Bug) [1, p. 14-19].

On 28-th of January, 2010 Poland and Ukraine signed a joint memorandum on cooperation in the sector of tourism. From the side of Poland, the memorandum was signed by the president of the Polish Tourist Organization – Rafal Schmidke, and from the Ukrainian side – the director of the State Enterprise «National Tourist Office» Andriy Pomez. The signing of the memorandum contributed to the strengthening of positive trends in the Polish-Ukrainian relations, in particular, within the framework of preparation for the Euro-2012 – European Football Championship, as well as the popularization of the natural, historical and cultural potential of these two countries [3, p. 211-215; 28; 34].

So, taking into account the experience of the Czech Republic, Slovakia, Hungary and Poland, one can conclude that in Ukraine it is necessary to improve the system of organizing of state regulation of the tourism sector at all levels of management in terms of coordination of the co-operation between the state, tourism organizations and the private sector. The task of creation of a positive image of the country is, first of all, the state task. The Visegrad Group countries, unlike to Ukraine, formed a network of regional offices, as well as offices abroad, located in the countries which are the most promising in terms of generation of inbound tourist flows. For comparison, in Ukraine, despite the strong tourist and recreation potential,

due to the lack of state policy, since the 90s of the twentieth century there are a number of unresolved problems, in particular: bad roads, lack of favorable conditions for the development of budget flights, tax and administrative pressure on business, negative investment climate, poorly developed infrastructure [12, p. 103-109].

We must note that government and state in general is replacing some administrative authorities with others, instead of removing the problems in the sector of tourism. For example, since September 1, 2015, the functions of the State Tourism Agency of Ukraine were transferred to the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. Today's tourism in Ukraine is regarded as an economy, that is, through the prism of income. The easiest income one can get from the licensing of travel agencies, which in most cases send travelers to rest abroad. We believe that it is also necessary to develop the national tourism by: a) popularization of the domestic resorts among Ukrainians; b) organization of the conferences and congresses in Ukraine; c) creation of a qualitative regulatory framework for attracting of investments; d) monitoring of strict definition of star solutions for hotels; focusing on the uniqueness of the national cuisine, Ukrainian traditions and on the natural-architectural values, etc. [19; 25, p. 13-27].

As for the example of Slovakia and Hungary, the very creation of the appropriate network of representations has become a solution to the problem of disproportionality in the development of inbound and outbound tourism and the low competitiveness of the tourist product. In our opinion, using the practical experience of these countries, it is expedient for the Ukrainian Government to develop a «Strategy for the promotion of a national tourism product abroad» with the obligatory development of the principles of the establishment and operation of tourist offices abroad, similar to the concept of tourism development in the east of the country [22; 16].

It should be mentioned that the development of cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Group and the EU in the sector of tourism is indicated in the Presidential Decree «Measures of Ensuring of the Implementation of the State Policy in the Sector of Tourism». Providing of Euro-integration activities is an integral part of the implementation of state policy in the sector of tourism, which is defined by the Law of Ukraine. Through the Special Representation of Ukraine in the EU, the Tourist Office of Ukraine applied for the inclusion of Ukraine into the promising programs of cooperation in the sector of tourism, in particular financial and

technical assistance, as well as EU investment projects. In the article 72, Section VII «Economic cooperation», it is noted that the partners expand and develop cooperation, which includes: promotion of tourism, cooperation between official tourist organizations, increasing of information flow, transfer of know-how, studying of possibilities of joint activity, training of personnel for the purpose of tourism development [13, p. 99-103].

In order to strengthen the value of tourism as a priority sector of the economy, there were submitted the proposals to the project of Joint Report on the Status of Implementation of the Agreement of Partnership and Cooperation between Ukraine and the EU. The official translations of the relevant legal acts were made to adapt the Ukrainian legislation in the sector of tourism to the legislation of EU. Also there were developed measures on the state support for the development of youth and children's tourism, approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 12, 2004 No. 298 «The Concept of the State Policy of Ukraine on the Development of Youth Tourism» [19].

Within the framework of the implementation of intergovernmental and interagency agreements on cooperation in the sector of tourism in Ukraine, 10 interagency working groups were set up with the following European countries: the Czech Republic, Austria, Italy, Latvia, Lithuania, Germany, Poland, Slovakia, Slovenia and Hungary. Within the framework of tourism cooperation between Ukraine and the countries of the Visegrad Group, there were several important visits of tourism ministers and heads of relevant tourist departments, other state authorities, as well as the leadership of the executive authority in the sector of tourism of Ukraine into the Czech Republic, Slovakia, Hungary, Poland and others European countries, which greatly contributed to establishing of a constructive dialogue, optimizing interaction in provision of sustainable tourist flows, increasing the volume of tourist exchanges, increasing the economic efficiency of tourist relations [13, p. 99-103].

On April 22, 2005, Ukraine received an invitation from the leadership of the European Tourism Commission (ETC) to join this organization. On October 18, 2005, Ukraine was unanimously admitted to the ETC at the meeting of the General Assembly of this organization (Vienna, 16-19 October 2005). Thanks to its membership in the ETC, Ukraine has gotten the access to information and analytical materials and has been involved in filling out the Internet portal, which is one of the

priority directions of the ETC activity and is created with the purpose for propagating the tourist resources of the participating countries in Europe and abroad [4; 5].

On October 27, 2006, in Helsinki, Finland, the Summit Ukraine – EU was held at the highest level, where important issues related to the simplification of the visa regime with Ukraine were discussed [24].

It should be noted that today within the framework of technical assistance programs «Twinning projects», with the support of the EU, the systems of tourist information centers are created in Ukraine. The general objective of this project is to create an effective and efficient system of distribution of information and advertising materials through the provision of the operation of the network of tourist information centers in the regions of Ukraine [8, p. 98-101].

In our opinion, one of the directions of cooperation between Ukraine and the Visegrad Group countries, as well as the EU, in the sector of tourism is the participation in the National Program «TACIS», which is created to support small and medium-sized enterprises in order to ensure the effective functioning of tourism infrastructure in the direction of international transport corridors. The primary measures for the implementation of the Program are the construction, reconstruction of highways and the arrangement of tourist infrastructure and service objects. The TACIS project «Support for the local development and tourism of the Carpathian region» (implemented since June 1999) is an agreement of cooperation of development of tourism in four regions (Transcarpathia, Ivano-Frankivsk, Lviv and Chernivtsi). In 2000, four regional state administrations concluded an agreement on the establishment of the Association of hotels and tourist enterprises of the Carpathian region and held a constituent meeting of the Association of Museums and Galleries. In 2001, with the support of the TACIS project, the Council of Tourism of the Carpathian region was registered as the governing authority engaged in the promotion of tourism in the the region. Today, system work is being carried out to adapt the tourism legislation to the relevant EU directives and standards, and the legal and contractual framework for bilateral cooperation with the EU countries, including the Visegrad Group is being build [18; 8, p. 98-101].

On May 21, 2012, the Head of the Delegation of the European Commission in Ukraine J.P. Teixeira, ambassadors and official representatives of the European countries visited Yaremche (Ivano-Frankivsk oblast), where they became acquainted

with the progress of the implementation of two EU projects: «Velocity» and «Program of the development of cross-border tourism».

With the successful holding of the European Football Championship in 2012, Ukraine has managed virtually to re-form the positive image of an attractive tourist destination. As a result of 2012-2013, Ukraine for the first time has hit the international tourist rankings and travel guides. Tourists from all over the world were recommended to visit Ukraine by Globe Spots, TripAdvisor, The National Geographic Traveler, The Lonely Planet, and others.

In view of the above, on April 26, 2013, the European Union announced a new competition of projects to support Ukraine's regional policy. The contest has enabled regional and local authorities to receive financial support for implementing their regional development strategies.

During January-May 2014 there were implemented few tourism projects, in particular, «Promotion of the development of tourism in the Carpathian region by improving service and safety of tourists», «Through the borders without barriers – the integration of disabled people through tourism and culture» and others [6].

On August 14, 2014 in Odessa, a start-up conference dedicated to the launch of the project «Tourism as a Catalyst for Economic Development of Rural Areas» was held, which was implemented through the financing of the European Union in Ukraine. The main goal of the project was the development of green tourism and tourism infrastructure of the Odessa region. The project's implementation deadline was 24 months.

On October 30, 2014, the project «Supporting the Economy of the Transcarpathian Region through the Development and Promotion of its Tourism Capacity» was launched, funded by the European Union and, in particular, the Czech Republic as a member of the EU. The project is aimed at the development of regional tourism infrastructure, the implementation of an effective regional policy in the sector of tourism, as well as promotion of regional tourist destinations. The total budget of the project was almost EUR 900,000, most of which was provided by the European Union.

On June 4, 2015, a group of international experts, formed by the European Commission, presented a tourism support project in Ukraine. The result of the project was the recommendations for the development of tourism in the country, which are included in the «Concept of the State Target Program of Tourism Development and

Resorts in Ukraine» until 2022. European standards of development of industry opened the way for foreign investors. On December 15, 2015, the European Commission presented a report assessing the Ukraine's course of implementation of conditions for the introduction of visa-free regime with EU. The fact that the report was positive for Ukraine had been previously reported by «Die Welt» with the reference on diplomatic sources in Brussels [8, p. 98-101; 13, p. 99-103].

Due to the implementation of the visa-free regime for Ukrainian citizens into the countries of the European Union, the tourist flow from Ukraine should increase and affect positively.

Conclusion. As at 2018, Ukraine is interested in continuation and deepening of the European integration direction, first of all, taking into account tasks of adaptation of Ukrainian tourism legislation to the relevant European directives and standards. The practical experience of the countries of the Visegrad Group and other developed countries of the European Union proves the need to provide state support for tourism development, in particular:

- financing of international activity as one of the main directions of implementation of the state policy in the sector of tourism, which is a prerequisite for the development of international tourism;
- formation of the branch as a highly profitable sector of the economy, as a factor of social development and cultural uplift of the country while preserving its identity, harmonious integration of Ukraine into European and world's globalization tourism processes.

In our opinion, the cooperation «Ukraine – Visegrad Group – European Union» in the sector of tourism should be widely highlighted. It is necessary to conduct in Ukraine international specialized seminars, conferences with the involvement of domestic and foreign organizations to study the best practices and experience in organizing of tourism activities, development of tourist markets, definition of the prospects for the development of the newest technologies of providing of tourist services, formation of tourism strategy and standards of service, as well as taking part in appropriate events abroad. In the context of the above, there is need to create a system of exchanging of experience on an ongoing basis with the relevant structures of the EU and the Visegrad Group, as well as the state authorities of the tourism sector of the EU members concerning the legislative and organizational provision of highly productive tourist activities, in particular the

adaptation of the Ukrainian legislation in the sector of tourism to the European norms and standards.

References:

1. O. Bilanyuk. The current situation and prospects of tourism development in the Ukrainian – Polish transboundary region. Edition of Lviv University. The geographic series. 2013. – Issue 43. – Part 2. – pp. 14–19.
2. Y. Vikhlyaeva. The current situation and prospects for the development of tourist infrastructure in the Czech Republic: [Electronic resource] / Kharkiv, 2010 – Access mode: <http://internationalrelationstourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/0bc72f74aa81f2ecd3fd6fb0c9abb52d.pdf>.
3. O. Vus–Stolyarchuk. The role of cross–border cooperation between Ukraine and Poland in the tourism sector. National University of Ostroh Academy. – 2013. Issue 3 – pp. 211–215.
4. The European Union will invest 5 million euros in tourism of Crimea: [Electronic resource]. – Access mode: <http://tsn.ua/groshi/yevrosoyuz–investuye–5–mln–yevro–v–turizm–krimu.html>.
5. The European Union will help Ukraine to raise tourism: [Electronic resource]. – Access mode: http://zn.ua/SOCIETY/es_pomozhet_ukraine_podnyat_turizm.html.
6. EU announced for contest of projects to support regional development in Ukraine: [Electronic resource]. – Access mode: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2013/2013_05_03_6_en.htm.
7. R. Korsak. Ukrainian–Czech Cooperation in the Sector of Tourism (2001–2006) [Text] // Scientific Edition of Uzhhorod University. Series: History. – Uzhhorod: Goverla, 2011. – Ed. 27. – pp. 222 – 226.
8. R. Korsak, A. Berets. Development of tourism in the countries of the European Union and the experience of organization for Ukraine at the beginning of the XXI century. // Gilea: Scientific Edition. Collection of scientific works. – K.: "Publishing House" Gilea ", 2016. – Issue 108. – pp. 98–101.
9. R.Korsak, V. Furtiy The history of tourism development in the Baltic countries (Estonia, Latvia, Lithuania) // Gilea: Scientific Edition. Collection of scientific works. – K., "Gilea". – 2017 – Ed. 118 – pp. 159–163.

10. R. Korsak, V. Furtiy. Organization of tourism in the countries of central Europe (Poland, Slovakia, Hungary): Experience of the organization for Ukraine. – / Gilea: Scientific Edition. Collection of scientific works. – K.: "Publishing House" Gilea ", 2016. – Ed. 113 (10). – pp. 104–109.
11. R. Korsak, V. Furtiy. Development of tourism in the Czech Republic: experience of organization for Ukraine (the end of the XX century – beginning of the XXI century) // Gilea: Scientific Edition. Collection of scientific works– K.: "Publishing House" Gilea", 2016. – Ed. 107 (4). – pp. 128–131.
12. R. Korsak, V. Furtiy. Development of tourism in Ukraine (beginning of the XXI century) // Gilea: Scientific Edition. Collection of scientific – K.: "Publishing House" Gilea ", 2016. – Ed. 111 (8). – pp. 100–103.
13. R. Korsak, V. Furtiy. Ukraine – EU: Cooperation in the sector of tourism (beginning of the XXI century) // Gilea: Scientific Edition. Collection of scientific works– K.: "Publishing House" Gilea ", 2016. – Ed. 109 (6). – pp. 99–103.
14. O. Kraevskaya, Y. Prysiashniuk. Cooperation of Ukraine and the European Union in the sector of tourism: the political and legal aspect. Edition of Lviv University. Series of international relations. 2008 – Ed. 24. – pp.269–278.
15. Y. Kucherova. Development of Tourism and Tourism Policy of Slovakia // Development Center: Journal of International Law and International Relations. – 2007. – No. 3: [Electronic resource]. – Access mode: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/21785>.
16. National Institute of Strategic Studies under the President of Ukraine " Prospects for the Development of Industrial Tourism in the East of Ukraine": [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.niss.gov.ua/articles/1561/>.
17. National Tourist Board of the Czech Republic – CzechTourism: [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.czechtourism.com/en/about-czt/>.
18. News of the cooperation with the EU. Bulletin of the Delegation of the European Commission in Ukraine. No. 30 June 5, 2009: [Electronic resource]. – Access Mode: <http://eeas.europa.eu/>.
19. Normative legal basis in the sector of tourism: [Electronic resource]. – Access mode: <http://culture.odessa.gov.ua/normativno-pravova-baza/u-galuz-turizmu/>.
20. S. Ozhema. Experience of Tourism Development in the Slovak Republic // Volyn Institute of Economics and Management, Lutsk: [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.wp.viem.edu.ua/konf10/art.php?id=0209>.

21. L. Polishchuk. Management of tourism development: experience of Poland / L. Polishchuk // *Geography and Tourism*. – 2012. – Ed. 23. – pp. 181–187.
22. The development of tourism in Ukraine under the aegis of the EU: [Electronic resource]. – Access mode: <http://blogs.korrespondent.net/>.
23. Tourist Services Market in Hungary: [Electronic Resource]. – Access mode: http://www.rustrade.hu/11_Dokumenty_TP/11_02_drugie_dokumenty/11_02_01_turism.html.
24. EU – Ukraine Summit, October 27, 2006, Helsinki: [Electronic resource]. – Access mode: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/en/page/open/id/2852>.
25. S. Seletsky. Legal Regulation of Tourism in Ukraine: [Tutorial]. – K. "Center of Educational Literature", 2012. – p. 178.
26. Annual festivals of the tourism industry «GO» and «Regiontour» in the Czech Republic: [Electronic resource]. Access mode: http://www.kyivobl.gov.ua/news/article/schorichni_festivali_turistichnoji_galuzi_go_ta_regiontour_u_chehiji_1439280589.
27. Bujna Marián. Aktuálny vývoj cestovného ruchu na Slovensko roky 2013–2014 / Marián Bujna: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.agroturizmus.slovakia.sk>.
28. OECD Tourism Trends and Policies 2014: [Electronic resource]. – Access mode: ec.europa.eu/DocsRoom/documents/5675/.../1/.../native.
29. Official Slovak National Tourism Portal: [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.slovakia.travel>.
30. polska.travel: [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.polscha.travel/uk>.
31. Polska Organizacja Turystyczna: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.pot.gov.pl/o-polskiej-organizacji-turystycznej/l/polska-organizacja-turystyczna>.
32. The campaigns of the Hungarian National Tourist Office: [Electronic resource]. – Access mode: www.htbudapesthungary.hu.
33. Tourism in Hungary: [Electronic resource]. – Access mode: www.hungary.com.
34. Tourism in Poland 2015: [Electronic resource]. – Access mode: <http://en.msport.gov.pl/news>.

Ukraine in a Modern Geopolitical Space

Tetiana Zaporozhets, Ukraine,
Ph.D. of Public Administration,
Associate Professor of the Globalization,
European Integration and National Security Management Chair,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

Abstract: The article attempts to analyze the place of Ukraine in the modern geopolitical area. The attention is drawn to the fact that Ukraine is a European country and requires a certain attitude towards it. The difficult situation of the Ukrainian state forms a discrepancy between the European aspirations and perceptions of Ukraine as a country of post-Soviet status. At the same time, Ukraine is trying to become a full-fledged and reliable partner in the world arena, becoming not only a member of the EU, but also NATO, although not all Ukrainian citizens are sympathetic to the latter. It is substantiated that the consistent and effective implementation of European standards (as the experience of Poland shows) can become an effective mechanism for further sustainable economic development and modernization of Ukraine, an updated strategy for reforming all key areas of government policy in order to really improve the living standards of Ukraine and implement our strategic goal - gaining full membership in the European Union.

Keywords: state administration, geopolitics, state policy of eurointegration, eurointegration processes, national interests.

1. Introduction

The geographic location of Ukraine in Europe has always been conditioned by the European influence of cultural and historical development. As one of the largest continent countries, it is an objectively important factor in the processes taking place in Europe. At the same time, Ukrainian history, culture, and mentality of the people have a quite noticeable imprint of the influence of the "eastern element", which, according to the famous Ukrainian historian and public figure M. Hrushevsky, "... has digested reagents of its western spirit". However, he noted that "... we are one of the most orientated Western nations - just like Bulgarians, Serbs, Spaniards - and we

must not forget, but to develop and use the useful and valuable that this Oriental element gave us" [1, p. 177].

The ideologue of Ukrainian integral nationalism Dmitri Dontsov adhered to a clear pro-Western, anti-Russian geopolitical orientation and believed that Ukraine was a continuation of Central Europe. Analyzing the geopolitical position of Ukraine, he noted that "... the situation of Ukraine means the main lines of our policy. When history and geography made us the outpost of Europe against Russia ... then the first commandment of our policy should be: in the domestic policy - the cultivation of all the bases of Western culture ..., in external politics - a complete separation from Russia. And here and there a short connection with Europe ... " [2, p. 431].

Well-known American geopolitical N. Speikmen accurately characterized the role and significance of the geographical position of the state: "Geography is the most fundamental factor in the foreign policy of the states, because it is the most permanent. Ministers come and go, even dictators die, but the chains of the mountains remain impassable" [3, p. 41].

2. Factors that influence the geopolitical development of Ukraine

At the present stage of development, the geopolitical model of Ukraine adopted in the legal space (Law of Ukraine "On the Fundamentals of National Security of Ukraine", Article 6: "... integration of Ukraine into the European political, economic, legal space and in the Euro-Atlantic security space, the development of equal, mutually beneficial relations with other states of the world in the interests of Ukraine") requires new approaches not only in military but also in other spheres, especially in political, informational and economic matters. Such a geopolitical model of Ukraine is poorly adapted to the current global political and economic realities, the changing level of political relations with Russia, the EU, the United States of America, and other states, does not quite respond adequately to the influence of the main factors determining the state of the geopolitical situation in the Euro-Atlantic area and in the world in general.

Describing the situation with regard to Ukraine, one should bear in mind the following main factors:

- there is a continuing confrontation between the United States, NATO and the EU and Russia over its influence on the post-Soviet space and in the Black Sea

region, which is accompanied by an increase in their military-political activity and military aggression towards our state;

- the authoritarianism of the Russian authorities is growing, the activity and aggressiveness of Russia's foreign policy intensify;

- Turkey, Poland and Romania intensify their efforts to strengthen their regional positions;

- nationalist sentiment increases with the population of some neighboring countries of Ukraine, in particular, Hungary and Romania;

- there are "frozen" conflicts in Transnistria, Abkhazia and South Ossetia, instability in the Northern Caucasus of the Russian Federation remains, as well as Kurdish extremists in Turkey are intensifying.

The above facts and circumstances indicate that Ukraine was in the crossroads of the interests of the West (the United States / NATO and the EU) and the East (the Russian Federation), and is thus exposed to intense targeted pressure from both sides trying to attract it to its sphere of influence, relying on its a potentially powerful economic, resource, demographic and military potential that the above-mentioned centers of power should not use against their own geopolitical goals. In the strategic aspect, this concerns the desire of the Russian Federation to establish full control over Ukraine, which is one of the main prerequisites for achieving the strategic goals of restoring Russia's role as a major world power in the form of (at this stage) leader of the so-called Eurasian Union, as well as the intentions of the United States / and the EU will not allow the realization of such intentions of the Russian Federation, which objectively remains their main geopolitical rival.

In this regard, examples of Poland and Romania that, in recent years, have identified as their main goals:

Poland - to bring the country to the leaders of Central and Eastern Europe and become the mainstay of the US and NATO in the region;

Romania is to take a leading position in South-Eastern Europe and the East of the Balkan Peninsula, as well as to become a US, NATO and EU interest in the Black Sea region.

Due to the purposeful efforts to achieve the above, Poland and Romania, in fact, have already been able to realize their national interests or create sustainable preconditions for their realization.

3. National interests as the most important factor in the domestic and foreign policy of the state

Today in geopolitics, under national interests, it is understood to mean strategically important goals set by the state and the means by which it hopes to achieve them. Ukrainian national interests are the most essential needs of Ukrainian society and the state, whose satisfaction is capable of ensuring their sustainable development. Therefore national interests are the most important task of the country's domestic and foreign policy.

Achieving the perfect harmony of universal, regional and national interests is rather difficult: the balance between them is shaky, and the compromises found are rarely found to be optimal for all states. In this regard, we can assume that if in the past the content of international life was determined by the confrontation and interaction national-state interests of individual countries (for example, "Cold War"), now, and even more so in the coming decades, it will be determined by others: the search generally accepted balances between national-state, regional and global (common human) interests, and it will be associated with the definition of new, more perfect paradigms for their development [4, p. 142].

Nowadays, European civilization, with a great diversity of national-cultural peculiarities and shades, relied on such fundamental foundations as market type of economy, civil society, developed democracy, the rule of law, the eradication of various national-state boundaries, the diversity of social initiatives, etc. European societies, of course, are not ideal, free from contradictions, conflicts and injustices. Such has never been and will not be. But if right Hegel, arguing that world history is a progress in the knowledge of freedom, then the very way of European societies determines the vector of modern world civilization.

That is why the national interests of Ukraine in the first place consist in the speedy construction of its social life in accordance with the features of European societies. And so - to defend the national interests of Ukraine should be first of all inside. This, of course, does not mean that Ukraine has no interests beyond its borders. The most important foreign humanitarian and cultural interests of Ukraine are primarily in the territory of Europe and the former Soviet Union. Trade and other economic interests lie in the sphere of relations with the developed countries, from which capital can come, high technologies and modern production organization. It is in the national interest of Ukraine to modernize its country, but this is not possible

without the incentives of European integration, said Ivan Klimpush-Tsintsadze, Vice Prime Minister for European and Euro-Atlantic Integration of Ukraine on UkraineLab-2018 [5].

According to V. Kirichenko, national interests are "an integral expression of the interests of all members of society, realized through the political system. They combine the interests of every person, society as a whole. At the same time, the interests of not all citizens belonging to the given society, and every citizen in particular, interests of national, social, political groups and interests of the state are taken into consideration". National interests are not identical to the interests of the nation, he believes "because the first interests (integrating) the interests of all people, regardless of nationality, and the second - only the interests of a certain nation" [6, p. 118].

Depending on the degree of influence on the economic, political, military, scientific and technical and other spheres of functioning of the state, national interests can be classified according to the importance of vital, secondary, critical, and the degree of stability - strategic, operational and tactical [7, p. 116].

Economic, historical, socio-political, and geographic factors should be taken into account in order to determine Ukraine's national interests. National interest is an integral expression of the interests of all members of society, which are realized through the political system. That is why Ukrainian national interests serve as a unifying factor for the existence in the Ukrainian state of representatives of various ethnic groups that link the improvement of the conditions of their social, political, and cultural life with the Ukrainian state [8, p. 181 - 211; 9, p. 12 - 87].

It follows that the definition of national interests (both tactical and strategic) is key to Ukraine, as well as to any state, because it is precisely because of these interests and the possibilities of their provision that the level of safety and security of an individual, society and state is assessed in as a whole. It is only from this starting position that a long-term strategic course of state building and a specific policy for its realization can be formed.

4. Prospects of the pro-European vector of integration of Ukraine: experience of Poland

The signing on 27 June 2014 of the economic part of the Association Agreement between Ukraine and the European Union, of course, is an important sign

of solidarity of the European Union with Ukraine. Despite the long terms and conditions necessary for ratification of the Agreement by the European Union and its member states, its consistent and effective implementation can become an effective mechanism for further sustainable economic development and modernization of our state, an updated strategy for reforming all key areas and the introduction of European standards in order to truly increase the level the life of the population of Ukraine and the realization of our strategic goal - the acquisition of full membership in the European Union.

In this context, Poland is the best example illustrating the prospects of the pro-European vector of Ukraine's integration. Poland and Ukraine are two post-socialist states with roughly identical starting positions at the beginning of transformational reformation, a rather similar structure of the economy, such a complex geopolitical situation and a polarized political system. For a long time, they went in different ways, so we compare the current results of two states, in particular, the indicators of socio-economic development, which allows us to assess the effectiveness of each of the two foreign policy strategies: a clear and active policy of pro-European integration and a policy of balancing between East and West.

Poland, which in the 90s of the last century clearly followed the course on European integration, achieved great economic success in comparison with Ukraine, which sought to obtain dividends, declaring integration aspirations simultaneously in the eastern and western directions. At the same time, since the accession of Poland to the EU, the economic growth of the country has accelerated significantly, and the GDP growth rate has been higher than the average for all years. This allowed to reduce the gap in the level of economic development between Poland and the EU - the ratio of GDP per capita to the EU average increased from less than 50% before joining the EU to 63% in 2012. In addition to the nominal GDP growth, positive are also important structural transformation of production and exports towards high-tech products. Now a significant contribution to GDP is made by machine building, IT industry, construction, light industry, education and science [10, p.144-148].

The experience of Poland refutes the thesis that joining the EU will automatically lead to the cooling of trade relations with the eastern countries. On the contrary, after joining the EU, Poland has significantly increased exports to this region, including Russia, due to the overall increase in the competitiveness of the Polish economy. If in 2004 the share of eastern countries in Polish exports and

imports of goods amounted to 7.0 and 9.7% respectively (Russia accounted for 1.7 and 2.1%), then in 2012 it increased to 10.0 and 16,3% (the share of Russia increased to 5,4 and 14,3% respectively) [11, p. 63].

Note that the only, but rather significant, advantage of Ukraine is a lower unemployment rate. The real picture confirms statistics: the unemployment problem is really very relevant for Poland. It is a clear example of the negative effect of accession to the EU. The high unemployment of Polish experts explains the false policy of dismantling the metallurgical and coal industries, which led to the decline of heavy machinery. This happened under the pressure of the rigid EU ecological standards, which began to act after the accession of the republic to the union. At that time, the Polish government believed that investing significant funds in improving the environmental performance of these industries is not feasible and economically unprofitable. At the same time, these industries form a significant number of jobs, the elimination of which can not be offset by the dynamic development of high-tech manufacturing and small and medium-sized businesses. In Ukraine, thanks to the preservation of powerful industrial production (albeit environmentally harmful), much lower unemployment.

Nevertheless, despite a number of problems, the integration of Poland in the EU correlates with a significant improvement in the absolute majority of indicators of socio-economic development of the state. It has succeeded in achieving this progress, thanks to the opportunities and benefits of Poland's membership in the EU. These benefits were both direct and indirect. Indirect attention (although they are also important for the achievement of the pro-European integration vector, such as improving the business climate, strengthening the market economy, creating an effective system of protection of property rights, direct access to financial markets of European countries, the absence of customs barriers within the framework of the European Union), we will consider only direct concrete economic benefits.

The most noticeable of them, of course, are direct subsidies from the EU budget. They come to Poland as part of the implementation of two EU priorities, namely, the policy of equalization and support for agriculture. In total, since EU accession (May 1, 2004), it has received almost 85.3 billion euros. True, as a member of the EU, the country also contributes to the budget of the union, so the total amount of transfers is slightly lower - 65 billion euros. Within the framework of the equalization policy, 52.8 billion euros were received and 28.2 billion in the

framework of the common agricultural policy. Only in 2012, Poland received almost 12 billion euros of "net" from the EU budget. In the next EU budget for 2014-2020. For Poland an additional 105.8 billion euros were allocated, of which 72.9 billion - under the equalization policy [12, p. 230].

With regard to the financing mechanism, European funds come from financing operational programs prepared by national authorities and coordinated with EU governing bodies. These amounts come to the budget and go to finance directions corresponding to the names of operating programs. At the same time, most of the funds are capital expenditures that can not be diverted to other purposes. The EU funds a significant amount of money to modernize the infrastructure of Poland (construction of highways, airports, modernization of railways, renovation of public transport park); Implementation of energy-efficient measures (from the development of green energy projects to the re-equipment of the TPP for gas consumption); small business development; financing education and science, etc.

In addition to direct budget subsidies, the direct benefit of joining the EU can be seen as the growth of real foreign direct investment (and not the growth of repatriation of capital, as is the case in Ukraine). This is confirmed by the fact that 90% of investment in Poland falls on European and American companies; their arrival in the country is due to the integration of the state into a single economic western space. In the period 2003-2012, Poland attracted EUR 101 900 000 000, while Ukraine with a much larger potential of EUR 36.8 billion [13, p. 115].

Membership in the European Union also guarantees the energy security of Poland. First of all, this is due to Poland's accumulation of energy supplies (in accordance with the EU requirements), access to European assistance in providing Polish energy needs, as well as the integration of the country's gas and electricity networks into the relevant EU energy systems. A significant role in the energy policy of Poland is also given to the implementation of new technologies for the production of shale gas, which should reduce its dependence on gas imports, first of all, from Russia. All of this makes it possible for Warsaw to effectively avoid crashes in supplying the energy resources of the Polish market.

In addition, a solid Polish representation in the European Parliament (currently 51 MPs) provides Warsaw with the opportunity to lobby its positions at the EU parliamentary level. In this context, the Polish-Swedish initiative "Eastern Partnership" is sufficiently visible, which allows Poland to promote the processes of

European integration of the former USSR countries (including Ukraine), as well as to promote their interests in the eastern direction.

For Poland and for the European Union as a whole, it was chaired by the EU in the second half of 2011. In particular, in the framework of the general 18-month program adopted by the governments of Poland, Denmark and the Republic of Cyprus, the Polish party's main efforts were to promote the EU's economic development (including small and medium businesses), the strengthening of the Common Foreign and Security Policy of the European Union (including the intensification of EU enlargement policy), the enhancement of the EU's defense capabilities (first of all, the strengthening of the capabilities of combat tactical groups) and the provision of European energy security.

On the general background of these Polish achievements, most of the predictions of those who opposed Poland's membership in the EU (the possibility of massive bankruptcy of national enterprises through the influx of more competitive foreign goods, in particular, in the agricultural sector, the outflow of Polish citizens to earnings abroad, large-scale acquisition of land by foreigners), either not realized, or was extremely insignificant.

At the same time, it should be emphasized that, in addition to significant potential benefits, potential threats are expected on the European integration path of Ukraine. The main thing is that Ukrainian enterprises are not competitive, so they can not only fail to succeed in European markets, but also lose their domestic ones. This is a real threat, as European enterprises are already on an order of magnitude higher in technical and technological development. However, in our opinion, the threat to the domestic economy is not European investments, but their lack.

Of course, the negative effects of the global financial and economic crisis have not left Poland aside where economic problems arose. However, Poland managed to maintain positive dynamics in economic development, which exceeds the relevant indicators in most European Union countries. The reason for this is the sound economic and financial policies of Poland's leadership in previous years, significant support by the state of small and medium-sized businesses in the country's economy, the stability of the financial system, and close economic ties with Germany, one of the most developed and stable EU countries.

It is quite obvious that for the Ukrainian economy in the European integration vector there are many threats, but also the potential benefits are quite attractive. It is

possible to achieve success in this direction in the presence of the political will of the country's leadership to bring this movement towards full integration into the EU. Otherwise, Ukraine will not only lose all possibilities of the eastern vector, but also will not receive a tangible dividend in the western direction.

Thus, the Republic of Poland today is an example of a country where effective economic and socio-political reforms have led to strong economic growth and political stability. The country has coped with the manifestations of the world financial and economic crisis, and its credibility and political weight in the world is constantly rising.

5. Survey methodology

The subject of research, the nature of the scientific problem and tasks led to the use of general scientific methods of system analysis, in particular the historical method of knowledge, the method of statistical analysis, the method of comparison and definition of the relationship between socio-political phenomena and processes, the method of modeling and prediction, etc. The system approach, which included the use of methods of analysis, synthesis, classification, systematization, formed the basis for the scientific elaboration of this article, made it possible to find out the peculiarities of national interests as the most important factors of the internal and foreign policy of the state, to determine the list of factors influencing the geopolitical development of Ukraine. Using the statistical method, as well as the complex application of methods of system analysis and comparison, the European integration experience of Poland on the implementation of economic and socio-political reforms, which brought the Polish society to strong economic growth and political stability, was researched and summed up.

6. Conclusions

Ukraine, like any other state, can not exist in the world itself, relying solely on its own understanding of its interests. The country must realize itself in the geopolitical context and in the context of the development of world civilization. This self-consciousness must take into account the whole range of perceptions of its civilized world in general and its actions on the international scene. Determining the geopolitical interests of our state requires careful study of a complex system of interests of different countries, a deep analysis of the decomposition of forces - economic, political, military, and spiritual.

The revival of Ukraine and the occupation of its worthy place in the world is only possible if the main efforts are concentrated on achieving the strategic goal of transforming it into a powerful unitary state, a regional leader able to guarantee the security and high social standard of life of their citizens.

Now, in essence, Ukraine is taking another (possibly the last) chance in its history, which can only take advantage of its above-mentioned approaches to its public benefit. Taking into account of modern realities, these steps should be as follows:

- in the field of domestic politics - ensuring stability, democratic development and legal order in the country as the main prerequisites for the effective work of all state authorities, as well as the achievement of agreement in society and the confidence of all strata of the population in the prospects for the positive development of the Ukrainian state. This is possible with the achievement of a consensus among all the political forces of Ukraine on the basis of the basic principle of patriotism and the preservation of Ukrainian statehood, ensuring the unconditional and unconditional effectiveness of Ukrainian legislation. Here, the decisive struggle against corruption, separatism, attempts at federalization of Ukraine, political extremism and any other manifestations of anti-Ukrainian activity is of paramount importance;

- balanced development of relations with the USA / NATO / the EU and the CIS, together with the consistent continuation of the processes of European integration of Ukraine;

- active cooperation with the United States and NATO, as well as consistent expansion of cooperation with the European Union within the framework of the Eastern Partnership;

- providing active support to the Ukrainian diaspora in order to preserve its identity and create additional channels for the promotion of Ukrainian interests in other countries;

- in the economic and social spheres - the transformation of Ukraine into an economically developed self-sufficient country, integrated into the world economy and European energy and transport systems, capable of guaranteeing its own economic (first and foremost, energy) security and the well-being of Ukrainian citizens.

This requires:

- Urgent measures to diversify sources and ways to obtain energy, which at this stage becomes a priority and achieved by the construction of a terminal for receiving liquefied natural gas, the integration of the Ukrainian gas transport system into the European pipeline network, wider use of alternative types of energy (primarily shale gas, biofuels, wind and solar energy); using energy-saving technologies;

- improve the investment climate in Ukraine due to increased transparency of the Ukrainian financial and economic system. In the context of interaction with foreign investors, it is necessary to prioritize the acquisition of modern technologies, which will increase the competitiveness of Ukrainian products in the domestic and foreign markets. At the same time, within the limits of the mentioned activity;

- to prevent the establishment of foreign control over key sectors of the Ukrainian economy;

- to reconstruct and develop transport infrastructure of Ukraine with the purpose of wider use of it in the system of international transport corridors;

- to create the necessary conditions for unhindered cooperation with the International Monetary Fund and other world financial institutions in order to obtain external lending and overcome the negative effects of the global financial and economic crisis;

- in the security sphere - guaranteeing the sovereignty, territorial integrity and security of the state and its population, as well as gaining Ukraine the role of one of the guarantors of stability in Southeastern Europe and the Black Sea-Caucasus region.

On this occasion it is expedient:

- consistently reform the defense component of the state in accordance with existing or potential threats to Ukraine's military security;

- ensure the ability of the Armed Forces of Ukraine to protect the country, primarily from ongoing Russian aggression, in particular by creating / strengthening components of containment of potential opponents, covering state borders, reacting promptly (aeronautical forces and special forces), strategic and tactical intelligence;

- to intensify measures for the technical re-equipment of the Armed Forces with the priority attention to the development / modernization of missile systems for operational and tactical purposes, air defense, high-precision weapons, strike and transport aircraft, as well as helicopters of various purposes, salvo fire systems, anti-

tank systems, new designs armored vehicles, automated control systems and communications, intelligence - with the involvement, first and foremost, of the scientific and production potential of Ukraine and in cooperation with the country Western countries.

As to the practical implementation of the above measures, the organization of an active and offensive information campaign to defend its own interests and counteracting external information influence is of vital importance to Ukraine. After all, neglect of these issues has become one of the main reasons for the emergence of internal and external problems for Ukraine, which have become particularly acute in recent times.

Based on the above, it is necessary to pay attention to the complexity, dynamism and unpredictability of military-political and economic processes taking place in the world and affect the security and interests of Ukraine. In the overwhelming majority, all these processes create new challenges and threats to global and regional stability, as well as directly to Ukraine, which is actually in the center of a geopolitical confrontation between the West and the East, with their civilizational values, political-economic and military systems.

In this, in essence, a decisive situation for Ukraine that determines its future fate as an independent country, the main efforts of all those who are not indifferent to the future of our state should focus on consolidating the Ukrainian nation around a single national idea. This, in turn, demands unconditional adherence to the basic principles of Ukrainian statehood, in particular the preservation of the unity of the national identity of the Ukrainian nation, the inviolability of our borders, and the prevention of the loss of Ukrainian spiritual and cultural values under the influence of external forces.

New Ukraine will take its place in New Europe. It is designed to become the leading country in the world, to become the center of integration of Eastern and Western Europe on the basis of true democracy and the cornerstones of the formation of a new spiritual and Christian in the content of civilization. As Dmytro Dontsov once argued: "Only the cultivation of a whole new spirit will save us."

References:

1. Grushevsky M. S. History of Ukraine-Russia: In 11 vols, 12 books. / MSGrushevsky // redneck.: P.S. Sokhan and others. - Kyiv: Scientific thought, 1991. - (Historical monuments of Ukraine) - 648 p.
2. Lessons of Dmitry Dontsov for modern Ukraine. - [Electronic resource]. - Access mode: <http://dontsov-nic.org.ua/index.php?m=content&d=view&cid=>.
3. Spykman N.J. America's Strategy in World Politics. The United States and the Balance of Power / N.J. Spykman // New York, 1942. —41. p.
4. Sokolova V.A. Fundamentals of Sociology: A Textbook for High Schools / V. A. Sokolova // Rostov n / A: Phoenix, 2004. - 245 p.
5. Vice Prime Minister for European and Euro-Atlantic Integration of Ukraine Ivanna Klimpush-Tsintsadze at UkraineLab-2018 // Meeting of the Ukrainian Laboratory in Brussels on February 27, 2018 [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.kmu.gov.ua/ru/news/u-nacionalnih-interesah-ukrayini-modernizuvati-svoyu-krayinu-ale-ce-ne-mozhlivo-bez-stimuliv-yevropejskoyi-integraciyi-ivanna-klimpush-cincadze-na-ukrainelab-2018>.
6. Kirichenko V. National interests (formation) / V. Kirichenko // Small Encyclopedia of Ethno-State Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine. Institute of State and Law. V. Koretsky; Redneck : Yu. I. Rymarenko (ed.) And others. - K.: Trust: Genesis, 1996. - 942 p.
7. Kovalsky V. National interests (two aspects - internal and external) / V. Kovalsky, O. Manchinsky, E. Pronkin // Small Encyclopedia of ethno-state studies of the National Academy of Sciences of Ukraine. Institute of State and Law. V. Koretsky; Redneck : Yu. I. Rymarenko (ed.) And others. - K.: Trust: Genesis, 1996. - 942 p.
8. Rymarenko Yu.I., Shklyar L.Ye., Rymarenko S.Yu. Ethno -State Studies. Theoretical and methodological foundations / Yu. I. Rymarenko, L. E. Shklar, S. Yu. Rymarenko // K.: Institute of State and Law V. Koretsky of the National Academy of Sciences of Ukraine, 2001. - 264 p.
9. Krischenko V. S., Stepik M. T., Vlasyuk O. S., and others. Ukrainian political nation: genesis, state, prospects / VS Krisachenko, M.T. Stepiko, O.S. Vlasyuk // For ed. V. S. Kryshenko. - K.: NISS, 2004 - 648 p.

10. Sidenko V. R. Potential of Economic Development of Ukraine in the Context of European Integration / VR Sidenko // Finance of Ukraine. - 2014. - No. 9. - P. 143-150.
11. Yearbook of foreign trade statistics of Poland, 2015. – [Electronic resource]. - Access mode: <http://stat.gov.pl/en/topics/statistical-yearbooks/statistical-yearbooks/yearbook-of-foreign-trade-statistics-2015,9,9.html>.
12. Yearbook of foreign trade statistics of Poland, 2016. – [Electronic resource]. - Access mode: <https://stat.gov.pl/en/topics/statistical-yearbooks/statistical-yearbooks/yearbook-of-foreign-trade-statistics-2016,9,10.html>.
13. Poland Balance of Trade. – [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.tradingeconomics.com/poland/balance-of-trade%5D>.

Motifs of Asian Cultures in the Artworks of Artists of the Far East

Olga Zotova,

Far Eastern Federal University, Russia

Abstract: Influence of Asian cultures is clearly visible in the artworks images of several artists of the Far East. As a result of constant contact of the Russian artists with the countries of Far East Asia cultural dichotomy "East-West" takes on an artistic dimension in which we can distinguish two main lines: a reflection of the artist's external world (in the landscape) and the formation of the artistic image associated with the philosophy and aesthetic traditions of Asian culture.

Keywords: art of the Far East, artistic image, Asian motifs.

Мотивы азиатских культур в творчестве художников Дальнего Востока

Ольга Зотова,

Дальневосточный федеральный университет, Россия

Аннотация: В творчестве ряда художников Дальнего Востока отчетливо просматривается влияние азиатских культур в формировании образного ряда художественных произведений. В результате постоянного контакта российских художников со странами дальневосточной Азии культурная дихотомия «Восток-Запад» приобретает художественный аспект, в котором можно выделить две основные линии: отражение художником внешнего мира (через пейзаж) и формирование художественного образа, связанного с философией и эстетическими традициями азиатской культуры.

Ключевые слова: искусство Дальнего Востока, художественный образ, азиатские мотивы.

Интерес западного мира к восточным культурам достаточно исследован (в отечественном искусствознании в первую очередь в трудах Н.С. Николаевой [6], Е. В. Завадской [1], [2]) и продолжает исследоваться в настоящее время (диссертационные исследования Жегал Ми Джа [3], М. Д. Фоминой [9] и др.). Речь идет преимущественно о периоде конца 19-начала XX века, когда в поисках новой образности и формальных средств живописи европейские художники обратили внимание на философию и художественную культуру восточных стран, в том числе стран Дальнего Востока, по мнению некоторых исследователей, наделенного большей в силу своей отдаленности и явно выраженных ментальных отличий от европейских установок экзотической эстетикой, нежели арабские. Это увлечение Востоком дало прекрасные художественные результаты, интересные с точки зрения современной тенденции, отмеченной М. Д. Фоминой: «Особую важность парадигма «Восток-Запад» приобретает на современном этапе отношений западноевропейской и восточной культур в условиях, когда начинают ставиться под сомнение принципы идеологии космополитизма, толерантности и филантропии, мирного сосуществования разных народов и религий» [9].

В этой ситуации особый интерес в художественном отношении представляет территория российского Дальнего Востока. Именно здесь феномен «Восток-Запад» проявляется не как символическая антитеза, но как диалог культур, как конструкция, части которой взаимосвязаны самым непосредственным образом в силу исторических, географических и политических обстоятельств.

Поворотным пунктом в развитии художественной жизни региона стали 1990-е годы, когда выезд за рубеж стал для художника обычным явлением. Путешествия, поездки на пленэр, организация совместных с художниками стран Азии выставок, преподавание в художественных учебных заведениях КНР (в городах Харбин, Чанчунь, Хунань, Хэйхэ) дали возможность личного знакомства с культурами других стран, их философского осмысления, формирования системы образов. Надо заметить, что осмысление иных, чуждых европейской ментальности культурных пластов на Дальнем Востоке России происходило проще, нежели в центральной части страны в силу того, что творческая личность некоторым образом формировалась как бы внутри общей поликультурной ауры, которая сложилась в ходе постоянного присутствия здесь представителей азиатских национальностей. Наиболее показательным в этом смысле яв-

ляется Приморский край и его столица. Так, во Владивостоке до сих пор историческая часть города, частично сохранившая старый архитектурный облик, в обиходе называется Миллионкой по имени знаменитого китайского квартала, который существовал с 1875 до середины 1930-х годов. В 1860-1937 гг. здесь проживала японская диаспора (подробное описание ее жизни дано в книге «Японская Мозаика Владивостока» З. Моргун [5]). История корейского присутствия в Приморье последовательно раскрывается в серии книг издательства «Валентин» [7]. Об этой территории дальневосточный арт-критик А. Лобычев пишет как о месте, где «на рубеже природных стихий, религий и национальных миров возникают ...уникальные явления культуры, обладающие собственной энергией и мифологией» [4].

Что касается личного опыта общения с культурами стран Азиатско-Тихоокеанского региона, то его результативность и уникальность обусловлена не только контактом с культурой, но и с художниками этих стран, являющихся носителями и выразителями национальной идентичности. В качестве примера можно привести такие арт-проекты как международная ассоциация женщин-художников «Цветы мира» (создана по инициативе российских художниц в 1998 году и включает участниц из России, Японии, Республики Корея, КНР, Вьетнама, Австралии) и российско-вьетнамский проект «Рукопожатие» (создан по инициативе российских художников в 2012 году). Оба проекта включают регулярные совместные выставки в каждой из стран, что дает возможность глубокого погружения в культурную среду, изучения особенностей художественных традиций эмпирическим методом, формирования собственного образа той или иной страны.

Поэтому ощущение открытия этих стран дальневосточными художниками в 1990-е было отличным от отмеченного О. Сосниной в связи с выставкой «Воображаемый Восток: Китай по-русски: 18-20 вв.»: «Мы рассматриваем Восток как понятие ...прежде всего историко-культурное, рожденное воображением представление об иной стране – срединной империи одновременно и чужой, и притягательной для людей европоцентристской культурной модели» [8]. Восток для дальневосточников оказался не воображаемым, а буквально видимым, что породило особый полифонический тип образно-художественного мышления. Это просматривается в ряде работ дальневосточных художников в виде символов места, к примеру, колокольчики ветра фуринов («Сон в начале тумана»

О. Никитчик, **рис. 1**), рыбки счастья («Восемь желаний» И. Обухова, **рис. 2**) и др. Эти символы безошибочно указывают на близкое соседство с другими культурами, этносами и их ментальностью.

Вместе с тем азиатские страны оказались в некотором смысле обетованными землями в конкретной художественной ситуации, когда после советского периода активно происходил процесс поиска новой образности и художественных средств. Первичное освоение вылилось в серии этюдов и пейзажных работ, являющихся своего рода живописным путевым дневником. Экзотические цветовые и световые качества природы Вьетнама, КНР, китайского Тибета, Индонезии способствовали использованию разнообразных возможностей живописи, творческому экспериментированию. В качестве примера приведем выставку «Из Азии: русский пленэр», организованную во Владивостоке в 2012 году по итогам пленэрной поездки группы художников (А. Щеголева, Е. Макеев, Л. Козьмина, О. Подскачин, Е. и М. Пихтовниковы, В. и Н. Хрустовы, Е. Ткаченко, В. и О. Медведевы) в Тибет. В ходе поездки, которая длилась около месяца, было написано в общей сложности более 200 этюдов, часть из них была отобрана для выставки. Один и тот же мотив был по-разному реализован авторами.

1. Ольга Никитчик. «Сон в начале тумана». 2012.
холст, масло. 100x90

Рис. 1

2. Игорь Обухов. «Восемь желаний». 2015.
холст, масло. 160x100

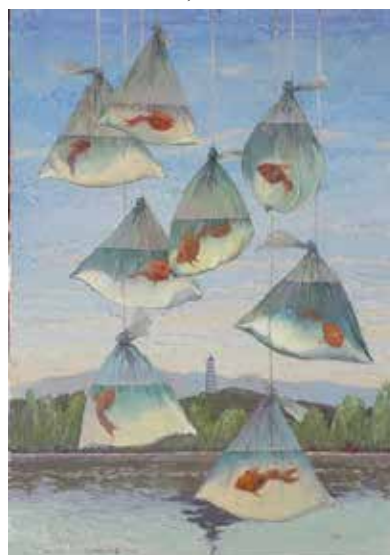

Рис. 2

Идея целно представить Азию в коллективной выставке, посвятив ее одной теме, оказалась популярной и вылилась в серию разных по материалу и масштабу выставок, на которых пейзажный жанр доминировал. Назовем организованные во Владивостоке: «Русские в Китае» (2011), «Восточный транзит» (2012), упомянутый выше «Русский пленэр» (2012), «Из Азии» (2013, в рамках Владивостокской международной биеннале визуальных искусств), «Путешествие по Азии» (2017).

Однако эти, а также другие коллективные и персональные выставки включали еще один интереснейший художественный пласт, состоящий из произведений, написанных после возвращения из путешествий, когда непосредственные ощущения перерабатываются в сложную и многомерную картину под общим названием «Азия» в соответствии с личным опытом, характером и так называемым внутренним космосом художника.

Мотивы азиатских культур в творчестве ряда авторов, выбранных для публикации, К. Кузьминых, Л. Козьминой, С. Горбачева, М. Холмогоровой, И. Бутусова, Е. Осипова можно условно разделить на два основных массива: сюжетные композиции и натюрморты.

В первом случае источником мотивов становится общая масса впечатлений от страны – от бытовых до историко-культурных (посещение художественных и исторических музеев, храмовых комплексов, старых кварталов, где сохранились аутентичные строения, сельских районов с традиционным укладом жизни и даже блошиных рынков). Так, в работе К. Кузьминых «Поднебесная империя», **рис. 3** раскрывается образ, определяемый термином «тянься», исполь-

3. Константин Кузьминых. «Поднебесная империя». 2017. холст, масло. 100x200

Рис. 3

зовавшимся для обозначения всего мира и служившим буквальным началом китайского афоризма «Все, что под небом...». Таким образом, не только двор китайского императора, но и город, а через них - империя и весь мир отображаются в чередующемся ритме строений, легких носилок для императора, фигур людей. Населенное полотно уподоблено разворачивающемуся свитку. Цветовое решение вызывает ассоциации с культурой черной и цветной керамики Яншао, отсылает к символике цвета, в которой зашифровано множество смыслов и указаний на имперскую власть и определение центра мира.

В диптихе М. Холмогоровой «Вход», **рис. 4**, «Выход», **рис. 5** образ медитативного состояния создается через мотив храмового комплекса, данного в двух проекциях: первая – стена храма и входной проем внутрь, видимые извне, вторая – внешнее пространство с деревом и медитирующей фигурой под ним, видимое изнутри храма и ограниченное деталями храмовой конструкции. Через сопоставление этих проекций достигается эффект целостности бытия (неразличения внутреннего и внешнего), подобный эффекту от собственно медитации, нацеленной в буддизме на полную самоуглубленность. В подобном ключе – медитативного настроения - решено «Цветение сакуры», **рис. 6**, в котором образ цветущего дерева дан не напрямую, а за счет тени от цветения на земле, окрашенной розовым из-за упавших лепестков. М. Холмогорова прибегает к незамкнутой линейной композиции, как бы имитируя развернутый свиток.

4. Мария Холмогорова. «Вход». 2006.
холст, акрил. 95x100

Рис. 4

5. Мария Холмогорова. «Выход». 2006.
холст, акрил. 95x100

Рис. 5

6. Мария Холмогорова. «Цветение сакуры». 2007.
холст, акрил. 100x100

Рис. 6

7. Сергей Горбачев. «Рыбак». 1993.
бумага, смеш. техника. 40x60

Рис. 7

Циклы С. Горбачева созданы после серии поездок во Вьетнам, Японию, Китай. Эти циклы объединяет главная черта, заключающаяся в формировании эмоционального образа, в котором обобщен опыт личного восприятия страны художником. Так, первые впечатления от Вьетнама вылились в серию графических листов 1990-2000-х годов «Рыбак», **рис. 7**, «Вьетнам. Девушка в шляпе», **рис. 8**, «Вьетнам. Паруса», **рис. 9**, в которых общая картина действительности с характерными деталями служит фоном для выразительного имперсонального мужского или женского образа, представляющего вьетнамский народ. В 2016-2017 были созданы большие живописные полотна вьетнамской серии «Джонки», **рис. 10**, «Сайгон», **рис. 11**, в которых акцент перемещается на живописную составляющую. С. Горбачев акцентирует живописную плоскость, избегая глубины пространства. В «Джонках» он уходит от конкретного образа, добиваясь выразительного эффекта за счет экспрессивной вибрации красочной массы разных оттенков желтого, вызывая ассоциацию с цветовым образом Вьетнама.

Отказ от глубины в «Сайгоне», говорит о декоративно-плоскостных исканиях, благодаря которым создается эффект декоративного панно.

Национальное через человека – этот прием художник использует и в японском цикле, создаваемом с 2000-х годов. В работах «Старик и сакура», **рис. 12**, «Праздник Хатимана», «Сакура в цвету», **рис. 13** (2000-е), серии «Апрель», **рис. 14, 15** (2017) С. Горбачев культивирует живописное решение, в котором прибегает к своеобразному заселению поверхности холста живописными мазками, подчас превращающимися во вполне узнаваемые

8. Сергей Горбачев. «Вьетнам. Девушка в шляпе». 1993.
бум., смеш. техника. 40х60

Рис. 8

9. Сергей Горбачев. «Вьетнам. Паруса». 2009.
бум., смеш. техника. 80х60

Рис. 9

10. Сергей Горбачев. «Джонки». 2016.
холст, масло. 200х180

Рис. 10

11. Сергей Горбачев. «Сайгон». 2017.
холст, масло. 200х140

Рис. 11

12. Сергей Горбачев. «Старик и сакура». 2006.
холст, масло. 130x140

Рис. 12

13. Сергей Горбачев. «Сакура в цвету». 2007.
холст, масло. 140x148

Рис. 13

14. Сергей Горбачев. «Апрель». 2017.
холст, масло. 200x150

Рис. 14

15. Сергей Горбачев. «Апрель»-1. 2017.
холст, масло. 200x150

Рис. 15

минианюрные лица гейш, элементы традиционных архитектурных конструкций, узорах на матерчатом тулове символических карпов коноибори, вывешиваемых в весенний Праздник мальчиков в каждом доме. Он добивается эффекта шелка для кимоно омэси, в котором в плотном и тяжелом полотне прощупываются тугие перекрученные нити. В акцентировании отдельных элементов живописной поверхности, в фактуре кроются большие художественные возможности.

Элементы жанровой сцены содержатся в работах И. Бутусова «Дерущиеся петухи», **рис. 16**, Е. Осипова «Продавец статуй», **рис. 17**, Л. Козьминой «Стопа Будды», **рис. 18**. Выхваченные из жизни сцены интересны с точки зрения сюжетики, в которой можно говорить о некотором сужении угла зрения: вместо общего образа художник рассматривает отдельный фрагмент жизни - петушиный бой, устроившегося на отдых продавца перед рядами статуй Будды, задремавшую под каменной пятой Будды старенькую китайку-уборщицу.

Отдельно следует рассматривать натюрморт, который трудно считать миром мертвой природы в связи с азиатскими культурами, поскольку на предметы, изображенные в натюрмортах, переносится символическое значение вещи. Любопытен в этой ситуации интерес художников к блошиным рынкам, где можно найти уникальные вещи, лишённые сувенирного глянца. Составленный из них натюрморт является своеобразной картиной мира. В «Китайском натюрморте» К. Кузьминых, **рис. 19**, акцентирована неподвижность предмета, его сделанность. Манера трактовки говорит о некоторой условности изображенного предметного ансамбля, отдельные элементы которого играют роль форм, а не самих предметов.

К Л. Козьминой применим термин «натюрмортизация» творчества из-за особого внимания к жанру, в котором предмет оказывается в центре внимания из-за его способности вызывать ассоциацию с тем или иным местом пребывания и даже моментом приобретения. Следует пояснить, что Л. Козьмина тщательно формирует личный натюрмортный фонд: тибетский чайник, керамическая фигурка терракотовой армии Цинь Ши Хуаня, китайская скатерть с синим орнаментом, черная ваза с перламутровой инкрустацией. В этот предметный мир случаются вторжения из жизни реальной: так, в «Натюрморт с тростником», **рис. 20** включен веер, на котором изображен пейзаж, перенесенный из этюда, написанного художницей в китайской Венеции, деревне на воде Джоуджуанг.

16. Илья Бугусов. «Дерущиеся петухи». 2011.
холст, масло. 85x125

Рис. 16

17. Евгений Осипов. «Продавец статуй». 2011.
холст, масло. 80x120

Рис. 17

18. Лидия Козьмина. «Стопа Будды». 2012.
холст, масло. 80x100

Рис. 18

19. Константин Кузьминых. «Китайский натюрморт». 2017.
холст, масло. 110x110

Рис. 19

20. Лидия Козьмина. «Натюрморт с тростником». 2011.
холст, масло. 100x60

Рис. 20

По мнению А. Лобычева отличительной чертой Л. Козьминой является «орнаментальность в сочетании с декоративностью...

Культ рисунка, существовавший в искусстве модерна присущ и таланту Лидии» [4]. Натюрморты Л. Козьминой отличаются тщательной сделанностью, передающей физическую материальность вещи.

В целом множество мотивов азиатских культур в произведениях художников Дальнего Востока говорят о некоем феномене трансграничности, который сегодня обретает все более отчетливые формы и выходит далеко за рамки художественной жизни.

Список литературы:

1. Завадская Е. В. Восток на Западе. М., 1970.
2. Завадская Е. В. Культура Востока в современном западном мире. М., 1977.
3. Жегал Ми Джа. Воздействие художественной культуры стран Дальнего Востока на европейский модерн: живопись, графика: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата искусствоведения. 1999. Электронный ресурс: доступно на <http://www.dissercat.com/content/vozdeistvie-khudozhestvennoi-kultury-stran-dalnego-vostoka-na-evropeiskii-mo-dern-zhivopi-sgr>. Дата обращения 10.08.2017.

4. Лобычев А. М. Автопортрет с гнездом на голове. Владивосток, изд-во «Рубеж». 2013. С. 7, 303.
5. Моргун З. «Японская мозаика Владивостока». Владивосток, 2014.
6. Николаева Н. С. Япония - Европа. Диалог в искусстве. Середина XVI - начало XX вв. М., 1996.
7. Пак В. Серия «Земля вольной надежды». 5 книг. Издательство «Валентин», Владивосток. 2013-2016.
8. Соснина О. Воображаемый Китай: от шинуазри до авангарда. Русское искусство. №4, 2015. С. 40-43.
9. Фомина М. Д. Восточные мотивы в европейской живописи кон. XIX-1-ой пол. XX вв.: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата культурологии. 2016. Электронный ресурс: доступно на <http://www.dslib.net/teorja-kultury/vostochnye-motivy-v-evropejskoj-zhivopisi-konh-1-0j-pol-hhvv.html>. Дата обращения 11.08.2017.

References:

1. Zavadskaya E. V. The East on the West. Moscow, 1970.
2. Zavadskaya E. V. The Culture of the East in the modern Western world. M., 1977.
3. Jegal Mi Ja. The impact of the artistic culture of the Far East on the European art Nouveau: painting, drawing: thesis for the degree of candidate of art history. 1999. E-resources: available on <http://www.dissercat.com/content/vozdeistvie-khudozhestvennoi-kultury-stran-dalnego-vostoka-na-evropeiskii-modern-zhivo-pisgr>. Date of access 10.08.2017.
4. Lobychev A. M. Self-portrait with a nest on the head. Vladivostok, publishing house "Rubezh". 2013. Pages 7, 303.
5. Morgun Z. "Japanese mosaic of Vladivostok". Vladivostok, 2014.
6. Nikolaeva N. S. Japan and Europe. Dialogue in art. The middle of the XVI - early XX centuries M., 1996.
7. Pak V. Series "Land of the free hope". 5 books. Valentin Publishing House, Vladivostok. 2013-2016.
8. Sosnina O. Imaginary China: from chinoiserie to avant-garde. Russian art. No. 4, 2015. Pages 40-43.

9. Fomina M. D. Oriental motifs in European painting of the late XIX-1st half of the XX centuries: abstract of thesis on competition of a scientific degree of candidate of Culturology. 2016. E-resources: available on <http://www.dslib.net/teorja-kultury/vostochnye-motivy-v-evropejskoj-zhivopisi-kon-hih-1-oj-pol-hhvv.html>. Date of access 11.08.2017.

The Epistem of Spiritual Security

Regina Yavchunovskaya,

Grand Doctor of Philosophy,

Full Professor (the Kingdom of Belgium, Brussels)

Academician of the Academy of Political Science

Honorary Worker of Higher Professional

Education of the Russian Federation,

Eduard Pronin,

Ph.D. in Political Science, Professor of

Social and Legal institute of Economic

Security, PH.D., Grand PH.D., Full Prof

(Kingdom of Belgium, Brussels), Member of the

European Personnel Academy (Republic of Moldova),

Member of the International Teacher's Training

Academy of Science,

Galina Morozova,

Director of Moscow Regional

Branch of St. Petersburg University of Humanities

and Social Sciences,

Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor,

Olga Avakova,

RUDN, Ph.D. in Philology, Associate Professor

Abstract: The article focuses attention on the complexity of the spiritual security provision in the conditions of the modern information space. It is noted that the implementation of vitally important tasks depends on a number of factors that determine the moral climate of the community and acting in accordance with the political conditions of development.

Keywords: spirituality, security, information sphere, moral priorities, information impact.

The political conflict of recent years has become an expression of strategic instability. As it is known, one or another epoch is associated with a certain form of culture and is under the influence of changes in traditional values. And so the study of the problems of spiritual security is connected with the understanding not only the cultural identity of the society, its historical memory and the system of moral values inherent in it, but also with the political condition of the society, with the issues of its stability and development.

In the center of the theory of spiritual security, first of all, there are questions of ensuring the security of society in all its aspects – political, economic, social, cultural and personal. It seems that a special role belongs to the political stability of society. As it is known, stability is understood as the ability of society / state to adapt to undesirable consequences of the crisis.

At each bifurcation stage of the historical development of the society, the issues of coexistence of different cultures, traditions, values, closely conditioned by the ongoing political processes are aggravated.

For the purposes of its functioning, the society must develop, transform, but as an open system, it is influenced not only by positive trends, but also by those that have a negative ones – when the ideology of consumption and individualism takes up, the priority of personal interests is placed above the public. That is, those elements of everyday life that can lead to spiritual degradation, to the disintegration of society, the destruction of cultural potential.

At present, the national state, which includes the spiritual unity of its people, ceases to act as a one-dimensional subject of globalization processes that reflect the interests of large communities. But, among scientists there is no unity of opinions concerning the very existence of the nation-state. Some of them consider that globalization extremely weakens the state, right up to its disappearance. The others point out that globalization challenges the nation-state forcing it to adapt its development policies to the demands of global markets. But, it is absolutely obvious that the processes of globalization open up new opportunities for countries and society and at the same time bring new challenges and risks, among which there are risks of spirituality.

Each state has its own civilizational and cultural self-identification, but in the context of global economic and financial processes in the context of the spiritual security of society, the task of its preservation is formed. It is on the basis of spiritual

culture that the state can preserve its sovereignty, because "a state without a soul is a "zombie state".

For example, attempts to change Russia's identity to the West American one, as universal, have suffered, if not collapse, then are severely shaken. As S. Huntington noted, "people are self-determined, starting from the history of their ancestors, religion, language, values, customs, institutions"¹. Really, people are not free from society, from the influence of the environment in which they live, from the socio-cultural foundations in which they receive education and develop their personal culture and needs.

However, we should not forget that the social meaning is what social and political forces they serve. In this regard, I would like to remind the words of David Rockefeller, spoken in 1991 at the meeting of the members of the Bilderberg club (Germany, Sand), "we are very grateful to the heads of the media...for the fact that they have observed the utmost caution with respect to our activities for more than forty years. In fact, otherwise, we simply would not have been able to carry out our projects during all these years if we were focused on the close attention of public opinion... The World today is more perfect and more predisposed to the creation of a unified world government. The supernational "[1] power of the intellectual elite and world bankers is more preferable than the right of peoples to self-determination..." So quite frankly, if not to say cynically, a conceptual vision of the development of modern society was built, where there was no place for spiritual values.

At the heart of spiritual morality, the imperative of the morality of human life requires a constructive and possibly compromise dialogue reflecting the hopes and aspirations of many peoples, as people are becoming increasingly interdependent. We must learn to classify situations, be able to find their differences, and for each conflict defiance apply their respective search and permission procedures. Science is not always able to solve practical problems, and politics is not always able to resolve risk situations. One can observe how the policies of many countries constantly come into conflict with the elementary norms of morality and spirituality. In this sense, the idea of AS Kopto is interesting - immorality and contradiction to the foundations of human morality is a characteristic feature of the policy of force pursued by the aggressive strata and political elite of the US and Western countries.

To determine the socio-political aspects of the spiritual security of society, it is necessary to take into account the conditions under which international relations

operate under the complex system of moral principles governing these relations between states with different levels of development, traditions, and historical culture. The main guidelines for the solution of this problem are to comprehend the national interests of the given society, value orientations in globalization processes, to foresee and forecast the ways of implementing and choosing tools that promote the preservation of spirituality, which has a universal character. If we recall that in 2007, in his speech in the framework of the project of the information Agency "ROSBALT", the ex-President of the World Bank Jean-François Richard stated that "the world would be pleasantly surprised if the leader of the new thinking was Russia" "[2]. Such foresight became that concern of the world political elite, which encouraged it to the processes of reflection. The doctrinal reorientation led to new problems and a serious deformation of the value principles, creating a "value vacuum" and dividing the world community into very unfriendly clusters.

Spiritual security was strongly influenced by the collapse of the American doctrine of the unipolar world, the concept of multiculturalism, so intensely preached by Western society, the impact of migration challenges and information innovations. Western values that penetrate from the outside into the national environment through the use of the Internet space often acquire an aggressive, unacceptable character, lead to conflict phenomena. An information multiproduct of the lowest quality appears (primitive television serials with mass crime, spy thrillers, pornographic clips, fake news and so on), broadcasted by modern technologies of the information space. Noting the risk of negative impact of information on social behavior and human psychology, the parameter increases the importance of effective control associated not so much with prohibitive measures (without them, apparently, too, can not do), but from the formation of a culture of information impact. Due to the specific nature of the new information risks, the implementation of an effective policy of spiritual and moral security is of course very problematic. But, in conditions when information advantage becomes an important factor of redistribution of political, economic, scientific and cultural resources, the Association of people on ideological principles, which does not always meet humanity, can become a prerequisite for the emergence of new threats and conflicts of global scale.

The introduction of models of "electronic democracy", "e-government" due to the unevenness of information space leads to new forms of relationships as social institutions and individuals and at the domestic and international levels. Tactics of an

informational influence, becoming the so-called "soft power" , since there were no armed clashes, the death of people, the destruction of life support infrastructure, etc., still indirectly serves as a catalyst for such forms of confrontation, as evidenced by recent events related to fake information from social networks about the chemical attack in Syria. The latter, in our opinion, becomes the dominant factor of informative and communicative policy. The influence of information is so strong that, as Gustav Le Bon noted, even "the most enlightened minds" (including politicians, public figures) begin to believe it, for "the word often repeated penetrates into the unconscious" and determines further actions. "[3].

This process has caused a wide range of theoretical problems, among which - innovative information creativity, aspects of interaction of information society and power, Internet dialogue as a form of participation in various areas of life and life support, the Internet as a means of manipulating the mass consciousness, etc. Traditional theoretical schemes for explaining moral-spiritual changes are not adequate to the ongoing world processes. A few years ago, the theorists believed that the development of the world is conditioned by three factors - strength, morality and justice. It cannot be denied that the strength of the state served as an objective criterion for the significance of state resources - political, military, economic and ideological. And morality and justice served as a definite and natural limitation of the force use. Now, at the forefront, there is practically force left and the policy under its influence. Morality and justice have become archaic, ostensibly inadequate to modern realities. Society as never before began to need a scientific understanding of that risk and those challenges of globalization processes that become an inevitable part of life. With amazing speed, the level of global risks is increasing, creating a picture of the unpreparedness of the world community to realize the consequences of their spiritual insecurity.

The immanent condition for the growth of the spiritual and moral consciousness is not only the freedom to express one's own feelings, ideas and interests in such a widespread information space, but also the conscious responsibility of both users and "bloggers" for the implementation of this or that information. Numerous examples show that the effectiveness and almost impunity of the distribution of "spam" - a powerful information tool, can have a destabilizing effect with minimal costs for a sufficiently wide environment of users of the Internet network.

The specifics of the Internet community made it possible to take a fresh look at the processes of the formation of spiritual security. There is one more feature of the modern history of the development of mankind: people have more and more opportunities to understand and understand what is happening in the world and, depending on their moral attitudes, to evaluate both results and consequences. In this process, the release of the internal energy of a person, the disclosure of his abilities, ingenuity, the manifestation of proactive thinking against the background of the ability of moral assessments becomes important factors in the formation of spiritual security.

With all the innovation and technological progress, but without moral values, it is unlikely that the world will stand in its contradictory wholeness. Using modern communicative and information technologies one can get real opportunities for people's consolidation based on their moral priorities, national culture, way of life and traditions. Therefore, the statement of J. Nehru still remains relevant: "We see two processes taking place in the world ... One of them represents the progress of cooperation and reason ... the other - it is the destruction, the overthrow of everything in the world, the attempt of suicide of mankind. Which one will win?" [6].

References:

1. Emelyanov A. L. and others Communication for analysts. - Veliky Novgorod, 2015.
2. Kapto A. S. Morality in the models of the world order. M., East-West, 2011.
3. Lebon G. Psychology of peoples and masses. Per.with FR. - M., Academic Project, 2011.
4. Podberezkin A. I., Harkevich M. V. Long-term forecasting of international relations as strategic planning of national security policy.//Comparative politics. - 2017. - Vol. 8 - № 3. - P. 20-37.
5. Huntington S. Clash of civilizations. M., AST, 2014.
6. CIT. po: World and Russia on the threshold of the XX1 century: the second Gorchakov readings. M., MGIMO-University. 2000. - P.5.

Comparative Analysis of National Security Concepts in the Theory of Modern International Relations

Prof. Ziyafat Habibova,

The Academy of Public Administration

under the President of the Republic of Azerbaijan,

Maftuna Abdullayeva,

Dissertant in Baku State University

Abstract: As it is known, there have been two paradigms constantly combating within the political science. These two views systematically acted from different positions on the basics of international order and on the regulation of international relations. One of them is idealism and the other is realism. The idea fundamentals for idealism were reflected in the philosophy of ancient Stoics to Kant's philosophy, who was a great thinker in the Middle Ages. Idealists believed that a stable international order could only be achieved through legal norms based on universal moral principles. The paradigm of idealism in political practice was reflected in US President Woodrow Wilson's work. He carried out a program of establishing the League of Nations, a permanently active universal intergovernmental organization that could become a new guarantor for international order after the First World War.

This article shows different approaches to the national security concept, and try to comparative analysis of national security concepts in the context of realism, liberalism and neoliberalism approaches under the theory of modern international relations.

The article contains detailed information about the understanding of national security concept in different context, various approaches such as realists, liberalists and neoliberalist approaches to the explaining of this concept and comparative analyze among different approaches. The article will be as a profitable resource for scientists, students, researchers and experts who is working on this field.

Keywords: political science, national security, realism, liberalism, foreign policy.

Introduction

This research deals especially with how international affairs as a discipline has captured the question of non-traditional security after the period of the Cold War. My focusing is specifically limited to degrees of receptivity explained by realism, liberalism and neorealism to rethink conventional assumptions about national security concept. Stephen Walt highlighted that 'military power is the central focus of the field'. [1, pp. 211-239]

This study focus to the broader analytic perspective, as the world society of peoples and all states gropes toward a temporary world order, what social scientists and historians have until now distinguished as interstate wars may well be viewed as a long succession of civil strife within what may increasingly be viewed as a slowly appearing world system. [2, p. 5-26]

The theoretical and methodological research base initiates methodological analysis of the foreign scientists, scientific works, leading Azerbaijani as well as comparative and theoretical basis of the national security concept. The analyzing of this study was related by means of scientific investigations and fundamental basis upon of national security concept, as well as, realist, liberal and neorealist approaches on this concept. The conclusion of this research, results and recommendations have been motivated based on the integrated different approaches.

1. Theoretical approach to the National Security Concepts

The basis of political realism can be found in the book of "The History of the Peloponnesian War" by ancient Greek thinker Thucydides. Views on political realism can be found in the works of Italian political thinker N. Machiavelli and English philosopher Th. Hobbs. After the Second World War geopolitics emerged as a relatively independent branch of this political movement.

Formation and development of political realism school coincide with the post-World War II era. Hans Morgenthau, professor of the University of Chicago is considered to be the founder of the theory of political realism. For the first time, the concept of "real" (real politic) was put forward by Bismarck, the first Chancellor of the German Empire. H. Morgenthau used the concept as it is in German [17, p 49]. His first work, titled "Politics among Nations: Struggle for Power and Peace" and

published in 1948, began to be of interest not only amongst the US scientific and political circles but also in other Western countries.

There were several reasons for this. First, the collapse of the Nations League and the beginning of the Second World War, afterwards the ignition of Cold War caused a deep crisis of idealist approach to the study of international relations. It revealed the fact that the idealistic approach, which required a conflict resolution within the legal framework based on universal values and the common interests of the states in the creation of a new international order and the creation of a collective security system, was an illusion.

Secondly, the creation of the “political realism” theory coincided with the acquisition of the dominant position of the United States after the Second World War and the understanding of the historical role of its countries for the maintenance of that dominance. In this regard, the development of the international relations theory is supported by the government from material and moral point of view. [3, p.8]

Thirdly, the presentation of the basic political provisions, namely, of the international politics as a struggle for power and might, indicating the state as a subject of power and the sole actor of politics, and denoting the fact that the national interests of the states do not coincide making the international conflicts become inevitable were highly appreciated by the US political elite and other states.

Fourth, realist approaches provided any state to mobilize the public opinion in favour of the government. Thus, this theory paved the way not only for public support for the political leadership but also helped to maintain a state alliance against foreign enemies.

It is a concept that takes into account the political legitimacy, political conditions and reality. Political realism suggested that international relations be viewed in general in terms of politics, but not from any ideal point of view. International politics is the acquisition and maintenance of power. Morgenthau wrote: “International politics, just like national security, is a struggle for power”. Regardless of the ultimate goal of international politics, its supporters (A. Wolfers, K. Thompson, E. Carr and others) believe that the modern world is still far from it. Still, international politics is non-stop activity of a nation aimed at maintenance or demolition of its own power. Objective and irrevocable laws of political behaviour are based on the theory of international politics. The roots of these laws should be sought in the human nature. [4, p.18]

It is of crucial importance to note the six principles set out by Morgenthau in order to thoroughly investigate the theory of political realism. These principles are as follows: [5, p. 39-42]

1. From the point-of-view of political realism, politics, like society, is governed by objective laws that have their roots in human nature. In order to improve society, it is necessary to understand the laws by which the society lives. The operation of these laws being impervious to our preferences, men will challenge them only at the risk of failure. Realism, believing as it does in the objectivity of the laws of politics, also recognizes the possibility of developing a rational theory that reflects, however imperfectly and one-sidedly, these objective laws. This theory is based on real facts, not a subjective reality that is not related to reality.

2. The main category of political realism is the concept of interest defined in terms of power. It is this category that links the researchers' thinking and the manifestation of international politics. This concept conforms to the specificity of the political sphere, and to its distinction from other spheres of life: economics, ethics, aesthetics, and religion. Without this category, it would be impossible to understand the theory of politics (domestic or foreign). Just only with this concept, we can distinguish political manifestations from non-political manifestations.

Political realism accepts the importance of political ideals and moral principles. This requires the determination of the exact boundary between what is desirable and what is possible.

The difference between real foreign policy and rational theory is like the difference between photography and the portrait drawn by the artist. Photography illustrates everything that can be seen by ordinary eyes. In portrait, something that cannot be seen by ordinary eyes reflects the essence of the illustration. [6, p.74]

Political realism not only reflects theoretical aspects, but also normative elements. There is credence to the existence of contingency and irrationality affecting politics in political realism. However, other social theories, as well as scientific political realism, take the rational elements of the political reality as a stronghold. It suggests a political hand, but it cannot be realized with full coverage in practice. At the same time, political realism considers that only intelligent foreign policy is able to minimize the risks and take maximal profit. Foreign policy should be rational in terms of its moral principles and practical purposes.

3. From the point of view of political realism, the definition of the concept of “interest” within the term “power” is an objective category. But the interest itself can change. However, the notion of interest makes the essence of politics clear and it does not depend on a concrete situation, space or time. Thucydides wrote: “Common interests are a solid basis for a close connection among states, as well as among individuals”. In the nineteenth century, Lord Salisbury wrote: “The only strong relationship between/among states is the situation of the “existence of interest conflict”. The work of George Washington government was based upon this principle. He states: “Real life assures us that most people act from within their own interests. The motives of social morality sometimes tempt people to do some actions against their own interests, but they cannot force people to fulfil all accepted obligations and responsibilities in the community. Only very few people sacrifice their personal interests for the sake of the general welfare of the society during a long period of time. Therefore, nobody can blame human nature. [7, p.3]

One of the main problems of the realist direction is the transformation issue of the modern world. According to realists, the potential transformation of the modern international order and the potential transformation of political reality are impossible through abstract ideals which do not take into account the political reality operating by their own laws.

4. Political realism accepts the moral importance of political behavior. It also accepts that the inadequacy of the requirements of a successful policy with moral imperialists is inevitable. Realism claims that universal moral principles, in their abstract forms, are incompatible with the activities of a state. These principles should be subject to change depending on time and space conditions. [8, p. 305-309]

Individuals can say: “Let the whole world be ruined, but the law be established”, but the state does not have the right to this. Individuals, as well as the nation, can assess the political activity in terms of universal moral principles. If the individual has the right even to sacrifice himself for these moral principles, the nation has no right to prefer the morality to successful politics because this type of policy is based on the moral principle such as protection of the existence of the nation. If ethics is based on moral conducts of activities, political ethics gives value to the political consequences of activities.

5. Political realism denies the superiority of any particular nation’s moral and universal laws. The nation may claim that moral laws are subjective or objective, but

it cannot claim what is good and what is bad in international relations. Thus, there is a big difference between political realism and other theoretical schools. The political realist claims that the political sphere has a unique feature. Of course, political realism accepts the existence of non-political phenomena, but studies them from the political point of view. [9, p.53]

Realists believe that foreign political goals should be formed according to the national interest prism and supported by adequate force. The national interests of a peace-loving state must be determined from the national security prism. National security, in its turn, includes the integrity of the national territory and the tactic of its institutions.

In this case, national security is such an important minimum that diplomacy should safeguard it with all adequate means and without any compromise. However, diplomacy should take into account the radical changes that national security has undergone in the nuclear crisis. If the state has established its national interests according to national security, then it may sacrifice its collateral national interests, which belong to or are close to the other state's national security sector. Countries can reach a compromise on all other issues, except on the issues of their vital interests. [10, p.752]

After the 50s of the twentieth century, the concept of political realism has become a principal strategic concept. National interest can be maintained only by a strong national state within political realism.

Some politicians prefer idealistic approach to international political events. In their opinion, idealism allows them to prevent war and establish world peace. According to this doctrine, "God will himself punish the perpetrators of war". [11, p.241]

Or all people should unite in the peace organizations. The Second World War showed that it was impossible to prevent war through idealism. In 1935, French Foreign Minister P. Laval came to Moscow and told Stalin that the Roman Pope opposed fascism. Stalin asked him, "The Pope? How many divisions has he got?" implying that the 20th century war was being resolved by a strong military force, not by a religion. [12, p. 412-417]

Pragmatism occupies a major place in the concept of national security in foreign policy. "Pragma" means work, movement in the Greek language. According to pragmatic politics, national security should be based on practical results rather than

slogans. In the modern world, pragmatism is preferred in the Western countries' policy. According to A. Kuratsky, "Pragmatism is the main feature of American national character". [13, p. 450]

Pragmatism reflects modern American social and state thinking. According to the pragmatic ethical philosophy, the main factor of public progress is power and strength. It is possible to provide international security through power and force and to protect the vulnerable. Political scientist N. Spykman wrote: "It is the standing up for the vulnerable with patience". [14, p.302]

With its idea of states' living within the framework of security and regulations on the international relations sphere, liberalism, which is one of the classical schools of some other theories, is opposed to realism with its principal positions. The researchers, who are representatives of this trend, have justified their theoretical approaches by referring to the works by John Lock, Emanuel Kant, Jean-Jacques Rousseau, John Steward Mill, Adam Smith and David Pickardon.

The liberal approach in the theory of international relations had two progress periods during its history – at the beginning and at the end of the twentieth century. As we have noted, it is associated with the name of the founder of liberalism, Woodrow Wilson, 28th U.S. President. [15]

At the beginning of the twentieth century, there were three trends in liberalism. The first was related to the prospects of legal regulation of international relations. Two conferences were held in The Hague – in 1899 and in 1907. As a result of these conferences, multilateral treaties on the laws and regulations of the war were signed. The first conference was convened on the initiative of Russia and 27 states participated in its work. Three conventions have been concluded at this conference: the pacific settlement of international disputes, laws and customs of war on land: on the application of the Geneva Conventions of 1864 on Wounded and Patients. [16, p. 364]

In 1907, 44 states took part in the conference (as well as the participants of the first conference in 1899). In this meeting, 13 agreements were adopted, including: the pacific settlement of international disputes, about the rules and laws of war on land, and so on. Although this conference did not prevent the World War I, the possibility of a war to be regulated by legal means restarted with the end of the war.

The second axis of liberalism was aimed at elimination of anarchy in international relations through international organizations. The realization of the idea

of collective security and the establishment of the National Society have been an important track for them.

Finally, the representatives of the third trend have focused their attention on the issue of disarmament. Their idea was first found in the Washington conference held in 1921-1922. The representatives from Belgium, the Netherlands, China, Portugal, the United States, France and Japan attended the event. The main purpose of the conference was to limit the arming of seafarers and to solve some other issues of the Pacific Ocean and Far East. [18, p. 173]

In contrast to realists, liberals have had completely different attitudes toward human nature. They consider a human being as one who longs for cooperation, peace, and is oriented by justice and morality. The ideas of realists and liberals only coincide in the fact that both agree that human beings are rational entities. In other words, human beings behave in a conscious manner at any case due to these or those parts (according to realists, when they behave selfishly, according to liberals when they are humanists), this kind of approach was later met with a sharp objection by supporters of other theoretical approaches. In their opinion, human beings can also have irrational (unconscious) behaviour.

According to liberals, developing the values that can unite humanity, forming an anti-war orientation, promoting the idea of international trade: pursuing "open diplomacy" policy are all essential. In their opinion, a state has not been focused only on short-term profits. At the same time, a state also tries to make a great deal of profit from mutual cooperation. [19] Thus, these theoretical approaches have been of exceptional service in formulating a national security conception.

2. The concept of modern national security - Neorealism.

Neorealists also state that international relations are in anarchy as political realism. Such a situation differs radically from their dominant and submissive relations existing on the basis of the principles of hierarchy and subordination and reflected in legal norms, and most importantly, from the intra-community relations as the legitimate force of the state within its internal sovereignty. [20, p. 236-238]

In their view, the existence of international relations in anarchy, the lack of a supreme power, able to effectively regulate the mutual relations of the main factors in the international political arena, to avoid the disputes and wars which are dangerous for the world, as well as the lack of legal and ethical norms remain unchanged from

ancient times. Therefore, it is not worth hoping that the international order will be formed based on legal norms, collective security and international organizations.

The state only itself is interested in ensuring its security by the image of its political leadership. The state's strengthening its security, increasing its power and ability to influence other states remains a major element of its national interests. Unlike political realists, neorealist views on world politics are not the result of generalizations based on the study of foreign policy. Its basis lies in the separation and autonomous study of the political sphere from other spheres of international relations. [21]

This allows to focus on the characteristics of politics and to define the determinants and objective laws. Generally, Kenneth Waltz is considered to be the founder of neo-modernism. K. Waltz and his supporters (Robert Gilpin, John Mearscheimer, Stephen M. Walt and others) tried to overcome some of the shortcomings of political realism. The shortcomings of the political realism in methods and methodologies of international political realities were criticized by modernists. To overcome it, neorealists proposed a systematic approach to the study of international relations.

Neoliberalism. After the Cold War ended, the position of the realists and neo-critics, who had dominated over the theoretical field of international relations, was occupied by the liberal school. This direction, as in realism, renewed and turned to become neoliberalism in accordance with new realities. Its well-known theorists, Robert Kohen and Joseph Nay, wrote that there are numerous ties and relationships among states, and neither power nor might plays a major role in the policy implementation. That is why realists think that military force is important, whereas for liberals, it does not have so much importance. [22, p.104-107]

Liberals consider that the pressure on the other members of the international relations by military force is, in essence, a high-cost deed. Here, they have a more powerful effect and enjoy economic and legal means. In connection with this, the neoliberals pay special attention to the interaction between economy and politics, as well as the diminution of military force factor in global politics by the end of the twentieth century. According to the neoliberal view, a state can be regarded as the main participant in the world politics, but not as being the unique one.

Here, some different organizations – intergovernmental, universal (UNO), regional (in particular, the OSCE), specialized due to action field (World Food

Organization), as well as non-governmental organizations –operate, as well. Besides, as active members of international relations, they are involved in those transnational corporations. [23]

Since neoliberals have mainly focused on numerous members of modern-day global processes, this theoretical direction has got another name – pluralistic neoliberals think that the (unconventional) unity of new actors within international relations has led to a number of consequences. So, the state bestows some of its authorities to other actors. At the same time, it gets new functions in the regulations over world politics. Current borders become fade in the domestic and foreign policy. The world becomes even more complicated.

Neoliberalism has many forms and destinations, and they are intersecting on one hand, and on the other hand, they are looked into as separate theoretical schools. Among them there is the theory of “transnational relations described in “Power and interdependence: world politics in transition” by American researchers Robert Kohen and Joseph Nay, in which the role of non-governmental actors in world politics is highlighted. The existence of numerous actors and the state’s being the only actor of international relations are accepted. Instead of the concept of “international relations”, researchers initiate a broader concept – “transnational”. Due to the mentioned reason, this theoretical direction was called “transnational”. [24, p. 251]

The theory of international regimes also has a significant direction within neoliberalism. This theory is reflected in the works of John Rankin, Stephen D. Krasner and Robert Kochens. Under the term “international regimes” we shall understand the principles, norms, rules and procedures by the global unity actors directed to the conformity of these or those international relations and their wishes in world politics (e.g, in the field of trafficking and trade, financial policy, space use).

Conclusion

Today our choice is more complex. We can remain intellectually riveted on a realist world of states balancing power in a multipolar system. We can focus analytically with liberal institutionalists on the efficiency effects that institutions may have on the prospects for policy coordination between states.

In the strict sense of the word, above-mentioned direction cannot be ascribed only to neoliberalism, because scientists who investigate international regimes are

mainly the representatives of different conclusions. Nevertheless, neoliberals are superior to them.

Another direction within neoliberalism is the theory of democratic peace. The researchers in this direction focus on the fact that modern liberal-democracies don't tend to fight for a common purpose and prefer to solve all problems through military means.

It should be noted that the theories of "democratic peace" and "international regime" can be partly ascribed to the neoliberal trend. Some authors consider them as different directions. Representatives of the theory of democratic peace prefer a centralized state model, because they review the foreign policy of the state, which brings them closer to the neorealists. American scientists C. W. Kegley and E. R. Wittkopf carried out the comparison study of four directions – realism, neorealism, liberalism and neoliberalism with the theory of international relations on the same dimensions. [25, p.49]

It is important to note down that another criterion to compare neorealism and neoliberalism is "perfect". If the first one is oriented towards history and partly to the present realities, the latter is aimed at influencing the future and carrying its traits in the present world.

It can barely be doubted that there is an increasing acknowledgement across the board of the interrelatedness of threats and vulnerabilities both in terms of time and space. There is greater appreciation of the complex linkages that obtain between local, national, regional and global levels and the need to ensure security at various levels. The state still remains a key player, but the transformation is the increased accent placed on a responsive state.

References:

1. Stephen M. Walt, 'The Renaissance of Security Studies', *International Studies Quarterly*, 35, 1991, pp. 211-239.
2. David A. Baldwin, The concept of security, *Review of International Studies* (1997), 23, p. 5-26.
3. J. Jackson-Preece, *Security in international relations*, University of London, 2011, p. 8.
4. Siddharth Mallavarapu, *International Relations Theory and Non-Traditional Approaches to Security*, 2008, p. 18.

5. Əliyev H. Müstəqil Azərbaycan hüquqi dövlət quruculuğu, demokratiya və bazar iqtisadiyyatı yolu ilə inamla irəliləyir. Bakı 2002-ci il, s. 39-42.
6. Əfəndiyev M. Siyasi elm. Bakı, 2017. 859 səh., s. 74.
7. Hüseynov L. Beynəlxalq hüquq. Bakı-2002. qanun, səh-3.
8. Hacıyeva A. Beynəlxalq münasibətlər tarixi (1871-1919). Bakı "Bakı Universite i nəşriyyatı" 2003, səh. 608, s. 305-309.
9. Həsənov A. Beynəlxalq təhlükəsizlik. I hissə. Bakı, 1997, s. 53.
10. Həsənov Ə. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti. Bakı-Azərbaycan-2005. səh, 752.
11. Məmmədov A. "Beynəlxalq münasibətlər". Bakı, Hüquq ədəbiyyatı, 2002, 402s., s. 241.
12. Piriyev A. Siyasi strategiya və milli təhlükəsizlik, Bakı. 2005. 630 səh., s.412-417
13. Qasimov M., Abdullayev M. Beynəlxalq münasibətlər tarixi. Bakı 1999, səh. 450
14. Qasimov C. Nağıyev N. Milli təhlükəsizliyin əsasları. Dərslik. Bakı-2014. 405 səh., s. 302.
15. Səfərova S. Beynəlxalq təhlükəsizlik hüququnun inkişaf tarixi // Beynəlxalq hüquq və integrasiya problemləri N1, 2006..
16. Xəlilov C. Milli təhlükəsizlik strategiyası. Dərslik. Bakı, 2016. 470 səh., s. 364.
17. Сергунин А.А. Международная безопасность: новые подходы и концепты // Полис-2005. № 6, стр. 191.
18. Уткин А.И. Американская стратегия для XX века. М., Аспект-Пресс, 2000, 420 с.
19. Уилсон Д. Американское правительство. Москва, 1995.
20. Поппер К. «Открытое общество и его враги. Главы из книги». Москва, Soros foundation USA, 1992, 340 с, с. 236-238.
21. Прекурин С.А. Национальная безопасность страны: сущность, структура, пути укрепления. Москва, 1991.
22. Логунов А. Б. «Региональная и национальная безопасность». Москва, МГУПС, 2009, 432 стр., стр. 104-107.
23. Линклейтер Э. Неореализм в теории и на практике // Теория международных отношений на рубеже столетий.
24. Кулагин В.М. "Международная Безопасность". Москва, Аспект пресс, 2006, 318 с., с. 251.
25. Лебедова М.М. Мировая политика. М., 2003, с. 49.

Past & Present

Issue 1 (2), November 2018

VOLUME 241

